K. Ragupathi

8209

RAGUVAMSA

நாட்டு வணக்கப் பாடல்

†பாடலின் முழுப் பகுதி

[நேரம்: 52 நொடி]

ஜன கண மன அதிநாயக ஜெயஹே
பாரத பாக்ய விதாதா
பஞ்சாப சிந்து குஜராத மராடா
திராவிட உத்கல வங்கா
விந்த்ய ஹிமாசல யமுனா கங்கா
உச்சல ஜலதி தரங்கா
தவசுப நாமே ஜாஹே
தவசுப ஆஷிஷ மாஹே
காஹே தவஜய காதா
ஜன கண மங்கள தாயக ஜயஹே
பாரத பாக்ய விதாதா
ஜயஹே ஜயஹே ஜயஹே
ஜய ஜய ஜய ஜயஹே.

—மகாகவி இரவீந்திரநாத தாகூர்.

†பாடலின் குறுகிய பகுதி

[நேரம்: 20 நொடி]

ஜன கண மன அதிநாயக ஜெயஹே
பாரத பாக்ய விதாதா
பஹே ஜயஹே ஜயஹே
ஜய ஜய ஜய ஜயஹே.

† "Indian Express" dated 2nd May, 1955.

இப்பாடலின் இன்றியமையாமை

"பாருக்குள்ளே நல்ல நாடு—எங்கள் பாரத நாடு" என்று பாரதியார் பாரத நாட்டைப் பாராட்டிப் பாடியுள்ளார். பாரத நாடு பழம்பெரு நாடு. பாரத நாடே நம் தாய்நாடு. நந்நாடு பொன்னாடு. தீரத்திலும், வீரத்திலும், ஈரத்திலும் சிறந்த மக்களை ஈன்றருள் நம் பாரதத் தாய். அவளைப் பணிந்து போற்றுதல் நம் தலைக்கடமை. பாடலின் வாயிலாகப் பணிதல் தக்கது.

நாம் யாவரும் பாரதத் தாயின் மக்கள். ஒரு தாயின் வயிற்றில் பிறந்த மக்களுள் உயர்வு தாழ்வு இராதன்றே? நாம் எல்லோரும் ஓர் குலம்; ஓர் இனம். ஆகவே, நமக்குள் உடன் பிறப்புணர்ச்சி வேண்டும். அவ்வுணர்ச்சி நம் இதயத்தில் என்றும் நின்று நிலவ வேண்டும். அவ்வாறு நிலவுதற்கு நாட்டு வணக்கப் பாடல் நற்றுணை செய்யும். இப்பாடலைப் பாடி அருளியவர் நம் பாரத நாட்டுப் புலவர் பெருந்தகையாராகிய இரவீந்திரநாத் தாகூர் அவர்கள் ஆவார்.

எப்பொழுது, எவ்விதம் பாடுதல் வேண்டும்?

நாட்டு வணக்கப் பாடலின் முழுப் பகுதியையும், குறுகிய பகுதியையும் பாடலாம் என்று அரசியலார் விதித்துள்ளனர். குறுகிய பகுதிக்கேற்ற பாடத்தையும் அவர்கள் குறிப்பிட்டுள்ளனர். குறிப்பிட்ட சில நிகழ்ச்சிகளின் பொழுதுதான் நாட்டு வணக்கப் பாடலைப் பாடல் வேண்டும் என்று அரசியலார் முன்பு கட்டுப்பாடு அமைத்திருந்தனர். அக்கட்டுப்பாட்டினை அரசியலார் அண்மையில் *(30—4—1955) நெகிழ்த்தி விட்டனர். அதன்படி இனி,

---

* **From The "Indian Express" dated 2nd May, 1955 :—**

The Government of India have laid down that these versions should be played only on the following occasions :

FULL VERSION : (i) on all occasions when the President is present in person (including broadcasts by the President on National Days); (ii) on all occasions for Governors and Rajpramukhs when they attend ceremonial parades within their State ; and (iii) at Republic and Independence Day Parades when the National Flag is broken. SHORT VERSION: On all other occasions (these will mostly be military functions).

[Contd. on next page bottom

I. ஜனதிபதி, கவர்னர், அமைச்சர் போன்ற அரசாங்கத் தலைவர்கள் கலந்து கொள்ளும் விழாக்களில் அதைப் பாடுதல் பெரிதும் விரும்பத்தக்கது. அவ்வாறு பாடுமாறு தூண்டுதலும் வேண்டும்.

2. கல்வி நிலையங்களில் நடைபெறும் ஆண்டு விழா போன்ற நிகழ்ச்சிக் காலங்களில் அதனைப் பாடலாம்.

3. பாடலை அரசியலார் அறுதியிட்டுள்ளவாறே பாட வேண்டும். எழுத்தும் அசையும், சீரும் தளையும் பிறழாமல் அப்பாடலை உள்ளவாறே பாட வேண்டும்.

4. பள்ளி விழாக்களில் பாடலின் முழுப் பகுதியைப் பாடுதல் தக்கது.

5. விழாக்களின் முடிவில்தான் அப்பாடலைப் பாட வேண்டும்.

6. பள்ளி விழாக்களில் வாய்ப்பாட்டாகத்தான் அதனைப் பாட வேண்டும்.

7. இன்னிசைக் கருவிகளுடன் இயைந்தும் அதனைப் பாடலாம்.

8. இன்னிசைக் கருவிகள் இல்லையெனினும் இழுக்கில்லை.

இப்பாடலின் விளக்கம்

மக்களின் மனத்தகத்தே தங்கிடும் தலைவ! பாரதப் பெரு வள்ளலே! நீ வெல்க! பாஞ்சாலம், சிந்து, குஜராதா, மராடா, திராவிடம், உத்கலம், வங்கம், ஆகிய நாடுகளும், விந்தியம், இமயம் முதலிய மலைகளும்,

---

Contd. from previous page bottom]

In contra-distinction to the occasions on which the two versions, should be played as noted above, the Government of India have further decided that the National Anthem could be sung (with or without the accompaniment of the instruments) on occasions which although not ceremonial are nevertheless invested with significance, because of the presence of Governors, Rajpramukhs or Ministers. Government consider that this practice is not only desirable but should actually be encouraged. There would also be no objection to the singing (as distinct from playing) of the standard version of the National Anthem by educational institutions, during certain solemn functions such as Founders' Day, Annual Day etc.

யமுனை, கங்கை முதலிய ஆறுகளும், கடலும் நின் புகழைக் கூறி மகிழும். என்றும் வெற்றி நினக்கு மிகும். மக்கட் கூட்டம் மகிழ்ந்துறையும் தாயகம் வெல்க! வெல்க நீ! வெல்க! வெல்க! நினக்கே வெற்றி வெற்றி! வெற்றி வெற்றி!!

பாடுங்கால் நம் கடமை

நாட்டு வாழ்த்துப் பாடலைப் பாட வேண்டிய முறை பற்றியும், பாடுங்கால் ஆண்டுக் குழுமியுள்ள மக்களின் ஒழுகலாறு பற்றியும் உயர்திரு. ஜவஹர்லால் நேரு அவர்கள் பலவிடங்களில் பன்முறை கூறியுள்ளார்.

*25—9—1952 அன்று, செகந்திராபாத் என்னும் ல் அவர், "நாட்டு வணக்கப் பாடலுக்கு நாம் மதிப்பினைத் தருதல் வேண்டும். பாடலைப் பாடுங் நாம் யாவரும் போர் வீரர்களைப் போல நிற்க டும்; அசைதல் கூடாது; சட்டைப் பைகளில் யத் திணித்துக்கொள்ளுதல் கூடாது" என்று ியுள்ளார்.

†22—2—1955 அன்று, ஹைதராபாக் என்னும் இடத்தில் அவர், "நாட்டு வணக்கப் பாடல் பாடப் பெறுங் கால் எழுந்து நின்று வணக்கம் காட்டுதல் நம் தலைக்கடமையாம். அது முடியும் வரையில் யாவரும் நிமிர்ந்து நிற்றல் வேண்டும்; நகர்தல் கூடாது; நம் நாட்டுப் போர் வீரர்களைப்போல் நிற்கவேண்டும். தலையைச் சொறிதலோ ஒருவருடன் ஒருவர் பேசுதலோ கூடாது. பாரத நாட்டின் குரலே அப்பாடல். அப்பாடலின் கருத்தைப் பின்பற்றி நடப்பேன் என்று ஒவ்வொருவரும் உறுதி கூறிக் கொள்ளுதல் வேண்டும்" என்று கூறியுள்ளார்.

‡9—5—1955 அன்று பெர்ஹம்பூரில் அவர், "தேசிய கீதம் இந்தியாவின் குரல். அந்தப் பாடலை பாடும்

* "தினமணி", 26-9-1952.
† The "Indian Express" dated 23rd February, 1955.
‡ "The Hindu" dated 10th May, 1955.

பொழுது கவனியாமல் இருப்பது நம் நாட்டை அவமதிப்பதாகும்" என்று கூறியுள்ளார். மேலும் அவர், "நாட்டு வணக்கப் பாடலைப் பெருங் குரலில், வானமே அதிரும்படி பாட வேண்டும். யாவரும் சேர்ந்து பாட வேண்டும். அப்பொழுது குழுவிசை அமைய வேண்டும். அதனைப் பாடுங்கால் அசைவதோ, கண்ணையும் கருத்தையும் வேறு புறத்தில் செலுத்துவதோ கூடாது. பாடத் தெரியாதவர்களும் பாடப் பழகிக்கொண்டு கூட்டத்துடன் சேர்ந்து பாடுதல் வேண்டும்" என்று அப்பொழுது கூறியுள்ளார்.

செந்தமிழ் நாட்டுச் செல்வச் சிறுவர்களே! நமது நாட்டின் முதலமைச்சர் ஏன் அவ்வாறு அடிக்கடி வற்புறுத்திக் கூறியுள்ளார் என்று சிந்தித்துப் பாருங்கள். நம் நாட்டில் மொழிகள் பல உள்ளன; பலவகைப்பட்ட இனத்தவர் உள்ளனர்; சமயங்கள் பல உள்ளன. இனம் பற்றியும், சமயம் பற்றியும், மொழி பற்றியும் நமக்குள் ஏற்படக் கூடிய பிணக்குகளையும் பூசல்களையும் அகற்றி, நாம் யாவரும் உடன் பிறந்தவர்கள் என்னும் உணர்ச்சியை ஊட்டுவதற்கு அப்பாடல் பெருந்துணை செய்யும். பாடலைப் பாடுங்கால் எழும் குழுவிசை (Chorus) நாம் யாவரும் ஒன்று என்றும், நமக்குள் உயர்வு தாழ்வு இல்லை என்றும் நமக்கு எடுத்துக்காட்டும். நாட்டு வணக்கப் பாடலாகிய தேசியப் பாடலை ஆங்கிலத்தில் 'National Anthem' என்பர். அவ்வாங்கிலச் சொற்றொடர், 'அரசியலார் இசைவு பெற்று அமைந்த தேசியப் பாடல்' என்று பொருள்படும். 'Anthem' என்னும் ஆங்கிலச் சொல், 'நயம் வாய்ந்த குறுகிய குழுவிசைப் பாட்டு' என்று பொருள்படும். எனவே, நீங்கள் நாட்டு முதல் அமைச்சர் கூறியுள்ள நல்லுரைகளின்படி நடத்தல் வேண்டும். நாடு தழைக்க, நாட்டில் செல்வம் கொழிக்க, நாட்டுப் பற்று என்றும் நிலவ, மக்கள் இன்பமுடன் வாழ அத்தகைய உணர்ச்சி இன்றியமையாதது.

॥ श्रीः ॥

महाकवि श्री कालिदासकृते

रघुवंशे

मङ्गलश्लोकः

वागर्थाविव संपृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।
जगतः पितरौ वन्दे पार्वती परमेश्वरौ ॥

वागर्थाविव - பதமும் அர்த்தமும்போல், **संपृक्तौ** - ஒன்று சேர்ந்திருப்பவர்களும், **जगतः** - உலகத்திற்கு, **पितरौ** - தாய் தந்தையருமான, **पार्वती परमेश्वरौ** - பார்வதியையும் பரமசிவனையும், **वागर्थ-प्रतिपत्तये** - பதம் அர்த்தம் இவைகளை நன்கு அறிவதன்பொருட்டு, **वन्दे** - வணங்குகின்றேன்.

பூர்வகதை :—சூர்ய வம்சத்தில் திலீபன் என்ற அரசனுக்கு ரகு என்ற புத்திரன் பிறந்தான். அவன் திக்விஜயம் செய்து விச்வஜித் என்ற யாகத்தையும் செய்தான். அவனது மகன் அஜன். அஜன் முறைப்படி ஆசிரியர்களிடம் கல்வி கற்று யௌவனப் பருவமடைந்திருந்தான்.

அச்சமயத்தில் விதர்ப்ப தேசத்து அரசனை போஜன் தன் ஸஹோதரியான இந்துமதியின் ஸ்வயம் வரத்தைக் கருதித் தூதனை அனுப்ப ரகு, தன் குமாரனை சுயம்வரத்திற்கு அனுப்பினான்.

அஜன் போகும் வழியில் நர்மதைக் கரையில் தங்கியிருந்தான். அச்சமயம் மதம் பிடித்த ஒரு காட்டு யானையினால் தன் சைன்யத்தில் உண்டான குழப்பத்தை அடக்கக் கருதி, அந்த யானையை வெருட்டுவதற்காக அதன் மஸ்தகத்தில் ஒரு பாணத்தினால் மெதுவாக

अर्थानां आर्जनं कार्यम् ।

அடித்தான். பாணம் பட்ட மாத்திரத்தில் அந்த யானை பிரியம்வதன் என்ற கந்தர்வனாக மாறி, அஜனிடம் தனக்கு மதங்க முனிவரிடமிருந்து சாபம் நேர்ந்த வரலாற்றைக் கூறி, ஸம்மோஹநம் என்ற அஸ்திரத்தைக் கொடுத்துவிட்டு மறைந்தது. பிறகு அஜன் போஜனுடைய எல்லையையடைந்ததும் போஜனால் நன்கு வரவேற்கப்பட்டு உபசரிக்கப்பட்டான்.

மறுநாள் காலை நன்கு அலங்காரம் செய்து கொண்டு ஸ்வயம்வர மண்டபத்தை யடைந்தான். அங்கு பல அரசர்களிடையில் இந்துமதி அஜனை வரித்தாள்.

ஏழாவது ஸர்க்கத்தின் கதைச் சுருக்கம்

இந்துமதி அஜனது கழுத்தில் மாலையை அணிவித்தவுடன் போஜன் அவ்விருவரையும் தனது அரண்மனைக்கு அழைத்துச் சென்றான். மற்றைய அரசர்கள் தம் தமது கூடாரங்களுக்குத் திரும்பினார்.

ராஜ வீதியில் வரும் ராஜ தம்பதிகளைப்பார்க்க நகர ஸ்த்ரீகள் வேகமாக தங்கள் மாளிகையின் ஜன்னலை நோக்கி வந்தனர். ஒரு ஸ்த்ரீ வேகமாக வரும்பொழுது அவளது கூந்தலின் முடி அவிழ்ந்து புஷ்பங்கள் உதிர்ந்தன. கூந்தலை முடியாமல் கையினால் தாங்கிக் கொண்டே சென்றாள். மற்றொரு ஸ்த்ரீ, தனது பணிப்பெண் காலில் செம்பஞ்சு ரஸம் தடவும்பொழுது அஜன் வீதியில் வருவதைக் கேள்வியுற்றாள். பாதத்தில் தடவிய செம்பஞ்சு ரஸம் உலருவதற்கு முன்பே வேகமாக நடந்து சென்றாள். அதனால் அவள் சென்ற வழி முழுவதுமே செம்பஞ்சு பதிந்திருந்தது. மற்றொரு ஸ்த்ரீ ஒரு கண்ணிற்கு மை இட்டிருந்தாள். மற்றொரு கண்ணிற்கு மையிடாமலே ஜன்னலை நோக்கிச் சென்றாள். வேறு ஒருத்தி தன் இடை வஸ்த்ரம் அவிழ்ந்ததை முடியாமல் கையினால் பிடித்துக்கொண்டு போனாள். காலில் நூலைக் கட்டி முத்துக்களைக் கோத்துக்கொண்டிருந்த ஒரு பெண், 'அஜன் வருவதைக் கேள்வியுற்று, நூலை அவிழ்த்துவைக்கவும் கருதாமல்

आर्जितानां च रक्षणम् ।

வேகமாகச் சென்றாள். கோத்த முத்துக்கள் கீழே உதிர வும் நூல் மாத்திரமே அவளது பாதத்தில் எஞ்சியது.

“இந்துமதி, பல அரசர்களால் வேண்டப்பட்டாளா யினும், நேரில் கண்டு கணவனைத் தேர்ந்தெடுக்க வசதி யளிக்கின்ற ஸ்வயம்வரத்தையே, தகுந்ததாகக் கருதி னாள். இல்லாவிடில் இத்தகைய கணவரை அவள் அடைந்திருக்க முடியாது. ஒத்த அழகுடைய இவ்விரு வரையும் ஒன்று சேர்க்காவிடில் இவ்விருவரது அழகை யும் படைப்பதில் பிரம்மதேவர் எடுத்துக்கொண்ட முயற்சி வீணாகி இருக்கும். இவ்விருவரும் ரதியும் மன் மதனுமாக முன் பிறவியில் இருந்திருப்பர். அதனால் தான் ஒருவரை ஒருவர் அறிந்து கணவனும் மனைவியு மாக ஆயினர்’, என்று நகர ஜனங்கள் கூறிக்கொண் டனர்.

அரண்மனை அடைந்த அஜன், போஜன் அளித்த மதுபர்க்கத்தையும் இரண்டு பட்டு வஸ்த்ரங்களையும் பெற்றுக்கொண்டான். பிறகு அந்தப்புரம் சென் றான். புரோகிதர் அக்னியை சாக்ஷியாகக்கொண்டு அஜனையும் இந்து மதியையும் கணவனும் மனைவியுமாகச் சேர்த்தார். தம்பதிகள் அக்னியை வலம் வந்தனர். இந்துமதி பொரியை அக்னியில் இட்டு ஹோமம் செய் தாள். பெரியோர்கள் ஆசீர்வதித்துத் தூவிய அக்ஷதை களை அத்தம்பதிகள் ஏற்றனர். போஜன் தன் செல் வத்திற்கு ஏற்ப ஸ்த்ரீதனமளித்து, தம்பதிகளைத் தமது தேசத்திற்குச் செல்ல அனுமதி கொடுத்தான் தானும் சிறிது தூரம் பின் சென்றான்.

இந்துமதி தங்களில் ஒருவரை வரிக்காததால் கோபம் கொண்ட மற்றைய அரசர்கள் வழியில் அஜனை எதிர்த்தனர். அஜன் இந்துமதியின் பாதுகாப்பிற்காக ஒரு மந்திரியை நியமித்துவிட்டு, அரசர் படையுடன் சண் டையிட்டான். முதலில் சாதாரணமாகத் தொடங்கிய யுத்தம் பின் உக்ரமானதாக மாறியது. தர்மத்தை விட்டு எல்லா அரசருமே சேர்ந்து அவனை எதிர்க்க முற் பட்டனர். உடனே அஜன் பிரியம்வதனிடமிருந்து

K. Ragunathan

தான் அடைந்திருந்த ஸம்மோஹனம் என்ற அஸ்த்ரத்தைப் பிரயோகித்தான். அதன் விளைவாக அவனை எதிர்த்தவர்களும், அவர்களது படையினரும் தூக்கத்தில் ஆழ்ந்தனர். அஜன் இவ்வாறு அவர்களைத் தோற்கடித்துவிட்டுத் தனது படையுடனும் இந்துமதியுடனும் தன் நாடு சென்றான். ரகுவும் ராஜ்ய பாரத்தை அவனிடம் வைத்தான்.

1. **अथ** - பிறகு, **विदर्भनाथः** - விதர்ப்ப நாட்டரசனாகிய போஜன், **सदृशेन** - ஒத்த, **उपयन्त्रा** - வரனுடன், **युक्तां** - கூடியவளும், **साक्षात्** - கண்களுக்குப் புலப்படும் வகையில், **स्कन्देन** - ஸுப்ரஹ்மண்யரோடு, **(युक्तां)** - கூடிய, **देवसेनां इव** - தேவஸேனை என்பவள்போல், **(स्थितां)** - இருந்தவளுமான, **स्वसारम्** - தங்கையான இந்துமதியை, **आदाय** - அழைத்துக்கொண்டு, **पुरप्रवेशाभिमुखः** - நகர ப்ரவேசத்திற்குத் தயாராக, **बभूव** - ஆனான்.

(க-து) இந்துமதி அஜன் கழுத்தில் ஸ்வயம்வர மாலையை அணிவித்தவுடன் போஜன், அவளையும், அவனையும் அழைத்துக்கொண்டு நகருக்குள் செல்லத் தயாராக ஆனான்.

தேவஸேநா என்பவள் இந்திரனுடைய மகள். இந்திரன் அவளை ஸுப்ரஹ்மண்யருக்கு விவாகம் செய்வித்தான் என வாயு புராணத்தில் கூறப்பட்டுள்ளது.

अथ After the marriage, garland was put on- Aja's neck. **उपयन्त्रा** Parse **ऋ. पुं. तृ, ए.** **देवसेना** was the daughter of Indra, and wife of Skanda. **विदर्भाणां नाथः - विदर्भनाथः - भोजः । स्वसारम् ऋ. स्त्री. द्वि. ए.** Dec. **स्वसा स्वसारौ स्वसारः स्वसारं स्वसारौ स्वसॄः स्वस्रा स्वसृभ्यां स्वसृभिः** etc. **आदाय** Indec. Past Part. of **दा** with **आ. अभिगतं मुखं यस्य सः अभिमुखः । पुरे प्रवेशस्य अभिमुखः पुरप्रवेशाभिमुखः ; । साक्षात्** Indec.

K. Ragupathi

2. **भोज्यां प्रति** - இந்துமதியைக் குறித்து, **व्यर्थमनोरथ-त्वात्** - பயனற்ற ஆசையுடையவர்களாக இருந்ததினால், **रूपेषु** (தங்களது) அழகிலும், **वेषेषु च** - அலங்காரங்களிலும், **साभ्यसूयाः** - அருவருப்பையுடையவர்களும், **विभातग्रहमन्दभासः** - விடியற்காலையில் உள்ள கிரகங்களைப் போல் குறைந்த ஒளியுடையவர்களுமான, **पृथिवीक्षितः अपि** - (மற்ற) அரசர்களும், **सेनानिवेशान्** - (தங்கள்) கூடாரங்களுக்கு, **जग्मुः** - சென்றனர்.

(க-து) மற்றைய அரசர்கள், இந்துமதியின் மதிப்பைப் பெறாத தங்களது அழகிலும், தாங்கள் செய்து கொண்ட அணியிலும் வெறுப்படைந்து, விடியற்காலையில் இருக்கின்ற சந்திரன் முதலிய கிரகங்களைப்போல் முகப்பொலிவிழந்து தங்கள் கூடாரங்களுக்குச் சென்றனர்.

भोजस्य गोत्रापत्यं स्त्री भोज्या, ताम् । **प्रति** Governs a noun in the accusative case, hence, **भोज्याम्** । **व्यर्थ : मनोरथ : येषां ते व्यर्थमनोरथा :; मनोरथानां भाव : मनोरथत्वम्, तस्मात्** । Since their desire was futile. **रूपेषु** in their personal beauty. **वेष** Dress. **अभ्यसूयया सह वर्तन्ते इति साभ्यसूया :** । **मन्दा भा : येषां ते मन्दभास :; विभाते ग्रहा : विभातग्रहा : विभातग्रहा इव मन्दभास : विभातग्रहमन्दभास :;** Dec. like **वेधस्** । **पृथिव्यां क्षियंति** (shines) **इति पृथिवीक्षित** : Dec. like **मरुत्** । **सेना निवेश्यते अत्र इति सेनानिवेशा :, तान्** । Each prince had a small military retinue with him. **जगाम जग्मतु : जग्मु** : Perf. 3rd plu. of **गम्** ।

3. **तत्र** - ஸ்வயம்வரம் நடைபெற்ற இடத்தில், **शच्या :** - இந்திராணியின், **सान्निध्ययोगात्** - ஸாந்நித்யம் காரணமாக, **स्वयंवरक्षोभकृतां** - ஸ்வயம்வரத்தில் குழப்பத்தை உண்டாக்குபவர்களுக்கு, **अभाव :** - நாசம், **(भवति) किल** - ஏற்படுகின்

றது என்பர் பெரியோர். **तेन** - அதனால், **काकुत्स्थम्** - அஜனை, **उद्दिश्य** - குறித்து, **समत्सर: अपि** - பொறாமையுடையதாயினும், **क्षितिपाललोक:** - அரசர்களின் கூட்டம், **शशाम** - தணிந்திருந்தது.

(க - து) ஸ்வயம்வரம் நடக்கும்பொழுது அந்த இடத்தில் இந்திராணி இருப்பதாகவும் ஸ்வயம்வரத்தில் குழப்பம் உண்டாக்குபவர்களை அழிப்பதாகவும் சாஸ்திரங்கள் கூறுகின்றன. இந்திராணியின் ஸாந்நித்யம் காரணமாக இந்துமதியின் ஸ்வயம்வரத்தில் குழப்பத்தை உண்டாக்குபவர்கள் யாரும் இல்லை. அஜனிடத்தில் பொறாமையுற்றிருந்தும் அவ்வரசர்கள் ஒன்றும் செய்யாது தணிந்திருந்தனர்.

असूया - குணமுள்ள பொருளிலும் குற்றம் காணுதல்.

இந்திராணி, ஸுமங்கலி ஸ்திரீகளுள் சிறந்தவளாகக் கருதப்படுகின்றாள். ஆதலால், மணப் பெண்ணுக்குக் கூறும் ஆசீர்வாதங்களில், 'அவள் இந்திராணியைப்போல் தீர்க்க ஸுமங்கலியாக இருக்கவேண்டு' மென்பது ஒன்று. இவ்வாசீர்வாதம் வேதமந்திரங்களிலும் உள்ளது.

सन्निधि: एव सान्निध्यम् Presence. **सान्निध्यस्य योग: सान्निध्ययोग:, तस्मात् । शची** Indra's wife. Sachi was invoked to be present during the Swayamvara and her presence is considered to be auspicious. **स्वयं व्रियते पति: अस्मिन् इति स्वयंवर:, स्वयंवरस्य क्षोभ: स्वयंवरक्षोभ:....क्षोभं कुर्वन्तीति क्षोभकृत:, तेषाम्;** Decline like **मरुत् । 'अभाव: किल' किल** shows **प्रसिद्धि । मत्सर:** envy; **मत्सरेण सह वर्तते इति समत्सर:; क्षितिं पालयन्तीति क्षितिपाला: क्षितिपालानां लोक:(समूह:) क्षितिपाललोक: । शशाम शेमतु:, शमु:, शेमिथ** etc. Perf. 3rd

sing. of शम् to be calm IV Parasmaipadi. शाम्यति Pres. उद्दिश्य Indec. Past Part. of दिश् with उत्.

4. **तावत्-प्रकीर्ण अभि नव-उपचारम्** - முழுவதும் நன்கு செய்யப்பட்ட புதிய உபசாரப்பொருள்களை யுடையதும், **इन्द्रायुध-द्योतित-तोरणांकम्** - வானவில்போல் பிரகாசிக்கின்ற தோரணங்களை (வாசல்களை) அடையாளமாக உடையதும், **ध्वजच्छाय-निवारितोष्णम्** - துவஜங்களின் அடர்ந்த நிழலினால் உஷ்ணமற்றதுமான, **राजमार्गम्** - ராஜவீதியை, **सः वरः** - அந்த வரன், **वध्वा सह** - பெண்ணுடன், **प्राप** - அடைந்தான்.

(க-து) ராஜவீதி முழுவதும், புதிய பொருள்களால் நன்கு அலங்கரிக்கப்பட்டிருந்தது. வானவில்போல் திறமுள்ள உருவமுடைய வளைவுகள் வீதிகளில் அமைக்கப்பட்டிருந்தன. வீதி எங்கும் கட்டப்பட்டிருந்த கொடிகள், நல்ல நிழலைக் கொடுத்து உஷ்ணமில்லாமற் செய்தன. அத்தகைய ராஜவீதியை அஜன் இந்துமதியுடன் அடைந்தான்.

तावत् entirely or completely, or it may be taken as a separate word. तावत्प्रकीर्णाः अभिनवाः उपचाराः यस्मिन् सः तावत्प्र.......चारः । तम् Adj. of मार्गम्। इन्द्रायुधानीव द्योतितानि (प्रकाशितानि) इन्द्रायुध द्योतितानि.......द्योतितानि तोरणानि (gate-ways or arches) द्योतिततोरणानि अंकः यस्य सः द्योतित तोरणांकः, तम्। ध्वजानां छाया ध्वजच्छायम्। In a tatpurusha compound, the word छाया becomes छायम्, *i.e.*, becomes *neuter*, when thickness or intensity of shade is meant. ध्वजच्छायेन निवारितं ध्वजच्छाय निवारितम्; निवारितम् उष्णम् यस्मिन् सः निवारितोष्णः, तम्। राज्ञः मार्गः राजमार्गः, तम्। 'वध्वा सह' Note the grammatical peculiarity. प्राप प्रापतुः प्रापुः,

प्राप्थि etc. Perf. 3rd sing. of **आप्** with **प्र** V. P. **राजमार्गः चरेण प्रापे** Pass. voice.

5. **ततः** - பிறகு, **चामीकर-जालवत्सु** - பொன் மயமான ஜன்னல்களையுடைய, **सौधेषु** - மாளிகைகளில், **तदालोकनतत्पराणां** - அஜனைக் காண்பதில் கருத்துள்ள, **पुरसुन्दरीणां** (அழகிய) நகர மாதர்களுக்கு, **इत्थम्** - இவ்வாறு, **त्यक्तान्यकार्याणि** - விட்டப்பட்ட மற்ற வேலைகளையுடைய, **विचेष्टितानि** - (கீழ்க் கூறப்படும்) செயல்கள், **बभूवुः** - உண்டாயின.

(க - து) அஜனைப் பார்க்க விரும்பிய நகரத்துப் பெண்கள் மற்ற வேலைகளை எல்லாம் விட்டனர். தங்களது மாளிகையின் பொன் மயமான ஜன்னல்களின் அருகில் வந்து அவர்கள் நின்றனர்.

Slokas 5-11 describe the confusion that prevailed when the ladies of the town wanted to witness the royal couple on the road. **चामीकर** Gold; **चामी** means *charm* **चामीं करोतीति चामीकरम्** or. **चमीकरे भवम् चामीकरम्। चामीकरमयानि जालानि चामीकरजालानि ; जालानि एषु सन्तीति चामीकरजालवन्ति, तेषु । तस्य** or **तयोः आलोकनं तदालोकनं; तदालोकने तत्पराः तदालोकनतत्पराः; तासाम् । तत्पराः** is derived thus ; **तत् परं यासां ताः तत्पराः । जाल** here means window ; it also means 'a net', and 'a group'. **सुधया निर्मितानि** or **सुधा एषां अस्तीति सौधानि** ; houses which have been plastered. **पुरे सुन्दर्यः पुरसुन्दर्यः, तासाम् । अन्यानि कार्याणि अन्यकार्याणि ; त्यक्तानि अन्य कार्याणि येषु तानि त्यक्तान्यकार्याणि** Adj. of **विचेष्टितानि । इत्थम्** Thus ; in this manner ; as described in the following verses.

6. **सहसा** - வேகமாக, **आलोकमार्गम्** - ஜன்னலுக்குப் போகும் வழியில், **व्रजन्त्या** - செல்லுகின்ற, **कयाचित्** -

ஒருத்தியால் **उद्वेष्टनवान्तमाल्यः** - முடி அவிழ்ந்து உதிர்ந்த புஷ்பங்களையுடைய, **केशपाश :** - சிறந்த கூந்தல், **करेण** - கையினால், **रुद्धः अपि च** - தாங்கப்பட்டதாயினும், **तावत्** - ஜன்னலின் சமீபம் செல்லும்வரை, **बन्धुम्** - கட்டுவ தற்கு, **न सम्भावित : एव** - எண்ணப்படவேயில்லை.

(க - து) ஒரு ஸ்திரீ ஜன்னலை நோக்கி வேகமாகச் சென்றபொழுது அவளது கூந்தல் அவிழ்ந்து புஷ்பங்கள் உதிர்ந்தன. அவிழ்ந்த கூந்தலைக் கையினால் தாங்கிக் கொண்டே ஜன்னலின் அருகில் சென்றாள். ஜன்னலை அடையும் வரை கூந்தலை முடிய வேண்டு மென்று அவள் எண்ணவே இல்லை.

सहसा Indec. '**अतर्किते तु सहसा**' Avyayavarga : Amara. ~~**आलोक्यते अनेन इति आलोक**~~ : A window **आलोकस्य मार्ग : अलोकमार्ग :**; **तम्** ।

व्रजन्त्या ई. स्त्री. तृ. ए fem. Pres. part of **व्रज्** to Go ।

'**कया चित्**' **चित् चन** or **अपि** when added to the pronoun **किम्** makes it an indefinite one ।

उन्मुक्तं वेष्टनं यस्य सः उद्वेष्टन : ; **वान्तं माल्यं यस्य स : वान्तमाल्य :** ~~**उद्वेष्टनश्चासौ**~~ **वान्तमाल्यश्च उद्वेष्टनवान्तमाल्य :** Adj. of **केशपाश । माला एव माल्यम्** ।

बन्धुम् Inf. of **बन्ध्** to tie. **तावत्** so long ; upto the window, i.e., till she reached the window.

केशानां कलाप : केशपाश :, **पाश, पक्ष** or **हस्त**, when compounded with a preceding word meaning 'hair' gives the meaning of 'mass.' **पाश : पक्षश्च हस्तश्च कलापार्था : कचात् परे**, Amara ।

रुद्ध : Past Part. of **रुद्** ।

संभावित : Pass. Past of **भू** with **सम्** ।

काचित् बन्धुं न संभावितवती Act. voice.

DO NOT DO THINGS OF DOUBTFUL RESULTS.

7. **काचित्** - ஒருத்தி, **प्रसाधिका-आलंबितम्** - அலங்காரம் செய்யும் பணிப்பெண்ணால் தாங்கப்பட்ட, **अग्रपादम्** - (தனது) நுனிக்காலை, **द्रवरागमेव** - உலராத வர்ணமுடையதாக இருக்கும்பொழுதே, **आक्षिप्य** - இழுத்துக்கொண்டு **उत्सृष्ट - लीलागति:** - தனது மெதுவான நடையை விட்டவளாய், **आ गवाक्षात्** - ஜன்னல்வரை (உள்ள), **पदवीम्** - வழியை, **अलक्तक-अङ्कां** - செம்பஞ்சு வர்ணத்தினால் அடையாளமுடையதாக, **ततान** - செய்தாள்.

(க-து) ஒரு பணிப்பெண் தனது யஜமானியின் பாதத்தைக் கையில் தாங்கி, செம்பஞ்சு ரஸத்தைத் தடவி அழகு செய்துகொண்டிருந்தாள். அஜன் வீதியில் வருவதைக் கேட்ட அந்த ஸ்திரீ, பாதத்தில் பூசிய வர்ணம் உலருவதற்கு முன்பே அதை 'சட்டெ'ன இழுத்துக்கொண்டு வழக்கமான தனது அழகிய மெதுவான நடையை விட்டு வெகு வேகமாக ஜன்னலுக்கு வந்தாள். அவள் காலிலிருந்த செம்பஞ்சு வர்ணம் வழியெங்கும் பதிந்தது.

प्रसाधिकया आलंबित: प्रसाधिकालंबित:, तम् । अग्रश्चासौ पादश्च अग्रपाद:, तम् ।

द्रव: राग: यस्य स: द्रवराग:, तम् । आक्षिप्य Indec. Past part. of **क्षिप्** with **आ ।**

लीलया or **लीलायुक्ता गति: लीलागति: । उत्सृष्टा लीलागति: यया सा उत्सृष्टलीलागतिः ।**

आ an Indec. means '**upto**' as here, and also 'including'. In either sense **it** governs an ablative case. **गवाक्षात्** Ablative.

गवां अक्षि इव गवाक्ष:, तस्मात् । The word **अक्षि** is **इकारान्त** and not **नकारान्त । अलक्तकम्** the red lac; **अलक्तकं अंक: यस्या: सा अलक्तकांका; ताम् ।**

पद्यते (गम्यते) अनया इति पदवी, ताम् ।

ततान तेनतु: तेनु: तेनिथ etc; perf. 3rd sing. of **तन्** VIII Paras. **पदवी तेने** Pass. voice.

निष्फलं कर्म न कुर्यात् ।

8. **अपरा** - மற்ருருத்தி, **दक्षिणम्** - வலது, **विलोचनम्** - கண்ணை, **अञ्जनेन** - மையினுல், **सम्भाव्य** - அழகு செய்து பின், **तद्वञ्चित वाम नेत्रा** - மையிடப் பெருத இடது கண்ணையுடையவளாக, **तथैव** - அப்படியே, **शलाकां** - மையிடும் தூலிகையை, **वहन्ती** - (கையில்) எடுத்துக்கொண்டு, **वातायन सन्निकर्षम्** - ஜன்னலின் ஸமீபத்தை, **ययौ** - அடைந்தாள்.

(க - து) வலது கண்ணிற்கு மையிட்ட ஒருத்தி, அஜன் வருவதைக் கேட்டவுடன் இடது கண்ணிற்கு மையிடாமலே மையிடும் தூலிகையைக் கையிலேந்திக்கொண்டு ஜன்னலை நோக்கி வெகு வேகமாக ஓடினுள்.

संभाव्य having adorned. **तेन वञ्चितम् तद्वञ्चितम्; तद्वञ्चितम् वामं नेत्रं यस्याः सा तद्वञ्चितवामनेत्रा।**

शलाका a brush or thin pencil used in painting the eyelids with **अञ्जन।**

वातस्य अयनं वातायनम्; वातायनस्य सन्निकर्षः, तम्। ययौ ययतुः ययुः Perf. 3rd sing. of **या** to go. II P.

9. **अन्या** - மற்ருருத்தி, **जालान्तर प्रेषितदृष्टिः** - ஜன்னல்களினிடையே செலுத்தப்பட்ட பார்வையுடையவளாய், **प्रस्थानभिन्नाम्** - வேகமான நடையினுல் அவிழ்ந்த, **नीवीम्** - இடை வஸ்திரத்தின் முடிச்சை, **न बबन्ध** - கட்டவில்லை; **किन्तु** - ஆனுல், **नाभि प्रविष्ट आभरण प्रभेण** - இடையினருகில் பரவிய ஆபரண ஒளியையுடைய, **हस्तेन** - கையினுல், **वासः** - துணியை, **अवलंब्य** - பிடித்துக்கொண்டு, **तस्थौ** - நின்ருள்.

(க - து) பெண் ஒருத்தி **அஜனைப்** பார்க்க ஜன்னலை நோக்கி ஓடிய பொழுது, வேகமான நடையால் அவளது இடை ஆடையின் முடிச்சு அவிழ்ந்தது. ஆயினும், வஸ்திரம் முடிவதில் நேரத்தைச் செலவு செய்ய விருப்பமின்றி, வஸ்திரத்தைக் கையினுல் தாங்கிக்கொண்டே ஜன்னலின் ஸமீபம் சென்ருள். அவள் அவ்வாறு தாங்கிச்சென்ற பொழுது, அவளது கையிலுள்ள ஆபரணங்களின் ஒளி அவளது இடையைச் சோபையுடையதாகச் செய்தது.

जालान्तरेण प्रेषिता दृष्टि : यस्या : सा।
बबन्ध बबन्धतु : बबन्धु : Perf. बन्ध्।
तस्थौ तस्थतु : तस्थु : Perf. स्था।
वास : Neu. Dec. वास: वाससी वासांसि।
प्रस्थानेन भिन्ना, ताम्। नीवी Fem.

10. सत्वरम् - வேகமாக, उत्थितायाः - எழுந்த, कस्याश्चित् - ஒரு பெண்ணினுடைய, अर्धाचिता - பாதி கோக்கப் பட்டதும், दुर्निमिते - அவசரத்துடன் வைக்கப்பட்ட, पदे पदे - ஒவ்வொரு அடியிலும், गलन्ती - நழுவுகின்ற (மணிகளையுடைய)துமான, रशना - மேகலையானது, तदानीम् - அப்பொழுது, अङ्गुष्ठ-मूलार्पित सूत्रशेषा - கட்டை விரலின் அடியில் கட்டப்பட்ட நூல் மாத்திரமே மிகுந்ததாக, आसीत् - ஆயிற்று.

(க - து) ஒரு பெண், நூலின் ஒரு முனையைத் தன் கால் கட்டை விரலில் கட்டிவிட்டு அந்நூலில் ரத்னங்களைக் கோத்து மேகலை தயார் செய்து கொண்டிருந்தாள். அஜன் வருவதைக் கேட்ட அவள் அந் நூலை அவிழ்த்து வைப்பதால் நேரும் கால தாமதத்தைச் சகிக்காமல் கையில் பிடித்திருந்த நூலின் மறு நுனியையும் விட்டு வேகமாக நடந்து சென்றாள். வழியில் மணிகளெல்லாம் நழுவ, நூல் மாத்திரமே அவள் காலில் இருந்தது. அவ்வளவு அவசரம் அவளுக்கு!

त्वरया सह वर्तते इति सत्वरम् Adverb;

आचिता Pass. Past part. of चि (V. P.) with आ to collect or wreathe अर्धं आचिता अर्धाचिता।

दुर्निमिते Pass. Past Part of मि V II to measure with दुस् and नि।

अंगुष्ठमूले अर्पितं: अंगुष्ठमूलार्पितम्; अङ्गुष्ठमूलार्पितं सूत्रं.... सूत्रम्; सूत्रमेव शेष : यस्या : सा....सूत्रशेषा;

आसीत् आस्तां आसन् Imperf. 3rd sing. of अस् II P.

11. सान्द्रकुतूहलानां - அதிக ஆவலையுடைய, तासां - அந்தப் பெண்களின், आसव गन्धगर्भः - மதுவின் மண

முடையவையும், **विलोल नेत्र भ्रमरैः** அசைகின்ற கண்களாகிய வண்டுகளை யுடையவையுமான, **मुखैः** - முகங்களினால், **व्याप्तान्तराः** - வியாபிக்கப்பட்ட பிரதேசமுடைய, **गवाक्षाः** - ஜன்னல்கள், **सहस्रपत्राभरणाः इव** - தாமரைப் புஷ்பங்களாலான அலங்காரமுடையனபோல், **आसन्** - இருந்தன.

(க - து) பெண்களின் முகம் தாமரைப் பூவையும், கண்கள் வண்டுகளையும், அவர்கள் அருந்திய மதுவின் மணம் தாமரைப் பூவினுடைய தேனின் மணத்தையும் ஒத்திருந்தன. அப்பெண்கள் ஜன்னலின் அருகில் நின்றபொழுது ஜன்னல்கள், தாமரைப் புஷ்பங்களால் அழகு செய்யப்பட்டனபோல் காணப்பட்டன.

सान्द्रं कुतूहलं यासां ताः सान्द्रकुतूहलाः, तासाम् ।

आसवस्य गन्धः आसवगन्धः, आसवगन्धः गर्भे येषां तानि आसवगन्धगर्भाणि ; तैः ।

विलोलानि नेत्राणि विलोलनेत्राणि ; नेत्राणि एव भ्रमराः येषु तानि विलोलनेत्रभ्रमराणि ; तैः । व्याप्तम् अन्तरं येषु ते व्याप्तान्तराः ।

सहस्रम् (बहूनि) पत्राणि येषां तानि सहस्रपत्राणि ; सहस्रपत्राणि आभरणानि येषां ते सहस्रपत्राभरणाः ।

गवां अक्षीणि इव गवाक्षाः । अक्षि changes into अक्ष at the end of a compound. Bahuvrihi

12. **ताः नार्यः** - அந்தப் பெண்கள், **राघवम्** - அஜனை, **दृग्भिः** - கண்களால், **आपिबन्त्यः** - குடிப்பவர்களாய் (ஆவலுடன் பார்க்கின்றவர்களாய்), **विषयान्तराणि** - மற்ற விஷயங்களை, **न जग्मुः** - அறியவில்லை. **तथा हि** - (அஃது) அவ்வாறுதான் ; **आसां** - அவர்களின், **शेषेन्द्रियवृत्तिः** - மற்றப் புலன்களின் செயலானது, **सर्वात्मना** - முழுவதும், **चक्षुः** - கண்ணில், **प्रविष्टा इव** - புகுந்ததுபோல், **(अदृश्यत)** - காணப்பட்டது.

(க - து) நகரத்து ஸ்திரிகள் அஜனை ஆவலுடன் நோக்கினர். மற்ற விஷயங்களை அவர்கள் அறியாது மெய்ம்மறந்து இருந்தனர். அவர்

கள் வேறு எதையும் உணரவில்லை. ஆதலால், காது முதலான மற்ற இந்திரியங்களின் செயலும் கண்ணிலே ஒடுங்கியதோவென நினைக்கும்படி இருந்தது.

नार्य : Fem of Pres. Part of **नर** । **रघो : अपत्यं पुमान् राघव :, तम्** । '**दृष्टिभि : आपिबन्त्य:**' Pres. part. of **पिब्**. It means drinking ; but here used in the sense of seeing with avidity or eagerness.

अन्ये विषया : विषयान्तराणि, तानि । शेषेन्द्रियाणां वृत्तिः शेषेन्द्रियवृत्तिः । सर्वश्चासौ आत्मा च (स्वरूपम्) सर्वात्मा, तेन ।

प्रविष्टा Past Part. of **प्र-विश्** ।

13. '**भोज्या** - *இந்துமதி*, **परोक्षैः** - *(தன்னால்) பார்க்கப்படாத*, **भूपतिभिः** - *அரசர்களால்*, **वृता** - *வரிக்கப்பட்ட பொழுதும்*, **स्वयंवरम्** - *ஸ்வயம்வரத்தையே*, **साधुम्** - *தகுந்ததாக*, **अमंस्त** - *எண்ணினள்* ; **स्थाने** - *(இது) பொருத்தமானதே* ; **अन्यथा** - *அவ்வாறு இல்லாவிடில்*, **असौ** - *அவள்*, **पद्मा** - *லக்ஷ்மி*, **नारायणम् इव** - *மஹாவிஷ்ணுவை அடைந்ததுபோல்*, **आत्मतुल्यम्** - *(எல்லா வகையிலும்) தனக்குத் தகுந்த*, **कान्तम्** - *கணவனை*, **कथम्** - *எவ்வாறு*, **लभेत** - *அடைவாள் ?*'

(க - ரு) "இந்துமதியினால் முன்பு பார்க்கப்படாத அரசர்கள் பலர் அவளை மணம்புரிய வேண்டினர். பாராது மணம் செய்து கொள்வதை விரும்பாது, நேரில் பார்த்துத் தேர்ந்தெடுக்க வசதியளிக்கின்ற ஸ்வயம்வரத்தையே அவள் விரும்பினள். இவ்வாறு செய்ததனால், லக்ஷ்மி ஸ்ரீமந்நாராயணனை ஸ்வயம்வரத்தில் கணவனாக அடைந்தது போல், பல அரசர்களினிடையில் தகுந்த கணவனை அவள் தேர்ந்து எடுத்தாள்.

अक्ष्ण : परं परोक्षम ; परोक्षं एषां अस्तीति परोक्षा :, तै : ।

भुव : पतय : भूपतय :, तै : । वृता Pass. Past Part. of **वृ**.

अमंस्त अमंसातां अमंसत, अमंस्था : अमंसाथाम् अमन्ध्वम्, अमंसि अमंस्वहि अमंस्महि Aorist 3rd sing. of **मन्** IV A **मन्यते** Pres.

सम्पूर्णकुम्भो न करोति शब्दम् ।

स्थाने Indec. **पद्मं अस्याः अस्तीति पद्मा। आत्मनः तुल्यः आत्मतुल्यः, तम्।**

लभेत लभेयातां लभेरन्, लभेथाः लभेयाथाम् लभेध्वम्, लभेय लभेवहि लभेमहि Pot. 3rd sing. of **लभ्** to get.

कान्तः तया कथं लभ्येत. Pass. voice.

14. '**स्पृहणीयशोभं** - (எல்லோராலும் தமக்கு வேண்டுமென) விரும்பத்தக்க அழகையுடைய, **इदं** - இந்த, **द्वन्द्वं** - இருவரையும், **परस्परेण** - பரஸ்பரம், **न अयोजयिष्यत् चेत्** - (ஒன்று) சேர்த்திராவிடில், **प्रजानां** - ப்ரஜைகளின், **पत्युः** - நாதரான பிரம்மதேவருக்கு, **अस्मिन् द्वये** - இவ்விருவரிடத்திலும், **रूप विधान यत्नः** - அழகை அமைப்பதில் (ஏற்பட்ட பிரயாசை, **विफलः**; பயனற்றதாக, **अभविष्यत्** - ஆகி இருக்கும்.'

(க - து) "இவ்விருவரின் அழகைக் கண்ட யாவரும் அவர்களின் அழகு தமக்கு வேண்டுமென ஆசைப்படுவர். அவ்வாறு எல்லோராலும் ஒப்பத்தகுந்த அழகைப்பெற்ற இவ்விருவரையும் பிரம்மதேவர், கணவனும் மனைவியுமாகச் சேர்த்திராவிடில் அவர் இவ்விருவருக்கும் அமைத்த அழகு வீணாயிருக்கும். அழகு அழகுடன் சேர்வதே பொருத்தமானதாகும்.

स्पृहयितुं योग्या स्पृहणीया, स्पृहणीया शोभा यस्य तत् स्पृहणीयशोभम्; तत्।

रूपस्य विधानं रूपविधानम्, रूपविधाने यत्नः रूपविधानयत्नः।

विगतं फलं यस्मात् सः विफलः।

अयोजयिष्यत् Caus. conditional. 3rd sing. of **युज्**. **अभविष्यत्** conditional mood, 3rd sing. of **भू. न चेत् अयोजयिष्यत् विफलः अभविष्यत्.** Note the proper use of the conditional mood.

15. '**रतिस्मरौ** - ரதியும் மன்மதனுமே, **इमौ** - இந்த மதியின் அஜனுமாக, **अभूताम्** - பிறந்தனர்; **नूनं** - இஃது

உண்மை; **तथाहि** - ஏனெனில், **इयं बाला** - இப்பெண் **राज्ञां** - அரசர்களின், **सहस्रेषु** - ஆயிரங்களில், **आत्म प्रतिरूपं एव** - தனக்குத் தகுந்தவனையே, **गता** - அடைந்தாள்; **मनः** - மனம், **जन्मान्तर सङ्गतिज्ञम् हि** - பூர்வ ஜன்மத்தின் தொடர்பை அறியக் கூடியதல்லவா?'

(க - து) "இவ்விருவரும் மனித வடிவில் தோன்றிய இணை பிரியாத ரதியும் மன்மதனுமே அவர். மனம், பூர்வ ஜன்மத்தின் அனுபவத்தினால் ஏற்பட்ட ஸம்பந்தத்தை முன்னிட்டே பிரவர்த்திக்கு மாதலால், இவளுடைய மனமும் பல அரசர்களிடையில் அவளுக்குரியவனையே தேர்ந்தெடுக்க உதவியது."

रतिश्च स्मरश्च रतिस्मरौ । इयं च अयं च इमौ ।

अभूताम् Aorist. 3rd dual of **भू । नूनम्** indec. **प्रतिगतो रूपं प्रतिरूपः । आत्मनः प्रतिरूपः आत्मप्रतिरूपः, तम् ।**

अन्यत् जन्म जन्मान्तरम् ; जन्मान्तरे संगतिः जन्मान्तरसंगतिः;.... संगतिं जानातीति संगतिज्ञम् ।

16. **इति** - இவ்வாறு, **पौरवधूमुखेभ्यः** - பட்டணத்துப் பெண்களின் வாயிலிருந்து, **उद्गताः** - உண்டானவையும், **श्रोत्रसुखाः** - காதிற்கு இனியவையுமான, **कथाः** - வார்த்தைகளை, **शृण्वन्** - கேட்டுக்கொண்டு, **कुमारः** - ராஜகுமாரன் - அஜன், **मंगल संविधाभिः** மங்களத்திற்கான ஏற்பாடுகளினால், **उद्भासितं** - பிரகாசிக்கின்ற, **संबन्धिनः** - ஸம்பந்தம் செய்து கொள்ளுகின்ற போஜனுடைய, **सद्म** - வீட்டை, **समाससाद** - அடைந்தான்.

(க - து) இவ்வாறு செவிக்கினியதாகப் பெண்கள் கூறிய புகழுரைகளைக் கேட்டுக்கொண்டு அஜன், போஜனுடைய மாளிகையை அணுகினான். அம்மாளிகை மங்களப் பொருள்களால் அழகு செய்யப்பட்டு விளங்கியது.

पुरे भवाः पौराः पौराणां वध्वः पौरवध्वः, तासां मुखानि पौर....मुखानि ; तेभ्यः ।

सर्वां आपदं तरति कोशवान् ।

श्रोत्रयो : सुखा : श्रोत्रसुखा: ; ता: । शृण्वन् Pres.Part. of **श्रु** to hear.

संविधीयन्ते आभिरिति संविधा: Decorations. **मंगलाय संविधा : मंगलसंविधा :, ताभि : ।**

उद्भासितम् Pass. Past part. of **भास्** I. A.

संबन्ध : अस्य अस्तीति संबन्धी, तस्य । सद्म Parse. **न. नपुं. द्वि, ए.** Dec. like **वर्मन्** in Neu.

सम्-आ-ससाद सेदतु : सेदु :, सेदिथ सेदथु : etc. Perf. 3rd of **सद्** to reach. I P.

17. **तत:** - *பிறகு,* **करेणुकाया :** - *பெண் யானையிலிருந்து* **आशु** - *சீக்ரமாக,* **अवतीर्य** - *கீழே இறங்கி,* **कामरूपेश्वरदत्तहस्त:** - *காமரூப நாட்டரசனால் கைகொடுக்கப்பட்டு,* **स:** - *அஜன்,* **अथो** - *பிறகு,* **वैदर्भ निर्दिष्टं** - *விதர்ப்ப தேசராஜனால் காண்பிக்கப்பட்ட,* **अन्त :** - *உள்ளே இருக்கின்ற,* **चतुष्कं** - *சதுக்க மண்டபத்தை,* **नारीमनांसि इव** - *(அங்கு கூடியிருந்த) பெண்களின் மனத்தில் புகுவதுபோல,* **विवेश** - *புகுந்தான்.*

(க - து) யானையினின்றும் இறங்கி, காமரூப அரசனால் கைகொடுத்து அழைத்துச் செல்லப்பட்ட அஜன், போஜன் காட்டிய மண்டபத்தை அடைந்தான். அங்கு கூடியிருந்த பெண்கள் அவனை ஆவலுடன் கண்டனர். அச்சமயத்தில் பெண்களின் மனத்தில் அஜனைப் பற்றிய நினைவே இருந்ததால், கவி, அஜன் பெண்கள் மனத்திலும் பிரவேசித்ததாக உத்ப்ரேக்ஷித்துக் கூறுகின்றார்.

करेणुका A she-elephant, **आशु** Indec. **अवतीर्य** Indec. past part. of **तॄ** with **अव । कामरूपाणां ईश्वर : कामरूपेश्वर : । कामरूपेश्वरेण दत्त : कामरूपेश्वरदत्त:;...दत्त : हस्त : यस्मै स : दत्तहस्त : ।**

विदर्भाणां राजा वैदर्भ :, वैदर्भेण निर्दिष्टं वैदर्भनिर्दिष्टं ; तत् ।

चत्वार : अवयवा : यस्य तत् चतुष्कम् ।

अन्तः Indec. means अन्तःस्थितम्।

नारीणां मनांसि नारीमनांसि; तानि। विवेश विविशतुः विविशुः विवेशिथ विविशथुः etc. Perf. 3rd sing. of विश् to enter VI P.

18. **असौ** - அவன், **महार्ह सिंहासनसंस्थितः** - மிக விலையுயர்ந்த ஸிம்மாஸனத்தில் அமர்ந்தவனாய், **भोजोपनीतं** - போஜனால் கொண்டுவரப்பட்டதும், **सरत्नं** - ரத்னங்களுடன் கூடியதும், **मधुपर्कमिश्रं** - மதுபர்க்கத்துடன் கலந்ததுமான, **अर्घ्यं** - அர்க்யத்தையும் - **दुकूलयुग्मं च** - இரண்டு வெண்பட்டுக்களையும், **वनिता कटाक्षैः साधम्** - ஸ்திரீகளின் கடைக்கண் பார்வைகளுடன், **जग्राह** - பெற்றுக் கொண்டான்.

(க - து) போஜன், அஜனைவரவேற்றுச் சிறந்த ஸிம்மாஸநத்தில் அமரும்படி செய்தான். பின், ரத்னம், மதுபர்க்கம், இவைகளுடன் கூடிய அர்க்யத்தையும், இரண்டு பட்டுவஸ்திரங்களையும் அவனுக்கு அளிக்கவும், அஜன் அவைகளை எல்லாம், பெண்கள் அன்புடன் நோக்கப்பெற்றுக் கொண்டான்.

சிறந்த அதிதிகளுக்கு மதுபர்க்கம் அளித்து உபசரிப்பது முறையாகும். சிறப்பாக, மணப்பிள்ளையை வரவேற்கும் பொழுது இது அளிப்பதுண்டு. இவ் வழக்கம் தற்காலத்திலுமுள்ளதே. மதுபர்க்கம் என்பதற்குத் தேன்கலந்தது எனப்பொருள். தேன், தயிர், நெய், ஜலம், கற்கண்டு, இவைகள் கலந்த பண்டத்தை இங்கு இச்சொல் குறிக்கின்றது. **दधि सर्पिर्जलं क्षौद्रं सिता चैतैश्च पञ्चभिः। प्रोच्यते मधुपर्कः** என்பதைக் காண்க.

महान् अर्हः यस्य तत् महार्हम्, महार्हं सिंहासनं महार्हसिंहासनम्।

सिंहासने संस्थितः सिंहासनसंस्थितः।

भोजेन उपनीतम् भोजोपनीतम् तत् । रत्नैः सह वर्तत इति सरत्नम् । मधुनः पर्कः (संबन्धः) मधुपर्कः a mixture of honey—a respectful offering made to a guest or to a bridegroom when he arrives at the house of a person. Its ingredients are:—दधि सर्पिः जलं क्षौद्रम् सिताश्चैतैश्च पञ्चभिः । मधुपर्कः ...। मधुपर्केण मिश्रम् मधुपर्कमिश्रम् । तत् ।

अर्घाय (पूजायै) इदं अर्घ्यम्, तत् water offered in worship. अर्घ्य consists of:—आपः क्षीरम् कुशाग्रं च दधिसर्पिः सतण्डुलम् । यवः सिद्धार्थकश्चैव अष्टांगोऽर्घ्यः प्रकीर्तितः । This अर्घ्य is offered with मधुपर्क and gems.

दुकूलयोः युग्मम् दुकूलयुग्मम्, तत् । वनितानां कटाक्षाः वनिताकटाक्षाः तैः । सार्धम् Indec.

जग्राह जगृहतुः जगृहुः, जग्रहिथ, जगृहथुः जगृह जग्राह जगृहिव जगृहिम Perf. 3rd plu. of ग्र IX P.

19. स्फुटफेन राजिः பிரகாசிக்கின்ற நுரைக் கூட்டத்தை யுடைய, उदन्वान् - ஸமுத்ரம், नवैः - புதிய, चन्द्रपादैः - சந்திர கிரணங்களினால், वेलासकाशं इव - கரையின் ஸமீபத்திற்குக் கொண்டு போகப்படுவது போல, दुकूलवासाः - வெண்பட்டாடையுடைய, सः - அவன், विनीतैः - வணக்கமுடைய, अवरोधरक्षैः - அந்தப்புர ஆட்களால், वधूसमीपं - இந்துமதியின் சமீபத்திற்கு, निन्ये - அழைத்துச் செல்லப்பட்டான்.

(க-து) விநயமுள்ள அந்தப்புர வேலைக்காரர்கள் அஜனை இந்துமதியின் ஸமீபத்திற்கு அழைத்துச் சென்றனர்.

வெண்பட்டாடை அணிந்த அஜனுக்கு வெண்ணிற நுரையையுடைய ஸமுத்ரமும், விநயமுள்ள வேலைக்காரர்களுக்குக் குளிர்ந்த சந்திர கிரணங்களும், இந்துமதிக்கு ஸமுத்திரத்தின் கரையும் உபமானங்கள்.

दुकूले वाससी यस्य सः दुकूलवासाः । Dec. like वेधस् ।

अवरुध्यन्ते अत्र इति अवरोध: अन्तःपुरम्; अवरोधस्य रक्षा: (guards) अवरोधरक्षा:; तै:।

वध्वा: समीप: वधूसमीप:, तम्।

फेनानां राजिः फेनराजि: स्फुटा फेनराजि: यस्य स: स्फुटफेनराजि:।

उदकानि अस्मिन् सन्तीति उदन्वान्। चन्द्रस्य पादा: चन्द्रपादा:, तै:।

वेलाया: सकाश: वेलासकाश:, तम्।

निन्ये निन्याते निन्यिरे, निन्यिषे निन्याथे etc. Pass. perf. 3rd sing. of नी I. रक्षा: तं वधूसमीपं निन्यु: Act. voice.

20. **तत्र** - *அங்கு*, **अर्चित:** - *பூஜிக்கப்பட்டவரும்*, **अग्निकल्प:** - *அக்நிக்கு ஒப்பானவருமான*, **भोजपते: पुरोधा:** - *போஜனுடைய புரோஹிதர்*, **आज्यादिभि:** - *நெய் முதலியவைகளால்* **अग्निं** - *அக்னியை*, **हुत्वा** - *மகிழ்வித்தபின்*, **तं एव च** - *அவ்வக்னியையே*, **विवाहसाक्ष्ये** - *விவாகத்திற்கு சாக்ஷியாக இருக்குந்தன்மையில்*, **आधाय** - *வைத்து*, **वधूवरौ** - *பெண்ணையும் பிள்ளையையும்*, **संगमयांचकार** - *ஒன்று சேர்த்தார்.*

(க - து) புரோஹிதர், அக்னி ஸாக்ஷியாக அவ்விருவரையும் கணவனும் மனைவியுமாகச் சேர்த்து வைத்தார்.

அரண்மனையில் அஜன் சென்றவுடன், போஜனின் புரோஹிதர் நெய் முதலிய ஹோமத்ரவ்யங்களால் அக்னிதேவனை மகிழ்வித்துப் பின் அவ்வக்னியையே ஸாக்ஷியாகக் கொண்டு அஜனையும் இந்துமதியையும் கணவனும் மனைவியுமாகச் சேர்த்துவைத்தார்.

ईषदून: अग्ने: अग्निकल्प:। कल्प is a suffix which implies equality.

भोज: भोजदेश:, तस्य पति: भोजपति:, तस्य; Note the declension of पति in a compound word.

पुर: धीयते इति पुरोधा: Dec. like वेधस्।

रामात् परं दैवतं न किमपि जाने।

आज्यं आदौ येषां तानि आज्यादीनि, तैः । हुत्वा Indec. past part. of हु । साक्षात् द्रष्टा साक्षी ; साक्षिण : भाव : कर्म वा साक्ष्यम् । विवाहस्य साक्ष्यम् विवाहसाक्ष्यम् तस्मिन् । वधूश्च वरश्च वधूवरौ, तौ । सम् गमयां चकार Causal perf. 3rd sing. of गम् । conjugate चकार चक्रतु : चक्रु : etc.

21. स : - அந்த, राजसूनु : - ராஜகுமாரன், हस्तेन - (தன்னுடைய) கையினால் वध्वा : - இந்துமதியின், हस्तं - கையை, परिगृह्य - பிடித்தபின், अनन्तर अशोक लताप्रवालं - ஸமீபத்திலிருக்கின்ற கொடி போன்ற அசோகத்தின் தளிரை, प्रतिपल्लवेन - (தன்னுடைய) தளிரால், प्राप्य - அடைந்து, (स्थित :) - இருக்கின்ற, चूत : इव - மாமரம் போல், सुतरां - மிகவும், चकाशे - விளங்கினான்.

(க - து) அஜன், மாந்தளிர் போன்ற தனது கரத்தினால் அசோகத்தின் தளிர்போன்ற அவளது கரத்தைப் பற்றிச் சோபையுடன் விளங்கினான்.

राज्ञ : सूनु : राजसूनु : । सुतराम् । Indec. तर and तम, the comparative and superlative suffixes become तराम् and तमाम् when they are added to verbs and indecs. Here, the word is formed by adding तराम् to सु । अशोक : लता इव अशोकलता ; न विद्यते अन्तरं यस्या : सा अनन्तरा; अनन्तरा अशोकलता अनन्तराशोकलता ; लताया : प्रवाल :...प्रवाल :, तम् । प्रतिगत : पल्लव : प्रतिपल्लव :, तेन ।

22. वर : - வரன் (அஜன்), कण्टकित प्रकोष्ठ : - மயிர்க் கூச்சமடைந்த மணிக்கட்டு உடையவனாக, आसीत् - ஆனான். कुमारी - இந்துமதி, स्विन्नाङ्गुलिः - வியர்த்த விரல் களையுடையவளாக, संववृते - ஆனாள்.

வர்களிடத்தும், मनोभवेषु - மனமதன் [illegible] - இருப்பு, समं विभक्ता इव - ஸமமாகப் பிரித்து வைக்கப்பட்டுள்ளது போலும் இருந்தது.

(க - து) ஒருவரை ஒருவர் ஸ்பர்சித்ததும், உணர்ச்சி மிகுதியால் அஜன் மயிர்க்கூச்சமடைந்தான். இந்துமதி வியர்த்தாள். இவ்வாறு அன்பின் அடையாளங்கள் அவர்களிடம் தோன்றின. முன்பே அவ்விருவரும் ஒத்த அன்புடையவராக இருந்தனர். இப்பொழுது கரஸ்பர்சத்தினால் அவர்களது காதல் ஏற்றத்தாழ்வின்றி இருவரிடம் ஸமமாகச் செய்யப்பட்டது போலுமுள்ளது என்று கவி உத்ப்ரேக்ஷிக்கின்றார். அனுராகம் ஸமமாகச் செய்யப்பட்டுள்ளதென்பதைக் காட்டுகின்றன அஜனிடம் தோன்றிய மயிர்க்கூச்சமும், இந்துமதியினிடம் உண்டான வியர்த்தலும்.

आसीत् आस्तां आसन् ।

Imperf. of **अस्** to be II. P.

कण्टकित : प्रकोष्ठ : यस्य स : ।

~~स्विन्नाःअंगुलि~~ : यस्या : सा । विन्नाः अंगुलयः

संववृते संववृताते संववृतिरे Pert. of **वृत्** with **सम् ।**

~~**पाण्योः समागमः पाणिसमागमः तेन ।**~~

23. **अपांग प्रतिसारितानि** - கடைக்கண்ணில் செலுத்தப்பட்டவைகளும், **क्रिया समापत्ति-निवर्तितानि** - பார்வையின் சந்திப்பினால் திருப்பப் பட்டவைகளும், **अन्योन्य लोलानि** ஒருவரை ஒருவர் காண்பதில் ஆசையுடையவைகளுமான, **तयो : विलोचनानि** - அவ்விருவரின் கண்கள், **मनोज्ञां** - மனத்திற்குப் பிடித்த, **ह्रीयन्त्रणां** - வெட்கத்தினால் (ஏற்படும்) ஸங்கோசத்தை, **भानशिरे** - அடைந்தன.

(க - து) அஜன் இந்துமதியையும், இந்துமதி அஜனையும் பார்க்க விரும்பி ஒருவரை யொருவர் கடைக்கண்களால் நோக்கினர். அவர்களது பார்வை ஒன்றை ஒன்று சந்திக்கும்பொழுது வெட்கத்தினால் சட்டெனத் திரும்பின. இவ்வாறு பார்ப்பதும் வெட்கத்தினால் பார்வையைத் திருப்பிக் கொள்வதும் கூட அவர்கள் மனத்திற்குப் பிடித்தவையாயிருந்தன.

अपांगयो : प्रतिसारितानि अपांगप्रतिसारितानि । अपांग the outer corner of the eye.

क्रिययो : समापत्ति : क्रियासमापत्ति : ; समापत्त्यां निवर्तितानि... निवर्तितानि । ह्रिया यन्त्रणा ह्रीयन्त्रणा, ताम् ।

√ अहिंसा परमो धर्म : ।

मनसा जानाति इति मनोज्ञा, ताम्। अन्योन्यस्मिन् लोलानि अन्योन्यलोलानि।

आनशिरे—आनशे आनशाते आनशिरे Perf. 3rd sing. of अश् 5th conj. Atmanepadi.

24. **तत् मिथुनम्** - அத்தம்பதிகள், **उदर्चिषः** - எழுந்த ஜ்வாலைகளுடன் கூடிய, **कृशानोः** அக்னியை, **प्रदक्षिण - प्रक्रमणात्** - வலம் வருவதால், **मेरोः** - மேரு மலையின், **उपान्तेषु** - புறங்களில், **वर्तमानं** - சுற்றுகின்றதும், **अन्योन्य-संसक्तम्** - ஒன்றோடொன்று இணைந்திருப்பதுமான, **अहस्त्रियामं इव** - பகலும் இரவும் போல், **चकाशे** - விளங்கினர்.

(க - து) கை பற்றி, அத்தம்பதிகள் ஜ்வலிக்கின்ற அக்னியைப் பிரதக்ஷிணம் செய்தனர். அவ்வாறு சுற்றிவரும்பொழுது அவர்கள், பொன்மயமான மேருமலையைச் சுற்றிவரும் பகலும் இரவும்போல், காணப்பட்டனர்.

பொன்மயமான மேருமலையைச் சுற்றிச் சூரியன் செல்வதாகக் கூறுவர். சூரியன் மேருமலையைச் சுற்றுவதால் அவன் உள்ள இடத்தில் பகலும், இல்லாத இடத்தில் இரவும் உண்டாகின்றன. ஆகவே, பகலும் இரவும் மேருவைச்சுற்றி ஒன்றன்பின் ஒன்ருக வருகின்றன எனலாம். கை பற்றிய தம்பதிகள் போல் ஒன்ரோடொன்று இணைந்துமுள்ளன பகலும் இரவும் என்பதைக் குறிக்கின்றது, **अन्योन्यसंसक्तम्** என்ற விசேஷணம்;

प्रदक्षिणं यथा तथा प्रक्रमणम् प्रदक्षिणप्रक्रमणम्, तस्मात्।

उद्गताः अर्चिषः यस्य सः उदर्चिः, तस्य।

वर्तमानम्—आवर्तमानम्। अन्योन्यस्मिन् संसक्तम् अन्योन्यसंसक्तम्।

अहश्च त्रियामा च अनयोः समाहारः अहस्त्रियामम्।

25. **मत्त चकोरनेत्रा** - மதங்கொண்ட சகோரப்பக்ஷியின் கண்களைப்போன்ற கண்களையுடையவளும், **लज्जा-वती** -வெட்கமுடையவளுமான, **सा वधूः** - அந்தப்பெண்

विधातृ प्रतिमेन - பிரம்மதேவருக்கு ஒப்பான, **तेन** அந்த, **गुरुणा** - புரோகிதரால், **प्रयुक्ता** - ஏவப்பட்டவளாய், **अग्नौ** - அக்னியில், **लाजविमोक्षं** - பொரியிடுதலை, **चकार** - செய்தாள்.

(க - து) இந்துமதி புரோஹிதர் கூறியபடி பொரிகளை அக்னியில் இட்டு ஹோமம் செய்தாள்.

பொரிஹோமம் இப்பொழுதும் செய்யப்படுகின்றது. ஹோமம் செய்யும்பொழுது பெண் கூறுவதாக உள்ள மந்த்ரம் :

'इमान् लाजानावपामि समृद्धिकरणान् मम ।
दीर्घायुरस्तु मे पतिरेधन्तां ज्ञातयो मम ॥'

இதன் பொருள் 'எனக்கு எவ்வகையிலும் மேன்மையளிக்கின்ற இப்பொரிகளை அக்னிதேவருக்கு அர்ப்பணம் செய்கின்றேன். என் கணவர் நீண்ட ஆயுளுடையவராக இருக்கவேண்டும். எனது சுற்றத்தினர் மேன்மேலும் நன்மை பெறவேண்டும்' என்பது. **विधातृप्रतिमेन** - என்பதால் புரோஹிதரின் பெருமை புலப்படும்.

गुर्वी is the fem. of **गुरु**.

मत्तश्चासौ चकोरश्च मत्तचकोर :....चकोरस्य नेत्रे इव नेत्रे यस्या : सा मत्तचकोरनेत्रा । Chakora is a kind of bird which is supposed to live on the moon-light. Its eyes are often taken for comparison to the eyes of damsels.

लज्जा अस्या : अस्तीति लज्जावती ।
विधाता प्रतिमा यस्य स : विधातृप्रतिम :, तेन ।
लाजानां विसर्ग : लाजविसर्ग :, तम् ।

26. **हवि :-शमीपल्लव-लाज गन्धी** - நெய், வன்னிமரத் தளிர், பொரி இவைகளின் வாசனையுடைய, **पुण्य :** - பரிசுத்தமான, **धूम** : புகை, **कृशानो :** அக்னியிலிருந்து, **उदियाय** - எழுந்தது; **कपोल-संसर्पि-शिख :** - (இந்துமதியின்) கன்னத்

தில் பரவுகின்ற நுனியையுடைய, सः - அப்புகை, तस्याः - அவளுக்கு, मुहूर्तकर्णोत्पलतां - க்ஷணநேரம் காதிற்கு அணியான கரு நெய்தல் புஷ்பத் தன்மையை, प्रपेदे - அடைந்தது.

(க - து) அக்னியிலிருந்து எழுந்த புகை, அவளது கன்னத்தில் பட்டு மேலே செல்லும்பொழுது, காதில் அணியாக வைக்கப்படும் நீலோத்பலம்போல் காணப்பட்டது.

புகையின் நிறமும், சுருண்ட தன்மையும், இந்துமதியின் கன்னத்தின் அருகிலிருத்தலும், புகையைக் காதிலணியும் நீலோத்பலமாகக் கூறக் காரணமாயின ; புகை சில க்ஷணங்களே கன்னத்தினருகி லிருக்குமாதலால், मुहूर्त कर्णोत्पल - எனப்பட்டது. मुहूर्त - சிறிதுநேரம். புகை நல்ல மணமுடையதாக இருந்தது. பாவத்தைப் போக்கும் தன்மையு முள்ளது.

शमी is a kind of tree. शम्याः पल्लवः शमीपल्लवः। हविश्च शमीपल्लवश्च लाजाश्च...लाजाः, लाजानां गन्धः लाजगन्धः;...गन्धः अस्य अस्तीति गन्धी। Decline like गुणिन्।

पुनाति इति पुण्यः। कृश्यति सर्वं इति कृशानुः, तस्मात्।

उद्—इयाय ईयतुः ईयुः, इययिथ ईयथुः ईय, इयाय ईयिव ईयिम Perf. 3rd sing. of इ to go.

कपोलयोः संसर्पिणी कपोलसंसर्पिणी, कपोलसंसर्पिणी शिखा यस्य सः कपोलसंसर्पिशिखः।

कर्णयोः उत्पले कर्णोत्पले ; मुहूर्तं कर्णोत्पले मुहूर्तकर्णोत्पले ; कर्णोत्पलयोः भावः....उत्पलता, ताम्।

प्र—पेदे पेदाते पेदिरे पेदिषे etc. Perf. 3rd sing. of पद् with प्र. IV A.

27. तत् - அந்த, वधूमुखं - பெண்ணின் முகம், आचारधूम ग्रहणात् - வழக்கத்தை அனுசரித்துப் புகையை

ஏற்றதனால், अञ्जनक्लेद समाकुलाक्षं - மை கரைந்ததால் கலங்கிய கண்களையுடையதாகவும், प्रम्लान बीजांकुर-कर्णपूरं - மிக வாடிய விதைகளின் முளைகளாலான காதணியை யுடையதாகவும், पाटल गण्डलेखं - சிவந்த அழகிய கன்னமுடையதாகவும், बभूव - ஆயிற்று.

(க-து) விவாக காலத்தில் ஹோமாக்நியினின்றும் எழுந்த பரிசுத்தமான புகை முகத்தில் படும்படி ஏற்பது, தொன்று தொட்டு உண்டான வழக்கம். அதன்படி இந்துமதி, புகை தன் முகத்தில் படும்படி ஏற்றபோழுது, அவளது கண், மை கரைந்து, கலங்கியது; கன்னம் சிவந்தது. காதில் அணிந்திருந்த தான்யமுளை மிக வாடியது.

கோதுமை, கடுகு போன்ற சிலவற்றை விதைத்து வர்ண நீரைத் தெளித்து அவை முளைத்தவுடன் அம்முளைகளைக் காதிலும் தலையிலும் அணிவது வழக்கம்.

वध्वा: मुखं वधूमुखम्; धूमस्य ग्रहणम् धूमग्रहणम्; आचारेण प्राप्तं धूमग्रहणम् आचारधूमग्रहणम्। आचार is an established custom or practice of learned people. तस्मात्।

अञ्जनस्य क्लेद: अञ्जनक्लेद:....क्लेदेन समाकुले क्लेदसमाकुले... समाकुले अक्षिणी यस्य तत् समाकुलाक्षम्।

अक्षि becomes अक्ष at the end of a Bahuvrihi compound.

बीजानां अंकुरा: बीजांकुरा:; बीजांकुरा: एव कर्णपूरा: बीजांकुरकर्णपूरा:।

प्रम्लाना: बीजांकुरकर्णपूरा: यस्य तत् प्रम्ला....पूरम्। प्रशस्तौ गण्डौ गण्डलेखे, पाटले गण्डलेखे यस्य तत्।

28. कनकासनस्थौ - பொன்மயமான ஆஸநத்தில் இருந்த, तौ - அந்த, कन्याकुमारौ - பெண்ணும் பிள்ளையும் स्नातकै: - கிருஹஸ்தர்களாலும், बन्धुमता - பந்துக்களோடு கூடிய, राज्ञा च - அரசனாலும், पुरन्ध्रिभिश्च - ஸுமங்கலிகளாலும், क्रमश: க்ரமமாக, प्रयुक्तं - செய்யப்பட்ட,

आर्द्राक्षतारोपणं - ஈரமான் அக்ஷதை இடுதலை, **अन्वभूताम्** - அனுபவித்தனர்.

(க - து) பெரியோர்கள் ஆசீர்வாதம் செய்து இட்ட அக்ஷதையை அத்தம்பதிகள் ஏற்றுக் கொண்டனர்.

कनकमयं आसनं कनकासनम्, कनकासने तिष्ठत: इति कनकासनस्थौ। कन्या च कुमारश्च कन्याकुमारौ।

बन्धव: अस्य सन्तीति बन्धुमान्, तेन। पुरन्ध्रिभि: इ. स्त्री. तृ. ब. This word also occurs as **पुरन्ध्री।**

आर्द्रा: अक्षता: आर्द्राक्षता: आर्द्राक्षतानां आरोपणम् आर्द्राक्षतारोपणम्; तत्। अन्वभूत् अन्वभूताम् अन्वभूवन् Aorist 3rd dual of **भू** with **अनु** to enjoy I P.

29. **अधिश्री:** - அதிகம் செல்வமுடையவனும், **भोजकुल प्रदीप:** - போஜவம்சத்திற்குத் தீபம் போன்றவனுமான, **स: राजा** - அவ்வரசன், **इति** - இவ்வாறு, **स्वसु:** தங்கையின், **पाणिग्रहणं** - விவாகத்தை, **संपाद्य** - செய்து, **महीपतीनां** - அரசர்களை, **पृथक्** - தனித் தனியே, **अर्हणार्थं** - கௌரவிப்பதின் பொருட்டு, **अधिकृतान्** - அதிகாரிகளை, **समादिदेश** - ஆஜ்ஞாபித்தான்.

(க - து) அரசர்களுக்கு மரியாதை செய்ய போஜன் தக்க ஏற்பாடுகளைச் செய்தான்.

पृथक् - என்பதை, **आदिदेश** என்பதுடன் கூட்டி, அவ்வவ்வரசரின் பிரதாபம், குலம் வித்யை, வயது இவை ஏற்றவாறு மரியாதைகளைச் செய்யும்படி 'தனித்தே ஆணையிட்டான்' எனவும் கொள்ளலாம். மனிதர்களின் தராதரம் தெரிந்து அதற்குத்தக்க மரியாதைகளைச் செய்ய வல்லவன் போஜன் என்பதைக் காட்டுகின்றது **भोजकुलप्रदीप:** - என்பது. அவ்வரசர்கள் எல்லோரையும் நன்கு மரியாதை செய்யத்தக்க செல்வமு

டையவன் என்பது, अधिश्री : என்பதால் பெறப்படும்.

अधिका श्री : यस्य स : अधिश्री : । भोजानां कुलम् भोजकुलम् , भोजकुलस्य प्रदीपः भोजकुलप्रदीप : ।

पाणे : ग्रहणम् पाणिग्रहणम् , तत् । संपाद्य causal Indec. past part. of पद् with सम् ।

मह्या : पतय : महीपतय : तेषाम् । अर्हणाय-अर्हणार्थम् । पृथक् separately or individually.

सम्-आ-दिदेश दिदिशतु : दिदिशु : दिदेशिथ etc. Perf. 3rd sing. of सम्-आदिश् to order VI P.

30. मुद : ஸந்தோஷத்தின், लिङ्गै : - (சிரிப்பு, புகழுரை முதலிய) அடையாளங்களினுல், संवृतविक्रिया : - மறைக்கப் பட்ட த்வேஷமுடையவர்களாய், प्रसन्ना : - தெளிவானவை யும், गूढनक्रा : மறைந்த முதலேகளை யுடையவையுமான, ह्रदा : इव - மடுக்கள் போன்ற, ते - அவ்வரசர்கள், वैदर्भे - போஜனிடத்தில், आमन्त्र्य - விடைபெற்றுக்கொண்டு तदीयां - அவன் தந்த, पूजां - மரியாதைக்கான பொருள் களை, उपदाच्छलेन - பரிசு என்ற வியாஜத்தினுல், प्रत्यर्प्य - (அவனிடம்) திருப்பிக் கொடுத்துவிட்டு, ययु : சென்றனர்.

(க — து) அரசர்கள் தங்களது பகையை வெளிக்காட்டாது, புன் னகை முதலியவற்றால் மறைத்துக்கொண்டு, போஜன் அளித்த பொருள்களைப் பரிசு என்ற வகையில் அவனிடமே திருப்பிக் கொடுத்து விட்டுச் சென்றனர்.

தெளிந்தனவும் முதலேகளையுடையனவுமான மடுக்க ளுடன் அரசர்கள் ஒப்பிடப்பட்டுள்ளனர். மனத்துள்ள த்வேஷம், பொறாமை, கோபம் முதலியவற்றை மறைக் கும் ஸாமர்த்ய முடையவர்களாக அவர்கள் இருந்தனர் என்பதைக்காட்ட தெளிந்த என்ற சொல்லும், சீக்ரமே தீங்கிழைக்கப் போகின்றனர் என்பதைக் காட்ட

மறைந்த முதலைகளையுடைய என்ற சொல்லும் மடுக் களுக்கு விசேஷணமாக வந்துள்ளன.

मुद्ः, द् स्त्री. ष. ए. Dec, like संपद्। तस्य इयं तदीया;

संवृता : विक्रिया :-(change of feeling, i.e., their wickedness.) यैः ते संवृतविक्रियाः।

गूढाः नक्राः येषु ते गूढनक्राः। विदर्भाणां राजा वैदर्भः, तम्।

आमन्त्र्य Indec. Past part. of मन्त्र् with आ to take leave. तस्य इयं तदीया, ताम्।

उपदीयते इति उपदा a tribute, offering or present. उपदा इति छलम् उपदाच्छलम्; तेन।

प्रत्यर्प्य Indec. Past part. of ऋ in causal.

31. आरम्भसिद्धौ - (நினைத்த) காரியத்தை முடிப்பதில், कृतपूर्व-संवित् - முன்பே செய்யப்பட்ட ஆலோசனையுடைய, सः அந்த, राजलोकः - ராஜஸமூஹம், समयोपलभ्यम् - தக்க சமயத்தில் அடையத்தக்க, तत् - அந்த प्रमदा-आमिषं - பெண் என்ற சிறந்த பொருளை, आदास्यमानः அபகரிக்க விரும்பியதாய், अजस्य - அஜனுடைய, पन्थानं, வழியை, आवृत्य - மறைத்துக்கொண்டு, तस्थौ - இருந்தது.

(க-து) அவ்வரசர்கள், அஜன் தனியே ஊருக்குத் திரும்பும் பொழுது அவனிடமிருந்து சுலபமாக இந்துமதியை அபகரிக்க எண்ணி முன்யோசனையுடன், அவன் வரும் வழியில் இருந்தனர்.

आरभ्यत इति आरंभः- कार्यम्; आरंभस्य सिद्धिः आरंभसिद्धिः; तस्याम्।

पूर्वं कृता कृतपूर्वा, कृतपूर्वा संवित् येन सः कृतपूर्वसंवित् Dec. like द्विषत्। राज्ञां लोकः राजलोकः।

उपलब्धुं योग्यम् उपलभ्यम्। समये उपलभ्यम् समयोपलभ्यम्, तत्।

प्रमदा एव आमिषम् प्रमदामिषम् तत्। आमिषम् anything enjoyable.

आ-दा-स्य मान : Future participle of **आ-दा** to take. **पन्थानम्** learn the declension.

तस्थौ तस्थतुः तस्थुः, तस्थिथ तस्थथुः तस्थ, तस्थौ तस्थिव तस्थिम Perf. 3rd sing. of **स्था** I. P.

32. **अनुष्ठित-अनन्तरजा-विवाहः** - தங்கையின் விவாகத்தைச் செய்தவனும், **क्रथकैशिकानां** - க்ரதகைசிகம் என்ற நாட்டின், **भर्ता** - அரசனுமான போஜன், **तावत्** - அப்பொழுது, **सत्त्वानुरूप-आहरणीकृत-श्रीः** - தனது உத்ஸாகத்திற்குத் தக்கவாறு ஸ்திரீதனமாகக் கொடுக்கப்பட்ட செல்வமுடையவனாய், **राघवं** - அஜனை, **प्रस्थापयामास** - புறப்படச்செய்தான்; **अन्वगात् च** - (தானும் அவன்) பின் சென்றான்.

(க-து) போஜன், விவாஹம் முடிந்தவுடன், உத்ஸாகத்துடன் இந்துமதிக்கு ஏராளமான ஸ்திரீ தனமளித்து அஜனை ஊருக்கு அனுப்பித் தானும் பின் தொடர்ந்து சென்றான்.

क्रथकैशिकाः - விதர்ப்பதேசம் :

अनन्तरं जायते इति अनन्तरजा—अनन्तरजायाः विवाहः अनन्तरजाविवाहः, अनुष्ठितः अनन्तरजाविवाहः येन सः अनुष्ठितानन्तरजा...हः ।

क्रथकैशिकानाम्—Generally, in Samskrit, the names of countries are used in plural.

अनुगतं रूपं अनुरूपम्; सत्त्वम् nobility.

सत्त्वस्य अनुरूपं सत्त्वानुरूपम्;...अनुरूपं यथा तथा आहरणीकृता श्रीः येन सः सत्त्वानु...श्रीः । आहरणम् A dowry or present given to a bride at the time of her marriage.

प्रस्थापयामास Caus. perf. of **स्था ।**

अनु—अगात् अगातां अगुः, अगाः अगातं अगात, अगां अगाव अगाम Aorist 3rd sing. of **इ** with **अनु** to follow. II. **इ** substitutes **गा** in the Aorist.

दुर्जनः परिहर्तव्यः ।

33. कुण्डिनेशः-குண்டின நகர அரசன் போஜன், त्रिलोकप्रथितेन - மூன்று உலகங்களிலும் பிரசித்தி பெற்ற, अजेन सार्धं - அஜனோடுகூட, मार्गे - வழியில், तिस्रः - மூன்று, वसतीः - இரவுகள், उषित्वा - வசித்துவிட்டு, पर्वात्यये - அமாவாஸ்யையின் முடிவில், सोमः - சந்திரன், उष्णरश्मेः इव - ஸூரியனிடமிருந்து (திரும்புவது) போல், तस्मात् - அஜனிடமிருந்து, अपावर्तत - திரும்பி.

(க-து) அஜனுடன் வழியில் மூன்று நாள் தங்கிவிட்டுப் போஜன் தனது நகரம் திரும்பினான்.

பிரியம்வதன் மூலம் அஜனது புகழ் ஸ்வர்க்க பாதாளங்களிலும் சென்றுள்ளதால், त्रिलोकप्रथितेन-என்றார். அஜனது பராக்ரமத்தையும், இனிவரப்போகும் சண்டையில் ஏற்படப்போகின்ற வெற்றியையும் காட்ட, அஜனுக்குஉபமானமாக ஸூரியன் கூறப்பட்டுள்ளான்.

அமாவாஸ்யை யன்று சந்திரன் சூர்யனுடன் இருப்பதாகவும், மறுநாள் சந்திரன் சூர்யனை விட்டு விலகிச் செல்வதாகவும் கூறுவர். போஜனுக்கு உபமானம் சந்திரன்.

त्र्यवयव : लोक : त्रिलोक :, त्रिलोके प्रथित : त्रिलोकप्रथितः, तेन ।

तिस्र : Dec. तिस्र :, तिस्र :, तिसृभि :, तिसृभ्य :, तिसृभ्य :, तिसृणाम् , तिसृषु Parse. इ, स्त्री. द्वि, ब. वसती :; night ; it also means 'abodes.' उषित्वा Indec. Past part. of वस् ।

पर्वण : (अमावास्याया :) अत्यय : - पर्वात्यय : । तस्मिन् ।

उष्णा : रश्मयः यस्य स : उष्णरश्मिः । तस्मात् । अप-आ अवर्तत Imperf. 3rd of वृत् to return I A.

34. नृपा : - அரசர்கள், प्रत्येकं - ஒவ்வொருவரும், आत्तस्वतया - (ரகுவினால்) கவரப்பட்ட செல்வமுடையவர்களாதலால், कोसलेन्द्रे-கோஸல நாட்டரசனாகிய ரகுவினிடத்தில், प्रागपि, முன்பே, प्रमन्यवः -மிகவும் கோபமுடையவர்க

ளாக, **बभूवुः** - இருந்தனர்; **अतः** - ஆகையால், **समेताः** - ஒன்றுகூடிய அவர்கள், **तदात्मजस्य** - ரகுவின் மகனுக்கு (ஏற்பட்ட), **स्त्रीरत्नलाभं** - சிறந்த பெண்ணின் லாபத்தை, **न चक्षमिरे** பொறுக்கவில்லை.

(க-து) ரகு, திக்விஜயம் செய்த காலத்தில், அவ்வரசர்களின் செல்வங்களைக் கவர்ந்ததனுல் ரகுவினிடம் அவர்களில் ஒவ்வொரு வனும் மிகவும் பகை கொண்டிருந்தான். அது காரணமாகவே, அஜனுக்கு அழகிய மனைவி கிடைத்ததையும் அவர்கள் ஸஹிக்காது பொறுமை கொண்டனர்.

समेताः - அரசர்களுக்கு ரகுவினிடம் முன்புண்டான கோபம் இன்னும் தீர்ந்தபாடில்லை; ரகு முன்பு அவர்களது செல்வத்தைக் கவர்ந்தான். அவனது மகன் இப்போழுது அவர்களில் ஒருவனுக்குக் கிடைக்கவேண்டிய ஸ்திரீரத்னத்தைக் கவர்ந்து புகழைக் குறைவுபெறச் செய்தான். ஆதலால் இது அவர்கள் கோபமடைவதற்கு மற்றொரு காரணமாயிற்று. தங்கள் பகைவனை ரகுவின் மகன் அந்த லாபத்தை அடைந்தானே என எண்ணியபொழுது அது பொறுக்கக் கூடியதாக இல்லை முன்பு அரசர்கள் தனித்தனியே இருந்ததால் செல்வத்தை ரகு கவர்ந்தான். இப்பொழுது அவர்கள் எல்லோரும் ஒற்றுமையுடன் ஒன்று சேர்ந்துள்ளதால் அஜன் பெண்ணைக் கொண்டுபோதல் எளிதன்று என்பதைக் காட்டுவது **समेताः** - என்ற விசேஷணம்.

नॄन् पान्तीति नृपाः। **प्राक्** Indec. **एकं एकं-प्रति प्रत्येकः** Adverb.

आत्तं स्वं येषां ते आत्तस्वाः, आत्तस्वानां भावः आत्तस्वता। तया।

प्रवृद्धः मन्युः येषां ते प्रमन्यवः।

विद्या ददाति विनयम्।

कोसलानां इन्द्रः कोसलेन्द्रः, तस्मिन्। तस्य आत्मजः तदात्मजः, तस्य। स्त्री रत्नमिव स्त्रीरत्नम्, तस्य लाभः, तम्।

चक्षमे चक्षमाते चक्षमिरे, चक्षमिषे, चक्षमाथे etc. Perf. 3rd plu, of क्षम् to forgive I A. क्षमते Pres.

स्त्रीरत्नलाभः न चक्षमे नृपैः : Pass. voice.

35. **बलिप्रदिष्टां** - பலியினால் கொடுக்கப்பட்ட, **श्रियं** செல்வதை, **आददानं** - எடுத்துக் கொள்ளுகின்ற, **त्रिविक्रमं** - த்ரிவிக்ரமனுடையதான, **पादं** - பாதத்தை, **इन्द्रशत्रुः इव** - இந்திரசத்ருவான பிரஹ்லாதன் (தடுத்தது) போல, **दृप्तः**-கர்வம் கொண்ட, **सः** - அந்த, **राजन्यगणः** - க்ஷத்ரியர் கூட்டம், **भोजकन्यां** - போஜ வம்சத்துப் பெண்ணை இந்துமதியை, **उद्वहन्तं** - அழைத்துச் செல்லுகின்ற, **तं** அவனை, **पथि** - வழியில், **रुरोध** - தகைந்தது.

(க - து) அரசர்கள் அஜனை வழியில் எதிர்த்தனர்.

பிரஹ்லாதனுடைய பேரன் பலி, இந்திரனை வென்று தேவர்களைத் துன்புறுத்தினான்; பலியை யடக்கி அவனிடம் இருந்த தேவர்களின் ஐசுவர்யத்தை அவர்களுக்குத் திருப்பியளிக்கக் கருதி விஷ்ணு, வாமன வடிவில் தோன்றி, அவனிடம் மூன்றடி மண் யாசித்தார். அவன் கொடுத்தவுடன் பெரிய உருவந்தாங்கி, ஓரடியால் பூமியையும், இரண்டாவது அடியால் ஆகாசத்தையும் அளந்தார். மூன்றாவது அடிக்குப் பலி தனது தலையையே அளித்தான். பகவான் அளக்க முயன்றபொழுது பலியின் பாட்டனை பிரஹ்லாதன் தனது ராக்ஷஸ குணத்தினால் அவருடைய பாதத்தைத் தடுத்ததாகப் புராணம் கூறுகின்றது.

பகவான் பலியை எப்பொழுதும் பாதாளத்திலிருக்கச் செய்தார். தேவர்களின் ஐசுவர்யத்தை அவர்களிடம் திருப்பியளித்தார். விஷ்ணு குறுகிய உருவம் தாங்கியபொழுது வாமனர் எனவும், நெடிய உருவம் எடுத்து மூவடியால் உலகை அளந்தபொழுது திரிவிக்ரமர் எனவும் அழைக்கப்படுவர்.

அஜனுக்குத் திரிவிக்ரமரின் பாதமும், ராஜ ஸமூகத்திற்கு பிரஹ்லாதனும் உபமானங்கள். இங்கும் உபமானத்தினால் அஜனது வெற்றி காட்டப்படுகிறது.

இனிவரும் இருபத்தெட்டு சுலோகங்கள் சண்டையைப்பற்றிக் கூறு பவை.

राज्ञां अपत्यानि राजन्याः; राजन्यानां गणः राजन्यगणः। दृप्तः Act. Past part. of दृप्। भोजानां कन्या भोजकन्या, ताम्। बलिना प्रदिष्टा बलिप्रदिष्टा; ताम्। आददानम् Pres. part. of दा with आ। त्रयः विक्रमाः यस्य सः त्रिविक्रमः, त्रिविक्रमस्य अयम् त्रैविक्रमः, तम्। इन्द्रस्य शत्रुः इन्द्रशत्रुः। रुरोध रुरुधतुः रुरुधुः रुरोधिथ etc. Perf. 3rd sing. of रुध् to intercept VII P. पथि Loc. sing. of पथिन्।

36. सः - அந்த, कुमारः - அஜன், तस्याः - அவளுடைய, रक्षार्थं - ரக்ஷணத்திற்காக अनल्पयोधं - அதிகமான வீரர்களையுடைய, पित्र्यं - தந்தையினுடைய (நம்பத் தகுந்த), सचिवं - மந்திரியை, आदिश्य - ஆஜ்ஞாபித்து விட்டு, तां - அந்த, पार्थिववाहिनीं - அரசர்களின் சேனையை, उत्तरंगः - உயரமான அலைகளையுடைய, शोणः - சோண நதியானது, भागीरथीं इव - கங்கையை(ச்சேருவது) போல, प्रत्यग्रहीत् - எதிர்த்தான்.

(க - து) அஜன் அரசர்களுடைய சேனையை எதிர்த்தான்.

அரசர்களுடைய சேனைக்கு உபமானம் கங்காநதி. இதனால் சேனை யின் பரந்த தன்மை புலப்படும். சோண நதி கங்கையைக் காட்டிலும் சிறியதான ஒரு நதி.

रक्षायै रक्षार्थम्। न अल्पाः, अनल्पाः, अनल्पाः योधाः यस्य सः अनल्पयोधः, तम्।

पितुः आगतः पित्र्यः, तम्।

पार्थिवानां वाहिनी पार्थिववाहिनी, ताम्।

उन्नताः तरंगाः यस्मिन् सः उत्तरंगः Adj. of शोण। भगीरथस्य इयं भागीरथी, ताम्।

प्रति—अग्रहीत् अग्रहीष्टां अग्रहीषुः, अग्रहीः अग्रहीष्टं अग्रहीष्ट, अग्रहीषं अग्रहीष्व अग्रहीष्म Aorist 3rd sing. of ग्रह् with प्रति।

37. **पत्तिः** - காலாள், **पदातिं** - காலாளை, **अभ्यपतत्** - எதிர்த்தான்; **रथेशः** - தேர்வீரன், **रथेशं** - தேர்வீரனையும், **तुरंगसादी** - குதிரைவீரன், **तुरगाधिरूढं** - குதிரைவீரனையும், **गजस्य** - யானையை, **यन्ता** - அடக்குகின்றவன் (யானை வீரன்), **गजस्थं** - யானை வீரனையும், (**अभ्यपतन्**) - எதிர்த்தனர்; **एवं** - இவ்வாறு, **युद्धं** - யுத்தம், **तुल्य प्रतिद्वन्द्वि** - சமமான பகைவனையுடையதாக, **बभूव** - இருந்தது.

(க-து) வீரர்கள் தந்தமக்குச் சமமான வீரர்களுடன் சண்டையிட்டனர்.

வீரர்கள் சமபலமுடையவர்களுடன் சண்டையிட வேண்டுமென்பதும் சாஸ்திரங்களிலே கூறப்பட்டுள்ளன.

'रथी च रथिना सार्धं पदातिश्च पदातिना।
कुञ्जरस्थो गजस्थेन युध्येत भृगुनन्दन' என்பர்.

पद्यते इति पत्तिः। पादाभ्यां अतति इति पदातिः।

रथः अस्य अस्तीति रथी, तम्। रथस्य ईशः रथेशः।

तुरंगे सीदति इति तुरंगसादी तुरगं अधिरूढः तुरगाधिरूढः। यन्ता Dec. like धाता।

गजे तिष्ठतीति गजस्थः, तम्। अभ्यपतत् Imperf. 3rd sing. of पत् with अभि।

द्वन्द्वं (कलहः) एषां अस्तीति प्रतिद्वन्द्विनः।

तुल्याः प्रतिद्वन्द्विनः यस्मिन् तत् तुल्यप्रतिद्वन्द्वि Dec. like गुणिन् in neut.

38. **तूर्येषु** - (ரண) பேரிகைகள், **नदत्सु** - ஒலிக்கும் பொழுது, **अनिर्भाव्यवाचः** - அறியமுடியாத வார்த்தைகளை

யுடைய, **चापभृतः** - வில் வீரர்கள், **कुलोपदेशान्** - (தங்களுடைய வம்சத்தின் பெயர்களை, **न उदीरयन्ति स्म** - சொல்லவில்லை ; **ऊर्जितं** - பிரசித்தமான, **परस्परस्य** - ஒருவருக்கொருவர், **नाम** - பெயரை, **बाणाक्षरैः एव** - பாணங்களிலுள்ள எழுத்துக்களினாலேயே **शशंसुः** - தெரிவித்துக் கொண்டனர்.

(க - து) வீரர்கள், சண்டையிடும்பொழுது தமது குலம், பிரதாபம் முதலியவைகளைக் கூறிக்கொண்டு சண்டையிடுவது வழக்கம். பேரிகைகளின் சத்தத்தினால் தாங்கள் கூறுவது எதிரியின் காதில் விழாதென எண்ணிச் சொற்களால் தெரிவிக்காது தம் பெயர் பதிந்த பாணங்களினாலேயே தமது குலத்தையும் வீரத்தையும் தெரிவித்துக் கொண்டனர்.

नदत्सु Loc. plu. of नद् ।

विभावयितुं योग्याः विभाव्याः, न विभाव्याः अविभाव्याः, अविभाव्याः वाचः येषां ते अविभाव्यवाचः ।

चापं बिभ्रति इति चापभृतः । Dec. like मरुत् ।

कुलानि उपदिश्यन्ते एभिः इति कुलोपदेशाः तान् । कुलनामानि उद् ईरयन्ति Pres. 3rd plu. of ईर् to tell X Paras. स्म is a particle which when added to the present tense verb gives it a past meaning. उदीरयन्ति स्म=उदरयन् ।

बाणेषु लिखितानि अक्षराणि बाणाक्षराणि ; तैः

शशंस शशंसतुः शशंसुः शशंसिथ, etc. Perf. 3rd plu. of शंस् to tell I P.

39. **संयति** - சண்டையில், **अश्वैः** - குதிரைகளினால், **उत्थापितः** - கிளப்பப்பட்டதும், **स्यन्दनवंशचक्रैः** - தேர்க் கூட்டங்களின் சக்கரங்களினால், **सान्द्रीकृतः** - அதிகமாக்கப் பட்டதும், **कुञ्जरकर्णतालैः** - யானைகளுடைய காதுகளின்

சலனத்திலுல், **विस्तारितः** - எங்கும் பரப்பப்பட்டதுமான, **रेणुः** - புழுதி, **नेत्रक्रमेण** - துணி(மறைப்பது)போல், **सूर्य** - சூரியனை, **उपरुरोध** - மறைத்தது.

(க - து) யுத்த பூமியில் குதிரைகளின் குளம்புகளால் எழுப்பப் பட்ட புழுதி, ரத சக்கரங்களால் அதிகமாகி, யானைகளின் காதடிப்பால் எங்கும் பரவி, திரையிட்டு மறைப்பது போல் ஸூரியனையும் கண்களுக் குப் புலப்படாதவாறு மறைத்தது.

संयति Loc. sing. of fem. base **संयत्**; decline like **मरुत्** । **उत्थापित** : Causal Past part. of **स्था** with **उत्** ।

स्यन्दनानां वंश : स्यन्दनवंश : The collections of chariots.

वंशस्य चक्राणि...वंशचक्राणि, तै : ।

असान्द्र : सान्द्र : संपद्यमान : कृत : सान्द्रीकृत : । **रेणु :** mas. ;

कुञ्जराणां कर्णताला : कुञ्जरकर्णताळा : विस्तारित : causal past part. of **वि + स्तृ** of. 9th conjugation. **नेत्रम्—वस्त्रम्** . **नेत्रस्य क्रम : नेत्रक्रम :, तेन** ।

40. **वायुवशात्** - காற்றின் வேகத்திலுல், **विदीर्णैः** - திறந்துகொண்ட, **मुखैः** - வாய்களால், **प्रवृद्ध ध्वजिनी रजांसि**- அதிகமான சேனையின் புழுதிகளை, **पिबन्तः**-உட்கொள்ளுகின்ற, **मत्स्यध्वजाः**-மீன் வடிவத்தையுடைய கொடிகள், **पर्याविलानि** - கலங்கிய, **नवोदकानि** - புதிய ஜலத்தை, (**पिबन्तः**)- பானம் செய்கின்ற, **परमार्थ-मत्स्या : इव** - வாஸ்தவமான மீன்கள் போல், **बभुः** - விளங்கின.

(க - து) அரசர்களின் த்வஜங்கள் பல, மீன் வடிவத்தில் இருந் தன. காற்றடிக்கும் பொழுது அம்மீன்களின் வாய்கள் திறந்து கொள்ளவே புழுதிகள் அவைகளின் வாய்களில் புகுந்தன. அதனுல், அந்துவஜ மீன்கள், ஆற்றில் வந்துள்ள கலங்கிய புதிய வெள்ள த்தைப் பானம் செய்கின்ற உண்மையான மீன்கள் போலும் காணப் பட்டன.

मत्स्याकारा : ध्वजा : मत्स्यध्वजा : ।

वायोः वशं वायुवशम्, तस्मात्। विदीर्णैः Ins. plu. of past part. of दृ with वि.

ध्वजिनी an army; ध्वजिन्याः रजांसि ध्वजिनीरजांसि प्रवृद्धानि ध्वजिनीरजांसि प्रवृद्ध.......रजांसि, तानि।

नवानि उदकानि नवोदकानि, तानि।

परमार्थाः मत्स्याः परमार्थमत्स्याः।

बभौ बभतुः बभुः बभिथ etc. Perf. 3rd plu. of भा to shine or appear II P. भाति Pres.

41. सान्द्रे - அடர்ந்த, रजसि - புழுதியில், रथः - தேர், रथाङ्गध्वनिना - தேர்ச் சக்கரத்தின் ஓசையினால், विजज्ञे - அறியப்பட்டது; नागः - யானை, चिलोल घण्टा क्वणितेन - அசைகின்ற மணியின் ஓசையால், (विजज्ञे) - அறியப்பட்டது. (योधानां) - வீரர்களில், आत्मपरावबोधः - தன்னைச் சேர்ந்தவன் பகைவன் என்ற அறிவு, स्वभर्तृ नामग्रहणात् - தம்முடைய தலைவர் பெயரைக் கூறுவதால், बभूव - உண்டாயிற்று.

(க - து) புழுதி எங்கும் பரவியதால் சத்ருமித்ரன் என்று அறிவதும் கடினமாயிருந்தது. தேர், சக்கர ஓசையாலும், யானை, மணி ஓசையாலும், வீரர்கள் தமது தலைவர்களின் பெயரைக் கூறுவதாலும் அறியப்பட்டனர்.

रजसि. स. नपुं. स. ए.। रथस्य अंगम् रथांगम्; रथांगस्य ध्वनिः रथांगध्वनिः, तेन।

वि—जज्ञे जज्ञाते जज्ञिरे, जज्ञिषे etc. Perf. 3rd sing. of ज्ञा to know in passive IX Ubhayapadi जानाति and जानीते Pres. active.

विलोले च ते घण्टे च विलोलघण्टे; घण्टयोः क्वणितम् घण्टाक्वणितम्; तेन।

स्वस्य भर्ता स्वभर्ता; स्वभर्तु: नाम स्वभर्तृनाम ;.......नाम्न: ग्रहणं........नामग्रहणम् ; तस्मात् ।

आत्मा च परश्च आत्मपरौ ; आत्मपरयो: अवबोध: आत्मपरावबोध: ।

42. **आजौ** - யுத்தத்தில், **लोचनमार्ग**-கண்ணின் வழியை (பார்வையை), **आवृण्वत:** - மறைக்கின்றதும், **विजृंभितस्य** - பரவியிருப்பதுமான, **रजोन्धकारस्य** - புழுதியாகிய இருட்டிற்கு, **शस्त्र क्षताश्व द्विपवीर जन्मा** - ஆயுதத்தினால் வெட்டப்பட்ட குதிரை, யானை, போர்வீரர் இவர்களிடமிருந்து உண்டான, **रुधिरप्रवाह:** - ரத்த வெள்ளம், **बालारुण:**-இளம் சூரியனாக, **बभूव** - ஆயிற்று.

(க-து) யுத்தத்தில் எழுந்த புழுதி எங்கும் பரவி இருள்போல் பார்வையை மறைத்தது. அத்தகைய இருட்டிற்கு இளம் சூரியனாக இருந்தது பின் உண்டான ரக்தப்ரவாஹம். ஆயுதங்களால் வெட்டப்பட்ட குதிரை, யானை, வீரர்கள் இவர்களிடமிருந்து பெருகிய ரக்த வெள்ளம், இளம் சூரியன் இருட்டை நீக்குவது போல், புழுதி எழுவதைக் குறைத்தது.

இதன் மூலம் சண்டையின் உக்ரமான தன்மை புலப்படும்.

आजौ In Battle; **आजि** Fem. **लोचनस्य मार्ग:, तम्** । **आवृण्वत** : Gen. sing. of Pres. part. of **वृ** with **आ** to cover. **रज: एव अन्धकार: रजोन्धकार:, तस्य** ।

शस्त्रै: क्षतम् शस्त्रक्षतम्; द्वाभ्यां पिबन्तीति द्विपा:, अश्वाश्च द्विपाश्च वीराश्च एषां समाहार: अश्वद्विपवीरम् ; शस्त्रक्षतं अश्वद्विपवीरम् शस्त्रक्षताश्वद्विपवीरम् ;.......वीरात् जन्म यस्य स:.......वीरजन्मा ।

रुधिरस्य प्रवाह: रुधिरप्रवाह: । बाल: अरुण: बालारुण: ।

43. **क्षतजेन** - ரத்தத்தினால், **छिन्नमूल:** - அறுக்கப்பட்டவேறுடையதும் (பூமியின் தொடர் பற்றதும்); **तस्य** -

ரத்தத்திற்கு, **उपरिष्टात्** - மேற்பாகத்தில், **पवनावधूतः** - காற்றினால் அலைக்கப்பட்டதுமான, **सः** - அந்த, **रेणुः** - புழுதியானது, **अंगारशेषस्य** - தணலினால் மட்டும் எஞ்சியிருக்கும், **हुताशनस्य** - நெருப்பினுடைய, **पूर्वोत्थितः** - முதலில் எழுந்த, **धूमः इव** - புகைபோல், **आबभासे** - விளங்கியது.

(க - து) தரையில் ரத்தவெள்ளம் ஓடியதால் புழுதிக்கும் தரைக்குமுள்ள தொடர்பு நீங்கிவிட்டது. காற்றினால் புழுதி அலைக்கப்பட்டபொழுது, ரத்தம் தணல் போலவும், புழுதி அதனின்று எழுந்த புகைபோலவும் காணப்பட்டன.

क्षतात् जायते इति क्षतजम्, तेन । क्षतात् From wound ; **क्षतजम्** Blood.

छिन्नं मूलं यस्य सः छिन्नमूलः ।

उपरि—उपरिष्टात् Indec. **पवनेन अवधूतः पवनावधूतः । अंगारेण शेषः; अंगारशेषः तस्य । हुतं अशनं अस्येति हुताशनः, तस्य । पूर्वं उत्थितः पूर्वोत्थितः ।**

आ—बभासे बभासाते बभासिरे, बभासिषे etc. Perf. 3rd sing. of **भास्** to shine I Atm. **भासते** Pres.

44.**रथस्थाः** - ரதத்திலிருந்த வீரர்கள், **प्राहारमूर्च्छापगमे (सति)** - (சத்ருவின்) தாக்குதலால் ஏற்பட்ட மூர்ச்சை தெளிந்தவுடன், **निवर्तिताश्वान्** - குதிரைகளை (யுத்தத்திலிருந்து) திருப்பிய, **यन्तॄन्** - சாரதிகளை, **उपालभ्य** - நிந்

६

தித்துவிட்டு, **यैः** - எந்தவீரர்களினால், **सादिताः** - (முதலில்) அடிக்கப்பட்டனரோ, **लक्षितपूर्वकेतून्** - முன்பே பார்க்கப்பட்ட த்வஜங்களையுடைய, **तान् एव** - அவர்களையே, **सामर्षतया** - கோபத்துடன், **निजघ्नुः** - அடித்தனர் (எதிர்த்தனர்).

(க- து) தேர் வீரர்கள் எதிரியினால் தாக்கப்பட்டு நினைவிழந்தபொழுது ஸாரதிகள், குதிரைகளைத்திருப்பி, யுத்தபூமியினின்று வேறு இடங்களுக்குக் கொண்டு சென்று அவர்களுக்கு மூர்ச்சை தெளிவித்தனர். ஆனால் பிரஜ்ஞைவந்தவுடன் அவ் வீரர்கள், தங்களை யுத்த

पापी दुःखमवाप्नुयात् ।

களத்தினின்றும் கொண்டு வந்ததற்காகத் தேரோட்டிகளை நிந்தித்தனர். எனெனில் அவ்வாறு செல்வது பயந்து பின் வாங்கியதற்கொப்பாகுமென அவ்வீரர்கள் எண்ணினர்.

நினைவு வந்தவுடன், மூர்ச்சையடைவதற்கு முன்பு யாருடன் போர் புரிந்தனரோ அவர்களைத் துவஜங்களின் மூலம் கண்டு அறிந்து அவர்களுடனேயே தொடர்ந்து சண்டையிட்டனர்.

रथे तिष्ठन्तीति रथस्था:। प्रहारेण मूर्च्छा प्रहारमूर्च्छा;...... मूर्च्छाया: अपगम: मूर्च्छापगम:; तस्मिन्।

निवर्तिता: अश्वा: यै: ते निवर्तिताश्वा:, तान्। यन्तन् parse ऋ. पुं. द्वि. ब. Dec. like धातृ in mas.

उपालभ्य Indec. past part. of लभ् with उप and आ, to rebuke.

सादिता: Pass. past part. of सद् in Causal.

पूर्वं लक्षिता: लक्षितपूर्वा:; लक्षितपूर्वा: केतव: येषां ते लक्षितपूर्वकेतव:, तान्। अमर्षेण सह वर्तन्त इति सामर्षा:; सामर्षाणां भाव: सामर्षता, तया।

नि—जघान जघ्नतु: जघ्नु:, जघनिथ जघन्थ जघ्नथु: जघ्न, जघान जघन जघ्निव जघ्निम Perf. 3rd plu. of हन् to kill II P. हन्ति pres.

45. हस्तवतां - தேர்ந்த கையையுடைய, धनुर्भृतां - வில்லாளிகளின், पृषत्का: - பாணங்கள், अर्धमार्गे - பாதிவழியில், परबाणलूना: अपि - சத்ருவின், பாணத்தால் துண்டிக்கப்பட்ட பொழுதும்கூட, फलिभि: - கூரான முனையையுடைய, पूर्वार्धभागै: - முன் பாதிபாகங்களினால், आत्मजवानुवृत्त्या - தங்களது வேகத்தின் தொடர்ச்சி காரணமாக, शरव्यं - குறியை, संप्रापु: एव - அடையவே அடைந்தன.

(க - து) திறமையுள்ள வீரர்கள் பிரயோகித்த பாணங்கள் ஆகாயத்தில் செல்லும் பொழுது இடையிலே எதிரியினால் துண்டிக்கப்

பட்டனவாயினும், அவைகளின் வேகம் குறையாததனல் அப்பாணங் களினுடைய கூரான முன் பாதி பாகங்கள் குறித்த லக்ஷ்யத்திலேயே போய் விழுந்தன. அவைகளின் வேகம், துண்டிக்கப்பட்டதனல் சிறிதும் குறையவில்லை.

अर्धश्चासौ मार्गश्च अर्धमार्ग :, तस्मिन् ।

परेषां बाणा : परबाणाः,........बाणै : लूना : बाणलूना : ।

लून Past part. of लू to cut. धनु : बिभ्रति इति धनुर्भृत : तेषाम् ।

पृषत्का : arrows. फलानि एषां सन्तीति फलिन :, तै : ।

अर्धा : भागा : अर्धभागा :; पूर्वा : अर्धभागा : पूर्वार्धभागा :, तै : ।

शृणाति इति शरु : an arrow ; C. F. शरुरायुध कोपयो : ।

शरवे (बाणाय) हित : शरव्य : aim or target, तम् ।

प्रशस्तौ हस्तौ एषां स्त : इति हस्तवन्तौ :, तेषाम् ।

आत्मनो जव : आत्मजव :; आत्मजवस्य अनुवृत्ति : आत्मजवानुवृत्ति :, तया । सम्—प्र—आप आपतु : आपु : Perf. 3rd sing. of आप् to get V. P. संप्राप्नोति pres.

46. गज सन्निपाते - யானைகளின் சண்டையில், निशितै :- தீட்டப்பட்டனவும், क्षुराग्रै: - கத்திபோல் கூரான முனையையுடையனவுமான, चक्रैः - சக்ராயுதங்களினல், हृतानि-अपि - வெட்டப்பட்டனவாயினும், आधोरणानां - யானை வீரர்களின், शिरांसि - தலைகள், श्येन-नखाग्रकोटि व्यासक्त केशानि - கழுகுகளுடைய நகங்களின் முனைகளில் சிக்கிய மயிர்களையுடையனவாய், चिरेण - வெகு நேரத்திற்குப் பின், पेतुः - (கீழே) விழுந்தன.

(க - து) யானைப் படை வீரர்கள் சண்டையிடும் பொழுது கூரான சக்ராயுதங்களைப் பிரயோகித்து, யானைமேலுள்ள வீரர்களின் தலைகளை வெட்டினர். ஆனல் வெட்டப்பட்ட தலைகள், வீரர்களின் உடல்கள் தரையில் விழுந்த தன் பின் வெகுநேரம் கழித்துப் பூமியில் விழுந்தன.

ஏனெனில் யானைமேல் இருந்த காரணத்தினாலே யானை வீரர்கள், முன்பே உயரமான இடத்திலிருந்தனர். அவர்களது தலைகள் சக்ராயுதத்தினால் வெட்டப்பட்டு மேலே தூக்கி எறியப்பட்டன. அவ்வாறு மேலே எழுந்த தலைகளை ஆகாசத்தில் வட்டமிடுகின்ற கழுகுகள் கால் நகங்களால் பற்றின. பிறகு அக்கழுகுகள் போடவும் தலைகள் தரையில் விழுந்தன.

மேலே கிளம்பிய தலைகள், போர்க்களத்தில் வட்டமிடும் கழுகுகளின் கால்களில் தற்செயலாகச் சிக்கிப்பின் கீழே விழுந்தன என்றும் கூறலாம்.

सन्निपातः=युद्धम्। गजानां सन्निपातः, गजसन्निपातः, तस्मिन्। क्षुरस्य अग्रं इव अग्रं येषां तानि क्षुराग्राणि; तैः।

आधोरणाः elephant-drivers. श्येनानां नखानि श्येननखानि;......नखानां अग्रकोटयः.........नखाग्रकोटयः,......कोटिषु व्यासक्ताः...कोटिव्यासक्ताः, व्यासक्ताः केशाः येषां तानि...व्यासक्तकेशानि Adj. of शिरांसि। चिरेण Indec. पपात पेततुः पेतुः पेतिथ etc. perf. 3rd plu. of पत् I.

47. पूर्वं - முதலில், प्रहर्ता - அடிக்கின்ற, अश्वसारी - குதிரைவீரன், प्रतिप्रहाराक्षमम् - திருப்பியடிக்கச் சக்தியற்றவனும், तुरंगम-स्कन्ध-निषण्ण देहम् - குதிரையின் கழுத்தில் சாய்ந்த தேகமுடையவனுமான, रिपुं - சத்ருவை, भूयः - மறுபடியும், न जघान-அடிக்கவில்லை; प्रत्याश्वसन्तं - மூர்ச்சை தெளிகின்ற, रिपुं - அவனை, आचकांक्ष - விரும்பினான் (எதிர் பார்த்திருந்தான்).

(க - து) அடிபட்ட குதிரைவீரன் ஒருவன் திருப்பியடிக்கத் திறமையற்று நினைவிழந்து குதிரையின் கழுத்தின் மேல் சாய்ந்து இருந்தான். அப்பொழுது மேலும் அடிப்பது எளிதாயினும் முதலில் அடித்தவன் மறுபடியும் அவனை அடிக்கவில்லை. அவன் மூர்ச்சை தெளியும் வரை எதிர்பார்த்திருந்தான். ஏனெனில் கஷ்டமான நிலையிலுள்ளவனை அடிப்பது தர்மமன்று.

पूर्वम् Indec.

अश्वे सीदतीति अश्वसादी । प्रतिकृतः प्रहारः, प्रतिप्रहारः, प्रतिप्रहारे अक्षमः प्रतिप्रहाराक्षमः, तम् । निषण्णः reclining or resting :

तुरं गच्छतीति तुरंगमः, तुरंगमस्य स्कन्धः तुरङ्गमस्कन्धः स्कन्धे निषण्णः स्कन्धनिषण्णः,....निषण्णः देहः यस्य सः तुरंगम....देहः, तम् । जघान For conjugation see Sloka 44.

प्रत्याश्वसन्तम् Pres. Part. of श्वस् with प्रति to regain consciousness.

आचकांक्ष चकांक्षतुः चकांक्षुः चकांक्षिथ etc. Perf. 3rd sing. of कांक्ष् with आ to desire I. P.

48. **तनुत्यजां** - *சரீரத்தை விடத் துணிந்த,* **वर्मभृतां** - *கவச மணிந்த வீரர்களுடையனவும்,* **बृहत्सु** - *பெரிய,* **दन्तेषु** - *தந்தங்களில்,* **पतद्भिः** - *விழுகின்றனவும்,* **विकोशैः** - *உறைகளிலிருந்து எடுக்கப்பட்டனவுமான,* **असिभिः**-*கத்திகளால்,* **उद्यन्तं** - *உண்டாகின்ற,* **अग्निं** - *நெருப்பை,* **विविग्नाः** - *பயமடைந்த,* **गजाः** - *யானைகள்,* **करशीकरेण** - *துதிக்கையினின்றும் வரும் ஜலத்துளிகளால்,* **शमयांबभूवुः** - *அணைத்தன.*

(க - து) உயிரைத் துரும்பாக மதித்துச் சண்டையிடுகின்ற வீரர்கள் யானைப்போரில் உறையினின்றும் கத்தியை உருவி யானைகளின் தந்தத்தை அடித்தனர். கத்தி மோதுவதால் தோன்றிய நெருப்பை யானைகள் துதிக்கை நீரால் அணைத்தன.

तनुं त्यजन्तीति तनुत्यजः, तेषाम् Dec like भिषज् । वर्म an armour, वर्म बिभ्रति इति वर्मभृतः, तेषाम् । विकृष्टाः कोशेभ्यः विकोशाः, तैः । बृहत्सु parse त. पुं, स. ब. Adj.; of दन्तेषु Dec. बृहन् बृहन्तौ बृहन्तः बृहन्तम् बृहन्तौ बृहतः, बृहता etc. उद्यन्तम् Pres. part. Acc. sing. mas. of उद्-इ II.

कराणां शीकर : करशीकर:, तेन । शमयां बभूवु : Causal periphrastic Perf. 3rd plu. of शम् ।

49. शिलीमुखोत्कृत्तशिर: फलाढ्या - பாணங்களினல் அறுக்கப்பட்ட தலைகளாகிய பழங்கள் நிறைந்ததும், च्युतै: - கீழே விழுந்த, शिरस्त्रै : -(இரும்பாலான) தலைமூடிகளினல்,चषकोत्तरा इव - குடிப்பதற்கான பாத்திரங்களை உடையதும், शोणित मद्यकुल्या - ரத்தமாகிய மதுவின் பெருக்கைஉடையதுமான, रणक्षितिः - யுத்த பூமியானது, मृत्योः - மிருத்யு தேவதையின், पानभूमिः - மதுபானம் செய்யுமிடம் போல், रराज - சோபித்தது.

(க - து) யுத்தபூமி மிருத்புதேவதையின் பானபூமிபோல் அச் சந்தருவதாக இருந்தது. அவ் விடத்தில தலைகள் பழங்களாகவும். இரும்பினலான தலைமூடிகள் (குல்லாய்கள்) பானபாத்திரங்களாகவும், ரக்தம் மதுவாகவும் இருந்தன.

चषकोत्तरेव - என்பதிலுள்ள, 'इव' - என்பதற்குப் பொருளில்லை.

शिली-शल्यम् ; a sharp point of an arrow. शिली मुखे येषां ते शिलीमुखा : ; शिलीमुखै : उत्कृत्तानि शिलीमुखोत्कृत्तानि ;... कृत्तानि शिरांसि कृत्तशिरांसि ;...शिरांसि एव फलानि शिर : फलानि ;...फलै : आढ्या फलाढ्या ।

शिरांसि त्रायन्ते इति शिरस्त्राणि, तै : । चषक : Drinking cup. चषकै : उत्तरा OR चषक : उत्तर : यस्यां सा चषकोत्तरा । रणस्य क्षिति : रणक्षिति : ।

शोणितमेव मद्यम् शोणितमद्यम् ;...मद्यस्य कुल्या : यस्यां सा मद्यकुल्या । पानस्य भूमि : पानभूमि ; । मृत्यु : mas. Yama.

50. विहङ्गैः - பக்ஷிகளினல், उपान्तयोः - இரு முனைகளிலும், निष्कुषितं- கொத்தப்பட்டதான, भुजच्छेदं- துண்டிக்கப் பட்ட கையை, तेभ्यः - அப்பறவைகளிடமிருந்து, आक्षिप्य -

பிடுங்கிக்கொண்ட பின், **शिवा**-நரி ஒன்று, **पिशितप्रियाऽपि** மாமிசத்தில் ஆசை உடையதாயினும், **केयूर कोटि क्षत तालुदेशा** - தோள்வளையின் கூரான பாகத்தினால் புண் படுத்தப்பட்ட தாடையின் உட்புறமுடையதாய், **अपाचकार**-(கையை) விட்டு விட்டது.

(க-து) பறவைகள், யுத்தபூமியில், துண்டிக்கப்பட்டுக் கீழே கிடந்த கை ஒன்றின் இருமுனைகளிலுமுள்ள மாமிசத்தைத் தின்றுவிட்டன. இடையிலே மாத்திரம் மாமிசம் சிறிது இருந்தது. நரி ஒன்று மாமிசத்தில் விருப்புடன் பறவைகளிடமிருந்து அக்கைத்துண்டைப் பிடுங்கித் தின்ன முயன்று, அக்கையிலிருந்த தோள்வளை தாடையில் குத்தியதால் அதை விட்டுவிட்டது.

शिवा - நரிக்குப் பொதுப்பெயர். பெண்நரி எனப் பொருள் அல்ல.

विहायसि गच्छन्तीति विहंगा : (also **विहगा : & विहंगमा :**)।

निष्कुषितम् Pass. Past part. of **निस् कुष्** ,to tear IX. P.

छिद्यते इति छेद : a piece or a severed part. **भुजस्य छेद : भुजच्छेद :, तम्** ।

पिशितं प्रियं यस्या : सा पिशितप्रिया ।

केयूरस्य कोटि : केयूरकोटि :, कोट्या क्षत : कोटिक्षत : ;....क्षत : तालुदेश : यस्या : सा...क्षततालुदेशा । तालुन : देश : तालुदेश :। **अप आचकार** Perf. 3rd sing. of **कृ** ।

51. **द्विषत्खड्ग हृतोत्तमाङ्ग :** - சத்ருவின் கத்தியினால் தலை வெட்டப்பெற்ற, **कश्चित्** - ஒரு வீரன், **सद्य:**- உடனே, **विमान प्रभुताम्** விமானத்திற்கு உரியவனான தன்மையை (தேவ வடிவத்தை), **उपेत्य**-அடைந்து, **वामाङ्ग संसक्त सुराङ्गन: सन्** - (தனது) இடது புறத்தில் சார்ந்த தேவஸ்திரீயை உடையவனாய், **समरे** - யுத்த பூமியில், **नृत्यत्** - குதிக்கின்ற,

स्वम् - *தன்னுடைய*, **कबन्धं** - *தலையில்லா உடலை*, **ददर्श** - *கண்டான்.*

(க - து) சத்ருவினுல் தலைவெட்டப்பட்டவுடன், ஒருவீரன் தேவனுக மாறி விமானத்தில் அமர்ந்து தன்னைவரித்த அப்ஸரஸ் இடதுபுறத்தில் தன்மேல் சார்ந்திருக்க, யுத்தபூமியில் தனது உடல், சிறிது நேரம் உயிருடையதாக இருந்ததால ஆடிக்கொண்டிருப்பதைக் கண்டான். உடலினின்றும் உயிர் நீங்கு முன்பே அவ்வீரன் பெற்ற பேறு இங்கு கூறப்படுகின்றது.

द्विषत: खड्ग: दिषत्खड्ग :,...खड्गेन हृतं खड्गहृतम् ;....हृतं उत्तमांगं यस्य स :....हृतोत्तमांग :। विमानस्य प्रभु : विमानप्रभु :। प्रभो : भाव : प्रभुता, ताम् ।

वामं अंगम् वामांगम् ; वामांगे संसक्ता सुरांगना यस्य स : वामांगसंसक्त सुरांगन : । सन् Pres. part. of **अस्** to be II. P. **कबन्ध** neut. or mas. Here neut. **ददर्श** Perf. 3rd sing. of **दृश्** ।

52. **कौचित्** - *இருதேர் வீரர்கள்*, **अन्योन्य सूतोन्मथनात्** - *ஒருவர்க்கொருவர் ஸாரதியைக் கொன்றுவிட்டதனுல்*, **तौ एव** - *அவர்களே*, **सूतौ** - *ஸாரதிகளாகவும்*, **रथिनौ** - *தேராளிகளாகவும்*, **अभूताम्** - *ஆனுர்கள்*, **तौ एव** - *அவர்களே*, **व्यश्वौ** - *குதிரைகளற்றபொழுது*, **गदाव्यायत संप्रहारौ** - *கதாயுதத்தினுல் நீண்ட சண்டையுடையவர்களாக*, **अभूताम्** - *ஆனுர்கள்* ; **तौ एव** - *அவர்களே*, **भग्नायुधौ**-*கதாயுதம் முறிந்தவர்களான பொழுது*, **बाहु विमर्दनिष्ठौ** - *கைச்சண்டையில் ஊக்க முடையவர்களாக*, **अभूताम्** - *ஆனுர்கள்.*

(க-து) இரண்டு தேராளிகள் பரஸ்பரம் தேரோட்டிகளைக் கொன்று கொண்டதால் தாங்களே ஸாரதியின் வேலையையும் செய்து கொண்டனர். குதிரைகள் கொல்லப்பட்டவுடன் கதாயுதத்துடன் நெடும் போர் புரிந்தனர். கதாயுதமும் முறிந்தபொழுது கைச்சண்டையில் ஊக்கமுடனிருந்தனர், ஆயுதம் முதலிய ஸாதனங்கள் இல்லையே எனப் போரை நிறுத்தவில்லை. முடிவு வரை சண்டையிட்டனர்.

अन्योन्यस्य सूतौ अन्योन्यसूतौ ; सूतयो :; उन्मथनं...सूतोन्मथनम् , तस्मात् ।

रथौ अनयो : स्त : इति रथिनौ ।

विगतौ अश्वौ ययो : तौ व्यश्वौ । व्यायत : संप्रहार : व्यायतसंप्रहार :, गदाभ्यां व्यायतसंप्रहार : ययो : तौ गदाव्यायतसंप्रहारौ ।

भग्ने आयुधे ययो : तौ भग्नायुधौ । बाहुभ्यां विमर्द :, बाहुविमर्द : बाहुविमर्दे निष्ठा ययो : तौ बाहुविमर्दनिष्ठौ ।

53. **परस्परेण** - பரஸ்பரம், **क्षतयोः** - அடிக்கப்பட்டவர்களும், **समकालमेव** - ஒரே ஸமயத்தில், **उत्क्रान्तवाय्वोः** - உயிரை விட்டவர்களும், **एकाप्सरःप्रार्थितयोः** - ஒரே அப்ஸர ஸ்திரீயை விரும்பியவர்களுமான, **कयोश्चित् प्रहर्त्रोः** - இரு வீரர்களுக்கு, **अमर्त्यभावेऽपि** - தேவர்களாக இருந்த நிலையிலும்கூட, **विवादः** - வாய்ச் சண்டையானது, **आसीत्** உண்டாயிற்று.

க - து) இரண்டு வீரர்கள் ஒருவரோடொருவர் போரிட்டு ஒரே சமயத்தில் உயிர் நீத்துச் சுவர்க்கம் சென்றனர். அங்கு ஒரே அப்ஸரஸை விரும்பியதால் தேவர்களான பின்பும் அவ்வீரர் இருவரும் சண்டையிட்டனர். பூமியில் தொடங்கிய சண்டை தேவலோகம் சென்றும் நின்றபாடில்லை.

सम : काल : समकाल :, तम् An accusative of time.

उत्क्रान्त : वायु : ययो : तौ उत्क्रान्तवायू , तयो : ।

एका च असौ अप्सरा : च एकाप्सरा :, प्रार्थिता एकाप्सरा : याभ्यां तौ एकाप्सरःप्रार्थितौ ; OR एकाप्सरसि प्रार्थितं ययोः तौ एकाप्सरःप्रार्थितौ ; तयो : ।

म्रियन्ते इति मर्ता : मर्ताः एव मर्त्या :, न मर्त्या : अमर्त्या : अमर्त्यानां भावः अमर्त्यभाव :, तस्मिन् । प्रहर्त्रो : ऋ. पु. ष- द्वि.

54. **पश्चात्पुरोमारुतयोः** - பின்னும் முன்னும் நோக்கி வீசுகின்ற காற்றின், **पर्यायवृत्त्या** - மாறிவரும் நிலையால்- **प्रवृद्धौ** - எழுகின்ற, **महार्णव ऊर्मी इव** - ஸமுத்திரத்தின் அலை,

கள் போல், **तौ** - அந்த, **उभौ** - இரண்டு, **व्यूहौ** - சேயின் ஸமூஹங்கள், **इतरेतरस्मात्** - ஒன்றினின்று மற்றொன்று, **अव्यवस्थं** - நிலையற்ற, **भङ्ग** - தோல்வியையும், **जयं च** - வெற்றியையும், **(पर्यायवृत्या)** - மாறிமாறி, **आपतु:** - அடைந்தன.

(க - து) முன்பின்னாக வீசுகின்ற காற்றின் வேகத்தினால் சமுத்திரத்தில் அலைகள் எழுவதும் விழுவதுமாக இருப்பது போல் சேனைகள் வெற்றியையும் தோல்வியையும் மாறிமாறிப் பெற்றன.

சேனைகளுக்கு அலைகளும், வெற்றிக்கு அலைகளின் எழுச்சியும், தோல்விக்கு வீழ்ச்சியும் உபமானம்.

पश्चाच्च पुरश्च पश्चात्पुर:, पश्चात्पुर: मारुतौ पश्चात्पुरोमारुतौ; तयो:।

पर्यायेण वृत्ति: पर्यायवृत्ति:, तया।

महान् अर्णव: महार्णव:, अर्णवस्य ऊर्मी अर्णवोर्मी।

न विद्यते व्यवस्था यस्य स: अव्यवस्थ:, तम्।

आप आपतु: आपु: Perf. 3rd Dual. of **आप्।**

55. **परेण** - சத்ருவினால், **बले** - தனது சேனை, **भग्नेऽपि** - முறியடிக்கப்பட்ட பொழுதும், **महौजा:** - மிகவும் பராக்ரமமுடைய, **अज:** - அஜன், **अरिसैन्यं प्रत्येव** - சத்ருவின் சேனையை நோக்கியே, **ययौ** - சென்றான். **समीरणेन** - காற்றினால், **धूम:** - புகை, **निवर्त्येत** - (எரியுமிடத்திலிருந்து) திருப்பப்படலாம், **वह्निस्तु** - அக்னியோ, **यत:** - எந்த இடத்தில், **कक्ष:** - உலர்ந்த புல் இருக்கின்றதோ, **तत: एव** - அங்கேயே, **(भवेत्)** - இருக்கும்.

(க - து) புகையைக் காற்றடித்துக் கொண்டு போவது போல் அவனுடைய வீரர்கள் சத்ருக்களால் துரத்தப்பட, அஜன் தனியேயிருந்தும், நெருப்பு, காடுகளில் காய்ந்தபுற்களை எரிப்பது போல் அவ்வரசர்களின் சேனையை அழித்துக் கொண்டிருந்தான். புகையைக் காற்றுத் தள்ளுமேயன்றி நெருப்பைத் தள்ளாது. பின் காற்றின் உதவி கொண்டு நெருப்பு மேன் மேலும் ஜ்வலிக்கும்.

महत् ओजः यस्य सः महौजाः; Dec. like वेधस्।

अरीणां सैन्यम् अरिसैन्यम्, तत्; an accusative governed by प्रति। नि-वर्त्येत वर्त्येयाताम् वर्त्येरन् Pass. Pot. 3rd sing. of नि-वृत् in causal. यतः - यत्र। ततः-तत्र। कक्षः:-Dry grass or dry wood. Supply भवेत् as predicate.

56. रथी - தேரை உடையவனும், निषङ्गी - அம்புத் தூணியை யுடையவனும், कवची - கவசம் தரித்தவனும், धनुष्मान् - வில்லை யுடையவனும், दृप्तः - (யுத்தம் செய்வதில்) கர்வம் கொண்டவனும், एकवीरः - அஸஹாய சூரனுமான, सः - அஜன், राजन्यकं - ராஜகுமாரர்களின் கூட்டத்தை, महावराहः - பெரும் வராஹ அவதாரம் எடுத்த விஷ்ணு, कल्पक्षयोद्वृत्तम् - கல்பாந்த காலத்தில் கரைபுரண்ட, अर्णवांभः इव - ஸமுத்ர ஜலத்தைத் தடுத்தது போல, निवारयामास - தடுத்தான்.

(க - து) அஜன் தனியே யிருந்து அப்பெரும் படையுடன் சண்டை செய்து கொண்டிருந்தான்.

வராஹ அவதாரம் எடுத்த மஹாவிஷ்ணு பொங்கும் சமுத்ர ஜலத்தைத் தடுத்து பூமியை மேலே எடுத்தார் எனப் புராணம் கூறுகின்றது.

रथः अस्य अस्तीति रथी। Similarly कवची। निषंगो अस्य स्त इति निषंगी। धनुः अस्य अस्तीति धनुष्मान्। एकः वीरः एकवीरः।

राज्ञां अपत्यानि राजन्याः; राजन्यानां समूहः राजन्यकम्; तत्।

महान् वराहः महावराहः। कल्पस्यक्षयः कल्पक्षयः; कल्पक्षये उद्वृत्तम्। कल्पक्षयोद्वृत्तम्; तत्। अर्णवस्य अंभः अर्णवांभः तत्। Dec. like मनस्।

अत्याशा न कर्तव्या।

57. **सः** - அவ்வஜன், **आजौ** - யுத்தத்தில், **दक्षिणं हस्तं** - வலது கையையும், **वामं (च)** - இடது கையையும் **तूणमुखे** - அம்புத் தூணியில், **व्यापारयन्** - உபயோகிப்பவனாக, **न अलक्ष्यत** - காணப்படவில்லை. **सकृत्** - ஒரேதடவை, **आकर्णकृष्टा** - காதுவரை இழுக்கப்பட்டதும், **योद्धुः** - சண்டை செய்கின்ற, **अस्य** - அவனுடையதுமான, **मौर्वी** - வில்லின் நாண், **रिपुघ्नान्** - சத்ருக்களைக், கொல்கின்ற, **बाणान्** - அம்புகளை, **सुषुवे इव** - ஈன்றது போலுமிருந்தது.

(க - து) அஜன் வெகு வேகமாகப் பாணங்களைப் பிரயோகித்துக் கொண்டிருந்ததால் அம்புகளைக் கூண்டிலிருந்து எடுப்பதும் விடுப்பதும் புலப்படவில்லை. அவனுடையகைகள் வேலைசெய்வதே கண்களுக்குப் புலனாகவில்லை. அவனிழுத்த நாண்கயிறு அஜன்காதருகில் நிலையாக நிற்பது போல் புலப்பட்டது.

அவனுடைய உதவியின்றி அதுவே பாணங்களைப் பிரயோகிப்பது போல் காணப்பட்டது.

तूणस्य मुखं तूणमुखम्, तस्मिन्।

वामं Adj. **व्यापारयत्** Pres. part of **पृ** with **वि** and **आ** in causal. **व्याप्रियते** Non-causal Pres. VI. A.

अलक्ष्यत Pass. Imperf. 3rd sing. of **लक्ष्** to see.

जना: तं अलक्षयन् Act. voice. **सकृत्** Indec. **आकर्णात् आकर्णम्; आकर्णं कृष्टा आकर्णकृष्टा।**

योद्धुः, ऋ. पु. ष. ए. Dec. **योद्धा योद्धारौ योद्धारः**. etc. **रिपून् घ्नन्तीति रिपुघ्नाः, तान्।**

सुषुवे सुषुवाते सुषुविरे; सुषुविषे etc. Perf. 3rd sing. of **सू** to give birth II. Atm. **इव** shows poetic fancy.

58. **रोषदष्टाधिकलोहितोष्ठैः** - கோபத்துடன் கடிக்கப்பட்டு மிகச்சிவந்த உதடுகளையுடையவையும், **व्यक्तोर्ध्वरेखाः** -

நன்கு புலப்படுகின்ற நேர்க்கோடுகளையுடைய, **भ्रुकुटी :** - புருவ நெரிப்புகளை, **वहद्भि :** உடையவைகளும், **भल्लनिकृत्त-कण्ठै :** - 'பல்ல'ங்களினல் அறுக்கப்பட்ட கழுத்தை யுடையவையும், **हुंकारगर्भै :** - 'ஹூம்' என்ற சத்தமுடையவைகளுமான, **द्विषतां** - சத்ருக்களின், **शिरोभि :** - தலைகளால், **स :** - அவன், **गां** - பூமியை, **तस्तार** - மூடினன்.

(க-து) சத்ருக்களின் தலைகளை வெட்டித் தரையை மூடினன். உயிருள்ள சிறிது நேரம்வரை அத்தலைகள் கோபத்துடன் உதட்டைக் கடித்துப் புருவத்தை நெரித்து 'ஹூம்' என உறுமின. புருவத்தை நெரித்ததால் நெற்றியில் வரிகள் புலப்பட்டன.

பல்லம்-பிறைச்சந்திரன்போல் முனையுள்ள பாணங்கள்.

रोषेण दष्टा : रोषदष्टा :;

अधिकं लोहिता : अधिकलोहिता :, रोषदष्टा : अधिकलोहिता : रोषदष्टाधिक लोहिता :;......लोहिता : ओष्ठा : येषां तानि......लोहितोष्ठानि ; तै : ।

ऊर्ध्वाश्च ता : रेखाश्च ऊर्ध्वरेखा :, व्यक्ता : ऊर्ध्वरेखा : व्यक्तोर्ध्वरेखा :; ता : ।

भल्लै : निकृत्ता : भल्लनिकृत्ता :, भल्लनिकृत्ता : कण्ठा : येषां तानि भल्लनिकृत्त कण्ठानि ; तै : । हुम् An exclamation of threat.

हुंकार : गर्भे येषां तानि हुंकारगर्भाणि ; तै : । द्विषताम्, त. पुं. ष. ब, द्विषन् द्विषन्तौ द्विषन्त :, इत्यादि ।

तस्तार तस्तरतु : तस्तरु :, तस्तरिथ तस्तरथु : तस्तर, तस्तार तस्तरिव तस्तरिम Perf. 3rd sing.of स्तृ to spread. IX P. स्तृणाति Pres.

तेन शिरोभि : गौ : तस्तरे Pass. voice.

59. **द्विरदप्रधानै :** - யானைகளை முக்யமாக உடைய, **सर्वै :** - எல்லா, **बलांगै :** - சேனைகளின் பிரிவுகளாலும்,

---

कङ्कटभेदिभि : - கவசத்தைப் பிளக்கின்ற, **सर्वायुधै :** - எல்லா வகை ஆயுதங்களாலும், **सर्वप्रयत्नेन च** - எல்லாவகையான முயற்சியினாலும் (முழுபலத்துடனும்), **भूमिपाला : सर्वे एव** - அரசர்கள் எல்லோருமே, **युधि** - யுத்தத்தில், **तस्मिन्** - அவனை, **प्रजह्रुः** - அடித்தார்கள்.

(க - து) அரசர்கள் தங்கள் சக்தி முழுவதையும் உபயோகித்துப் பலவகையிலும் அவனை அடித்தனர்.

அவ்வரசர்கள் எல்லோரும் அஜனை வென்றே தீருவதென முன்பே உறுதிகொண்டுள்ளதால், பலர் சேர்ந்து ஒருவனை எதிர்ப்பது அதர்மம் என்பதையும் மதியாது, அவர்கள் தங்களது நால்வகைச் சேனைகளையும் எல்லாவகையான ஆயுதங்களையும் உபயோகித்து முழு பலத்துடன் அவனைத் தாக்கினர்.

रद—Tusk ; द्वौ रदौ येषां ते द्विरदा :, द्विरदा : प्रधानं येषां तानि द्विरदप्रधानानि, तै : ।

बलस्य अंगानि बलांगानि, तै :; the four divisions of army are रथ, गज, तुरग and पदाति ।

कंकटान् भेत्तु शीलं एषां इति कंकटभेदीनि, तै : । सर्वाणि आयुधानि सर्वायुधानि तै : ।

सर्व : प्रयत्न : सर्वप्रयत्न :, तेन । भूमे : पाला : भूमिपाला : ।

युधि· ध. स्त्री· स· ए· युत् युधौ युध : इत्यादि ।

प्र—जहार जह्रतु : जह्रु :, जहर्थ जह्रथु : जह्र, जहार जह्रिव जह्रिम Perf. 3rd sing. of हृ with प्र to strike I P. तस्मिन् is used here for तम् ।

60. **परेषां**-சத்ருக்களின், **अस्त्रवजै:** - அஸ்த்ரங்களின், கூட்டங்களினால், **छन्नरथ:** - மறைக்கப்பட்ட ரதமுடைய **स:** - அவன், **नीहारमग्न:** - பனியில் மூழ்கிய, **दिनपूर्वभाग:** - காலை நேரம், **किंचित्प्रकाशेन** - சிறிது பிரகாசமுடைய, **विवस्वता इव**-சூரியனால் (அறியப்படுவது) போல், **ध्वजाग्रमात्रेण**-

கொடிமரத்தின் நுனியால் மாத்திரமே, **लक्ष्यः. बभूव-** காணத்தகுந்தவனாக ஆனான்.

(க - து) சத்ருக்கள் பலரும் ஒன்று சேர்ந்து அஜன் மேல் பாணங்களைப் பொழிந்து அவனது ரதம் ஸேனை வீரர்களுக்குப் புலப்படாதவாறு மறைத்தனர். அஜன் உள்ளானென்பது அவனது கொடி மரத்தின் உச்சியைக் கண்டு ஊஹிக்கும்படி இருந்தது. காலை வேளையில் பனியினால் மூடிக்கிடக்கும் பொழுது சிறிது வெளிச்சத்துடன் இருக்கின்ற சூரியனால் பொழுது விடிந்த தென்பது புலப்படும்.

अस्त्राणां व्रजा : अस्त्रव्रजा :, तैः ।

छन्न ; रथ : यस्य सः छन्नरथ : । नीहारे मग्नः नीहारमग्नः । पूर्वश्चासौ भागश्च पूर्वभाग :; दिनस्य पूर्वभाग : दिनपूर्वभाग : । किंचित् (Indec.) **प्रकाश : यस्य स : किंचित्प्रकाश :, तेन ।**

विवस्वता त. पुं. तृ. ए । ध्वजस्य अग्रम् ध्वजाग्रम्, ध्वजाग्रं एव ध्वजाग्रमात्रम् : तेन ।

लक्षयितुं योग्य : लक्ष्यः ।

61. **अधिराजसूनुः** - சக்ரவர்த்தியின் புத்திரனும், **कुसुमास्त्रकान्तः** - புஷ்பபாணமுடைய மன்மதன் போல் அழகானவனும், **स्वप्न निवृत्तलौल्यः** - அயர்வதில் ஆசையற்றவனுமான, **असौ कुमारः** - அஜன், **प्रियंवदात्**-ப்ரியம்வதன் என்பவனிடமிருந்து, **प्राप्तं** - அடையப்பெற்றதும், **गान्धर्वं** - கந்தர்வனைத் தேவதையாக உடையதும், **प्रस्वापनं**- தூக்கத்தை விளைவிப்பதுமான, **अस्त्रं** - (ஸம்மோஹநம் என்ற) அஸ்திரத்தை, **राजसु**-அரசர்களின் மேல், **प्रायुङ्क्त**- பிரயோகித்தான்.

(க - து) அஜன், தான் பிரியம்வதன் என்ற கந்தர்வனிடமிருந்து பெற்ற ஸம்மோஹநாஸ்திரத்தை அரசர்கள்மேல் பிரயோகித்தான்.

அஜன் பிரியம்வதனிடமிருந்து அஸ்த்ரம் பெற்ற வரலாறு.

ஸ்வயம் வரத்திற்கு வரும் வழியில் அஜன், ஆற்று நீரில் விளையாடுகின்ற ஒரு காட்டு யானையைக்கண்டான். அஜனது யானைகளைக்கண்டு, மதம் கொண்டு காட்டு யானை எதிர்க்க முற்படவும், அஜன் ஒரு பாணத்

यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी ।

தினால் அதன் தலையில் மெதுவாக அடித்தான். யானை கந்தர்வனாக மாறியது. கந்தர்வன், மதங்க முனிவரின் சாபத்தினால் தான் யானையாக மாறியதாகவும், அஜன் பாணம் பட்டதால் தான் விடுதலை பெற்றதாகவும் கூறி தனது நன்றியைத் தெரிவிக்கும் வகையில் அவன் அஜனுக்கு ஸம்மோஹனம் என்ற அஸ்த்ரத்தைக் கொடுத்தான். அதன் பலம் என்னவெனில், யார்மேல் அது பிரயோகிக்கப் படுகிறதோ அவர் தூங்கி விடுவர் என்பதாம்.

अधिक: राजा अधिराज:; अधिराजस्य सूनु: अधिराजसूनु:।

कुसुमं अस्त्रं यस्य स: कुसुमास्त्र:, कुसुमास्त्र: इव कान्त: कुसुमास्त्र कांत:।

स्वप्नात् निवृत्तं स्वप्ननिवृत्तम्; स्वप्ननिवृत्तं लौल्यम् यस्य स: स्वप्ननिवृत्तलौल्य:।

प्रियं वदतीति प्रियंवद:, तस्मात्।

62. **तत:** - *பிறகு,* **नरदेवसैन्यं** - *அரசர்களின் ஸேனை,* **निद्राविधेयं** *தூக்கத்திற்கு வசப்பட்டதாய்,* **धनुष्कर्षण मूढहस्तं** *வில்லையிழுப்பதில் சோர்ந்த கையையுடையதாகவும்-* **एकांस-पर्यस्त-शिरस्त्र-जालम्** - *ஒரு தோளில் நழுவிய தலைமுடிகளையுடையதாகவும்,* **ध्वजस्तंभ-निषण्णदेहं** - *கொடிமரத்தில் சாய்ந்த தேகமுடையதாகவும்,* **तस्थौ** - *இருந்தது.*

(க - து) "அஸ்திரத்தின் பலத்திற்கு வசப்பட்ட வீரர்கள் நாண் கயிற்றை இழுக்கவில்லை. தூக்கத்தினால் தலை சாயவும். தலைப்பாகை அவர்கள் தோளில் நழுவியது. துவஜஸ்தம்பத்தில் சாய்ந்து கொண்டுத் தூங்கினார்கள்.

धनुष: कर्षणम् धनुष्कर्षणम्; धनुष्कर्षणे मूढा: धनुष्कर्षण-मूढा:; मूढा: हस्ता: यस्य तत् मूढहस्तम्।

शिर: त्रायन्ते इति शिरस्त्राणि; शिरस्त्राणां जालं शिरस्त्रजालम्; एक: अंस: एकांस:, एकांसे पर्यस्तम् एकांसपर्यस्तम्, एकांसपर्यस्तम् शिरस्त्रजालम् यस्य तत् एकांसपर्यस्त शिरस्त्रजालम्।

ध्वजानां स्तंभा: ध्वजस्तंभा:; ध्वजस्तंभेषु निषण्णा: देहा: यस्य तत् ध्वजस्तंभनिषण्णदेहम्।

नराणां देवा : नरदेवा : नरदेवाणां सैन्यम् नरदेवसैन्यम् ।

निद्राया : विधेयम् निद्राविधेयम् ; विधातुं योग्यं विधेयम् । तस्थौ तस्थतु : तस्थु : तस्थिथ इत्यादि Perf. 3rd sing. of स्था.

63. ततः - பிறகு, कुमारः - அஜன், प्रियोपात्तरस - பிரியையினால் அனுபவிக்கப்படவேண்டிய இனிமையுள்ள, अधरोष्ठे - உதட்டில், जलजं - சங்கை, निवेश्य-வைத்து, दध्मौ - ஊதினான் ; एकवीरः - ஒப்பற்ற அவ்வீரன், तेन - அதனால், स्वहस्तार्जितं – தன் கையினால் சம்பாதிக்கப்பெற்ற, मूर्तं - உருவுடன் கூடிய, शुभ्रं - வெண்மையான, यशः - (தனது) கீர்த்தியை, पिबन् इव-குடித்துக் கொண்டிருப்பவன்போல், आबभासे காணப்பட்டான்.

(க - து) பகைவர்கள் எல்லோரும் தூங்கவும், தனது வெற்றியை அறிவிக்கச் சங்கை எடுத்து ஊதினான். வெண்மையான சங்கை உதட்டில் வைத்து அவன் ஊதியபொழுது, ஒப்பற்ற அவ்வஜன் பிறர் உதவியின்றித்தான் ஒருவனாகவே சம்பாதித்த தனது புகழைப் பானம் செய்பவன்போல் காணப்பட்டான் எனக் கவி உத்ப்ரேக்ஷிக்கின்றார்.

प्रियया उपात्त : प्रियोपात्त :, प्रियोपात्त : रस : यस्य स : प्रियोपात्तरस : । ओष्ठ : Lip. अधर : ओष्ठ : अधरोष्ठ : Lower lip. जलात् जायते इति जलजम्, तत् । निवेश्यIndec. Past part. of विश्, with नि in causal, to place.

दध्मौ दध्मतु : दध्मु :, दध्मिथ दध्मथु : दध्म, दध्मौ दध्मिव दध्मिम । Perf. 3rd sing. of ध्मा to blow I P. This root becomes धम् in conjugational tenses and moods. धमति Pres.

एक : वीर : एकवीर : । स्वस्य हस्तौ स्वहस्तौ ; स्वहस्ताभ्यां आर्जितम् स्वहस्तार्जितम्, तत् ।

मूर्ति : अस्य अस्तीति मूर्तम् ; तत् । आबभासे बभासाते बभासिरे बभासिषे इत्यादि । Perf. 3rd sing. of भास् with आ to shine.

---

or to appear I. A. स : शङ्खं दध्मौ Act. voice. तेन शङ्ख : दध्मे Pass. voice.

64. शङ्खस्वनाभिज्ञतया-சங்கின் ஓசையை அறிந்திருந்ததால், निवृत्ता: - திரும்பிய, स्वयोधा: - அவனது வீரர்கள், सन्नशत्रुं - தூங்குகின்ற சத்ருக்களையுடைய, तं - அவனை, निमीलितानां - குவிந்த, पङ्कजानां-தாமரைப் புஷ்பங்களின், मध्ये - நடுவில், स्फुरन्तं - பிரகாசிக்கின்ற, प्रतिमाशशांकं इव - (நீரிலுள்ள) பிரதிபிம்ப சந்திரனைக் காண்பதுபோல், ददृशु: - கண்டனர்.

(க - து) நித்திரையடைந்து சோபை குன்றிய சத்ருக்கள் நடுவில் இருந்த அஜனை அவனுடைய வீரர்கள் கண்டனர். குவிந்ததாமரைகள் நடுவில் காணப்படும் பிரகாசமான பிரதிபிம்ப சந்திரன்போல், அவன், தூங்கி வழிகின்ற வீரர்கள் நடுவில் ஒளியுடன் இருந்தான்.

शङ्खस्य स्वन : शङ्खस्वन :, अभिजानन्तीति अभिज्ञा :; शङ्खस्वनस्य अभिज्ञा : शङ्खस्वनाभिज्ञा : ।

अभिज्ञानां भाव : अभिज्ञता ; तया ।

सन्ना : शात्रव : यस्य स : सन्नशत्रु :, तम् । पंके जायन्ते इति पंकजानि, तेषाम् ।

शश : अङ्के यस्य स : शशांक :, तम् । प्रतिमा च असौ शशांकश्च प्रतिमाशशांक :, तम् ।

स्फुरन्तम् Pres. part. of स्फुर् to shine. स: प्रतिमाशशांक: इव योधै : ददृशे Pass. voice.

65. 'संप्रति - இப்பொழுது, राघवेण - ரகுவின் புத்ரனை அஜனால், व: - உங்களுடைய, यश: - கீர்த்தி, हृतं - கவரப்பட்டது ; जीवितं - உயிர், कृपया - தயையால், न हृतं - கவரப்படவில்லை', इति - என்ற, वर्णा: - எழுத்துக்கள், सशोणितै: - ரத்தத்துடன் கூடிய, शिलीमुखाग्रै: – பாணங்

களின் முனைகளால், **पार्थिवानां** - அரசர்களின், **केतुषु** - கொடிகளில், **निक्षेपिता:** - எழுதி வைக்கப்பட்டன.

(க-து) "முன்பு ரகு மகாராஜரும், இப்பொழுது அவர்குமாரரும் உங்களது புகழைக் கவர்ந்தார்கள். தயையினால் உங்களைக் கொல்லவில்லை" என்று இம்மாதிரி வாக்யங்களை, ரத்தத்தில் பாணங்களைத் தோய்த்துத் துவஜங்களில் பணியாளர்கள் எழுதினர்.

संप्रति Indec. **शोणितेन सह वर्तन्त इति सशोणितानि ; तै: ।**

पृथिव्या : ईश्वरा : पार्थिवा :, तेषाम् ।

शिलीमुखानां अग्राणि शिलीमुखाग्राणि तै: । निक्षेपिता: caus. pass past. part. of **नि· क्षिप् ; वर्णान् निक्षेपितवान्** Act. voice.

66. **चापकोटी-निहितैकबाहु:** - வில்லின் முனையில் வைக்கப்பட்ட ஒரு கையையுடையவனும், **शिरस्त्रनिष्कर्षणभिन्न-मौलि:** - தலைப்பாகையை எடுப்பதால் அவிழ்ந்த கேசமுடையவனும், **ललाट बद्ध श्रमवारिबिन्दु:** - நெற்றியில் தோன்றிய வியர்வைத் துளிகளையுடையவனுமான, **स:** - அவன், **भीतां** - பயந்த, **प्रियां** - காதலியை, **एत्य** - அடைந்து, **वच:** - இவ்வார்த்தையை, **बभाषे** - சொன்னான்.

(க-து) இந்துமதியின் அருகில் வெற்றியுடன் சென்று அவளது அச்சத்தைப் போக்க விரும்பி இவ்வாறு கூறினான்.

चापस्य कोटी चापकोटी ; कोट्यां निहित : चापकोटीनिहित :,... निहित : एकबाहु : येन स : चाप...बाहु : ।

शिरस्त्रस्य निष्कर्षणम् शिरस्त्रनिष्कर्षणम् ; निष्कर्षणेन भिन्न : निष्कर्षणभिन्न :,...भिन्न : मौलि : यस्य स :....भिन्नमौलि : ।

ललाटे बद्धा : ललाटबद्धा : ;

श्रमस्य वारीणि श्रमवारीणि ; वारीणां बिन्दव : वारिबिन्दव : ; ललाटबद्धा : श्रमवारिबिन्दव : यस्य स : ललाटबद्धश्रमवारिबिन्दु : ।

एत्य Indec. Past part. of इ with आ।

बभाषे बभाषाते बभाषिरे बभाषिषे इत्यादि. Perf. 3rd. sing. of भाष् to speak I A. तेन वच: बभाषे Pass. voice.

67. "वैदर्भि - இந்துமதி, इत: - இப்பொழுது, (இங்கே), अर्भक-हार्य-शस्त्रान् - குழந்தைகளாலும் அபகரிக்கத் தக்க ஆயுதங்களையுடைய, परान् - சத்ருக்களை, पश्य - பார்; मया - என்னால், अनुमता - அனுமதிக்கப்பட்டவளாக, असि - இருக்கின்றாய்; मम - என்னுடைய, हस्तगता - கையில் இருப்பவளான, त्वं - நீ, एभि: - இவர்களால், एवंविधेन - இத்தகைய, आहव चेष्टितेन - சண்டையின் (வீரச்) செயல்மூலம், प्रार्थ्यसे - அடைய விரும்பப்பட்டாய்!"

(க - து) "இந்துமதி! இதோ தூங்குகின்ற இவ்வீரர்களைப்பார். இவர்கள் கையிலுள்ள ஆயுதத்தை இப்பொழுது சிறு குழந்தை கூடப் பிடுங்கிக் கொள்ள முடியும். இந்த வீரர்கள் தான், இப்படிப்பட்ட யுத்தத்தினால் என்னிடமிருந்து உன்னைப்பெற ஆசைப்பட்டனர்!

विदर्भेषु जाता वैदर्भी; OR वैदर्भस्य अपत्यं स्त्री वैदर्भी; तस्या: संबुद्धि:। इत: means 'now'

हर्तुं योग्यानि हार्याणि; अर्भकै: हार्याणि; अर्भकहार्याणि; अर्भकहार्याणि शस्त्राणि येषां ते अर्भकहार्यशस्त्रा:; तान्।

एवं विधा यस्य तत् एवंविधम्; तेन।

आहवे चेष्टितम् आहवचेष्टितम्, तेन। हस्तं गता हस्तगता। प्रार्थ्यसे प्रार्थ्येथे प्रार्थ्यध्वे Pass. Pres. 2nd sing. of अर्थ् with प्र। I. A. एते एवं विधेन आहवचेष्टितेन त्वाम् प्रार्थयन्ते Pass. voice.

68. प्रतिद्वन्द्विभवात् - சத்ருக்களிடமிருந்து உண்டான, विषादात् - துக்கத்திலிருந்து, सद्य: विमुक्तं உடனே விடுதலை பெற்ற, तस्या: - அவளுடைய, मुखं - முகம், नि:श्वास-बाष्प-अपगमात् - மூச்சுக்காற்றின் நீராவி சென்றதினால், आत्मीयं -

தன்னுடைய, **प्रसादं** - *தெளிவை*, **प्रपन्न :** - *அடைந்த*, **आत्म-दर्श : इव** - *கண்ணாடிபோல்*, **आबभासे** - *விளங்கிற்று.*

(க - து) கவலை நீங்கிய அவளது முகம், மாசற்ற கண்ணாடிபோல் விளங்கியது..

முகத்தைக் கண்ணாடியில் பார்க்கும் பொழுது மூச்சுக் காற்றினுள்ள ஆவிபட்டுக் கண்ணாடி ஒளி குன்றுகிறது. நீராவி நீங்கியபின் கண்ணாடி தனக்கு எப்பொழுதுமுள்ள பிரகாசத்தைப் பெறுகின்றது. நீராவி கண்ணாடியின்மேல் க்ஷண நேரமே இருப்பது போல் இந்துமதியின் முகத்திலும் கவலை சிறிது நேரமே இருந்ததென்பதும் உபமானத்தால் பெறப்படும்.

प्रतिद्वन्द्विभ्य : भव : प्रतिद्वन्द्विभव :, तस्मात् ।

निःश्वासस्य बाष्प : निःश्वासबाष्प : ; बाष्पस्य अपगम :, बाष्पापगम :, तस्मात् ।

आत्मन : अयम् आत्मीय :, तम् ।

आत्मा दृश्यते अनेन इति आत्मदर्श : = आदर्श :; सद्य : Indec.

69. **सा** - *அவள்*, **हृष्टा अपि** - *(வெற்றியில்) ஸந்தோஷமடைந்தாளாயினும்*, **ह्रीविजिता** - *வெட்கத்திற்கு வசப்பட்டவளாய்*, **प्रियं** - *அன்பனை*, **स्वयं** - *தானே*, **न अभ्यनन्दत्** - *கொண்டாடவில்லை* ; **नवांभः पृषताभिवृष्टा** - *புதிய ஜலத்துளிகளால் வர்ஷிக்கப்பட்ட*, **स्थली** - *பூமியானது*, **मयूरकेकाभि :-** *மயில்களின் அகவுதலினால்*, **अभ्रवृन्दं इव** - *மேகக்கூட்டத்தைக் கொண்டாடுவது போல்*, **सखीनां** - *தோழிகளின்*, **वाग्भि :** - *வார்த்தைகளால்*, **प्रियं** - *கணவனை*, **अभ्यनन्दत्** - *புகழ்ந்தாள்.*

(க - து) இந்துமதி அஜனுடைய வெற்றியைப் பற்றி மிகமிக மகிழ்ந்தாளாயினும், புகழுரைகளை நேரில் கூறவில்லை. ஏனெனில் அவளை வெட்கம் பேசவிடாது தடுத்தது. நன்கு மழை பெய்து குளிர்ச்சியடைவிக்கப்பட்ட பூமி, மயில்களின் அகவுதலினால் தனது மகிழ்ச்சியை மேகத்திற்குத் தெரிவிப்பது போல் அவள் தனது தோழிகளைக்கொண்டு அஜனைக் கொண்டாடித் தன் மகிழ்ச்சியைத் தெரிவித்துக் கொண்டாள்.

ह्रिया विजिता ह्रीविजिता । साक्षात् Indec. **अभि-अनन्दत्** Imperf. 3rd sing. of **नन्द्** with **अभि** to congratulate.

महाजनो येन गत : स पन्था : ।

नवं अंभः नवांभः; नवांभसः पृषताः नवांभःपृषताः, पृषतैः, अभिवृष्टा पृषताभिवृष्टा ।

स्थली is a natural piece of land as opposed to स्थलम् । मयूरीणां केकाः मयूरकेकाः; ताभिः ।

अभ्राणां बृन्दम् अभ्रबृन्दम्, तत् ।

70. अवद्यात् - குற்றத்தினின்றும், अपेतः - விலகிய, सः - அவன், इति - இவ்வாறு, राज्ञां - அரசர்களின், शिरसि, தலையில், वामं पादं - இடது காலை, आधाय - வைத்துவிட்டு, अनवद्यां - குற்றமற்ற, तां - அவளை, उद्वहत् - அழைத்துச் சென்றான் (தனக்குரியவளாகச் செய்து கொண்டான்); तस्य - அவனுடைய, रथतुरगरजोभिः - ரதம், குதிரை இவை களின் புழுதியால், रूक्षालकाग्रा - மாசுபடிந்த முன்னெற்றி மயிர்களையுடைய, सा एव - அந்த இந்துமதியே, मूर्ता - உரு வுடன் கூடிய, समर-विजयलक्ष्मीः - யுத்தத்தின் விஜய லக்ஷ்மியாக, बभूव - இருந்தாள்.

(க - து) இவ்வாறு அஜன் அரசர்களை வென்றபின் உருவுடைய விஜயலக்ஷ்மி போலும் யுத்தப் புழுதிபடிந்துள்ள கூந்தலையுடைய இந்துமதியை அழைத்துக்கொண்டு அயோத்தி நோக்கிச் சென்றான்.

शिरसि वामं पादं आधाय राज्ञाम् This should not be taken literally. It means "having subdued and humiliated the kings." न उद्यत इति अवद्यम्, तस्मात् ।

न विद्यते अवद्यं यस्याः सा अनवद्या; ताम् । उद्-अवहत् 'made his own'—Imperf. 3rd sing. of वह् with उत् ।

रथाश्च तुरगाश्च एषां समाहारः रथतुरगम्; रथतुरगस्य रजांसि रथतुरगरजांसि; तैः ।

अलकानां अग्राणि अलकाग्राणि; रूक्षाणि अलकाग्राणि यस्याः सा रूक्षालकाग्रा ।

मूर्तिः अस्याः अस्तीति मूर्ता । समरे विजयः समरविजयः; विजयस्य लक्ष्मीः विजयलक्ष्मीः ।

71. **प्रथमपरिगतार्थः** - (அஜன் வருவதற்கு) முன்பே விஷயங்களை அறிந்த, **रघुः** - ரகு, **विजयिनं** - வெற்றியுடையவனாகவும், **श्लाघ्यजाया समेतं** - சிறந்த மனைவியுடன் கூடியவனாகவும், **सन्निवृत्तं** - திரும்பிய, **तं** - அவனை, **अभिनन्द्य** - கொண்டாடி, **तदुपहितकुटुम्बः** - அவனிடத்தில் ஒப்படைக்கப்பட்ட குடும்பபார முடையவனாய், **शान्तिमार्गोत्सुकः** - மோக்ஷ மார்க்கத்தில் பற்றுடையவனாக, **अभूत्** - ஆனான்; **हि** - ஏனெனில் **कुलधुर्ये** - குலத்தைத்தாங்கக் கூடியபுத்ரன், **सति** - இருக்கும் பொழுது, **सूर्यवंश्याः** - சூர்யவம்சத்து அரசர்கள், **गृहाय** - கிருஹஸ்த தர்மத்தை அனுஷ்டிப்பதன் பொருட்டு, **न भवन्ति** - (வீட்டில் தங்கி) இருப்பதில்லை.

(க - து) ரகு, தன்மகன் சிறந்த மனைவியுடனிருப்பதையும் அரசர்கள் பலரை வெற்றி கொண்டதையும்பற்றி முன்பே தூதுவர் மூலம் கேள்வியுற்றுக் கொண்டாடி, மகனை ராஜ்யத்தை நிர்வஹிக்கத் திறமையுடையவனாக நிச்சயித்து, அரசையும் தன் குடும்பத்தையும் அவனிடம் ஒப்படைத்த பின் மோக்ஷமார்க்கத்தை விரும்பியவனாகக் காடு செல்ல விருப்பமுற்றான்.

प्रथमं परिगतः प्रथमपरिगतः प्रथमपरिगतः अर्थः येन सः प्रथमपरिगतार्थः।

श्लाघितुं योग्या श्लाघ्या; श्लाघ्या जाया श्लाघ्यजाया; जायया समेतः जायासमेतः, तम्।

विजयः अस्य अस्तीति विजयी, तम्। तस्मिन् उपहितं तदुपहितम्; तदुपहितं कुटुंबं यस्य सः तदुपहितकुटुंबः।

शान्तेः मार्गः शान्तिमार्गः उत्सुकः शान्तिमार्गोत्सुकः।
धुरं वहतीति धुर्यः; कुलस्य धुर्यः कुलधुर्यः; तस्मिन्।
सूर्यवंशे भवाः सूर्यवंश्याः। गृहाय—गृहस्थाश्रमाय।
भवन्ति the verb is understood.

नीतिः—शौर्यात् प्राप्नोति सत्फलम्।

शमार्थं सर्वशास्त्राणि।

|| श्रीः ||

|| श्रीमद्वाल्मीकिरामायणम् ||

राम என்னும் சொல்லுக்கு இருவகையில் பொருள் கூறுகின்றனர்.

1. **रमयति (सौशील्यादिना) इति रामः** - தமது நல்ல குணங்களாலும், செயல்களாலும் எல்லோரையும் மகிழ்விப்பர்.

2. **रमन्ते योगिनः अस्मिन् इति रामः।** தியானம் செய்கின்ற யோகிகள் எவரிடம் மனத்தை வைத்து மகிழ்கின்றனரோ அவர். யோகிகளின் தியானத்திற்கு ஆதாரமான அழகிய வடிவமுள்ளவர் எனப்பொருள். மேற்கூறிய வகையால் இப்பதம் ராமரைக் குறிக்கிறது.

1. **ईयते (ज्ञायते) अनेन इति अयनम्।** இப்பதத்திற்கு, 'அறிவிப்பது, அறியச் சாதனமானது' எனப்பொருள். **रामस्य-अयनं रामायणं,** ராமரைப்பற்றித் தெரிவிக்கும் காவ்யம். ராமரை அறிவதற்கு காரணமாய் இருப்பதால் காவ்யத்திற்கு **रामायणम्** எனப்பெயர். **अयनम्** என்பதிலுள்ள **न, ण** என மாறியதைக் கவனிக்க.

2. **अयनम्** - விஷயம். **रामः अयनं-यस्मिन् तत्, रामायणम्।** ராமரைத் தனக்கு விஷயமாகக் கொண்ட நூல் எனவும் கூறலாம்.

3. **रामा** - ஸீதை; **रामायाः अयनं रामायणम्** ஸீதையைப் பற்றித் தெரிவிக்கும் காவ்யம் எனவும் பொருள் கூறுகின்றனர். **सीतायाश्चरितं महत्** என வால்மீகியும் கூறுகின்றார்.

वाल्मीकेः रामायणं - वाल्मीकिरामायणम् வால்மீகி மகரிஷியால் செய்யப்பட்ட ராமாயணம். வால்மீகி நீண்ட காலம் தாம் இருந்த இடம் பெயராது தவம் செய்ததால் அவரைப் புற்று மூடியதாகவும், பின் அவர் தவம் முடித்துப் புற்றினின்றும் வெளி வந்ததாகவும் கூறுகின்றனர். **वल्मीक** - புற்று ; **वाल्मीकिः** - புற்றினின்றும் வெளி வந்தவர். அவர், முதலில் வழிப்பறி செய்யும் திருடராக இருந்தார் என்றும், பின் ரிஷிகளின் அருளால் மஹரிஷியாயினர் என்றும் சிலர் கூறுவர். அவருக்குப் பிராசேதஸர் எனவும் பெயர் உண்டு. வேதங்களுக்குப் பின் முதன் முதலாக ஸம்ஸ்க்ருதத்தில் இயற்றப்பட்ட காரணத்தால் ராமாயணம் ஆதி காவ்யம் எனப்படும். வால்மீகி ஆதி கவி எனப்படுகிறார்.

श्रीमत् - அழகு பொருந்தியது ; **श्रीमत् वाल्मीकिरामायणं श्रीमद्वाल्मीकिरामायणम्** - ஸ்ரீமத் ராமாயணம் ஏழு பிரிவுகளையுடையது. அவையாவன: பாலகாண்டம் அயோத்யா காண்டம், ஆரண்யகாண்டம், கிஷ்கிந்தாகாண்டம், ஸுந்தரகாண்டம், யுத்தகாண்டம், உத்தரகாண்டம் என்பனவாம். இந்நூல் 24,000 சுலோகங்களைக்கொண்டது. காண்டங்களின் உட்பிரிவுகள் ஸர்க்கங்கள் எனப்படுகின்றன. இங்கே பாடப் பகுதியாக வந்துள்ளவை ஸுந்தர காண்டத்தின் 33,34, ஸர்க்கங்கள் ஆகும்.

वाल्मीकिस्तुतिः

कूजन्तम् எனத்தொடங்கும் சுலோகம் வால்மீகி மஹர்ஷிக்கு ஸ்ரீமத் ராமாயணம் படிப்பவர்கள் செய்யும் வணக்கத்தை தெரிவிப்பதாக அமைந்துள்ளது.

मतिरेव बलात् गरीयसी।

कविताशाखाम् - கவிதை என்னும் கிளையில், இருந்து கொண்டு, **राम राम इति** - ராம, ராம என்று, **मधुराक्षरं** - இனிய எழுத்துக்களுடன், **मधुरं** - இனிமையாக, **कूजन्तं** - சப்திக்கின்ற, **वाल्मीकिकोकिलं** - வால்மீகியாகியகுயிலை, **वन्दे** - வணங்குகிறேன்.

இச் சுலோகத்தில் வால்மீகி குயிலாக உருவகம் செய்யப்பட்டிருக்கிறார். குயிலின் குரல்போல் வால்மீகியின் கவிதையும் காதிற்கு இனிதாக இருப்பதால் வால்மீகி குயில் எனப்பட்டார். வால்மீகிக்கும், குயிலுக்குமுள்ள ஒற்றுமை வேற்றுமைகளைக் கவனிக்க.

பூர்வ கதை

ஸீதையைத் தேடிச்சென்ற ஹனுமார் இரவில் லங்கையில் எங்கும் தேடி, முடிவில் அசோகவனத்தில் ஒரு மரத்தினடியில் ஸீதை இருப்பதைக் கண்டு, அவளுடன் பேசுவதற்கான ஸந்தர்ப்பத்தை எதிர்பார்த்து அம்மரத்தின் இலைகளிடையில் மறைந்து இருந்தார். அச்சமயம் ராவணன் அங்கு வந்து, தன்னை ஏற்றுக்கொள்ளும்படி ஸீதையினிடம் வேண்டினன். ஸீதை பல காரணங்களைக்கூறி தர்மத்தை எடுத்துரைத்துப் பிறர் மனைவி மேல் ஆசைப்படுதல் கூடாதெனவும், ராமரிடம் தன்னை ஒப்படைக்காவிடில் திண்ணமாக அவன் கொல்லப்படுவான் எனவும் கூறினள். இதனால் கோபம் கொண்ட ராவணன், இரண்டு மாதத்திற்குள் அவள் தன் விருப்பத்திற்கு இணங்காவிடில் அவளைக்கொன்று அவனது காலை ஆகாரத்திற்கு அரக்கர்கள் உபயோகிப்பார்கள் எனக் கூறிவிட்டுச் சென்றான்.

இதைக் கேட்ட ஸீதை, இரண்டு மாதத்திற்குப் பின் இறப்பதைவிட அப்பொழுதே இறப்பது மேல் என நினைத்து, அம்மரத்தின் கிளையில் தன் தலைப் பின்னலைப் பொருத்திக் கழுத்தில் சுருக்கிட்டுக்கொன்று கொள்ள விரும்பி மரக்கிளையைப் பிடித்துக்கொண்டு நின்றாள். அச்சமயம் மரத்தின் மேலிருந்த அனுமார், அவளுக்கு ஆறுதல் கூறி உயிரைக்காக்க எண்ணியவராய் மெதுவான குரலில் ராமரது வரலாற்றைக் கூறவும், ஸீதை தலை நிமிர்த்தி மரக்கிளைகளினிடையில் இருந்த ஹனுமாரைக்கண்டு, தான் காண்பது உண்மையோ அல்லது கனவோ என ஐயமுற்றுத் திகைத்து நின்று, பின் தெய்வங்களை எல்லாம் நன்மையே பயக்கும்படி வேண்டினாள்.

ஸுந்தர காண்டம்
ஸர்க்கம் 33

கதாஸங்கிரஹம்:

அப்பொழுது ஹனுமார் அம்மரத்தினின்றும் கீழே இறங்கி ஸீதையை வணங்கியபின், அவள் ஸீதை என்று தெரிந்தும் அவள் வாயிலாக அதைத் தெரிந்துகொள்ள வேண்டுமென்ற விருப்பத்துடன் பேசலுற்றார்.

“தாயே, தாங்கள் யார்? தங்கள் கண்களினின்றும் சோகக் கண்ணீர் பெருகுகின்றதே! ஏன்? தேவர் முதலியவர்களில் எவருடைய குலத்திலுதித்தவர் தாங்கள்? சந்திரனைவிட்டு இவ்வுலகிற்கு வந்துள்ள ரோஹிணியோ? கோபத்தினாலோ, அறியாமையினாலோ வஸிஷ்டருக்கு மனம் வருத்தம் உண்டாக்கிவிட்டு பூவுலகு வந்துள்ள அருந்ததி அல்லவே தாங்கள்? யாரைப்பற்றித் தாங்கள் வருந்துகிறீர்கள்? கண்ணீர் விடுவதனாலும், தரையின்

ஸ்பர்சமிருப்பதாலும், பெருமூச்செறிவதாலும், மற்றும் க்ஷத்ரிய லக்ஷணங்களாலும் தங்களை மனுஷ்யஸ்திரீயாக எண்ணுகின்றேன். தங்களிடம் காணப்படுகின்ற அடையாளங்களிலிருந்து தாங்கள் க்ஷத்ரிய குமாரி என்றும் க்ஷத்ரியரின் மனைவி என்றும் ஊஹிக்கின்றேன். ராவணனால் ஜனஸ்தானத்திலிருந்து பலாத்காரமாகக் கொண்டுவரப்பட்ட ராமபத்னியோ? அவ்வாறாயின் உடனே கூறுங்கள், இனி உங்களுக்கு நன்மையே உண்டாகும். தங்களது தவ வேஷம் முதலியவற்றால் தாங்கள் ராமர் மனைவி என்றே கருதுகின்றேன்" என்றான்.

ராமர் பெயரைக் கூறியதால் மகிழ்ச்சியுற்ற ஸீதை ஹநுமாரை நோக்கிப் பதில் சொன்னாள். "அரசர்களில் சிறந்த தசரதரின் நாட்டுப் பெண் நான். ஜனகரின் புத்ரி; ராமரது மனைவி. என் பெயர் ஸீதை என்பது. ராமரது கிருஹத்தில் பன்னிரண்டு வருஷகாலம் மனிதர் அனுபவிக்கக் கூடிய இன்பங்களை எல்லாம் அனுபவித்தேன். பதின் மூன்றாவது வருஷம் தசரதர் ராமருக்குப் பட்டாபிஷேகம் செய்ய முயன்ற பொழுது, கைகேயி, தசரதரிடம், 'ராமருக்கு பட்டாபிஷேகம் செய்தால் அதுவே என் வாழ்நாளுக்கு முடிவு செய்வதாகும். நான் இனி ஆஹாரம் கொள்ளமாட்டேன். நீர் எனக்குக் கொடுத்த வாக்கு உண்மையாக வேண்டுமாயின் ராமன் காட்டிற்குச் செல்ல வேண்டும்" என்றாள். அவள் வார்த்தையைக் கேட்டு மூர்ச்சித்தார் அரசர். ஆயினும் உண்மையைக் கடைப்பிடிப்பவரான தசரதர்தான் கொடுத்த ராஜ்யத்தை தனக்குத் தரும்படி அழுது கொண்டே, ராமரிடம் யோசித்தார். ராமரோ வெனில் ராஜ்யாபிஷேகத்தைக் காட்டிலும் தந்தையின் வார்த்தையை நிறைவேற்றுவதையே பெரிதாகக் கருதுபவர். கொடுப்பாரே

யன்றி தானம் வாங்காதவர். உண்மையே பேசுபவர். எனவே, மனப்பூர்வமாக ராஜ்யத்தைத் தந்தையினிடம் விட்டுக் காட்டிற்குக் கிளம்பினார். நானும் லக்ஷ்மணனும் அவருடன் முன் கண்டிராத தண்டகாரண்யம் வந்தோம். அங்குவசிக்கும்பொழுது துராத்மாவான ராவணனால் நான் அபஹரிக்கப்பட்டேன். ராவணன் இரண்டுமாத காலம் எனக்கு உயிர் அளித்திருக்கிறான். அதற்குப் பின் நான் இறப்பேன்" என்றாள்.

1—2. **विद्रुम-प्रतिम आननः** - பவழம்போன்ற முகமுடையவரும், **महातेजाः** - மிகுந்த தேஜஸ்வியுமான, **मारुतात्मजः सः-हनुमान्** - வாயுதேவன் குமாரரான அந்த ஹனுமார், **तस्मात्** - அந்த, **द्रुमात्** - மரத்தினின்றும், **अवतीर्य** - கீழே, இறங்கி, **विनीत वेषः** - வணக்கமான தோற்ற முடையவராகவும், **कृपणः** மன இரக்க முடையவராகவும் இருந்து கொண்டு, **उपसृत्य** - அருகில் சென்று, **प्रणिपत्य** - வணங்கியபின், **शिरसि** - தமது தலைமேல், **अञ्जलिं** - அஞ்சலியை, **आधाय** - வைத்துக்கொண்டு, **तां सीतां** - அந்த ஸீதையிடம் **मधुरया** - இனிய, **गिरा** - சொற்களால், **अब्रवीत्** - பேசினார்.

(க - து) ஹனுமார் மரத்தினின்றும் கீழே இறங்கி ஸீதைக்கு அருகில் சென்று வணங்கியபின் பேசலுற்றார்.

विद्रुमः प्रतिमा यस्य तत्-आननं यस्य सः विद्रुमप्रतिमाननः ।

महत् तेजः यस्य सः महातेजाः ।

प्रणिपत्य - Indec. Past part. of **पत्** with **प्र** and **नि ।**

उपसृत्य Indec. Past part. of **सृ** with **उप ।**

अब्रवीत् अब्रूतां अब्रुवन् Imperf. 3rd sing. of **ब्रू** to speak II. P. **ब्रवीति** Pres.

विनीतः वेषः यस्य सः विनीतवेषः ।

पयःपानं भुजङ्गानां केवलं विषवर्धनम् ।

3. **पद्मपलाशाक्षि** - *தாமரை இதழ்போன்ற கண்களை யுடையவரே,* **क्लिष्टकौशेयवासिनि** - *கசங்கிய பட்டு வஸ்திரம் அணிந்திருப்பவரே,* **अनिन्दिते** - *மாசற்றவரே,* **द्रुमस्य** - *இந்த மரத்தின்,* **शाखां** - *கிளையை,* **आलंब्य** - *பற்றிக் கொண்டு,* **तिष्ठसि** - *நிற்கின்றீர்,* **त्वं** - *நீர்,* **का नु** - *யார்?*

पद्मस्य पलाशे इव अक्षिणी यस्याः सा पद्म........क्षी- तस्याः संबुद्धिः।

क्लिष्टं कौशेयं वस्ते इति क्लिष्टकौशेयवासिनी, तस्याः संबुद्धिः।

तिष्ठसि तिष्ठथः तिष्ठथ Pres. 2nd sing. of **स्था (तिष्ठ ,)** I.

4. **पुण्डरीक पलाशाभ्यां** - *தாமரை இதழ்களினின்றும்,* **विप्रकीर्णं** - *உதிர்ந்த,* **उदकं इव** - *ஜலம்போல்,* **तव** - *உமது* **नेत्राभ्यां** - *கண்களிலிருந்து,* **शोकजं** - *துக்கத்தினால் உண்டான,* **वारि** - *நீர்,* **किमर्थं स्रवति** - *ஏன் பெருகுகின்றது?*

शोकात् जायते इति शोकजम्।

वारि - Note the declension.

स्रवति स्रवतः स्रवन्ति Pres. 3rd sing. of **स्रु** I. P.

5. **शोभने** - *மங்களமுடையவரே,* **सुराणां** - *தேவர்கள்,* **असुराणां** - *அஸுரர்கள்,* **नागगन्धर्वरक्षसां** - *நாகர்கள், கந்தர்வர்கள், ராக்ஷஸர்கள்,* **यक्षाणां** - *யக்ஷர்கள்,* **किन्नराणां वा** - *கின்னரர்கள் இவர்களுள்,* **त्वम्** - *நீர்,* **का भवसि** - *யாராக இருக்கின்றீர்?*

(க - து) தாங்கள் எந்த குலத்தைச் சேர்ந்தவர்?

6. **वरानने** - *அழகிய முகமுடையவரே,* **रुद्राणां** - *ருத்ரர்கள்,* **मरुतां** - *மருத்துக்கள்,* **वसूनां वा** - *வஸுக்கள் (இவர்களில்)* **त्वं का भवसि** - *தாங்கள் யாராக இருக்கின்றீர்கள்.*

वरारोहे - அழகு பொருந்தியவரே, **मे** - எனக்கு, **देवता** - (தாங்கள்) தேவஜாதியினராக, **प्रतिभासि** - தோன்றுகின்றீர்கள்.

(க - து) தாங்கள் தேவஸ்திரீயோ என ஸந்தேகப்படுகிறேன்.

वरं आननं यस्याः सा वरानना, तस्याः संबुद्धिः । ·

प्रति-भासि - Pres. 2nd. sing. of भा with प्रति ।

7. **ज्योतिषां** - நக்ஷத்ரங்களுக்குள், **श्रेष्ठा** - சிறந்தவளும், **श्रेष्ठ सर्व गुणान्विता** - சிறந்த நற்குணங்கள் எல்லாமுடையவளும், **चन्द्रमसा हीना** - சந்திரனை விட்டுப் பிரிந்தவளும், **विबुधालयात्** - ஸ்வர்க்கத்தினின்றும், **पतिता** - கீழே வந்தவளுமான, **रोहिणी किन्तु** - ரோஹிணியோ (தாங்கள்)?

चन्द्रमाः चन्द्रमसौ चन्द्रमसः Dec. like वेधस् ।

विबुधानां आलयः, तस्मात् ।

ज्योतिषां - Gen. Plu. of ज्योतिस्. Dec. ज्योतिः ज्योतिषी ज्योतींषि etc.

8. **कल्याणि** - மங்களமுடையவரே, **त्वं का** - தாங்கள் யார்? **अनिन्दित लोचने** - அழகு பொருந்திய கண்களையுடையவரே, **त्वं का भवसि** - தாங்கள் யாராக இருக்கின்றீர்கள்?

अनिन्दिते लोचने यस्याः सा अनिन्दितलोचना तस्याः संबुद्धिः ।

9. **असितेक्षणे** - கருத்த கண்களையுடையவரே, **कल्याणि** - நன்மையுடையவரே, **कोपाद्वा** - கோபத்தினாலோ, **यदि वा मोहात्** - அறியாமையினாலோ, **भर्तारं** - கணவரான, **वसिष्ठं** - வஸிஷ்டருக்கு, **कोपयित्वा** - கோபமுண்டாக்கிய

इन्द्रियार्थेषु न प्रसज्येत ।

பின், (**विबुधालयात्** - ஸ்வர்க்கத்தினின்றும், **पतिता** - வந்துள்ள), **अरुन्धती न असि त्वम्** - அருந்ததி அல்லவே தாங்கள் ?

असिते ईक्षणे यस्याः सा असितेक्षणा, तस्याः संबुद्धिः ।

कोपयित्वा - Caus. Indec. past part. of **कुप्** ।

10. **सुमध्यमे** - அழகிய தோற்றமுடையவரே, **अस्मात्-लोकात्** - இவ்வுலகினின்றும், **अमुं लोकं** - அவ்வுலகு, **गतं** - சென்ற, **यं** - எவரைக்குறித்து, **त्वं** - தாங்கள், **अनुशोचसि** - வருந்துகின்றீர்களோ, **सः** அவர், **ते पुत्रः नु** - உங்கள் புத்ரரா, **पिता नु** - தந்தையா ? **भ्राता नु** - உடன் பிறந்தவரா? **भर्ता वा** - கணவரா ? **सः कः** - யார் அவர் ?

(க - து) யாரைப்பற்றித் தாங்கள் வருந்திக்கொண்டிருக்கிறீர்கள்?

अनु-शोचसि शोचथः शोचथ. Pres. 2nd. sing. of **शुच्** with **अनु** I. P.

11. **रोदनात्** - தாங்கள் கண்ணீர் விடுதலாலும்; **अतिनिश्श्वासात्** - பெருமூச்செறிவதாலும், **भूमि संस्पर्शनात् अपि** - தரையில் இருப்பதாலும், **राज्ञः** - அரசர்க்குரிய, **संज्ञावधारणात्** - அடையாளங்களைக் காண்பதாலும், **त्वां** - உம்மை, **देवीं** - தேவஸ்திரீயாக, **न मन्ये** - நான் எண்ணவில்லை.

(க - து) தேவஸ்திரீகளிடம் காணமுடியாத சில தங்களிடம் காணப்படுவதாலும் அரசியாக இருத்தற்குரிய லக்ஷணங்கள் தங்களிடம் காணப்படுவதாலும் தங்களை நான் தேவஸ்திரீயாகக் கருதவில்லை.

भूमेः संस्पर्शनं, तस्मात् ।

संज्ञायाः अवधारणं, तस्मात् ।

मन्ये-मन्यावहे मन्यामहे Pres. 1st sing. of मन् to think IV. A.

12. ते - உமக்கு, यानि - எந்த, व्यञ्जनानि - அடையாளங்களையும் लक्षणानि - ஸாமுத்ரிகாலக்ஷணங்களையும், लक्षये - காண்கின்றேனோ, तैः - அவைகளாலே, त्वं - தாங்கள், राजकन्या - ராஜவம்சத்தில் பிறந்தவர் என்றும் भूमिपालस्य - ஒரு அரசரின், महिषी च - மனைவி என்றும், मे - என்னால் मता असि - அறியப்படுகின்றீர்.

(க - து) அடையாளங்களிலிருந்தும் மற்றுமுள்ள லக்ஷணங்களிலிருந்தும், தங்களை க்ஷத்ரிய வம்சத்திலுதித்து க்ஷத்திரியரை மணந்தவராகக் கருதுகின்றேன்.

राज्ञः कन्या राजकन्या।

लक्षये Pres. 1st sing. of लक्ष् X to see.

13. रावणेन - ராவணனால், जनस्थानात् - ஜனஸ்தானத்திலிருந்து, बलात् , பலாத்காரமாக, अपहृता - அபகரிக்கப்பட்ட, सीता - ஸீதையாக, त्वं असि यदि - நீர் இருப்பீராயின், पृच्छतः - கேட்கின்ற, मम - எனக்கு, तत् - அதை आचक्ष्व - கூறுவீராக, ते - உமக்கு, भद्रं - நன்மையே, भवेत् - உண்டாகும்.

आचक्ष्व-आ-चक्षाथां आचड्ढ्वम्। Imper 2nd sing of चक्ष् with आ. II.

14. यथा - எக்காரணத்தினால், तव - உமது, दैन्यं - இரங்கத்தக்க நிலையும், रूपं च - வடிவமும், अतिमानुषम् - மனிதர்களிடையில் காணப்படாததோ वेषः - தோற்றமும், तपसा च अन्वितः தவத்துடன் கூடியதாக இருக்கின்றதோ, ततः - அதனால் , त्वं - தாங்கள், ध्रुवं - திண்ணமாக, राममहिषी - ராமரின் மனைவிதான்.

सुखार्थी संयतो वसेत्।

यथा-यत: । मानुषं अतिक्रान्तं अतिमानुषम् । ध्रुवम् Indec ; रामस्य महिषी ।

15. **तस्य** -அவருடைய, **वचनं** - வார்த்தையை, **श्रुत्वा** - கேட்டபின், **रामकीर्तन हर्षिता** - ராமரைப்பற்றிக் கூறிய தால் சந்தோஷமடைந்த, **सा वैदेही** - அந்த ஸீதை, **द्रुमाश्रितम्** - மரத்தினடியில் இருந்த, **हनुमन्तं** - ஹனுமாரிடம், **वाक्यं उवाच** - இவ்வார்த்தையைச் சொன்னாள்.

रामस्य कीर्तनं ; तेन हर्षिता ।

विदेहानां राजा वैदेह:, तस्यापत्यं वैदेही । द्रुमं आश्रित: द्रुमाश्रित: । तम् ।

उवाच ऊचतु: ऊचु: Perf 3rd sing of वच् ।

16. **पृथिव्यां** - இப்பூமியில், **राजसिंहानां** - சிறந்த அரசர்களுக்கு, **मुख्यस्य** - தலைவரும், **विदितात्मन:** - ஆத்மஸ்வரூபமறிந்தவரும், **शत्रुसैन्य प्रतापिन:** - சத்ருக்களின் ஸேனையைத் தபிக்கச் செய்பவருமான, **दशरथस्य** - தசரதருடைய, **स्नुषा** - நாட்டுப் பெண், **अहम्** - நான்.

राजान: सिंहा: इव राजसिंहा:, तेषाम् ।

विदित: आत्मा यस्य तस्य विदितात्मन: ।

शत्रुसैन्यं प्रतपतीति शत्रुसैन्यप्रतापी, तस्य ।

17. **वैदेहस्य** - விதேஹ நாட்டரசரும் - **महात्मन:** - மஹாத்மாவுமான, **जनकस्य** - ஜனகரின், **सुता** - பெண்ணும், **नाम्ना** - பெயரினால், **सीता नाम** - ஸீதை என அறியப் பட்டவளுமான, **अहम्** - நான், **धीमत:** - புத்திசாலியான, **रामस्य** - ராமருடைய, **भार्या** - மனைவி.

महान् आत्मा यस्य स: महात्मा, तस्य ।

ONE WHO CONTROLS HIS SENSES WILL BE HAPPY.

धी: अस्य अस्तीति धीमान् तस्य ।

18. **तत्र** - அங்கு, **राघवस्य** - ராமருடைய, **निवेशने** - வீட்டில், **सर्वकामसमृद्धिनी** - எல்லாப்பொருள்களின் நிறைவையுடையவளாக, **द्वादश समा**: பன்னிரண்டு வருஷங்கள், **मानुषान्** - மனிதர்கள் விரும்பும், **भोगान्** - சுகங்களை, **भुञ्जाना** - அனுபவித்துக்கொண்டு, **अभवम्** - இருந்தேன்.

सर्वकामानां समृद्धं, तत् अस्या: अस्तीति समृद्धिनी ।

समा:-Fem. declined in plural only; Adverb of time is used in the second case only. **भुञ्जाना**-Pres. part. of भुज् ।

19. **तत्र** - அப்பொழுது, **त्रयोदशे वर्षे** - பதின்மூன்றாவது வருஷத்தில், **राजा** - மஹாராஜர்தசரதர், **सोपाध्याय**: - உபாத்யாயருடன் கூடியவராக, **इक्ष्वाकुनन्दनं** - இக்ஷ்வாகு வம்சத்தை மகிழ்விக்கும் ராமரை, **राज्येन** - ராஜ்யத்தில், **अभिषेचयितुं** - அபிஷேகம் செய்ய, **प्रचक्रमे** - தொடங்கினார்.

त्रयोदशानां पूरणं त्रयोदशम्, तस्मिन् ।

उपाध्यायेन सह वर्तते इति सोपाध्याय: ।

इक्ष्वाकुं-इक्ष्वाकुकुलं, नन्दयतीति इक्ष्वाकुनन्दन:, तम् । राज्येन-राज्ये ।

प्र—चक्रमे चक्रमाते चक्रमिरे—Perf. 3rd sing. of क्रम् । क्रम् with प्र is atmanepadi.

20, **राघवस्य** - ராமருடைய, **तस्मिन्** - அந்த, **अभिषेचने** - அபிஷேகத்திற்கான த்ரவ்யங்கள், **संभ्रियमाणे** - சேகரிக்கப்படும்பொழுது, **कैकेयी नाम देवी** - கைகேயி என்ற

ராஜமஹிஷி, भर्तारं - தன்கணவரான தசரதரிடம், वचनं - இவ்வார்த்தையை, अब्रवीत् - கூறினர்.

संभ्रियमाणे । Pass. pres. part. of भृ ।

अब्रवीत् अब्रूतां अब्रुवन् Imperf of ब्रू II. P.

21. प्रत्यहं -தினந்தோறும், मम - எனது, भोजनं உணவை, न पिबेयम् - நான் அருந்தமாட்டேன்; न खादेयम् - சாப்பிடமாட்டேன் ; रामः ராமன், अभिषिच्यते यदि - அபிஷேகம் செய்யப்படுவானயின், एषः - இதுவே, मे - எனது, जीवितस्य - வாழ்க்கையின், अन्तः முடிவாகும்.

भुज्यते इति भोजनम् - உண்ணப்படும் பொருள்.

खादेयं - खादेव खादेम. Pot. 1st sing. of खाद् to eat. Likewise पिबेयम्. from पिब् ।

अभि-सिच्यते. Pres. pass. 3rd sing. of सिच्, VI. P.

22. नृपति सत्तम - அரசர்களில் சிறந்தவரே, पूर्वं - முன்பு, त्वया - உம்மால், प्रीत्या - ப்ரீதியுடன், यत् वाक्यं - எந்த வார்த்தை, उक्तं - கூறப்பட்டதோ, तत् - அது, वितथं - பொய்யானதாக, न कार्यं चेत् - செய்யப்படுதல் கூடாதென்பது உமதுகருத்தாயின், राघवः - ராமன், वनं - காட்டிற்கு, गच्छतु - போகவேண்டும்.

சம்பரன் என்ற அஸுரனுடன் சண்டை செய்த பொழுது தசரதர் அவ்வஸுரனது பாணங்களால் அடிபட்டு மூர்ச்சையானர். அப்பொழுது ஸாரத்யம் செய்த கைகேயி, தசரதரை ரணகளத்தினின்றும் கொண்டு சென்று உதவி புரிந்தாள். அதனல் சந்தோஷம் கொண்ட தசரதர் அவள் விரும்பியபடி இரண்டு விருப்

பங்களை நிறைவேற்றுவதாக அன்புடன் வாக்களித்தார். அதை நினைவூட்டிக் கைகேயி, ராமரைக் காட்டிற்கு அனுப்பும்படியும் பரதனுக்கு முடி சூட்டும்படியும் தசரதரை வேண்டினள்.

अतिशयेन सन् सत्तमः । नृपतिषु सत्तमः; तस्य संबुद्धिः । विगतः तथाभावः यस्य तत् वितथम् ।

गच्छतु गच्छतां गच्छन्तु Imper. 3rd sing. of **गम्** (**गच्छ्**) to go I. P.

23. **सत्यवाक्** - உண்மையான வாக்கையுடைய, **सः राजा** - அவ்வரசர், **कैकेय्याः** - கைகேயியின், **अप्रियं** - பிரியமல்லாததும், **क्रूरं** - கொடியதுமான, **वचनं** - வார்த்தையை, **श्रुत्वा** - கேட்டு, **देव्याः** - கைகேயிக்குத் தந்த, **वरदानं** - வரத்தை, **अनुस्मरन्** - நினைத்து, **मुमोह** - மூர்ச்சையடைந்தார்.

सत्या वाक् यस्य सः सत्यवाक् ।

मुमोह मुमुहतुः मुमुहुः Perf. of **मुह्** VI P.

24. **ततः** - பிறகு, **स्थविरः** - வயது முதிர்ந்தவரும், **सत्ये** - ஸத்தியத்திலும் **धर्मे** - தர்மத்திலும், **व्यवस्थितः** நிலைபெற்றிருந்தவருமான **राजा** - அரசர், **यशस्विनं** - கீர்த்தி வாய்ந்த, **ज्येष्ठपुत्रं** - மூத்தகுமாரரிடம், **रुदन्** - அழுது கொண்டே, **राज्यं** - ராஜ்யத்தை, **अयाचत** - வேண்டினார்.

(க-து) முறைப்படி ராஜ்யம் மூத்தமகனை ராமருக்குச் சேர வேண்டியது. எனவே, அதைப் பரதனுக்குத் தர, தசரதர் ராமரிடம் அவரது அனுமதியை வேண்டினார்.

25. **श्रीमान्** - ஒளி பொருந்திய, **सः** - ராமர், **अभिषेकात्** - அபிஷேகம் செய்துகொள்வதைக் காட்டிலும்,

---

नित्यं शास्त्राणि अवेक्षेत ।

परम् - மிகவும், **प्रियं** - பிரியமானதாக, **पितु : वचनं** - தந்தையின் சொல்லை, **मनसा** - மனத்தினல், **पूर्वं** - முதலில், **आसाद्य** - அங்கீகரித்து, **वाचा** - (பிறகு) வார்த்தையினுலும், **प्रतिगृहीतवान्** - ஏற்றுக்கொண்டார்.

அபிஷேகம் செய்து கொள்வதைக் காட்டிலும் தந்தையின் சொல்லை நிறைவேற்றுவது மிக மகிழ்ச்சியைத் தரக்கூடியது. எனவே, அவர் கூறியதை மனப்பூர்வமாக ஏற்று வாக்கினுலும் அவ்வாறே செய்வதாக உறுதி அளித்தார்.

श्री : अस्य अस्तीति श्रीमान् ।

26. **सत्यपराक्रम :** - உண்மையான பராக்ரமமுடைய, **राम :** - ராமர், **दद्यात्** - (எப்பொழுதும்) கொடுப்பார்; **जीवितहेतो : अपि वा** - தாம் வாழ்வதற்காகவும் கூட, **न प्रतिगृह्णीयात्** - பிறரிடம் வாங்கமாட்டார், **अप्रियं** - பிரியம் இல்லாத, **किञ्चित्** எதையும் **न ब्रूयात्** - சொல்லமாட்டார்.

सत्य : पराक्रम : यस्य स : सत्यपराक्रम : ।

दद्यात् दद्यातां दद्यु : - Pot. of **दा ।**

गृह्णीयात् - गृह्णीयातां गृह्णीयु : Pot of **ग्रह्** IX. P.

ब्रूयात् ब्रूयातां ब्रूयु :. Pot of **ब्रू** II. P.

27. **महायशा :** - பெரும் புகழ்பெற்ற, **स :** - அவர், **महार्हाणि** - விலையுயர்ந்த, **उत्तरीयाणि** - உத்தரீயங்களை, **विहाय** - விட்டு, **राज्यं** - ராஜ்யத்தையும், **मनसा** - மனத்தினல், **विसृज्य** - தானம் செய்துவிட்டு, **जनन्यै** - தம் தாய் கௌஸல்யையிடம் **मां** - என்னை - **समादिशत्** - ஒப்படைத்தார்.

महत् यश : यस्य स : महायशा : ।

महान् अर्हः येषां तानि महार्हाणि ।

28. **सा अहं** - அத்தகைய நான், **वनचारिणी** - வனத்தில் வஸிக்க விருப்புடையவளாக, **तस्य अग्रतः** அவருக்கு முன்னால், **तूर्णं** - சீக்ரமே, **प्रस्थिता** - புறப்பட்டேன். **तेन हीनायाः** - அவர் இன்றி இருக்கின்ற, **मे** - எனக்கு, **स्वर्गेऽपि** - ஸ்வர்க்கத்திலும் கூட, **वासः** - வாஸமானது, **न रोचते हि** - பிடிக்கவில்லை.

तूर्णम् Indec. **अग्रतः** Indec.

'**मे वासः न रोचते**'-**रुच्** Governs a noun in the dative case. **मे** Dative of **अस्मद्** । **वासः** Mas.

29. **मित्रनन्दनः** - மித்ரர்களுக்கு ஆனந்தமளிப்பவரும், **महाभागः** - மிகுந்த பாக்யசாலியுமான, **सौमित्रिः** லக்ஷ்மணர், **पूर्वजस्य** - தமையனாரை, **अनुयात्रार्थे** - பின் தொடர்வதற்காக, **द्रुमचीरैः** - மரவுரிகளினால், **प्राग् एव** - (ராமருக்கு முன்னமேயே, **अलङ्कृतः**, அலங்கரிக்கப்பட்டவர் ஆனார்.

(க - து) லக்ஷ்மணன், ராமருக்கு முன்பே மரவுரிகளைக் கட்டிக் கொண்டு வனம் செல்லத் தயாராக இருந்தான்.

30. **ते** - அத்தகைய, **वयं** - நாங்கள், **दृढव्रताः** - உறுதியான எண்ணமுடையவர்களாக, **भर्तुः** - அரசர் தசரதரது, **आदेशं** - கட்டளையை, **बहुमान्य** - கௌரவித்து, **पुरा** - முன்பு, **अदृष्टं** - பார்க்கப்படாததும், **गंभीर दर्शनं** - கம்பீரமான தோற்றமுடையதுமான, **वनं** - வனத்தில், **प्रविष्टाः** - பிரவேசித்தோம்.

दृढं व्रतं येषां ते दृढव्रताः ।

गंभीरं दर्शनं यस्य तत् ।

शक्तितो याचमानेभ्यो दातव्यम् ।

स्म पादपूरणम्। 'तु हि च स्म ह वै पादपूरणे'—Amara.

31. **अमितौजसः** - *அளவற்ற பராக்ரமமுடையவரும்*, **दण्डकारण्ये** - *தண்டகாரண்யத்தில்*, **वसतः** - *வஸிப்பவரு மான*, **तस्य** - *அவருடைய*, **भार्या** - *மனைவியாகிய*, **अहम्** - *நான்*, **दुरात्मना** - *துராத்மாவும்*, **रक्षसा** - *ராக்ஷஸனுமான*, **रावणेन** - *ராவணனால்*, **अपहृता** - *அபகரிக்கப்பட்டேன்*.

अमितं ओजः यस्य सः अमितौजाः Dec. like **वेधस्**, **तस्य**।

वसतः Pres. part. of **वस्**।

दुष्टः आत्मा यस्य सः दुरात्मा तेन।

रक्षसा Dec. like **मनस्**।

32. **तेन** - *அந்த ராவணனால்*, **मे** - *எனக்கு*, **द्वौ मासौ** - *இரண்டு மாதங்கள் என்று*, **कालः** - *காலமானது*, **जीवितानुग्रहः** - *உயிர்வாழ்வதற்கு ஒரு அனுக்ரஹமாக*, **कृतः** - *தரப்பட்டுள்ளது*, **ततः** - *அதனால்*, **द्वाभ्यां मासाभ्यां ऊर्ध्वं** - *இரண்டு மாதங்களுக்குமேல்*, **जीवितं** - *உயிரை*, **त्यक्ष्यामि** - *விட்டு விடுவேன்*.

त्यक्ष्यामि-Future I. sing. of **त्यज्**, VI. P.

ஸுந்தரகாண்டம் 33-ஆவது ஸர்க்கம் முற்றும்.

34-ஆவது ஸர்க்கம்.

கதா ஸங்கிரஹம் :

ஸீதை கூறியதைக்கேட்ட ஹனுமான், "தேவியே! ராமரது உத்தரவினுல் நான் இங்கு தூதனுக வந்துள்ளேன். பிரம்மாஸ்த்ரம் முதலியவற்றை அறிந்த ராமரும் லக்ஷ்மணரும் ஸௌக்யமாக இருக்கின்றனர். தங்களுடைய க்ஷேமத்தையும் விசாரிக்கின்றனர். லக்ஷ்மணன் தங்களுக்கு நமஸ்காரம் தெரிவிக்கின்ருர்" எனக்கூறி, ஆறுதல்கூற முற்பட்டார்.

ராம லக்ஷ்மணர்களின் க்ஷேமத்தைப்பற்றிக் கேள்வியுற்று ஸந்தோஷ மடைந்த ஸீதை, "பல வருஷங்களுக்குப் பின்னும் ஒரு மனிதன் உயிர்வாழ்வானுயின் நிச்சயமாக ஸுகம் பெறுவான்' என்று உலகத்தினர் கூறுகின்றனர். இப்பழமொழி உண்மையானதே. பத்து மாதங்களுக்குப்பின் இன்று ராமரைப்பற்றிக் கேள்வியுறும் பாக்யம் பெற்றேன்" என்று கூறினுள். ஹனுமார் அப்பொழுது அருகில் செல்லவும், அவரை வேற்றுருவில் வந்த ராவணனுக எண்ணி, "அந்தோ! வேற்றுருவில் வந்த ராவணனிடம் மனம்விட்டுப் பேசினேனே! என்ன மடமை இது" என்று சொல்லிப் பயந்து தரையில் உட்கார்ந்தாள். அச்சமுற்ற ஸீதையின் மன ஆறுதலுக்காக ஹனுமார் வணங்கி நிற்கவும், ஸீதை, "நீ மாயாவியான ராவணனுக இருந்து மேலும் துன்பம் கொடுப்பாயானுல் அது உனக்குத் தகாது. ஜனஸ்தானத்தில் வேறு வடிவில் வந்து என்னைக் கவர்ந்த ராவணன்தான் நீ. என்னை வருத்துவது நல்லதா" என்று சொல்லிப்பின் சிறிது மனம் தேறியவளாக, 'ஐயா, நீர் ராமதூதராயின் அவரது குணங்களைக் கூறுவீராக" என்ருள். "ஒரு வேளை நான் காண்கின்ற இது ஸ்வப்னமோ; ஆனுல் நான் தூங்குவதில்லையாகையால் இது

न मलिनवस्त्रो भवे :

ஸ்வப்னமாக இருக்காது. மேலும், என்முன் வானரர் இருப்பதை நான் நன்கு உணர்கின்றேனே! அல்லது இது மதிமயக்கமோ? வாத சேஷ்டையோ? பித்தம் முற்றி இவ்வாறு தோன்றுகின்றதோ? அல்லது கானல் நீர் போன்று உருவெளித் தோற்றமோ இது?" எனக் கருதி மனம் தவித்தாள். பிறகு ராவணனே என நினைத்து ஒன்றும் பேசாது இருந்தாள்.

அப்பொழுது ஹனுமார் அவள் மனத்திற்குச் சிறிது ஊக்கமளிக்க விரும்பியவராகக் கீழ்வருமாறு கூறினார்.

"தாயே! ராமர் சூரியன்போல் ஒளி பொருந்தியவர். சந்திரன்போல் உலகிற்குப் பிடித்தவர். விஷ்ணுபோல் பராக்ரமசாலி. பிருகஸ்பதிபோல் மதுரமான பேச்சுடையவர். மன்மதன்போல் வடிவழகர். மஹாரதர். உலகமே அவரைத்தான் ஆச்ரயித்துள்ளது. மான்மூலம் அவரை ஆச்ரமத்தினின்றும் அப்புறப்படுத்திவிட்டு உம்மை ராவணன் கவர்ந்து வந்தான். அதன் பலனைச் சீக்கிரமே அனுபவிப்பான். அனல்போன்ற பாணங்களால் சீக்கிரமே ராமர் அவனைக் கொல்வார். ராமர் எப்பொழுதுமே உம்மை நினைத்துக்கொண்டிருக்கிறார். சீக்ரத்திலேயே அவரும் லக்ஷ்மணனும் வானரர்களின் தலைவனாகிய ஸுக்ரீவனும் இங்கு வருவார்கள். என் பெயர் ஹனுமான் என்பது. என் பராக்ரமத்தினால் ராவணனது தலையில் காலை வைத்து உம்மைக் காணவந்தேன். தாங்கள் எண்ணுவதுபோல் நான் அன்னியன் அல்லன். என்னை நம்புங்கள். அச்சத்தை விடுங்கள்" என்று கூறினார்.

1. दुःखाभिभूतायाः - துக்கத்தினல் துன்புறுத்தப்பட்டுள்ள, तस्याः அவளுடைய, तद्वचनं - அவ்வார்த்தையை, श्रुत्वा - கேட்டு, हरियूथपः - வானரர் கூட்டத்தலைவரான, हनुमान् - ஹனுமார், दुःखात् - தாமும் துக்கமடைந்தவராக, सान्त्वं - ஆறுதல் அளிக்கும், उत्तरं - பதிலை, अब्रवीत् - கூறினர்.

दुःखेन अभिभूता, तस्याः, हरियूथं पाति इति हरियूथपः।
दुःखात्=दुखं प्राप्य।

2. देवि - தேவியே, अहं - நான், रामस्य - ராமருடைய, सन्देशात् - உத்தரவினுலே, तव - தங்களிடம், दूतः- தூதனுக, आगतः வந்திருக்கின்றேன். वैदेहि - ஸீதாதேவியே, रामः - ராமர், कुशली - க்ஷேமமாக, இருக்கின்ருர்; त्वां - உம்மிடம், कौशलं - க்ஷேமத்தை, अब्रवीत् - தெரிவிக்கின்ருர்.

कुशलं अस्य अस्तीति कुशली।
कुशलमेव कौशलम्।
अब्रवीत् अब्रूतां अब्रुवन् Imperf. 3rd sing. of ब्रू II. P.

3. देवि - தேவியே! यः - எவர், ब्राह्मं अस्त्रं - பிரம்மாஸ்திரத்தையும், वेदांश्च - வேதங்களையும், वेद - அறிகின்ருரோ, यः - எவர், वेदविदाम् - வேதப்பொருளை அறிந்தவர்களில், वरः - சிறந்தவரோ, सः - அந்த, दाशरथिः रामः - தசரதகுமாரரான ராமர்; त्वां - உம்மிடம், कौशलं - க்ஷேமத்தை, अब्रवीत् - வினவுகின்ருர்.

ब्रह्मणः इदम् ब्राह्मम्।
वेद विदतुः विदुः Pres. 3rd sing. of विद् II. P.

वेदम्-वेदार्थं बिदन्तीति वेदविद :, तेषाम् ।

दशरथस्य अपत्यं पुमान् दाशरथि ; ।

4. **महातेजा :** - மிகுந்த தேஜஸ் உடையவனும், **ते** - உமது, **भर्तु :** கணவரது, **प्रिय :** பிரியமான, **अनुचर :** - பணியாளனும், **शोक सन्तप्त :** துக்கத்தினால் வருந்துகின்றவனு மாகிய, **लक्ष्मण : च** - லக்ஷ்மணனும், **ते** - உமக்கு, **शिरसा** - தன் தலையினால், **अभिवादनं** - நமஸ்காரத்தை, **कृतवान्** - செய்தான்.

महत्, तेज : यस्य स : महातेजा : ।

शोकेन सन्तप्त : शोकसन्तप्त : ।

5. **नरसिंहयो :** மனிதர்களிற் சிறந்த, **तयो :** - அவ்விருவரின், **कुशलं** - க்ஷேமத்தை, **निशम्य** - கேட்டு, **सा देवी** - அந்த ஸீதை, **प्रीति संहृष्ट सर्वांगी** - ஸந்தோஷத்தினால், மயிர்க் கூச்சமடைந்த சரீர முடையவளாக, **अथ** - பிறகு, **हनुमन्तं** - ஹனுமாரிடம், **अब्रवीत्** -கூறினள்.

नरौ सिंहौ इव नरसिंहौ, तयो : ।

प्रीत्या संहृष्टं सर्वांगम् यस्या : सा प्रीति संहृष्ट सर्वांगी ।

6. '**जीवन्तं** - உயிரோடு வாழ்கின்றவரை, **आनन्दः** - ஸந்தோஷமானது, **वर्ष शतादपि** - நூறுவருஷங்களுக்குப் பிறகேனும், **एति** - வந்தடைகின்றது' **इति** - என்ற **इयं** - இந்த, **लौकिकी** - உலகவழக்கிலுள்ள; **गाधा** - பழமொழி, **कल्याणी** - உண்மையானதாக, **मा** - எனக்கு, **प्रतिभाति** - தோன்றுகிறது.

वर्षाणां शतं, तस्मात् ।

एति इत : यन्ति Pres. 3rd sing, of इ. II. P.

लोके विदिता लौकिकी ।

प्रति-भाति भात : भान्ति Pres. 3rd sing. of भा ।

मा. Acc. sing. of अस्मद् ।

बत an interjection.

7. तस्मिन् - அந்த ஹனுமார், तया, ஸீதையை, समागते - ஸந்தித்தபொழுது, अद्भुता - ஆச்சர்யமான, प्रीतिः - நம்பிக்கையானது, उत्पादिता - அவ்விருவருக்கும் உண்டாயிற்று; परस्परेण - ஒருவரை ஒருவர், विश्वस्तौ - நம்புகின்றவர்களாக, तौ - அவ்விருவரும், आलापं - ஸம்பாஷணையை, प्रचक्रतुः - செய்தனர்.

उत्पादिता=उत्पन्ना ।

प्रचकार-चक्रतुः चक्रुः Perf. 3rd. dual. of कृ with प्र.

8. हरियूथपः - வானரர் கூட்டத்தலைவரான, हनुमान् - ஹனுமார், शोकदीनायाः - துக்கத்தினால் எளிய நிலையிலிருக்கின்ற, तस्याः सीतायाः - அந்த ஸீதையின், तद्वचनं - அவ்வார்த்தையை, श्रुत्वा - கேட்டு, समीपं - ஸமீபத்திற்கு, उपचक्रमे - சென்றார்.

शोकेन दीना, तस्याः ।

उप-चक्रमे-चक्रमाते चक्रमिरे Perf. of क्रम् I. A,

9. सः हनुमान् - அந்த ஹனுமார், यथा यथा - எவ்வளவுக்கெவ்வளவு, समीपं - ஸமீபத்தை, उपसर्पति स्म - அணுகினாரோ, तथा तथा - அவ்வளவுக்கவ்வளவு, सा सीता - அச்சீதை, तं - அவரை, रावणं - ராவணனாக, परिशंकते - (स्म) ஸந்தேகித்தாள்.

परिशंकते Pres. 3rd sing. of शंक् to suspect. I. A.

नीचनखः भवेः ।

10. अहो - அந்தோ ! अस्य - இவனிடம், मे - என்னால், यत् - எது, कथितं - கூறப்பட்டதோ, इदं - இது, दुष्कृतम् - தகாதது; धिक् - இதை நிந்திக்கவேண்டும்; हि - ஏனெனில், अयं - இவன், रूपान्तरं - வேறு வடிவத்தை, उपागस्य - அடைந்துள்ள, सः रावणः एव - அந்த ராவணனே.

धिक्—Governs a noun in the accusative case.

अन्यं रूपं रूपान्तरं, तत् ।

11. शोककर्शिता - துக்கத்தினால் இளைத்தவளும், अनवद्यांगी - குற்றமற்ற அங்கமுடையவளுமான, सा - அவள், अशोकस्य - அசோகமரத்தின், तां-शाखां - அக்கிளையை, विमुक्त्वा - விட்டு, तस्यां एव धरण्यां - அத்தரையிலேயே, समुपाविशत् - உட்கார்ந்தாள்.

शोकेन कर्शिता - शोककर्शिता ।

अनवद्यं अंगं यस्याः सा अनवद्यांगी ।

विमुक्त्वा - आर्षप्रयोग for विमुच्य ।

समुपाविशत्-अविशत् अविशतां अविशन् ।

Imperf. 3rd sing. of विश् with सम्-उप-आ. VI P.

12. महाबाहुः - பராக்ரம சாலியான, हनुमान् - ஹனுமார், तां - அவளை, दुःखार्ता - துக்கத்தினால் பீடிக்கப்பட்டவளாகவும், भयमोहितां - பயத்தினால், மயங்கியவளாகவும், दृष्ट्वा - கண்டு, तां जनकात्मजां - அந்த ஸீதையை, ततः - பிறகு, अवन्दत - வணங்கினார்.

महान्तौ बाहू यस्य सः, महाबाहुः । दुःखेन आर्ता-दुःखार्ता । भयेन मोहिता भयमोहिता । जनकस्य आत्मजा । ताम् ।

अवन्दत अवन्देतां अवन्दन्त. Imperf. of वन्द् I. A

अवन्द्यत. Pass. voice.

13. सा च - அவளும், भयवित्रस्ता - பயத்தினால் நடுங்குகின்றவளாக, एनं - ஹனுமாரை, भूयः மறுபடியும், नैवाभ्युदैक्षत - நிமிர்ந்து பார்க்கவேயில்லை; शशिनिभानना - சந்திரன் போன்ற முகமுடைய, सीता - ஸீதை, वन्दमानं - வணங்குகின்ற, तं - அவரை, दृष्ट्वा பார்த்து, दीर्घं - நெடியதாக, उच्छ्वस्य - பெருமூச்செரிந்து, मधुरस्वरा - இனிய குரலுடையவளாக, वानरं - அந்த ஹனுமாரிடம், अब्रवीत् - கூறினள்.

भयेन वित्रस्ता, भयवित्रस्ता।

अभि उत्. ऐक्षत ऐक्षेतां ऐक्षन्त Imperf of ईक्ष्. I. A.

ऐक्ष्यत. Pass. शशिना तुल्यं, शशिनिभम्-आननं यस्याः सा शशिनिभानना।

वन्दमान Pres. part. of वन्द् I. A.

उच्छ्वस्य. Indec. past. part. of श्वस् with उत्।

मधुरः स्वरः यस्याः सा मधुरस्वरा।

14. त्वं - நீ, मायावी - இயற்கையிலே மாயாவியும், मायां प्रविष्टः - இப்பொழுது மாயையைக் கைக்கொண்டவனுமான, रावणः स्वयं - ராவணனாகவே இருந்து, मे - எனக்கு, भूयः - மேலும், सन्तापं - வருத்தத்தை, उत्पादयसि यदि - உண்டாக்குவாயானால், तत् - அது, न शोभनम् - உசிதமன்று.

माया अस्य अस्तीति मायावी Dec. like गुणिन्।

15. यः - எவன், जनस्थाने - ஜனஸ்தானத்தில், स्वं रूपं - தனது உண்மையான வடிவத்தை, परित्यज्य -

---

शुन्त्रिः भवेः।

விட்டு, **परिव्राजकरूपधृत्** - ஸந்யாஸி வேஷம் தரித்தவனாக, **मया** - என்னால், **दृष्टः** - பார்க்கப்பட்டானோ, **सः रावणः एव** - அந்த ராவணனாகவே, **त्वं** - நீ, **असि** - இருக்கின்றாய்.

परिव्राजकस्य रूपं धरतीति....धृत्।

16. **कामरूप** - விரும்பிய வடிவமுடைய, **निशाचर** - அரக்கனே! **उपवास कृशां** - பட்டினியினால் இளைத்தவளும், **दीनां** - எளிய, நிலையிலுள்ளவளும், **सन्तप्तां** - வருந்துகின்ற வளுமான, **मां** - என்னை, **भूयः** - மறுபடியும், **सन्तापयसि** - நீ வருத்துகின்றாய்; **तत्** - அது, **न शोभनम्** - உசித மன்று.

कामात् रूपं यस्य सः, तस्य संबुद्धिः। निशायां चरतीति निशाचरः, तस्य संबुद्धिः।

उपवासेन कृशा, ताम्।

17. **अथवा** - அல்லது, **यत्** - எது, **मया** - என்னால், **परिशंकितं** - ஸந்தேஹிக்கப்பட்டதோ, **एतत्** - இவ்விஷயம், **एवं न हि** - அவ்வாறு அல்ல; **तव** உம்மை, **दर्शनात्** - கண்டதினால், **मम** - எனது, **मनसः** - மனத்திற்கு, **प्रीतिः** - ஸந்தோஷமானது, **उत्पन्ना** - உண்டாகி இருக்கிறது.

18. **त्वं** - நீர், **रामस्य** - ராமருடைய, **दूतः** தூதராக, **यदि आगतः** - வந்தவராயின், **ते** - உமக்கு, **भद्रं** - நன்மையானது, **अस्तु** - உண்டாவதாக; **हरिश्रेष्ठ** - வாநர ச்ரேஷ்டரே, **त्वां** - உம்மிடம், **पृच्छामि** - (ராமரது செய்தியை) கேட்கின்றேன்; **हि** - ஏனெனில், **मे** - எனக்கு, **रामकथा** - ராமரைப்பற்றியச் செய்தி, **प्रिया** - பிரியமானது.

अस्तु स्तां सन्तु. Imper. 3rd sing of **अस्**. II P.

हरिषु श्रेष्ठः तस्य संबुद्धिः।

रामस्य कथा-रामकथा।

19. **वानर** - வானரரே! **प्रियस्य** - அன்பரான, **रामस्य** - ராமரது, **गुणान्** - குணங்களை, **मे** - எனக்கு, **कथय** - சொல்வீராக; **सौम्य** - நற்தோற்றமுடையவரே, **यथा** - எவ்வாறு, **रयः** - பிரவாகத்தின் வேகமானது, **नदीकूलं** - நதியின் கரையை அபகரிக்குமோ, **तथा** - அவ்வாறு, **मे-चित्तं** - எனது மனத்தை, **हरसि** - கவர்கின்றீர்.

नद्याः कूलम्, तत्।

हरसि Pres. 2nd sing of हृ (हर्) to take away I. P.

20. **अहो** - ஆஹா! **स्वप्नस्य** - கனவின், **सुखता** - சுகம்தான் என்ன! **चिराहृता** - வெகுநாள் முன் கவரப்பட்ட, **अहं** - நான், **एवं** - இவ்வாறு, **राघवेण** - ராமரால், **प्रेषितम्** - அனுப்பப்பட்ட, **वनौकसं नाम** - வானரனை, **पश्यामि** - காண்கின்றேன்.

ராமரிடமிருந்து தூதன் வருவது எளிதல்ல என நினைத்து தான் காண்பது கனவு என எண்ணி, அதிலும் ஒரு இன்பமுண்டு என்று கருதுகிறாள் ஸீதை. இதனின்றும் ஸீதையின் மன நிலைபுலப்படும்.

चिरं आहृता चिराहृता। वनं ओकः यस्य सः वनौकाः, तम्।

21. **सहलक्ष्मणं** - லக்ஷ்மணனுடன் கூடிய, **वीरं** - வீரரான, **राघवं** - ராமரை, **स्वप्नेऽपि** - கனவிலாயினும், **अहं** - நான், **पश्येयं यदि** - காண்பேனாயின், **न अवसीदेयम्** - நான், இறக்கமாட்டேன்; (ஆனால்) **स्वप्नोऽपि** - தூக்கம்கூட, **मम** - என்னிடம், **मत्सरी** - பொறாமை கொண்டுள்ளது.

(க-து) 'கனவில் ராம லக்ஷ்மணர்களைக் கண்டாலாவது நான் உயிர் வாழ்வேன். எனக்குக் கனவும் உண்டாவதில்லை, ஏனெனில்

उद्यन्तं सूर्यं न पश्येत्।

கனவு உண்டாக வேண்டுமானால் தூக்கம் வேண்டும். எனக்குத் தூக்கமே வருவதில்லை. அதுவும் என்னிடம் பொறுமை கொண்டது போல் இருக்கிறது."

स्वप्नः - கனவு; தூக்கம் என்ற இரண்டு பொருள் உண்டு.

लक्ष्मणेन सह वर्तते इति सहलक्ष्मणः ।
रघोः गोत्रापत्यं पुमान्, राघवः, तम् ।
अव-सीदेयम् सीदेव सीदेम Pot of **सद् ।**
मत्सरः अस्य अस्तीति मत्सरी. Mas. Dec. like. **गुणिन् ।**

22. **अहं** - நான், **इमं** - இதை, **स्वप्नम्** - ஸ்வப்னமாக, **न मन्ये** - கருதவில்லை; **स्वप्ने** - கனவில், **वानरं** - குரங்கை, **दृष्ट्वा** - பார்த்து, **अभ्युदयः** - நன்மையானது, **प्राप्तुं** - அடைவதற்கு, **न शक्यः** - முடியாது; **मम** - என்னால், **अभ्युदयः** - நன்மையானது, **प्राप्तः** - அடையப்பட்டுள்ளது.

(க - து) "கனவில் குரங்கைப்பார்ப்பது நல்லதல்ல, இப்பொழுது நன்மை பெறப்பட்டுள்ளதால் நான் காண்பது கனவில்லை"

23. **अयम्** - இது, **चित्तमोहः** - மதிமயக்கமாக, **किंनु स्यात्** - இருக்குமோ? **अयं** - இது, **वातगतिः भवेत्** - வாத வியாதியின் சேஷ்டையாக இருக்குமோ? **वा** - அல்லது, **उन्मादजः** - உன்மாதத்திலுண்டான, **विकारः स्यात्** - மனமாறுபாடாக இருக்குமோ? (அல்லது), **इयं** - இது, **मृगतृष्णिका** - (கானல் நீர் போன்ற) வெளித் தோற்றமோ?

கடல் கடந்து ஒருவன் வருவது எதிர்பார்க்கக் கூடிய தன்றாகையால் தான் காண்பதைப் பலவிதத்திலும் ஸந்தேஹிக்கின்றாள் வைதேஹி.

"மதிமயக்கமோ, அல்லது உபவாஸம் முதலியவற்றால் உண்டான வாதம் முதலியவற்றின் பலனோ. அல்லது, அடிக்கடி நினைத்ததினாலுண்டான மனத்தோற்றமோ, அல்லது கானலை தண்ணீராக நினைப்பதுபோல் ஒன்றை மற்றொன்றாகக் காணுகின்றேனோ?"

DO NOT SEE THE RISING SUN.

चित्तस्य मोहः, चित्तमोहः।
उन्मादात् जायते इति उन्मादजः।

24. अथवा - அல்லது, अयं - இது, न उन्मादः - உன்மாதமல்ல; उन्मादलक्षणः - உன் மாதத்திற்கான அறிகுறிகளையுடைய, मोहोऽपि न - மோஹமும் அல்ல; अहम् - நான் आत्मानं - என்னையும், इमं - वनौकसं च - இவ்வானரரையும், संबुध्ये - நன்கு உணர்கின்றேன்.

उन्मादस्येव लक्षणानि यस्य, सः उन्मादलक्षणः।
सं-बुध्ये बुध्यावहे बुध्यामहे Pres. 1st sing. of बुध्. IV, A.

25. सीता - ஸீதை, इति-एवं - என்றிவ்வாறு, बलाबलं - (காரணங்களின்) பலாபலத்தை, संप्रधार्य - நன்கு ஆலோசித்து, रक्षसां - ராக்ஷஸர்களுக்கு, कामरूपत्वात् - விரும்பிய வடிவு கொள்ளும் சக்தி இருப்பதால், तं - அவரை, राक्षसाधिपं - ராவணனாகவே, मेने - எண்ணினாள்.

कामात् रूपं यस्य, तस्य भावः तस्मात्।
राक्षसानां अधिपः, तम्।
मेने मेनाते मेनिरे-Perf. 3rd sing of मन् IV A.

26. तदा - அப்பொழுது, तनुमध्यमा - மெல்லிய இடையையுடைய, जनकात्मजा - ஜனக குமாரியான, सा, सीता - அந்த ஸீதை, एतां बुद्धिं - இத்தகைய எண்ணத்தை, कृत्वा - எண்ணி, अथ - பிறகு, वानरं - அவ்வானரரிடம், न प्रति व्याजहार - பதில் பேசவில்லை.

तनु मध्यमं यस्याः, सा तनुमध्यमा।
प्रति-वि-आ-जहार जह्रतुः जह्रुः Perf. 3rd sing of हृ with प्रति-वि-आ।
व्याजह्रे Pass. voice.

अस्तं यन्तं सूर्यं न पश्येत्।

27. **मारुतात्मज:** *வாயுகுமாரராகிய,* **हनुमान्** - *ஹநுமார்,* **सीताया:** - *ஸீதையின்,* **चिन्तितं** - *எண்ணத்தை,* **बुद्ध्वा** - *அறிந்து,* **तदा** - *அப்பொழுது,* **श्रोत्रानुकूलै:** - *காதிற்கினிய,* **वचनै:** *வார்த்தைகளால்,* **तां** - *அவளை,* **संप्रहर्षयत्** - *மகிழ்வித்தார்.*

श्रोत्रस्य अनुकूलानि, तै: ।
संप्रहर्षयत् - आर्ष प्रयोग for **संप्राहर्षयत्** Caus Imperf of **हृष् ।**

28. *ராமர்,* **आदित्य: इव** - *சூரியன்போல்,* **तेजस्वी** - *ஒளி பொருந்தியவர்;* **शशी यथा** - *சந்திரன்போல்,* **लोककान्त:** - *உலகிற்கு விருப்பமானவன்;* **देव: वैश्रवणो यथा** - *தேவனை குபேரன்போல்,* **सर्वस्य लोकस्य** - *எல்லா உலகிற்கும்,* **राजा** - *அரசன்.*

तेज: अस्य अस्तीति तेजस्वी ।
शश: अस्य अस्तीति शशी ।

29. **विष्णु: यथा** - *விஷ்ணுபோல்,* **विक्रमेण उपपन्न:** - *பராக்ரமத்துடன் கூடியவர்;* **महायशा:** *பெரும்புகழுடையவர்;* **देव: वाचस्पति: यथा** - *தேவரான ப்ரஹஸ்பதிபோல்,* **सत्यवादी** - *உண்மை பேசுபவர்;* **मधुरवाक्** - *இனிய பேச்சுடையவர்.*

सत्यं वदतीति सत्यवादी ।
मधुरा वाक् यस्य, स: मधुरवाक् ।

30. **मूर्तिमान्** - *வடிவெடுத்த,* **कन्दर्प: इव** - *மன்மதன்போல்,* **रूपवान्** - *அழகுடையவர்,* **सुभग:** - *தோற்றப் பொலியுடையவர்,* **श्रीमान्** - *காந்தி பொருந்தியவர்,* **स्थानक्रोध:** - *தக்க இடத்தில் கோபம் கொள்ளுபவர்;* **प्रहर्ता** -

தண்டிப்பவர்; **लोके** - உலகில், **श्रेष्ठः** - சிறந்த, **महारथः** - மஹாரதர்.

स्थाने क्रोधः यस्य सः स्थानक्रोधः।

महारथः—

"एको दशसहस्राणि योधयेत् यस्तु धन्विनाम्।
शस्त्र शास्त्र प्रवीणश्च विज्ञेयः स महारथः॥"

31. **महात्मनः** - மாஹாத்மாவான, **यस्य** - எவருடைய, **बाहुच्छायां** - கை நிழலை, **अवष्टब्धः** - ஆச்ரயித்ததாக, **लोकः** - இவ்வுலகம் இருக்கிறதோ, **सः** அத்தகைய பெருமையுடைவர் ராமர்.

बाह्वोः छाया, ताम्।

32. **राघवं** - ராமரை, **आश्रमपदात्** - ஆச்ரமத்தினின்றும், **मृगरूपेण** - சிறந்த ஒருமான் மூலம், **अपकृष्य** - இழுத்துப்பின், **शून्ये** - ஒருவருமில்லாத இடத்தினின்றும், **येन** - எந்த ராவணனால், **अपनीता** - கொண்டுவரப்பட்டவளாக, **असि** - இருக்கின்றீர்களோ, **तस्य** - அவனுக்கு, **यत्** - **फलं** - எந்தப்பலன் வரப்போகின்றதோ, **(तत्)** அதை, **द्रक्ष्यसि** - (சீக்ரமே) தாங்கள் காண்பீர்கள்.

प्रशस्तः मृगः; मृगरूपः, तेन।

33–34. **वीर्यवान्** - வீர்யமுள்ள, **यः** எந்த ராமர், **रोषप्रयुक्तैः** - கோபத்தினால் பிரயோகிக்கப்பட்டவைகளும், **ज्वलद्भिः** ஜ்வலிக்கின்ற, **पावकैः इव** - அக்னிபோல் இருப்பவையுமான, **इषुभिः** பாணங்களினால், **नचिरात्** - சீக்ரமே, **रावणं** - ராவணனை, **संख्ये** - யுத்தத்தில், **वधिष्यति** - கொல்லப்போகின்றாரோ, **तेन** - அவரால், **प्रेषितः** அனுப்பப்பட்ட, **दूतः** தூதனாகிய, **अहं** - நான், **त्वत्सकाशं** - உமது ஸமீபத்திற்கு, **इह** - இங்கு **आगतः** - வந்திருக்கிறேன்; **त्वद्वियोगेन** - தங்களது பிரிவினாலுண்டான, **दुःखार्तः** - துக்

न उदके स्वं रूपं निरीक्षेत।

கத்தினால் வருந்துகின்ற, **सः** அவர், **त्वां** - உம்மிடம் **कौशलं** - க்ஷேமத்தை, **अब्रवीत्** - கேட்கின்றார்.

नचिरात् - one word.
'**वधिष्यति**' **आर्षप्रयोग** for **हनिष्यति** ।
वीर्यं अस्य अस्तीति वीर्यवान् ।
इषुः mas. also.

35. **महातेजाः** - மிகுந்த தேஜஸ் உடையவனும், **सुमित्रा-आनन्दवर्धनः** ஸுமித்ரைக்கு ஆனந்தம் விளைவிப்பவனும், **महाबाहुः** - வீரனுமான, **सः** - அந்த, **लक्ष्मणश्च** - லக்ஷ்மணனும், **त्वां** - உம்மை,, **अभिवाद्य** - வணங்கி, **कौशलं** - க்ஷேமத்தை, **अब्रवीत्** - வினவுகின்றார்.

महत् तेजः यस्य, सः महातेजाः ।
सुमित्रायाः आनन्दं वर्धयतीति सुमित्रानन्दवर्धनः ।

36. **देवि** - தேவியே **रामस्य** - ராமரது, **सखा** - நண்பனும், **वानरमुख्यानां** - வானரச்ரேஷ்டர்களுக்கு, **राजा** - அரசனுமாகிய, **सुग्रीवः नाम** - ஸுக்ரீவன் என்ற, **वानरः** - வானரனும், **त्वां** - உம்மை, **कौशलं अब्रवीत्** - க்ஷேமம் விசாரிக்கின்றார்.

Note the Declension of '**सखा**'
शोभना ग्रीवा यस्य, सः सुग्रीवः ।

37. **ससुग्रीवः** - ஸுக்ரீவனுடன் கூடியவரும், **सलक्ष्मणः** - லக்ஷ்மணனுடன் கூடியவருமான, **रामः** - ராமர், **नित्यं** - எப்பொழுதும், **त्वां** - உம்மை, **स्मरति** - நினைக்கின்றார். **वैदेहि** - ஸீதையே, **राक्षसीवशम् आगता** - ராக்ஷஸிகளின் வசத்திலிருக்கின்றவளாயினும் **दिष्ट्या** - தெய்வாதீனமாக, **जीवसि** - உயிர்வாழ்கின்றீர்.

सुग्रीवेण सह वर्तते इति ससुग्रीवः ।

दिष्ट्या - Indec.

38, वानर कोटीनां - வானரக் கூட்டங்களின், मध्ये - நடுவில், महाबलं - மிகுந்த பலமுடைய, रामं - ராமனையும், लक्ष्मणं च - லக்ஷ்மணனையும், अमितौजसं - அளவற்ற பல முடைய, सुग्रीवं च - ஸுக்ரீவனையும், न चिरात् - சீக்கிரத்தி லேயே, द्रक्ष्यसे - காணப்போகின்றீர்.

महत् - बलं यस्य, सः महाबलः।

अमितं ओजः यस्य, सः अमितौजाः, तम्।

द्रक्ष्यसे-आर्षप्रयोग for द्रक्ष्यसि।

39. अहं - நான், सुग्रीवसचिवः ஸுக்ரீவனது மந்திரி; हनुमान् नाम वानरः - ஹனுமான் என்ற வானரன்; महोदधिं - பெருங்கடலை, लंघयित्वा - கடந்து, लंकां नगरीं - லங்கை நக ரத்தை, प्रविष्टः - பிரவேசித்துள்ளேன்.

40. अहं - நான், पराक्रमं - பராக்ரமத்தை, समाश्रित्य - கைக்கொண்டு, दुरात्मनः - துராத்மாவான, रावणस्य - ராவ ணனுடைய, मूर्ध्नि - தலையில், पदन्यासं - அடிவைப்பை, कृत्वा - செய்து, त्वां - தங்களை, द्रष्टुं - காண்பதற்கு, उपयातः வந் திருக்கின்றேன்.

पदस्य न्यासः पदन्यासः, तम्।

दुष्टः आत्मा यस्य, सः दुरात्मा, तस्य।

41. देवि - தேவியே, यथा - எவ்வாறு, मां - என்னை, अवगच्छसि - அறிகின்றீரோ, तथा - அவ்வாறு, अहं - நான், न अस्मि - இல்லை, एषा - இந்த, विशङ्का - ஸந்தேகம், त्यज्यताम् - விடப்படட்டும்; वदतः - பேசுகின்ற, मम - என்னை, श्रद्धत्स्व - நம்புவீராக.

विशङ्कां त्यज. Active voice.

श्रद्-धत्स्व दधाथां धद्ध्वम् Imeperative 2nd sing of धा with श्रद् III. A.

34-ஆவது ஸர்க்கம் முற்றிற்று

न नग्नः स्नानं आचरेत।

॥ श्रीमन्महाभारतम् ॥

பாரதம் என்பதற்குப் பரதனுடைய வம்சத்தினரைப்பற்றிய இதிஹாஸம் எனப்பொருள். இப்பரதன் சந்திரவம்சத்தில் வந்த துஷ்யந்தன் மகன். இவனது வம்சத்தில் தோன்றியவர் பலராயினும் அவர்களில் மிகவும் பிரசித்தி பெற்றவர்கள் பாண்டவர்களும், துரியோதனாதியரும் ஆவர். அவர்களுடைய வரலாற்றைக் கூறுவதால் இது பாரதம் என்று வழங்கலாயிற்று,

வர்ணதர்மம், ஆச்ரம தர்மம் முதலிய பல தர்மங்கள் இதில் கூறப்பட்டிருப்பதால் இதை வேதங்களோடு ஒப்ப ஐந்தாம் வேதம் எனக் கூறுகின்றனர். **भारतं पञ्चमो वेदः** என்பதை நோக்குக. உபநிஷத்துக்களின் ஸாரமாகிய 'கீதையும்' 'ஸ்ரீ விஷ்ணு ஸஹஸ்ரநாம' ஸ்தோத்திரமும் இதில் இருக்கின்றன. இதில் கூறப்பட்ட விஷயங்கள் மற்ற நூல்களில் காணப்படும். இதில் கூறப்படாதது வேறு நூல்களில் காண இயலாது என்றும் கூறுவர்.

यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् என்பது மேற்கூறியதைப் புலப்படுத்தும். தேவர்கள், ஒரு சமயம் வேதங்களையும் பாரதத்தையும் சீர்தூக்கிப்பார்த்த பொழுது பாரதம் மிக்க பெருமை பொருந்தியதாகக் காணப்பட்டதாம்.

மேற்கூறிய காரணங்களினால் இதற்கு **महा** என விசேஷணம் கொடுக்கப்பட்டிருக்கிறது. **महत्त्वात् भारतत्वाच्च महाभारतमुच्यते ।** இப்பாரதத்திற்கு **जय** எனவும் பெயர்

உண்டு. படிப்பவர்களுக்கும், வீட்டில் பாரதத்தை வைத்திருப்பவர்களுக்கும்கூட ஜயத்தை கொடுப்பதால் அப்பெயர் ஏற்பட்டது. 'भारतं भवने यस्य तस्य हस्तगतो जयः '।

கணித சாஸ்திரங்களில் கூறிய கடபயாதி முறைப் படி जय என்பதற்குப் பதினெட்டு என்பது பொருள். பதினெட்டுப் பர்வங்களை யுடையதும், பதினெட்டு அக்ஷௌஹிணீ சேனைகளுக்குப் பதினெட்டு நாள் நடந்த போரைத் தெரிவிப்பதுமாகிய இம்மஹா பாரதத்திற்குப் பதினெட்டு என்று பொருள் தரும்படி ஜய என்பது பெயராக அமைந்திருக்கிறது. மஹா பாரதத்தின் உட்பிரிவுகள் பர்வங்கள் எனப்படுகின்றன. ஆதி பர்வம், வன பர்வம், விராட பர்வம், பீஷ்மபர்வம், த்ரோண பர்வம், கர்ணபர்வம், சல்யபர்வம், ஸௌப்திகபர்வம் ஸ்த்ரீபர்வம், சாந்திபர்வம், ஆநுசாஸநிகபர்வம், அச்வமேதிக பர்வம், ஆச்ரமவாஸிகம், மௌஸலம், மஹாப்ரஸ்தாநிகம், ஸ்வர்க்காரோஹணம், எனப் பதினெட்டுப் பர்வங்களையுடையது. பர்வங்களின் உட்பிரிவுகள் அத்யாயங்கள். இது 125000 சுலோகங்கள் கொண்டது.

மஹா பாரதத்தை செய்த வியாஸர், பராசர மஹர்ஷிக்கும் ஸத்யவதிக்கும் பிறந்தவர். இவர் கலி-த்வாபர யுகங்களின் ஸந்தியில் இருந்தார் எனக் கூறுவர். இவர் இலந்தை நிறைந்த தீவில் பிறந்ததால் 'பாதராயணர்' எனவும், 'த்வைபாயனர்' எனவும், வேதங்களை வகுத்ததால் 'வேத வ்யாஸர்' எனவும் பெயர் பெற்றார். 'க்ருஷ்ணர்' எனவும் இவருக்கு ஒரு பெயர் உண்டு. பதினெட்டு புராணங்களையும் பிரம்ம ஸூத்திரங்களையும் இயற்றி பாரதத்தைத் தமது சிஷ்யரான வைசம்பாயனர்க்கு முதலில் உபதேசித்தார்.

न मूत्रं पथि कुर्वीत ।

॥ मंगलश्लोकः ॥

नारायणं - நாராயணனையும், **नरोत्तमं** - புருஷ ச்ரேஷ்டரான, **नरं चैव** - நரனையும் (அர்ஜுனனையும்), **सरस्वतीं देवीं** - ஸரஸ்வதீ தேவியையும், **व्यासं** - வ்யாஸ மஹர்ஷியையும், **नमस्कृत्य** - நமஸ்கரித்துவிட்டு, **ततः** - பிறகு, **जयं** ஜயத்தை (மஹாபாரதத்தை), **उदीरयेत्** - சொல்லவேண்டும்.

முன் ஒரு காலத்தில், குரு சிஷ்யர்களின் தர்மத்தை உலகத்தினருக்குக் காட்டவேண்டி, விஷ்ணுவே நாராயணன் என்ற குருவாகவும், நரன் என்ற சிஷ்யனுகவும் அவதாரம் செய்து பதரிகாச்ரமத்தில் தர்மத்தை உபதேசித்தார். அவ்விரு மூர்த்திகளே பின்பு கிருஷ்ணனுகவும் அர்ஜுனனுகவும் அவதரித்தனர். ஆதலால் அர்ஜுனன் நரன் எனப்படுகிறுன். இவ்வவதாரத்திலும் க்ருஷ்ணன் நரனுக்குக் கீதோபதேசம் செய்தார்.

॥ आदिपर्व ॥

முன்னுரை:

பரத குலத்துதித்த திருதராஷ்டிரனுக்கு துர்யோதனன் முதலான நூறு புத்ரர்களும், பாண்டுவிற்கு யுதிஷ்டிரர் முதலான ஐந்து புத்திரர்களும் இருந்தனர். இவர்களின் பாட்டனுரான பீஷ்மர், கிருபாசாரியர் என்பவரை இவர்களுக்கு வில்வித்தை கற்பிக்கும் ஆசிரியராக ஏற்படுத்தியிருந்தார். ஒரு சமயம் அப் பிள்ளைகள் பந்து விளையாடிக்

கொண்டிருந்தபொழுது, அவர்களது பந்தும், ஒரு மோதிரமும் கிணற்றில் விழுந்துவிட்டது. அதை எடுக்க முடியாமல் அவர்கள் தவித்துக் கொண்டிருந்த பொழுது அவ்வழியே வந்த துரோணர், துடைப்பைக் குச்சிகளை ஒன்றன் பின் ஒன்றாக அஸ்திரமாக உபயோகித்து, கிணற்றினின்றும் பந்தையும், மோதிரத்தையும் எடுத்துக் கொடுத்தார். இவ்வதிசயச் செயலை ராஜ குமாரர்கள், தங்கள் பாட்டனாரான பீஷ்மரிடம் தெரிவிக்க, அவர் துரோணரை அழைத்து தம் பேரன்களுக்கு ஆசிரியராக இருக்கும்படி வேண்டினார்.

142-ஆவது அத்யாயம்

கதாஸங்கிரஹம் :

துரோணர் வேறு ஒரு ஆசிரியர் இருக்கும்பொழுது நாம் வருவது உசிதமில்லை என்று கூறவும், பீஷ்மர், இருவருமே ஆசிரியராக இருக்கலாம் எனக் கூறித் துரோணரை நிறுத்திக்கொண்டார். த்ரோணரும் அப்பிள்ளைகளை சிஷ்யராக ஏற்றுக்கொண்டு நன்கு கற்பித்தார். ஒரு சமயம் அவர், அப்பிள்ளைகளிடம், வில்வித்தை கற்றபின், அவரது மனத்துள்ள ஒரு காரியத்தை செய்து தர வேண்டுமெனக் கேட்ட பொழுது, மற்றவர்கள் சும்மா இருந்தனர். அர்ஜுனன் ஒருவனே செய்வதாக வாக்களித்தான். அதனால் மனம் மகிழ்ந்த அவர் அவனை அன்புடன் தழுவி, தம் மகன் அசுவத்தாமனுடன் நட்புடன் இருக்கும்படிக் கூறினார்.

துரோணரின் பெருமை அறிந்து, பல நாட்டு அரசர் குமாரர்களும் கர்ணன் முதலியவரும். கல்வி கற்கவந்தனர். அவர்கள் எல்லோரிலும் அர்ஜுனன் தலை சிறந்து விளங்கினான். தம் மகனுக்குச் சில மந்திரங்களை உபதேசிக்கக் கருதிய துரோணர், அசுவத்தாமனை தனியே சந்திப்பதற்காக ஒரு உபாயத்தைக் கைக்கொண்டார். மற்ற சிஷ்யர்களுக்கு வாய் குறுகிய பாத்திரத்தையும், அசுவத்தாமனுக்கு வாய கன்ற பாத்திரத்தையும் கொடுத்து, நீர் கொண்டுவரச் சொன்னார். வாயகன்ற பாத்திரத்தில் ஜலம் புகுவது எளிதாகையால். அசுவத்தாமன் மற்றவர்கள் வருவதற்கு முன்னமே வந்து மந்திரங்களை அறிந்து கொண்டான். இதை அறிந்த அர்ஜுனன், வருணாஸ்திரத்

திஞல் கமண்டலுவை நிரப்பிக்கொண்டு அசுவத்தாமனுடன் வந்தான். இச்செய்கை, அர்ஜுனனுக்குக் கல்வியிலுள்ள ஆர்வத்தைக் காட்டியது.

ஒரு சமயம் துரோணர் சமையற்காரனிடம், 'இருட்டில் அர்ஜுனனுக்குச் சாப்பாடு போடாதே' என்று சொல்லி இருந்தார். ஒரு நாள் சாப்பிடும்பொழுது விளக்கு அணையவும், அர்ஜுனன் சாப்பிடுவதை நிறுத்தாமல் சாப்பிட்டுக்கொண்டே இருந்தான். இது வரையில் பகலில் மாத்திரமே வில்வித்தை பயின்ற அர்ஜுனன் பழக்கத்திஞல் இரவில் இருட்டிலும் பயில முடியுமென உணர்ந்து இரவிலும் பயின்ருன். அவனது நாண்கயிற்றின் சத்தத்தைக் கேட்டுத் துரோணர் எழுந்து வந்து, அவனது ஊக்கத்தைப் புகழ்ந்து, தழுவி, "குழந்தையே! உன்னைப்போல் வேருெரு வில்லாளி இல்லாதபடி உனக்குப் பயிற்சி அளிப்பேன்" என வாக்குறுதி அளித்தார். குருவின் அனுக்ரஹம் பெற்றதால் அர்ஜுனனும் மகிழ்ச்சியுற்ருன்.

ஒரு சமயம் வேடர் மகனுகிய ஏகலவ்யன் என்பவன், துரோணரிடம் வந்து தன்னை சிஷ்யஞக ஏற்கும்படி வேண்டவும், துரோணர் அவனை ஏற்பது ராஜகுமாரர்களுக்கு விருப்பமாக இராது என்ற காரணத்தால் ஏற்காது, "அவன் வீரனுவான்" என வாழ்த்தி அனுப்பிஞர். ஏகலவ்யனும் த்ரோணரையே குருவாகக் கருதி, அவர் போன்ற மண் பிரதிமை செய்து, பூஜித்து அஸ்த்ர அப்யாசம் செய்து சிறந்த வில்லாளியாக ஆஞன்.

ஒரு சமயம் பாண்டவர்களும் கௌரவர்களும் வேட்டையாடச் சென்றனர். அகஸ்மாத்தாக அவர்களுடன் சென்ற நாய் ஒன்று காட்டில் ஏகலவ்யனைப்பார்த்துக் குரைக்கவும், ஏகலவ்யன் அந்த நாயைக் கொல்ல விரும்பாமல், தனது அஸ்த்திரத்திறமை விளங்க, அந்நாயின் வாயில் எழு பாணங்களை, ஒரே சமயத்தில் பிரயோகித்தது போல் பிரயோகித்துக் கொத்தாக அதன் வாயில் இருக்கச் செய்தான். பாணங்கள் வாயில் இருந்தனவேயின்றி நாய்க்குத் துன்பம் ஒன்றுமில்லை. அது குரைக்க முடியாது இருந்தது. இவ்வதிசயத்தைக்கண்ட பாண்டவர்கள் ஏகலவ்யனைக்கண்டு அவனை யார் என விசாரிக்கவும், அவன் தன்னைத் துரோணரது சிஷ்யஞகக் கூறிக்கொண்டான். பிறகு பாண்டவர்கள் துரோணரிடம் இவ் வரலாற்றைக் கூறினர்.

ஆஞல் அர்ஜுனன் தனிமையில் துரோணரிடம் சென்று, "ஸ்வாமின், என்னை விடச் சிறந்த வில்லாளி இல்லாதபடி என்னைப் பயில்

விப்பதாகக் கூறினீர்கள். சிறந்த ஏகலவ்யன் தங்களது சிஷ்யன் இருக்கின்றனே, அது எப்படி?" என்று கேட்டான். துரோணர் அர்ஜுனனை அழைத்துக்கொண்டு வனம் சென்று ஏகலவ்யனைக்காணவும், அவன் அவருடைய கால்களில் வீழ்ந்து வணங்கித் தன்னை அவரது சிஷ்யனாகக் கூறிக்கொண்டான். துரோணர் 'சிஷ்யனாயின், குரு தக்ஷிணை தரவேண்டுமே' என, ஏகலவ்யன் எதையும் தருவதாகக் கூறினான். பலம் குறைந்தவனாக அவனைச் செய்யக் கருதிய துரோணர் அவனது வலது கை கட்டை விரலைத் தக்ஷிணையாகக் கேட்டார். ஏகலவ்யன் சிறிதும் மனம் தளராமல் முன்னிருந்ததுபோன்ற மன மகிழ்ச்சியுடன் தாமதமின்றி விரலை வெட்டிக் கொடுத்தான். ஏகலவ்யன்பாணங்களைப் பிரயோகித்தானாயினும் முன்போல் வேகமுடையவனாக இல்லை. அர்ஜுனனுக்கும் மன ஆறுதல் நேர்ந்தது. துரோணரும் அர்ஜுனனுக்குத்தந்த வாக்குறுதியை நிறைவேற்றியவரானார்.

துர்யோதனனும், பீமனும் கதாயுத்தத்திலும், நகுல ஸஹதேவர்கள் கத்திச்சண்டையிலும், யுதிஷ்டிரர் தேர்ச் சண்டையிலும், கெட்டிக் காரர்களாக இருந்தனர். அர்ஜுனனோ எல்லா வற்றிலுமே திறமை பெற்றிருந்தான். ஒரு சமயம் இவர்களது ஆயுத ஞானத்தைப் பரீக்ஷிக்க விரும்பிய அவர், சிற்பிகளைக் கொண்டு, ஒரு பாஸ பக்ஷியைச் செய்து, ஒரு மரத்தின் நுனியில் வைத்து, குமாரர்களை அழைத்து, தான் கூறும்பொழுது பறவையின் தலையைக் கீழே தள்ள வேண்டுமென்றும், ஒவ்வொருவராகக் கட்டளையிடுவதாகவும் கூறினார். முதலில் யுதிஷ்டிரரைக் கூப்பிட்டு, பறவையைக் குறிபார்க்கச் சொல்லியபின், "யுதிஷ்டிர, பறவை, மரம் உன் சகோதரர்கள் எல்லோரையும் காண்கின்றாயோ" என்று கேட்டார். யுதிஷ்டிரர் எல்லாவற்றையும் பார்க்கிறேன்' என்று கூறிய பொழுது உன்னால் இப்பறவையை அடிக்க முடியாது, அப்புறம் செல்" என்று கூறி விலக்கினார். இவ்வாறே எல்லோரும் இகழப்பட்டு விலகிச் சென்றனர்.

குறிப்பு : துரோணர்:

மஹாபாரதத்தில் உள்ள பல கதைகளில் சிறந்து விளங்குவது ஏகலவ்யன் சரிதம். இதில் முக்யமாக இருப்பவர் துரோணர், அர்ஜுனன், ஏகலவ்யன் என்ற மூவராவர். இம் மூவரின் குணாதிசயங்களும் நன்கு அறிந்து போற்றத்தக்கவையாகும்.

துரோணர், வேறு ஒரு ஆசிரியர் இருக்கும்பொழுது, தான் ஆசிரியராக வருவது முறையன்று எனக் கூறியது, அவரது பெருந்தன்மையைக் காட்டியது. அப்பொழுது அவர் மிக ஏழையாக இருந்தார். ஆயினும் அவர் தம்மால் மற்றவர் வேலை இழக்கக் கூடாதென எண்ணி ஆசிரியர் பதவியை ஏற்க மறுத்தார். வித்யையைக் கற்பித்த

பொழுது தம் மகனுக்கு ரஹஸ்யத்தில் சில மந்திரங்களைக் கற்பிக்க முற்பட்டாராயினும், அர்ஜுனனது விடா முயற்சியையும், கல்வியில் ஊக்கத்தையும் கண்டபொழுது, அவனிடம் அதிகம் அன்புகொண்டு தன் மகனைக் காட்டிலும் அவனைச் சிறந்த வீரனாகச் செய்ய உறுதி கொண்டார். அவ்வாறே செய்யவும் செய்தார். ராஜ குமாரர்களிடம் கொண்ட தாக்ஷிண்யத்தினால் ஏகலவ்யனை ஏற்றுக்கொள்ளா விடினும், அவனுடைய பக்தியை மெச்சி, "நீ, எனது சிஷ்யன்தான். நீ அஸ்த்ரவித்தையில் சிறந்தவனாவாய்" என அனுக்ரஹித்தார். முடிவில், அர்ஜுனனுக்கு தாம் கொடுத்திருந்த வாக்குறுதியை நிறைவேற்றுவதற்காக ஏகலவ்யனது கட்டைவிரலை வாங்கும்படியான நிர்ப்பந்தம் அவருக்கு ஏற்பட்டது. அவர் தர்மசங்கடத்தில் சிக்கியதைக் காண்பவர்களுக்கு அவரிடம் இரக்கமே உண்டாகும். அவ்வாறு அவர் கேட்டு வாங்கியதால் ஏகலவ்யனது புகழ் ஓங்கியது. அவர் கடுமையாக குரு தக்ஷிணை கேட்டிராவிடில் ஏகலவ்யனுக்கு இவ்வளவு புகழ் நேருமோ? அவருக்குப் பிரியமான இரண்டு சிஷ்யர்களும் புகழ் பெற்றனர். அர்ஜுனனுக்கு அவர் செய்த உதவி ஒருவகை. ஏகலவ்யனுக்கு அவர் செய்த உதவி மற்றொரு வகை. இவ்விரண்டிற்கும் வேறுபாடு காணப்படினும் குருவினால் இருவரும் நன்மையே பெற்றனர். அர்ஜுனன் புகழ் உள்ளவரை ஏகலவ்யன் புகழும் நிலைத்து நிற்கும்; அதற்குக் காரணம் துரோணர்தான்.

அர்ஜுனன் :

இவன் குருவினிடம் விசேஷமான பிரியம் வைத்திருந்தான். குரு தனக்குக்கூறுது மந்திரங்களைத் தம் மகனுக்குக் கூற முற்படுகின்றார் என்று அறிந்த பொழுதும் கூட, குருவினிடம் கோபம் கொள்ளாது அதிகம் பக்தி செய்தான். குரு தாம் விரும்பிய காரியத்தைச் செய்ய வேண்டுமெனக்கேட்டபொழுது, மற்றவர்கள் பேசாதிருந்தனர். அர்ஜுனன் ஒருவனே செய்வதாக வாக்குறுதி அளித்தான். படிப்பில் ஊக்கமும், பயிற்சியில் ஆர்வமும், குருவினிடம் அவன் காட்டிய பக்தியுமே துரோணரை அவனுக்கு அடிமையாகச் செய்துவிட்டது. அதனால் அவர் எளிதிலே நிறைவேற்ற முடியாத ஒரு வாக்குறுதியையும் செய்து விட்டார். அதன் பயனாகவே அவர் கடின சித்தமுடையவராக நடந்து கொள்ள வேண்டிவந்தது. ஏகலவ்யனைக்கண்டு அர்ஜுனன் மனம் வெதும்பியது வீரர்களின் இயற்கைக்கு ஒட்டியதே ஆகும்.

ஏகலவ்யன் :

ஏகலவ்யன் வேடர் மகனாயினும், தானும் மற்றவர்களைப் போல் த்ரோணர் சிஷ்யனாக வேண்டும் என விரும்பி வந்தான். த்ரோணர் நிராகரித்ததற்குக் காரணம் அவனுக்கு ஊஹித்தறிவது கஷ்டமல்ல. ஆயினும் அவன் த்ரோணரிடம் கோபம் கொள்ளவில்லை. அவரைப்

போல் பதுமை செய்து அதன் முன் நின்று அஸ்திரப்பயிற்சி செய்தான். சிறந்த வீரனுனன். அவனது கைத் திறன், நாயின் வாயில் அவன் எழு அம்புகளைக் கொத்தாகப் பிரயோகித்ததால் எளிதில் புலப்படும். தான் செய்ய முடியாத காரியத்தை ஏகலவ்யன் செய்ததைக்கண்டு அர்ஜுனன் துரோணரிடம் கூறிய பொழுது, துரோணர் அம்முறையை அவனுக்குக் கற்பிக்கவில்லை. ஏகலவ்யனது திறமையைக் குறைக்கவே கருதி வில்வீரர்களுக்கு மிக முக்யமான கட்டைவிரலை வெட்டித் தரும்படிக் கேட்டார். ஏகலவ்யன் வெட்டித்தந்தான். ஏகலவ்யனது பெருமை இதனின்றும் நன்கு புலனாகின்றது, அது மாத்திரமின்றி நமது மனமும் அவனிடம் இரக்கப்படுகின்றது. இத்தகைய குருபக்தி மிகுந்த சிஷ்யன் ஏகலவ்யன், த்ரோணர் சிஷ்யர்களில் ரத்னம் போன்றவன். மகாபாரதம் என்ற ஸமுத்ரத்தில் ஒரு திவலை போனறுள்ள இவ்வரலாறு ஏகலவ்யனுக்கு அழியாப் புகழைத் தந்துள்ளது.

அத்யாயம் 142

கௌரவர்களையும், பாண்டவர்களையும், த்ரோணர் அஸ்த்ரங்களைக் கற்பதில் சிஷ்யர்களாக ஏற்றுக்கொள்ளுதல். 1. வித்யாப்யாஸத்தின் முடிவில் பல முறையும் பரீக்ஷிக்கப்பட்ட அர்ஜுனனுக்கு த்ரோணாசார்யரிடமிருந்து சிறந்த அஸ்த்ரங்கள் கிடைக்கப் பெறுதல். 2. மண்ணால் செய்யப்பட்ட த்ரோணரின் ப்ரதிமையைப் பூஜிப்பதினால் ஏகலவ்யனுக்கு தனுர்வேதம் தானே தோன்றுதல். 3. வேட்டைக்காக கௌரவர்களும், பாண்டவர்களும், சென்ற பொழுது, ஏகலவ்யன் பாணங்களைப் ப்ரயோகித்து அவர்களது நாயின் வாயை நிரப்புதல். 4. அர்ஜுனனது வேண்டுகோளின்மேல் த்ரோணர் ஏகலவ்யனிடம்சென்று குருதக்ஷிணையாக அவனது வலது கை கட்டைவிரலைக் கேட்டல். 5. விரலை வெட்டி ஏகலவ்யன் தருதல். 6. த்ரோணர் சிஷ்யர்களைப் பரீக்ஷித்தல். 7. பரீக்ஷையினால் யுதிஷ்டிரர் முதலியவர்களை விலக்குதல்.

न अश्नीयात् सन्धिवेलायाम् ।

वैशम्पायन उवाच :—

வைசம்பாயனர் சொன்னார்:

1-2. **भीष्म :** - *பீஷ்மர்*, **पाण्डुसुतै : सह** - *பாண்டு புத்ரர்களுடன் கூட*, **तं** - *அவரை*, **गुरुं** - *குருவாக*, **प्रतिजग्राह** - *அங்கீகரித்தார்*. **पौत्रान्** - *(தனது) பேரன்களையும்*, **विविधानि**- *பலவகையான*, **सर्वान्** - *எல்லா*, **वसूनि** - *செல்வங்களையும்*, **आदाय** - *எடுத்துக்கொண்டு*, **शिष्या : इति** - *(இவர்கள் தங்களது) சிஷ்யர்கள் என்று (கூறி)*, **द्रोणाय** - *த்ரோணரிடம்*, **विधिपूर्वकं** - *முறைப்படி*, **ददौ** - *கொடுத்தார்*, **तदा** - *அப்பொழுது*, **द्रोण :** - *த்ரோணர்*, **बुद्धिमतां** - *புத்தியுடையவர்களில்*, **वरं** - *சிறந்த*, **भीष्मं** - *பீஷ்மரிடம்*, **वाक्यं** - *இவ்வாக்யத்தை*, **अब्रवीत्** - *கூறினார்*.

வைசம்பாயனர் வியாஸரது சிஷ்யர். அவர் ஜனமேஜயன் என்ற அரசனுக்கு கூறுவதாக பாரதக்கதை அமைந்துள்ளது. எனவே வைசம்பாயனரது பேச்சில் 'அரசனே' என்று வரும் சொல் ஜனமேஜயனைக் குறிக்கும்.

(க - து) த்ரோணர் ஹஸ்திநபுரம் வந்து பீஷ்மரைக் கண்டார். பீஷ்மர் அவரது திறமையை உணர்ந்து, தமது பேரன்களுக்கு அஸ்த்ர வித்யை உபதேசிக்கும் ஆசிரியராக இருக்கும்படி வேண்டினார்.

पुत्रस्य अपत्यानि पुमांस : ,पौत्रा :, तान् ।

प्रति-जग्राह जगृहतु : जगृहु : Perf. 3rd sing of **ग्रह्** with **प्रति**

ददौ ददतु : ददु : Perf. of **दा** III.

पाण्डुसुतै : सह - **सह** governs a noun in the instrumental case.

த்ரோணர் கூறினார்:

3. **शस्त्रज्ञ :** - *ஆயுதங்களை நன்கு அறிந்தவரும்*, **प्राज्ञसंमत :** - *அறிஞர்களால் அங்கீகரிக்கப்பட்டவருமான*,

कृप: - க்ருபர், **आचार्य:** ஆசிரியராக, **तिष्ठति** - (ஏற்கனவே) இருக்கின்றார். **मयि तिष्ठति चेत्** - நான் இருப்பேனாயின், **विप्र:** - பிராம்மணர் கிருபர், **वैमनस्यं** - மனவருத்தத்தை, **गमिष्यति** - அடைவார்.

शास्त्रं जानातीति शास्त्रज्ञ: । प्राज्ञानां संमत: प्राज्ञसंमत: । विमनसो भाव: वैमनसम्; वैमनसं एव वैमनस्यम् ।

4. **राजन्** - அரசே, **युष्मान्** - தங்களிடம், **किञ्चित् धनं** - சிறிது பணத்தை, **याचित्वा** - யாசித்து, **संगृह्य** - பெற்று, **हर्षित:** -ஸந்தோஷமடைந்தவனாக, **यथागतं** - வந்தபடியே, **स्वाश्रमपदं** - எனது ஆச்ரமத்திற்கு, **गमिष्यामि** - செல்வேன்.

(க - து) 'க்ருபர் ஏற்கனவே ஆசிரியராக இருக்கின்றார். நான் ஆசிரியனாக வருவேனாயின் அவர் மனம் வருந்தலாம், ஆகையால் தங்களிடம் சிறிது பணம் பெற்றுக்கொண்டு நான் செல்லுகின்றேன்' என்று த்ரோணர் கூறினார்.

க்ருபர் த்ரோணருக்கு மைத்துனர்.

5. **एवं** - இவ்வாறு, **उक्ते** - கூறப்பட்டபொழுது, **प्रहरतां** - வீரர்களில், **वर:** - சிறந்த, **भीष्म:** - பீஷ்மர், **शस्त्रविदां** - ஆயுதமறிந்தவர்களில், **वरं**-சிறந்தவரும், **आचार्यमुख्यं** - ஆசிரியர்களில் தலை சிறந்தவரும், **विप्रेन्द्रं** - பிராம்மண ச்ரேஷ்டருமான, **द्रोणं** - த்ரோணரைப்பார்த்து, **अब्रवीत्** - கூறினார்.

प्रहरताम् 6th plural of '**प्रहरन्**' Pres. part of **हृ** Dec. like '**पचन्**' ।

शस्त्रं विदन्तीति शस्त्रविद:, तेषाम् ।
विप्र: इन्द्र: इव विप्रेन्द्र: ।

न प्रलिखेत् भूमिम् ।

பீஷ்மர் கூறினார்:

6. **पूज्यश्च** - *பூஜிக்கத்தக்கவரும்*, **मया** - *என்னால்*, **सदा** - *எப்பொழுதும்*, **भर्तव्य:** - *காப்பாற்றப்பட வேண்டிய வருமான*, **कृपश्च** - *கிருபாசாரியரும்*, **तिष्ठतु** - *இருக்கட்டும்* ; **मम** *என்னுடைய*, **पौत्राणां** - *பேரர்களுக்கு*, **त्वं** - *தாங்கள்*, **गुरु: भव** - *குருவாக இருங்கள்*; **त्वं** - *தாங்கள்*, **आचार्य:** - *ஆசிரியராக*, **मत:** *கருதப்பட்டிருக்கின்றீர்கள்*; **त्वं** - *தாங்கள்*; **पुत्रान्** - *பிள்ளைகளை*, **प्रतिगृह्णीष्व** - *ஏற்றுக்கொள்ளுங்கள்*, **सदा** -*எப்பொழுதும்*, **अस्त्रज्ञान्** - *அஸ்த்ரமறிந்தவர்களாக*, **कुरु** - *செய்யுங்கள்*.

पूजयितुं योग्य: - पूज्य: । भर्तु-योग्य: भर्तव्य: ।
तिष्ठतु तिष्ठतां तिष्ठन्तु Imper. 3rd sing. of **स्था** I. P.

अस्त्रं जानन्तीति अस्त्रज्ञा:, तान् । प्रतिगृह्णीष्व गृह्णाथां गृह्णीध्वम् Imper. 2nd sing. of **ग्रह्** IX.A. **कुरु कुरुतं कुरुत** Imper. 2nd: sing of **कृ. (कर्)** to do. VIII. P.

வைசம்பாயனர் சொன்னார்:

7. **द्विपदां** - *மனிதர்களில்*, **वर:** - *சிறந்தவரும்*, **महा-तेजा:** *மிகுந்த தேஜஸ்வியும்*, **भीष्मेण** - *பீஷ்மரால்*, **संपूजित:** - *பூஜிக்கப்பட்டவருமான*, **द्रोण:** - *த்ரோணர்*, **तत:** - *பிறகு*, **कुरुवेश्मनि** - *கௌரவர்களின் வீட்டில்*, **विशश्राम** - *இளைப்பாறினார்*.

कुरूणां वेश्म, तस्मिन् । Dec. like **वर्मन् ।**
वि-शश्राम शश्रमतु: शश्रमु: Perf. 3rd sing. of **श्रम्** with **वि**. IV. P.

पूजित: *என்ற சொல் விடப்பட்டது*.

8. **अथ** - பிறகு, **गुरौ** - குருவான, **तस्मिन्** அந்த த்ரோணர், **विश्रान्ते** - இளைப்பாறியபின், **भीष्म:** பீஷ்மர், **विविधानि** - பலவிதமான, **वसूनि** - செல்வங்களையும், **कौरवान् पौत्रान्** - கௌரவர்களான பேரன்களையும், **आदाय** - கொண்டு சென்று, **शिष्यत्वेन** - (பேரன்களை) சிஷ்யர்களாக, **ददौ** - கொடுத்தார்.

शिष्याणां भाव: शिष्यत्वं, तेन।

ददौ ददतु: ददु: Perf. 3rd sing. of **दा**. III. P.

9. **सुप्रीत:** மிகவும் ஸந்தோஷமடைந்த, **प्रभु:** (அரசர்) பீஷ்மர், **सुपरिच्छन्नं** - நல்ல பரிச்சத முடையதும், **धनधान्यसमाकुलं** - தனம், தான்யம், இவைகளையுடையதுமான, **गृहं च** - ஒரு மாளிகையையும், **भारद्वाजाय** - த்ரோணாசாரியருக்கு, **प्रत्यपादयत्** - கொடுத்தார்.

பரிச்சதம். நாற்காலி முதலிய வசதிப்பொருள்கள்.

भरद्वाजस्य गोत्रापत्यं पुमान् भारद्वाज:।

10. **मुदितमानस:** - சந்தோஷமடைந்த மன முடையவரும், **महेष्वास:** - சிறந்த வில்லாளியுமான, **स: द्रोण:** - அந்த துரோணர், **पाण्डवान्** - பாண்டு புத்திரர்களும், **धार्तराष्ट्रान्** - த்ருதராஷ்டிரன் குமாரர்களுமான, **तान् कौरवान्** - அக் கௌரவர்களை, **शिष्यान्** - சிஷ்யர்களாக, **प्रतिजग्राह** - அங்கீகரித்தார்.

मुदितं मानसं यस्य स: मुदितमानस:।

महान् इष्वास: यस्य स: महेष्वास:।

पाण्डो: इमे पाण्डवा: - யுதிஷ்டிரர் முதலிய ஐவர் பாண்டு குமாரர்கள்.

न कुर्वीत वृथा चेष्टाम्।

धृतराष्ट्रस्य अपत्यानि पुमांस: धार्तराष्ट्रा: - திருதராஷ்டிர னின் பிள்ளைகள்.

குரு என்ற அரசனது வம்சத்தில் பிறந்தவர்களாகையால், பாண்டவர்களுக்கும், துரியோதனுதியர்க்கும், பொதுப்பெயர் 'கௌரவர்' என்பது. சில ஸந்தர்ப்பங்களில் கௌரவர் என்பது துரியோதனுதியரை மட்டுமே குறிப்பதும் உண்டு.

कुरो: इमे कौरवा:, तान्।

11. **द्रोण:** - த்ரோணர், **तथा** - அவ்வாறு, **कृतोपसदनान्** - பாதவந்தனம் செய்த, **तान् सर्वान्** - அவர்கள் எல்லோரையும், **प्रतिगृह्य** - ஏற்றுக்கொண்டு, **प्रतीतात्मा** - மனம் மகிழ்ந்து, **एक:** - தனியாக இருந்து கொண்டு, **रहसि** - தனிமையில், **वचनं** - ஒரு வார்த்தையை, **अब्रवीत्** - சொன்ஞர்.

कृतम् - उपसदनं - यै: ते कृतोपसदना:, तान्।
प्रतीत: आत्मा यस्य स: प्रतीतात्मा।

த்ரோணர் கூறினர்:

12, **अनघा:** - குற்றமற்றவர்களே, **मे** - எனது, **हृदि** - மனத்தில், **कांक्षितं** -நான் விரும்பிய, **किञ्चित्** - ஒரு, **कार्यं** - கார்யம், **संपरि वर्तते** - இருந்துகொண்டிருக்கிறது. **कृतास्त्रै:** - அஸ்த்ரங்களைக் கற்றுக்கொண்ட உங்களால், **तत्** - அக்காரியம், **प्रदेयम्** - (எனக்குச் செய்து) தரப்படவேண்டும். **तत्** - அத்தகைய, **एतत्** - இதை, **वदत** - உறுதி கூறுங்கள்.

हृदि Loc. sing. of **हृत्**. Dec. **हृत् हृदी हृन्दि** etc.
कृतं अस्त्रं यै: ते कृतास्त्रा:, तै:।
वद, वदतं वदत Imper. 2nd plural of **वद्** ।

வைசம்பாயனர் கூறினர்.

13. **विशांपते** - அரசே, **तत्** - அதை, **श्रुत्वा** - கேட்டு **ते** - அந்த, **कौरवेया:** - கௌரவர்கள். (துர்யோதனுதியர் **तूष्णीं** - மௌனமாக, **आसन्** - இருந்தனர். **परन्तप** - சத்ருக் களைத் தபிக்கச் செய்யும் ஜனமே ஜயனே, **अर्जुनस्तु** - அர்ஜுனனே வெனில், **तत:** பிறகு, **तत् सर्वं** - அதை எல் லாம், **प्रतिजज्ञे** - (செய்வதாக) வாக்குறுதி அளித்தான்.

विशांपते may be taken as one word or two words.

विशां-Gen. plural of **विश्**. Dec. **विट् विशौ विश:** etc

तूष्णीम् Indec.

परान् तापयतीति परन्तप: तस्य संबुद्धि: ।

प्रति-जज्ञे जज्ञाते जज्ञिरे Perf. of **ज्ञा** with **प्रति** IX. A.

14. **तत:** அதனல், **तदा** - அப்பொழுது, **पुन: पुन** அடிக்கடி, **अर्जुनं** - அர்ஜுனனை, **मूर्ध्नि** - சிரஸில், **समाघ्राय** ஸ்பர்சித்து, **प्रीतिपूर्वं** - அன்புடன், **परिष्वज्य** - அணைத்துக் கொண்டு, **मुदा** - ஸந்தோஷத்தினல், **प्ररुरोद** - துரோணர் கண்ணீர் உகுத்தார்.

தாம் கூறியபடிச் செய்வதாக வாக்குறுதி அளித்த வுடன், த்ரோணர் மனம்மகிழ்ந்து, அர்ஜுனனைத்தழுவி உச்சி மோந்து, பரவசமடைந்து கண்ணீர் உகுத்தார்.

मूर्ध्नि-Loc. sing. of **मूर्धन्** । Dec. like **राजन्**।

प्रीति: पूर्वा यस्मिन् कर्मणि तत् प्रीतिपूर्वम् ।

परिष्वज्य- Indec. past part of **स्वज्** with **परि** ।

प्ररुरोद रुरुदतु: रुरुदु: Perf. of **रुद्**. II. P.

मुदा- Ins. sing. of **मुद्**. **मुत् मुदौ मुद:** etc..

---

15. द्रोणः - துரோணர், अश्वत्थामानं - (தம்மகனை) அசுவத்தாமனை, आहूय - கூப்பிட்டு, द्रोणः துரோணர், वचनं अब्रवीत् - இவ்வார்த்தையைக் கூறினார். पार्थ - அர்ஜுனனை, ते - உனது, सखायं - நண்பனாக, विद्धि - அறிந்து கொள்; मया - என்னால். दत्तः - கொடுக்கப்படுகின்ற இவன், प्रतिगृह्यताम् - ஏற்றுக்கொள்ளப்படட்டும்.

सखायम् Note the declension.

विद्धि वित्तं वित्त Imper. 2nd sing. of विद् to know II. P.

प्रति गृह्यतां Pass. Imper. of ग्रह् with प्रति।

प्रति गृहाण. Active voice.

16. पार्थः - அர்ஜுனன், साधु साधु इति - நல்லது நல்லது என்று சொல்லி, तं - அந்த அசுவத்தாமனை, परिष्वज्य - ஆலிங்கனம் செய்து, इदं - இவ்வார்த்தையை, अब्रवीत् - (த்ரோணரிடம்) கூறினான். विप्रेन्द्र - பிராம்மண ச்ரேஷ்டரே, अद्य प्रभृति - இப்பொழுது முதல், धर्मतः - தர்மப்படி, परवान् अस्मि - (தங்களுடைய) அடிமையாக இருக்கின்றேன்.

पृथायाः अयं पार्थः।

विप्रः इन्द्रः इव विप्रेन्द्रः। तस्य संबुद्धिः। परः अस्य अस्तीति परवान्।

17. द्विजसत्तम - பிராம்மணச்ரேஷ்டரே, शिष्यः - (தங்களது) சிஷ்யனை, अहं - நான், त्वत्प्रसादेन - தங்கள் அருளால், जीवामि - வாழ்கின்றேன், इति - என்று, उक्त्वा - சொல்லிவிட்டு, तदा - அப்பொழுது, पाण्डवः पार्थः - பாண்டு

புத்ரனை அர்ஜுனன், **पादौ** - (அவருடைய) பாதங்களை, **जग्राह** - பற்றி வணங்கினன்.

अतिशयेन सन् सत्तमः, द्विजः सत्तमः द्विजसत्तमः। तस्य संबुद्धिः।

18. **ततः** - பிறகு, **वीर्यवान्** - வீர்யமுள்ள, **द्रोणः** த்ரோணர், **दिव्यानि** - தேவர்களின் தொடர்புடையவைகளும், **मानुषाणि** - மனிதர்களுடையவுமான, **विविधानि** - பல, **अस्त्राणि** - அஸ்த்ரங்களை, **पाण्डुपुत्रान्**-பாண்டு புத்ரர்களுக்கு, **ग्राहयामास** - கற்பித்தார்.

वीर्यं अस्य अस्तीति वीर्यवान्।

ग्राहयामास Caus.perf. of **ग्रह**।

19. **भरतर्षभ** - பரதர்களில் சிறந்த ஜனமேஜயனே, **ततः** - அதனால், **राजपुत्राः** ராஜகுமாரர்களும், **तथा** - அவ்வாறே, **अन्ये** - மற்றவர்களும், **समेत्य** - கூட்டமாக, **अस्त्रार्थे** - அஸ்திரத்தின் பொருட்டு, **द्विजसत्तमं** - பிராம்மணச்ரேஷ்டரான, **द्रोणं** - த்ரோணரை, **अभिजग्मुः** - அடைந்தனர்.

भरत; ऋषभः इव भरतर्षभः तस्य संबुद्धिः। राज्ञां पुत्राः। अस्त्रं - अस्त्रशिक्षणं एव अर्थः तस्मिन्।

अभि जगाम जग्मतुः जग्मुः Perf. 3rd sing. of **गम्.** I. P.

20. **वृष्णयश्च** - யாதவர்களும், **अन्धकाश्च** - அந்தகம் என்ற தேசத்தவர்களும், **नानादेश्याः** - பல தேசத்தைச் சேர்ந்த, **पार्थिवाश्च** - அரசர்களும், **(अभिजग्मुः)** அடைந்தனர். **सूतपुत्रः** தேரோட்டுபவன்குமாரனை, **राधेयः** - கர்

रासभादिवत् न विरावेत्।

ணனும், **तदा** - அப்பொழுது, **द्रोणं** - த்ரோணரை **गुरुं** - குருவாக, **इयात्** - அடைந்தான்.

नाना देशे भवा: नानादेश्या:।
पृथिव्या: ईश्वरा: पार्थिवा:।
राधाया: अपत्यं पुमान् राधेय:।
'इयात्' आर्ष प्रयोग for **अयात्** or **ऐत्।**

21. **अत्यमर्षण:** - மிகவும் கோபமுடைய, **स:** - அந்த, **सूतपुत्र:** கர்ணன், **पार्थेन** - அர்ஜுனனிடம், **स्पर्धमान:** - பொறுமை கொண்டவனுக, **दुर्योधनं** - துர்யோதனனை, **समाश्रित्य** - அடைந்து, **पाण्डवान्** - பாண்டவர்களை, **अवमन्यत** - அவமதித்தான்.

अति-अधिकं अमर्षणं यस्य स: अत्यमर्षण:।

सूत्र पुत्र: - கர்ணன் குந்தியின் மகன்; தேரோட்டியினுல் வளர்க்கப்பட்டதால் ஸூத புத்ரனுக ஆனுன். அவனை வளர்த்ததாயின் பெயர் ராதை என்பது.

दु:खेन युध्यते इति दुर्योधन:।
"**अवमन्यत**" **आर्ष प्रयोग** for **अवामन्यत।**

22. 23. I.

स: - அவன், **तत:** - பிறகு, **धनुर्वेद चिकीर्षया** தனுர் வேதத்தைக் கற்கும் விருப்பத்தினுல், **द्रोणं** - த்ரோணரை, **अभ्ययात्** - அடைந்தான்; **तेषु सर्वेषु** - அவர்கள் எல்லோரிலும், **पाण्डव: अर्जुन:** அர்ஜுனன், **शिक्षा - भुजबल उद्योगै:** - கற்றல், புஜபலம், முயற்சி, இவைகளாலும்

अस्त्रविद्यानुरागात्-*அஸ்த்ர வித்யையிலுள்ள அன்பினலும்*, **विशिष्ट:** - *தலை சிறந்தவனுக*, **अभवत्** - *இருந்தான்.*

अभि-अयात् अयातां अयु: or अयान् Imperf. of **या** II. P
अधि-कर्तुं इच्छा चिकीर्षा, धनुर्वेदं चिकीर्षा तया ।

23. II. 24. I.

अस्त्र प्रयोगेषु - *அஸ்த்ரம் பிரயோகித்தல் என்பது*, **तुल्येषु (सत्सु)** - *ஸமமாக இருந்தபோதிலும்*, **लाघवे** - *எளிதில் செய்வதிலும்*, **सौष्ठवेषु च** - *நன்கு செய்வதிலும்*, **सर्वेषां शिष्याणां एव** - *எல்லா சிஷ்யர்களிலும்*, **अर्जुन:** *அர்ஜுனன்*, **अभ्यधिक:** - *மேலானவனுக*, **बभूव** - *இருந்தான்.*

लघो: भाव: लाघवं, तस्मिन् ।
सुष्ठुन: भाव: तेषु ।

24. II. 25. I.

द्रोण: *த்ரோணர்*, **उपदेशेषु** - *உபதேச விஷயத்தில்*, **ऐन्द्रिं** - *அர்ஜுனனை*, **अप्रतिमं** - *ஒப்பற்றவனுக*, **अमन्यत** - *கருதினர்*; **एवं** - *இவ்வாறு*, **सर्वकुमाराणां** - *எல்லாப் பிள்ளைகளுக்கும்*, **इष्वस्त्रं** - *பாணங்களையும், அஸ்த்ரங்களையும்*, **प्रत्यपादयत्** - *கொடுத்தார்.*

इन्द्रस्यापत्यं पुमान् ऐन्द्रि:, तम् ।
न विद्यते प्रतिमा यस्य स: अप्रतिम:, तम् ।
अमन्यत अमन्येतां अमन्यन्त Imperf. of **मन्** ।
प्रत्यपादयत्-Caus. Imperf of **पद्** with **प्रति** ।

25. II. 26. I.

चिरकारणात् :- *தாமதித்து வரவேண்டும் என்பதற்காக*, **सर्वेषां** - *எல்லா சிஷ்யர்களுக்கும்*, **कमण्डलुं** -

अन्यै: धृते पादुके न धारयेत् ।

(வாய் குறுகிய) கமண்டலுவை, **प्रायच्छत्** - கொடுத்தார். **अविलंबन कारणात्** - சீக்ரம் வரவேண்டு மென்பதற்காக, **पुत्राय** - தன் மகன் அசுவத்தாமனுக்கு, **कुंभं** - (வாயகன்ற) குடத்தை, **ददौ** - கொடுத்தார்.

அசுவத்தாமனும் மற்ற குமாரர்களுடன் த்ரோண ரிடமிருந்து வில்வித்தை கற்றான். ரஹஸ்யமான சில மந்திரங்களை, தன் மகனுக்கு மாத்திரம் உபதேசிக்க விரும்பிய துரோணர், அதற்கேற்ற தனி நேரம் கிடைக் கப் பெறாததால் ஒரு யோசனை செய்தார். மற்றப் பிள்ளைகளுக்கு ஜலம் கொண்டுவருவதற்காக வாய் குறு கிய பாத்திரத்தைக் கொடுத்தார். தம் மகனுக்கு வாய் அகன்ற குடத்தைக் கொடுத்தார். குறுகியவாயுள்ள பாத்திரத்தில் ஜலம் புக நேரமாகுமாகையால் மற்றவர் கள் வரத் தாமதம் ஆயிற்று. வாயகன்ற குடத்தில் ஜலம் சீக்ரம் புகுமாகையால், அசுவத்தாமன் சீக்ரமே வந்தான். இதற்கிடையிலுள்ள நேரத்தில் துரோணர் ரஹஸ்ய மந்திரத்தை அசுவத்தாமனுக்கு உபதேசித் தார். இதை யறிந்த அர்ஜுனன், வருணாஸ்திரத்தி னால் தன் கமண்டலுவை நிரப்பிக்கொண்டு குரு புத்திர னுடன் வந்து, ரஹஸ்ய மந்திரங்களை கற்றுக்கொண் டான்.

प्र-अयच्छत् अयच्छतां अयच्छन् Imperf. 3rd sing. of **दा** (**यच्छ्**) to give I. P.

26. II. 27. I.

यावत् - எவ்வளவிற்குள், **ते** - அந்த பிள்ளைகள், **न उपगच्छन्ति** - வருகின்றதில்லையோ, **तावदेव** - அதற்குள் ளேயே, **पुत्राय - अस्मै** - அசுவத்தாமனுக்கு, **परां क्रियां** -

---

DO NOT USE OTHER'S SHOES.

சிறந்த முறைகளை आचष्ट - கூறினார், तत् - அதை, जिष्णुः - அர்ஜுனன் औहत - ஊஹித்துக்கொண்டான்.

आचष्ट-आचक्षातां आचक्षत । Imperf. 3rd sing. of चक्ष् with आ to tell II. A.

जयतीति जिष्णुः - அர்ஜுனன்.

औहत औहेतां औहन्त - Imperf. of ऊह् I. A.

27. II. 28. I.

ततः - பிறகு, सः - அந்த, फल्गुनः - அர்ஜுனன், वारुणास्त्रेण - வருணாஸ்திரத்தினால், कमण्डलुं - கமண்டலுவை, पूरयित्वा - நிரப்பிக்கொண்டு, आचार्य पुत्रेण समं - அசுவத்தாமனுடன் கூடவே, गुरुं - குருவை, अभ्येति - அடைகின்றான்.

वरुणः देवता अस्येति वारुणम्, वारुणं अस्त्रं, तेन ।

समं - Governs a noun in the Ins. case.

अभि-एति इतः यन्ति-Pres. 3rd sing of इ with अभि ।

28. II. 29. I.

अस्त्रविदां - அஸ்திரங்களை அறிபவர்களில், वरः - சிறந்தவனாகிய, मेधावी पार्थः अपि - புத்திமானாகிய அவ்வர்ஜுனனும், विशेषोपचये - சிறந்த விஷயங்களை கற்பதில், अपृथक् - தனித்திராதவனாய், तस्मात् - அந்த, आचार्यपुत्रात् - குரு புத்திரனிடமிருந்து, न व्यहीयत - தாழ்ந்தவனாக இல்லை.

विशेषस्य उपचयः, तस्मात् ।

व्यहीयते Reflexive Pass. of हा III. A. to go.

29. II. 30. I.

गुरु पूजने - குருவை பூஜிக்கும் விஷயத்தில், **परमं यत्नं** - பெரும் முயற்சியையும், **अस्त्रे च** - அஸ்த்ரத்தைக் கற்பதில், **परमं योगं** - மேலான பயிற்சியையும், **आतिष्ठत्** - கைக்கொண்டான். **द्रोणस्य** - துரோணருக்கும், **प्रियः** - பிரியமானவனாக, **अभवत्** - ஆனான்.

गुरोः पूजनं, तस्मात् ।

आ-अतिष्ठत् - Imperf. 3rd sing of **स्था ।**

30. II. 31. I.

द्रोणः - துரோணர், **तं फाल्गुनं** - அவ்வர்ஜுனனை, **नित्यमेव** - எப்பொழுதுமே, **इष्वस्त्र प्रति** - பாணம், அஸ்திரம் இவைகளைக் குறித்து, **उद्युक्तं** - முயன்று கொண்டிருப்பவனாக, **दृष्ट्वा** - கண்டு, **रहः** - தனிமையில், **सुदं** - சமையற்காரனை, **आहूय** - கூப்பிட்டு, **वचनं** - இவ்வார்த்தையை, **अभाषत** - கூறினார்.

फल्गुन्यां जातः फाल्गुनः ।

इषुयुक्तं अस्त्रम् इष्वस्त्रम् ।

अभाषत अभाषेतां अभाषन्त Imperf. 3rd sing of **भाष्** I.A.

31. **कदाचन** - ஒருபொழுதும், **अन्धकारे** - இருட்டில், **अर्जुनाय** - அர்ஜுனனுக்கு, **अन्नं** - சாதம், **ते** - உன்னால், **न देयम्** - தரப்படுதல் கூடாது. **त्वया** - உன்னால், **इदं** - இந்த, **मद्वाक्यं** - எனது வார்த்தையும், **विजये** - அர்ஜுனனிடத்தில், **न च आख्येयम्** - சொல்லப்படுதலும் கூடாது.

दातुं योग्यं देयम् ।

आख्यातुं योग्यं आख्येयम् ।

विशेषेण जयतीति विजयः।

32. ततः - பிறகு, कदाचित् - ஒரு பொழுது, अर्जुने - அர்ஜுனன், भुञ्जाने - சாப்பிட்டுக் கொண்டிருக்கும் பொழுது, वायुः - காற்று, प्रववौ - வீசியது. तेन - அதனால், तत्र - அங்கு, दीप्यमानः - ஜ்வலித்துக்கொண்டிருந்த, प्रदीपः - விளக்கு, विलोपितः - அணைக்கப்பட்டது.

अर्जुने भुञ्जाने Loc. Absolute. भुञ्जान- Pres. part. of भुज् to eat VII.

प्र-ववौ ववतुः ववुः Perf. of वा to blow II. P. वाति Pres.

दीप्यमान Pres. part of दीप् to shine.

33. कौन्तेयः - அர்ஜுனன், भुक्तः एव - சாப்பிடவே செய்தான். अनुग्रहणकारणात् - பழக்கம் காரணமாக, तेजस्विनः - तस्य - தேஜஸ்வியான அவனுடைய, हस्तः - கை आस्यात् - வாயினின்றும், अन्यत्र - வேறு இடத்தில், न वर्तते - செல்லவில்லை.

कुन्त्याः अपत्यं पुमान् कौन्तेयः। भुक्तः एव-भुक्तवान् एव। अनुग्रहणम्-அப்யாஸம்.

34. सः पाण्डवः - அவ்வர்ஜுனன், तत् - அதை, अभ्यासकृतं - பழக்கத்தினால் வந்ததாக, मत्वा - அறிந்து, महाबाहुः - தேஜஸ்வியான, पाण्डुनन्दनः - அர்ஜுனன், धनुषा - வில்லினால், योग्यां - பயிற்சியை, चक्रे - செய்தான்.

அர்ஜுனன் வில்பயிற்சியை அதுவரை பகலில் மாத்திரமே செய்து வந்தான். விளக்கு அணைந்த பின்பும் தான் சாப்பிடுவதைக் கண்டு, இரவில் வெளிச்ச

अद्वारेण गृहं न प्रविशेत्।

மில்லாத பொழுதும் வில் பயிற்சி முடியுமென உணர்ந்து இரவிலும் பயின்றான்.

35. **भारत** - ஜனமேஜயனே, **द्रोण:** - துரோணர், **तस्य** - அவ்வர்ஜுனனுடைய, **ज्यातल-निर्घोषम्** - நாண் கயிறு உள்ளங்கையில் உரைதலாலுண்டாகும், சத்தத்தை, **शुश्राव** - கேட்டார். **उत्थाय** - எழுந்து, **एनं** - அவனை, **उपेत्य** - அடைந்து, **परिष्वज्य** - அணைத்துக்கொண்டு, **इदं** - இதை, **अब्रवीत्** - சொன்னார்.

ज्या च तलं, ज्यातले, तयो: निर्घोष:, तम् ।

துரோணர் கூறினார்:

36. "**यथा** - எவ்வாறு, **अन्य: धनुर्धर:** - வேறு ஒரு வில்லாளி, **लोके** - இவ்வுலகில், **त्वत्सम:** உனக்கு ஸமனாக, **न भविता** - உண்டாக மாட்டானோ, **तथा** - அவ்வாறு, **कर्तुं** - செய்ய, **प्रयतिष्ये** - முயல்வேன், **एतत्** - இதை, **सत्यम्** - ஸத்யமாக, **ते** - உனக்கு, **ब्रवीमि** கூறுகின்றேன்."

धनुष: धर:, धनुर्धर: ।

त्वया सम: त्वत्सम: ।

வைசம்பாயனர் கூறினார்:

37. **तत:** - பிறகு, **द्रोण:** - துரோணர், **अर्जुनं** - அர்ஜுனனுக்கு, **हयेषु** - குதிரைச்சண்டையிலும், **गजेषु** - யானைச் சண்டையிலும், **रथेषु** - ரதச் சண்டையிலும், **भूमौ अपि** - தரைச்சண்டையிலும், **रणशिक्षां** - போர் பயிற்சியை, **भूय:** - மேலும், **अशिक्षयत्** - செய்வித்தார்.

हयेषु-हययुद्धे ।

38. **गदायुद्धे** - கதாயுத்தத்திலும், **असिचर्यायां** கத்தியை வீசுவதிலும், **तोमर-प्रास-शक्तिषु** - தோமரம், ஈட்டி, வேல் (என்ற) ஆயுதங்களிலும், **संकीर्ण युद्धे च** பல ஆயுதங்கள் கலந்த யுத்தத்திலும், **कौरवान्** - கௌரவர்களை, **शिक्षयामास**- கற்பித்தார்.

39. **तस्य** - அவனுடைய, **तत्** அந்த, **कौशलं** - ஸாமர்த்தியத்தை, **श्रुत्वा** - கேள்வியுற்று, **धनुर्वेद जिघृक्षवः**- தனுர் வேதத்தைக் கிரஹிக்க விரும்பிய, **राजानः** - அரசர்களும், **राजपुत्राश्च** - ராஜகுமாரர்களும், **सहस्रशः** – ஆயிரக் கணக்காக, **समाजग्मुः** வந்தனர்.

ग्रहीतुं इच्छुः जिघृक्षा, तया । X

कुशलस्य भावः कौशलम् । तत् ।

40. **महाराज** - மஹாராஜரே. **शस्त्रभृतां** - ஆயுதம் தரித்த வீரர்களில், **वरः** - சிறந்தவரான, **द्रोणः** - த்ரோணர், **तान् सर्वान्** - அவர்கள் எல்லோருக்கும், **शिक्षयामास** - கற்பித்தார்; **ततः** - பிறகு, **निषादराजस्य** - வேடர்க்கரசனை, **हिरण्य धनुषः** - ஹிரண்யதனுஸ் என்பவனுடைய, **सुतः** - புத்ரனை, **एकलव्यः** - ஏகலவ்யன், **द्रोणं** - த்ரோணரிடம், **अभ्याजगाम** - வந்தான்.

41. **धर्मज्ञः** - தர்மமறிந்த, **सः** - அவர், **तेषां** - கௌரவர்களிடத்துள்ள, **अन्ववेक्षया एव** - தாக்ஷிண்யத்தினுலே, **नैषादिः इति** - வேடன் மகன் என்ற காரணத்தினுல், **तं** - அவனை, **धनुषि** - வில்வித்தையில் - **शिष्यं** - சிஷ்யனுக, **न प्रति जग्राह** - ஏற்றுக்கொள்ளவில்லை.

धर्मं जानातीति धर्मज्ञः ।

निषादस्य अपत्यं पुमान् नैषादिः ।

न अक्षैः क्रीडेत् ।

துரோணர் கூறினர்:

42. " **नैषादे** - வேடன் மகனே, **शिष्य : असि** - நீ என் சிஷ்யனே, **प्रयोगे** - பாணங்களைப் பிரயோகிப்பதில், **नित्यश :** - எப்பொழுதும், **बलवत्तर :** பலமுடையவனாக, (**भविष्यति**) ஆவாய்; **गृहान् एव** - வீட்டிற்கு, **निवर्तस्व** - செல்; **अनुज्ञात :** - அனுமதிக்கப்பட்டவனாக, **असि** - இருக்கின்றாய்."

निषादस्य अपत्यं पुमान् नैषादिः; तस्य संबुद्धिः। अतिशयेन बलवान् बलवत्तर :।

गृहान् - In mas. it is declined only in plural.

43-44. **परन्तप :** சத்ருக்களை தபிக்கச்செய்கின்ற, **स :** அவன், **शिरसा** - தன் தலையால், **द्रोणस्य** - த்ரோணருடைய, **पादौ** - பாதங்களில், **गृह्य** - வணங்கிவிட்டு, **अरण्यं** - காட்டை, **अनुसंप्राप्य** - அடைந்து, **महीमयं** - மண்ணாலான, **द्रोणं** - துரோணரின் பதுமையை, **कृत्वा** - செய்து, **तदा**, அப்பொழுது, **तस्मिन्** - அப்பதுமையினிடம், **परमां** - மேலான, **आचार्यवृत्तिं** - ஆசிரியரிடம் செய்ய வேண்டிய மரியாதையை, **आस्थित :** - செய்கின்றவனாக, **परं** - அதிகமான, **नियमं** - அடக்கத்தை, **आस्थित :** - கைக்கொண்டு, **इष्वस्त्रे** - பாணம் அஸ்த்ரம் இவைகளைப் பிரயோகிப்பதில், **योगं** - அப்யாசத்தை, **आतस्थे** - கைக்கொண்டான்.

परान् तपतीति परन्तप :।

मह्या : विकार : महीमय :, तम्।

गृह्य - आर्षप्रयोग for **गृहीत्वा।**

आचार्ये वृत्ति : आचार्यवृत्ति :।

इषवश्च अस्त्राणि च एषां समाहारः इष्वस्त्रम्; तस्मिन्।
आतस्थे=आतस्थौ।

45. सः - அவன், परया - மேலான; श्रद्धया - சிரத்தையுடையனும், परमेण - மேலான, योगेन - பயிற்சியுடனும், उपेतः - கூடியவனாக, विमोक्ष - आदान - सन्धाने - பாணங்களை விடுதல், திருப்பியழைத்தல், தொடுத்தல், இவைகளில், परं - மேலான, लघुत्वं - லாகவத்தை, आप - அடைந்தான்.

லாவகம் - எளிதிலே துரிதமாகச் செய்யும் திறம்.

आप आपतुः आपुः Perf 3rd sing of आप्. V. P.

46. नचिरात् - சீக்ரத்திலேயே, लाघवं च - லாகவத்தையும், अस्त्रयोगं च - அஸ்த்ர பயிற்சியையும், प्रत्यपद्यत - அடைந்தான். अथ - பிறகு, कदाचित् - ஒரு சமயம், अरिमर्दनाः - சத்ருவை, அழிக்கின்ற, कुरुपाण्डवाः - கௌரவர்களும், பாண்டவர்கள், सर्वे - எல்லோரும், द्रोणाभ्यनुज्ञाताः துரோணரால் அநுமதிக்கப்பட்டு, मृगयां - வேட்டைக்காக, रथैः - ரதங்களின் மூலம், विनिर्ययुः - வெளிக்கிளம்பினார்.

अरीन् मर्दयन्तीति अरिमर्दनाः।

47. तत्र - அங்கு, कश्चित् - முன் அறியப்படாத, एकः ஒரு, नरः - மனிதன், यदृच्छया - அகஸ்மாத்தாக, उपकरणं - வேட்டையாடுதற்கான பொருளை, गृह्य - எடுத்துக்கொண்டும், श्वानं - ஒரு நாயை, आदाय - அழைத்துக்கொண்டும், पाण्डवान् - பாண்டவர்களுக்கு, अनुजगाम - பின்னால் சென்றான்.

श्वानं - Acc. sing of श्वन्।

Dec. श्वा श्वानौ श्वानः श्वानं श्वानौ शुनः, शुना etc.

शयनस्थः न भुञ्जीत।

(க - து) அப்பொழுது எவனே ஒரு மனிதன் தன் நாயை அழைத்துக்கொண்டு, எதிர்பாராவகையில் பாண்டவர்களுடன் காடுசென்ருன்.

48. **तत्र** - அங்கு வனத்தில், **तत्तत्कर्मचिकीर्षया** - அந்த அந்தக் காரியத்தைச் செய்யும் விருப்பத்திஞல், **तेषां** - அப் பாண்டவர்கள், **विचरतां** - ஸஞ்சரித்துக்கொண்டிருக்கும் பொழுது, **सः** - அந்த, **श्वा** - நாயானது, **पथा** - வழியோடு, **क्रीडन्** - விளையாடிக்கொண்டும், **चरन्** - ஸஞ்சரித்துக் கொண்டும், **नैषादिं प्रति** - ஏகலவ்யனைக்குறித்து, **जग्मिवान्** - சென்றது.

कर्तुं-इच्छा चिकीर्षा, तया।

पथा-Ins. Sing of **पथिन्।** Note the declension.

पन्थाः पन्थानौ पन्थानः, पन्थानं पन्थानौ पथः, पथा-पथिभ्यां etc.

जग्मिवान्	**जग्मिवांसौ**	**जग्मिवांसः**
जग्मिवांसं	**जग्मिवांसौ**	**जग्मुषः**
जग्मुषा	**जग्मिवद्भ्यां**	etc.

जग्मिवान् Perf. Part of **गम्.** Dec. like **विद्वस्।**

तेषां विचरताम्-Gen. absolute indicating time, not contempt.

49. **सः श्वा** - அந்த நாய், **कृष्णं** - கறுத்தவனும், **मलदिग्धांगं** - அழுக்குப்படிந்த சரீரமுடையவனும், **कृष्णाजिनजटाधरं** - மான்தோல், ஜடை இவைகளைத்தரிப்பவனுமான, **नैषादिं** - வேடனை, **समालक्ष्य** - கண்டு, **भषन्** - குரைத்துக்கொண்டு, **तदन्तिके** - அவன் அருகில், **तस्थौ** - நின்றது.

मलेन दिग्धं अंगं यस्य सः मलदिग्धांगः; तम्। कृष्णस्य - अजिनं कृष्णाजिनं, कृष्णजिनस्य जटायाश्च धरः कृष्णाजिनजटाधरः।
भषन् Pres. part of **भष्** to bark.

तस्थौ तस्थतुः तस्थुः Perf. of **स्था** I. P.

50. **सः** *ஏகலவ்யன்*, **अस्त्रे** - *அஸ்த்ரப்ரயோகத்தில்*, **लाघवं** - *தனது திறமையை*, **दर्शयन्** - *காண்பிப்பவனாக*, **भषतः** - *குலைத்துக்கொண்டிருக்கின்ற*, **तस्य** - *அந்த*, **शुनः** - *நாயின்*, **मुखे** - *வாயில்*, **सप्त शरान्** - *ஏழுபாணங்களை*, **युगपत्** - **यथा** - *ஒரே சமயத்தில்பிரயோகித்தது போன்று*, **मुमोच** - *பிரயோகித்தான்*.

सप्त-Note the declension. Declined in plural only.

मुमोच मुमुचतुः मुमुचुः Perf. of 3rd sing of **मुच्** (**मुञ्च्**) VI. P. to release.

ஏகலவ்யனுடைய ஸாமர்த்தியம் என்னவெனில், குலைத்த நாய் வாய்மூடுமுன் ஒன்றன்பின் ஒன்றாக ஏழு பாணங்களைப் பிரயோகித்து, அது குறைக்கமுடியாதபடி செய்துள்ளான். அதுமாத்திரமன்று; அந்த ஏழு பாணங்களும் அதன் வாயை அடைத்தனவேயன்றிக் குத்திப் புண் செய்யவில்லை. எவ்வளவு வேகம் கொடுத்தால் அப்பாணங்கள் வாயில் நிற்குமோ, புண் செய்யாதோ அந்த அளவு வேகத்தை அப்பாணங்களுக்கு கொடுத்தது, ஏகலவ்யனின் திறமைக்கு மற்றும் ஒரு சான்றாகும். ஏழு பாணங்களும் ஒரு கொத்தாக அந்நாயின் வாயில் இருந்தன.

51. **शरपूर्णास्यः** - *அம்பு நிறைந்த வாயையுடைய*, **सः श्वा** - *அந்த நாய்*, **पाण्डवान्** - *பாண்டவர்களிடம்*, **आजगाम** - *வந்தது*; **वीराः** - *வீரர்களான*, **पाण्डवाः** - *பாண்டவர்கள்*,

---

पात्रं संदश्य जलं न पिबेत्।

तं दृष्ट्वा-அதைக்கண்டு, परं - அதிகம், विस्मयं - ஆச்சார்யத்தை, आगता: - அடைந்தனர்.

शरै: पूर्ण आस्यं यस्य स:, शरपूर्णास्य: ।

52. तदा - அப்பொழுது, तं - அந்த நாயை, प्रेक्ष्य - பார்த்தும், शब्दवेधित्वं - சப்தத்தைக்கேட்டு குறிவைத்து அடிக்கும் தன்மையையும், तत् परमं - அந்த மேலான, लाघवं च - சீக்ரம் அடிக்கும் திறனையும், दृष्ट्वा - கண்டு, व्रीडिता: - வெட்க மடைந்தவர்களாக, आसन् - ஆனார்கள். सर्वश: - எல்லாவகையிலும், प्रशशंसु: च - புகழ்ந்தனர்.

शब्देन विध्यतीति शब्दवेधी । शब्दवेधिनो भाव: शब्दवेधित्वम्, व्रीडा एषां सञ्जाता इति व्रीडिता: ।
प्र-शशंस शशंसतु: शशंसु: Perf. 3rd sing of शंस् ।

53. राजन् - அரசனே, तत: - பிறகு, तं - (அவ்வாறு பாணம் பிரயோகித்த) மனிதனை, वने - காட்டில், अन्वेषमाणा: தேடுகின்றவர்களாக, ते पाण्डवा: - அப்பாண்டவர்கள், अनिशं - எப்பொழுதும், शरान् - பாணங்களை, अस्यन्तं - பிரயோகிக்கின்ற, वननिवासिनं வனவாஸியான ஏகலவ்யனை, ददृशु: - கண்டனர்.

अन्वेषमाणा: Pres. part of एष with अनु I. A.

अनिशं - Indec.

अस्यन्तं Pres. part. acc. of अस् to throw.

ददर्श ददृशतु: ददृशु :-Perf. of दृश् I. P.

54. विकृत दर्शनं - விகாரமான தோற்றமுள்ள, एनं - இவனை, ते - அவர்கள், तदा - அப்பொழுது, न अभ्यजानन् - அறியவில்லை; अथ - பிறகு, "भवान् - நீ, क: - யார்? कस्य वा-

யாருடைய ஸிஷ்யன் ?" इति - என்று, एनं அவனை, परिप- प्रच्छु: - கேட்டனர்.

विकृतं दर्शनं यस्य स : विकृतदर्शन :, तम् ।

अभि-अजानात् अजानीतां अजानन् । Imperf. 3rd plural of ज्ञा with अभि IX. P.

परि-पप्रच्छ पप्रच्छतु : पप्रच्छु :. Perf. of प्रच्छ् to ask VI.P.

एकलव्य उवाच :—

ஏகலவ்யன் கூறினன்:

55. " वीरा : - வீரர்களே, मां - என்னை, निषादाधिपते : - வேடர்தலைவனுகிய, हिरण्यधनुष : - ஹிரண்யதனுஸ் என்பவரின், सुतं - புத்திரனுகவும், द्रोण शिष्यं - த்ரோணரின் ஸிஷ்யனுகவும், धनुर्वेद कृतश्रमं च - தனுர்வேதத்தில் பயிற்சியுடையவனுகவும், वित्त - அறிந்துகொள்ளுங்கள்."

विद्धि वित्तं वित्त Imper. 2nd plural of विद् to know II P.

வைசம்பாயனர் கூ[றுகிறார்]

56. ते पाण्डवा : - அப்பாண்டவர்கள், तं - அவனை, तत्त्वत : - உண்மையாக, आज्ञाय - அறிந்து, पुन: आगम्य - திரும்பிவந்து, वने - காட்டில், यथा - எவ்வாறு, वृत्तं - நிகழ்ந்ததோ, तथा - அவ்வாறு, अद्भुतं - ஆச்சர்யமான, वृत्तं - அவ்வரலாறு, सर्वं - முழுவதையும், द्रोणाय - த்ரோணருக்கு, आचख्यु : - கூறினர்.

आज्ञाय Indec. past. part. of ज्ञा with आ.

:।

आचख्यौ आचख्यतु: आचख्यु: Perf. 3rd plural of ख्या with आ.

57. राजन् - அரசனே, कौन्तेय: अर्जुन: - குந்தியின் மகன் அர்ஜுனன், एकलव्यं - ஏகலவ்யனை, अनुस्मरन् - நினைத்துக்கொண்டு, रह: - தனிமையில், द्रोणं - துரோணரை, समासाद्य - அடைந்து, प्रणयात् - அன்பினால், इदं - இதை, अब्रवीत् - கூறினன்.

रह: Indec.

58- "मे - எனக்கு, त्वद्विशिष्ट: - உன்னைக்காட்டிலும் மேலான, शिष्य: - சிஷ்யன், न भविष्यति - இருக்கமாட்டான்" इति - என்று, इदं वच: - இவ்வார்த்தையை, अहम् - நான், एक: - தனியாக இருக்கும்பொழுது, परिरभ्य - அணைத்துக்கொள்ளப்பட்டு, प्रीतिपूर्वं - அன்புடன், भवता - உங்களால், उक्त: ननु: - சொல்லப்பட்டேன் அல்லவா?

त्वत् + विशिष्ट: । or त्वत् may be taken as a separate word—Ablative sing of युष्मद् ।

59. "अथ - பின், मत् - என்னைக்காட்டிலும், विशिष्ट: - மேலானவனும், लोकात् अपि - உலகத்தைக் காட்டிலும், वीर्यवान् - பலமுடையவனும், निषादाधिपते: - வேடர்தலைவனுடைய, सुत: - புதல்வனுமான, अन्य: - வேறு ஒருவன், भवत: - தங்களுக்கு, शिष्य: - சிஷ்யனாக, कस्मात् - अस्ति - எவ்வாறு இருக்கின்றான்?

வைசம்பாயனர் கூறினர்:

60. द्रोण: - துரோணர், तं - அவனைப்பற்றிய, विनिश्चयं - தீர்மானத்தை, मुहूर्तमिव - சிறிது நேரத்தில், चिन्तयित्वा - ஆலோசித்து, सव्यसाचिनं - அர்ஜுனனை,

आदाय - அழைத்துக்கொண்டு, **नैषादिं प्रति** - ஏகலவ்யனை நோக்கி, **जग्मिवान्** - சென்றார்.

सव्येन - (இடதுகையினாலும்), **सचति** - (பாணபிரயோகம் செய்கின்றான்), **इति** - **सव्यसाची तम्** - Dec. like **गुणिन्** । **निषादस्यापत्यं पुमान् नैषादिः; तम्** ।

61. **मलदिग्धांगं** - அழுக்குப்படிந்த உடம்புடையவனும், **जटिलं** - ஜடையுடையவனும், **चीरवाससं** - மரவுரிஉடுத்தியவனும், **धनुष्पाणिं** - கையில் வில்லுடையவனும், **अनिशं** - எப்பொழுதும், **शरान्** - பாணங்களை, **अस्यन्तं** - பிரயோகித்துக்கொண்டிருப்பவனுமான, **एकलव्यं** - ஏகலவ்யனை, **ददर्श** - கண்டார்.

चीरं वासः यस्य सः चीरवासाः, तम् ।

धनुः पाणौ यस्य सः धनुष्पाणिः, तम् ।

जटाः अस्य सन्तीति जटिलः ।

अस्यन्तम् - Pres. part of **अस्** ।

62. **एकलव्यः तु** - ஏகலவ்யனோவெனில், **अन्तिकात्** - தன்னருகில், **आयान्तं** - வருகின்ற, **तं द्रोणं** - அத்துரோணரை, **दृष्ट्वा** - பார்த்து, **अभिगम्य** - எதிர்கொண்டுசென்று, **उपसंगृह्य** - வணங்கி, **शिरसा** - தலையினால், **महीं** - பூமியை, **जगाम** - ஸ்பர்சித்தான்.

(க-து) தலையைத் தரையில்வைத்து வணங்கினான்.

आयान्तम् Pres. part of **या** with **आ**

63. **सः** - அந்த, **निषादजः** - வேடன்குமாரன், **ततः** - பிறகு, **द्रोणं** - த்ரோணரை, **विधिवत्** - முறைப்படி, **पूजयित्वा** - பூஜித்தபின், **आत्मानं** - தன்னை, **शिष्यं** - (அவரது) சிஷ்

ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत ।

யனாக, निवेद्य - தெரிவித்து, प्राञ्जलि : - கைகூப்பியவனாக, अग्रत : - எதிரில், तस्थौ - நின்றான்.

निषादात् जायते इति निषादज : ।

तस्थौ तस्थतु : तस्थु : Perf. of स्था ।

64. राजन् - அரசனே, तत : பிறகு, द्रोण : - துரோணர், एकलव्यं - ஏகலவ்யனிடம், इदं वच : - இவ்வார்த்தையை, अब्रवीत् - சொன்னார். "वीर - வீரனே ! मे - என்னுடைய, शिष्य : - असि यदि - சிஷ்யனாக இருப்பாயானால், मम - எனக்கு, वेतनं - தக்ஷிணையானது, दीयताम् - தரப்படட்டும்" என்றார்.

दीयताम् - Pass. Imper. of दा. देहि - Active voice.

65-66. I. एकलव्यस्तु - ஏகலவ்யனோவெனில், तत् श्रुत्वा - அதைக்கேட்டு, प्रीयमाण : - ஸந்தோஷமடைந்தவனாக, इदं अब्रवीत् - இதைக்கூறினான். "भगवन् - பகவானே, किं यच्छामि - (நான்) என்னகொடுக்கவேண்டும்? गुरु : - எனது குரு, आज्ञापयतु - உத்திரவிடவேண்டும். ब्रह्मवित्तम - பிரம்மத்தை அறிந்தவரே, गुरवे - குருவிற்கு, अदेयं - கொடுக்கக்கூடாததாக, मे-எனக்கு, न हि किञ्चित् - ஒன்றுமில்லை."

प्रीयमाण :.Pres. part of प्री to be pleased.

प्रयच्छामि - Pres. 1st sing of दा (यच्छ्) to give.

आज्ञापयतु - Imper. of ज्ञप् with आ.

ब्रह्म वेत्ति इति ब्रह्मवित् ।

अतिशयेन ब्रह्मवित् ब्रह्मवित्तम :, तस्य संबुद्धि : ।

दातुं योग्यं देयं । न देयं अदेयम् ।

வைசம்பாயனர் கூறினர்:

66. II "**त्वया** - *உன்ஞல்*, **दक्षिण:** - *வலது*, **अंगुष्ठ:** - *கட்டைவிரலானது*, **दीयतां** - *கொடுக்கப்படவேண்டும்.*" **इति** - *என்று*, **तं** - *அவனிடம்*, **अब्रवीत्** - *கூறினர்.*

67. **एकलव्य: तु** - *ஏகலவ்யனுேவெனில்*, **द्रोणस्य** - *துரோணருடைய*, **दारुणं** - *கொடிய*, **तत्** - *அந்த*, **वच:** - *வார்த்தையை*, **श्रुत्वा** - *கேட்டு*, **सदा** - *எப்பொழுதும்*, **सत्ये** - *ஸத்யத்தில்*, **निरत:** - *ஈடுபட்டவனுக*, **आत्मन:** - *தனது*, **प्रतिज्ञां** - *பிரதிக்ஞையை*, **रक्षन्** - *காக்கின்றவனுக*, **आसीत्** - *இருந்தான்.*

68. **तथैव** - *அப்படியே (முன்போலவே)*, **हृष्टवदन:** - *ஸந்தோஷமுள்ள முகமுடையவனுகவும்*, **तथैव** - *அப்படியே*, **अदीन मानस:** - *தைர்யமுள்ள மனமுடையவனுகவும் (இருந்துகொண்டு)*, **अविचार्य** - *சிறிதும் யோசியாமல்*, **आत्मन:** - *தனது*, **अङ्गुष्ठं** - *கட்டைவிரலை*, **छित्त्वा** - *வெட்டி*, **तं** - *அதை*, **द्रोणाय** - *துரோணருக்கு*, **प्रादात्** - *கொடுத்தான்.*

हृष्टं वदनम् यस्य स: हृष्टवदन:।

अदीनं मानसं यस्य स: अदीनमानस:।

प्रादात् प्र अदात्-अदातां अदु: - Aorist 3rd sing of **दा**.

69. **तत:** - *அதன்பின்*, **नैषादि:** - *ஏகலவ்யன்*, **शरं** - *பாணத்தை*, **अंगुलीभि:** - *மற்றவிரல்களால்*, **व्यकर्षत** - *இழுத்துவிடுத்தான்.* **नराधिप** - *அரசனே*, **पूर्वम्** - *முன்பு*, **यथा**, *எப்படி இருந்தானே*, **तथा** - *அவ்வாறு*, **स:** - *அவன்* - **शीघ्र:** - *வேகமுடையவனுக*, **न अभूत्** - *இல்லை.*

व्यकर्षत - Imperf. 3rd sing of **कृष्** with **वि**.

---

70. ततः - பிறகு, अर्जुनः - அர்ஜுனன், विगतज्वरः - மனவருத்தமற்றவனுகவும், प्रीतमनाः - ஸந்தோஷமடைந்த மனமுடையவனுகவும், बभूव - ஆனன். द्रोणः - த்ரோணரும், सत्यवाक् - உண்மையான வாக்குடையவராக, आसीत् - ஆனர். अर्जुनम् - அர்ஜுனனை, अभिभविता - வெல்லக் கூடிய, अन्यः - வேறு ஒருவன். न आसीत् - இருக்கவில்லை.

विगतः ज्वरः यस्य सः विगतज्वरः ।

प्रीतं मनः यस्य सः प्रीतमनाः ।

सत्या वाक् यस्य सः सत्यवाक् ।

71. सदा - எப்பொழுதும், संरब्धमानसौ - பொறுமை கொண்ட மனமுடைய, दुर्योधनश्च - துர்யோதனனும், भीमश्च - பீமனும், तदा - அப்பொழுது, गदायोग्यौ - கதாயுதத்தில் பயிற்சியுள்ள, द्रोणस्य - த்ரோணருடைய, शिष्यौ - சிஷ்யர்களாக, बभूवतुः - இருந்தனர்.

संरब्धं मानसं ययोः तौ संरब्धमानसौ । गदायां योग्या - (அப்யாஸம்) ययोः तौ गदायोग्यौ ।

72. अश्वत्थामा - அசுவத்தாமன், सर्वेषु - எல்லா, रहस्येषु - மந்திரங்களிலும், अभ्यधिकः - சிறந்தவனுக, अभूत् - இருந்தான். तथा - அவ்வாறே, यमजौ - இரட்டையர்களான, उभौ - நகுலஸஹதேவர்கள் இருவரும், अन्यान् - पुरुषान् - மற்ற மனிதர்களை, अति (जित्य) - விஞ்சி, त्सारुकौ - கத்திச்சண்டையில் கெட்டிக்காரர்களாக, अभवतां - இருந்தனர்.

अश्वत्थामा - Dec. like राजन् ।

त्सरुः - கத்தியின் பிடி; இங்குகத்தியைக் குறித்தது.
त्सरुः प्रहरणं अनयोः इति त्सारुकौ ।

73. **युधिष्ठिरः** - யுதிஷ்டிரர், **रथश्रेष्ठः** - ரதத்தில் சிறந்தவராக (இருந்தார்). **धनञ्जयः** - அர்ஜுனன், **सर्वत्र** - எல்லாவற்றிலும் சிறந்தவனுகவும், **सागरान्तायां** - கடல் சூழ்ந்த உலகில், **रथयूथप-यूथपः** - தேராளிகளின் அதிபர்க்கு அதிபனுகவும், **प्रथितः** - புகழ்பெற்றுன்.

धनं जयतीति धनञ्जयः।

रथयूथपानां यूथं पातीति रथयूथपयूथपः।

74. **अर्जुनः** - அர்ஜுனன்; **बुद्धि - योग - बल - उत्साहः** - புத்தி, பயிற்சி, பலம், உத்ஸாஹம் இவைகளை யுடையவனுகவும், **सर्वास्त्रेषु** - எல்லா அஸ்த்ரங்களிலும், **निष्ठितः** - ஆழ்ந்தஊக்கமுடையவனுகவும், **अस्त्रे** - அஸ்திரங்களிலும், **गुर्वनुरागे च** - குருபக்தியிலும், **विशिष्टः** - மேலானவனுகவும், **अभवत्** - இருந்தான்.

गुरौ अनुरागः गुर्वनुरागः। तस्मिन्।

75. **अस्त्रोपदेशेषु** - அஸ்த்ரங்களின் உபதேசமானது, **तुल्येषु** - சமமாக இருக்கும்பொழுதும், **सौष्ठवेन** - நன்குசெய்யும் திறமையால், **अर्जुनः एकः** - அர்ஜுனன் ஒருவனே, **सर्वकुमाराणां** எல்லாபிள்ளைகளிலும், **वीर्यवान्** - வீர்யமுடையவனுகவும், **अतिरथः** - அதிரதனுகவும், **बभूव** - இருந்தான்.

अतिरथः - வீரர்களில் ஒருவகை, **"अमितान् योधयेत् यस्तु संप्रोक्तोऽतिरथस्तु सः"** ॥

76. **प्राणाधिकं** - அதிகபலமுடைய, **भीमसेनं** - பீமனையும், **कृतविद्यं** - அஸ்த்ரப்பயிற்சியுள்ள, **धनञ्जयं** - அர்ஜுனனையும், **दुरात्मानः** - கெட்டமனமுடைய, **धार्तराष्ट्राः** -

---

न स्नानं आचरेत् भुक्त्वा

திருதராஷ்ட்ர குமாரர்கள், **परस्परं** - ஒன்றுசேர்ந்து, **न अमृष्यन्त** - ஸஹிக்கவில்லை.

(க-து) அவ்விருவரிடமும் பொறாமைகொண்டனர்.

प्राणैः अधिकः ; तम् ।

कृता विद्या येन सः कृतविद्यः, तम् ।

अमृष्यत अमृष्येतां अमृष्यन्त Imperf. 3rd plural of **मृष्** to suffer IV A.

77-78. **पुरुषर्षभः** - ஆண்களிற்சிறந்த, **द्रोणः** - துரோணர், **सर्वविद्या - अस्त्र शिक्षितान्** - எல்லாவித்யையிலும் அஸ்திரங்களிலும் பயிற்சிபெற்ற, **तान् सर्वान्** - அவர்கள் எல்லோரையும், **समानीय** - ஒன்றுகூட்டி, **प्रहरण ज्ञाने** - (அவர்களின்) ஆயுதஞானத்தை, **जिज्ञासुः** - அறியவிரும்பியவராக, **कुमाराणां** - ராஜகுமாரர்கள், **अविज्ञातं** - அறியாதபடி, **शिल्पिभिः** - சிற்பிகளால், **कृतं** - செய்யப்பட்ட, **कृत्रिमं** - உண்மையல்லாத, **भासं** - பாஸம் என்ற பக்ஷியை, **वृक्षाग्रे** - ஒருமரத்தின் உச்சியில், **आरोप्य** - வைத்து, **लक्ष्यभूतं** - குறியானதாக, **उपादिशत्** - காண்பித்தார்.

पुरुषः ऋषभः इव ः पुरुषर्षभः ।

क्रियया निर्वृत्तः कृत्रिमः, तम् ।

Dec. like **गुणिन्** । **भासः** - ஒரு பக்ஷி கழுகு என்பர் சிலர் **शिल्पिभिः** Ins. plural of **शिल्पिन्** ।

துரோணர் கூறினர்

79. **भवन्तः सर्वेऽपि** - நீங்கள் எல்லோரும், **सर्वशः धनूंषि** - எல்லாவில்லுகளையும், **आदाय** - எடுத்துக்கொண்டு, **सन्धित इषवः** - பாணத்தைத்தொடுத்தவர்களாக. **एतं भासं** -

இந்த பாஸபக்ஷியை, **समुद्दिश्य** - குறிபார்த்து, **तिष्ठध्वम्** - நில்லுங்கள்.

सर्वशः = सर्वाणि ।

सन्धा आसां जाता इति संधिताः इषवः यैः ते सन्धितेषवः ।

80. **पुत्रकाः** - குமாரர்களே, **मद्वाक्य समकालं** - என் வார்த்தை புறப்படுங்காலத்திலேயே, **अस्य** - இப்பக்ஷியின், **शिरः** - தலை, **विनिपात्यताम्** - தள்ளப்படவேண்டும். **एकैकशः** - ஒவ்வொருவனுக, **नियोक्ष्यामि** - கட்டளையிடுவேன். **तथा** - அவ்வாறே, **कुरुत** - செய்யுங்கள்.

विनि पात्यताम् Causal. Imper. 3rd sing. of **पत्** with **वि** and **नि. विनिपातय** - Act. **नियोक्ष्यामि** Future I Sing of **युज्। कुरु कुरुतं कुरुत** - Imper. 2nd plural of **कृ**. VIII P. **क्रियताम्** Pass.

வைசம்பாயனர் கூறினர்:

81. **ततः** - பிறகு, **अंगिरसां** - அங்கிரஸன் குலத்தில் பிறந்தவரில், **वरः** - சிறந்த துரோணர், **पूर्वं** - முதலில், "**दुर्धर्ष** - வெல்லமுடியாதவீரனே, **बाणं** - பாணத்தை, **सन्धत्स्व** - தொடு. **मद्वाक्यान्ते** - என் சொல்லின் முடிவில், **तम्** - அதை, **विमुञ्च** - விடு" (என்று) **उवाच** - சொன்னர்.

अंगिरसाम् Gen. plural of **अंगिरस्।** Dec. like. **वेधस्। अङ्गिराः अंगिरसौ अंगिरसः। युधि** - (யுத்தத்தில்) - **स्थिरः** உறுதியாகநிற்பவர்: **युधिष्ठिरः** - an instance of **अलुक् समास।** Note the change of **स्थि** into **ष्ठि।**

दुःखेन धर्षयितुं योग्यः दुर्धर्षः तस्य संबुद्धिः। सम्-धत्स्व दधाथां धद्ध्वम् Imper.2nd sing of **धा-सम्** to fix III A.

सन्धीयताम् Pass. voice.

वि-मुञ्च मुञ्चतं मुञ्चत Imper. 2nd sing of मुच्।

82. परन्तपः - சத்ருவைத்தபிக்கசெய்கின்ற, युधिष्ठिरः - யுதிஷ்டிரர், गुरुवाक्य प्रचोदितः - குருவின் வாக்யத்தினல் தூண்டப்பட்டவராக, ततः - பிறகு, पूर्वं - முதலில் धनुः - வில்லை, गृह्य - எடுத்து, भासं उद्दिश्य - பாஸபக்ஷியைக் குறிபார்த்து, तस्थौ - நின்ருர்.

परान् तापयतीति परन्तपः

गृह्य - आर्षप्रयोग for गृहीत्वा।

83. भरतर्षभः - பரதச்ரேஷ்டனே, ततः - பிறகு, सः द्रोणः - அத்துரோணர், विततधन्वानं - நன்கு இழுக்கப்பட்ட வில்லையுடைய, तं कुरुनन्दनम् - அந்த யுதிஷ்டிரரை நோக்கி, मुहूर्तात् - சிறிது நேரத்தில், इदं वचनं उवाच - இந்த வார்த்தையைக் கூறினர்.

विततं धनुः यस्य सः विततधन्वा - Note - धनुस् at the end of a Bahuvrihi Compound changes into धन्वन्।

84. "नरवरात्मज - ராஜகுமாரனே, त्वं - நீ, द्रुमाग्रस्थं - மரத்தின் உச்சியில் இருக்கின்ற, भासं - பாஸ பக்ஷியை, पश्यसि - காண்கின்ருயா ?" என்ருர். युधिष्ठिरः - யுதிஷ்டிரர், "पश्यामि" - காண்கின்றேன், इति एवम् - என்று இவ்வாறு, आचार्यं - ஆசிரியரிடம், प्रत्युवाच - பதில் கூறினன்.

नरवरस्य आत्मजः, तस्य संबुद्धिः।

द्रुमस्य अग्रं, तस्मिन् तिष्ठतीति। तम्।

उवाच ऊचतुः ऊचुः - Perf. of ब्रू to speak II.

85. सः द्रोणः - அத்துரோணர். मुहूर्तादिव - சிறிது நேரத்திற்குப்பின், तं - யுதிஷ்டிரரிடம், " इमं वृक्षं - இந்த விருக்ஷத்தையோ, मां वा- என்னையோ, भ्रातन् वा - ஸஹோதரர்களையோ, अथ प्रपश्यसि - காண்கின்றாயா ?" (என்று) पुनः - மறுபடியும், प्रत्यभाषत - கேட்டார்.

प्रति-अभाषत - Imperf. 3rd sing of भाष् 1 A.

86. सः कौन्तेयः - அந்த யுதிஷ்டிரர், " एनं वनस्पतिं - இந்த மரத்தையும், भवन्तं च- தங்களையும், तथा - அப்படியே, भ्रातन् - ஸஹோதரர்களையும், भासं च - பாஸபக்ஷியையும், पश्यामि - பார்க்கிறேன் " इति - என்று, तम् - அத்துரோணரிடம், पुनः पुनः - பலமுறையும், उवाच - கூறினார்.

वनस्पतिः, तम्।

87. अप्रीतमना: - மனவருத்தமுற்ற, द्रोणः - துரோணர், " एतम् - இந்த, लक्ष्यं - குறியானது, त्वया - உன்னால், वेद्धुं - அடிப்பதற்கு, न शक्यं - முடியாது," इति - என்று, कुत्सयन् - இகழ்பவராக, 'अपसर्प - விலகிப்போ,' इति एव - என்றே, तम् - उवाच - அவரிடம் கூறினார்.

अप्रीतं मना: यस्य सः अप्रीत मनाः - Dec. like. वेधस्

कुत्सयन् - from, कुत्स् 10 th Conjugation. कुत्सयमान is better.

88-89. महायशा :-பெரும் புகழ்பெற்ற அவர், जिज्ञासु: அறிய விரும்பியவராக, ततः, दुर्योधनादीन् - துர்யோதனன் முதலான, तान् - அந்த, धार्तराष्ट्रान् - திருதராஷ்டிரன் புத்திரர்களையும், अन्यान् - மற்றுமுள்ள, भीमादीन् - பீமன் முதலான, शिष्यान् - சிஷ்யர்களையும், अन्यदेशजान् -

வேறு நாட்டினின்றும் வந்துள்ள, **राज्ञ : च** - அரசர்களை யும், **तेनैव क्रमयोगेन** - அதே முறைப்படி, **पर्यपृच्छत** - கேட்டார்; **सर्वे** - அவர்கள் எல்லோரும், **पश्याम :** - (எல்லாவற்றையும்) பார்க்கின்றோம், **इति** - என்று, **यदा** - எப்பொழுது (கூறினார்களோ), **तदा** - அப்பொழுது, **कुत्सिताः** - இகழப்பட்டனர்.

महत् यश : यस्य स : महायशा :

ज्ञातुं इच्छु : जिज्ञासु : ।

पर्यपृच्छत - आर्ष प्रयोग for **पर्यपृच्छत् ।**

कुत्सिता : Past part of **कुत्स ।**

नीति :

माणवका ., पश्यत एकलव्यस्य माहात्म्यम् । गुरुभक्त्या स : महान् वीर : बभूव । अर्जुनात् अपि स : बलवत्तर : आसीत् । तस्य गुरुभक्ति : अपि अधिका । यदा गुरु : अंगुष्ठं दातुं अब्रवीत् तदा सद्य : एव विना विलंबं अंगुष्ठं छित्त्वा ददौ । अनेन द्रोण : क्रूर हृदय : इति न मन्तव्यम् । किन्तु स्वशिष्यस्य महिमा एव अनेन लोकाय प्रकाशिता । एवं एव ये गुरौ भक्तिमन्त : भवेयु : तेषां गुरो : अनुग्रहेण सर्वं शुभं भवेत् ।

सुभाषितानि

शोभनानि च तानि भाषितानि च सुभाषितानि ।

இச் சொல்லிற்கு நன் மொழிகள் என்பது பதப்பொருள். இப்பகுதியிலே தரப்பட்டுள்ள சுலோகங்கள், சிறந்த கருத்துக்களைத் தம்முள் கொண்டுள்ளன. அறிவும் நன்னடத்தையும் நற்குணங்களும் விருத்தியாவதற்குக் காரணமான அழகிய பொருள்களை இனிய முறையிலே, உதாஹரணங்களுடன் விளக்குவன உபநிஷத், கீதை. சிறந்த கவிகளின் காவ்யங்கள், நாடகங்கள். ஸ்துதிகள் இவைகளினின்றும் சுலோகங்கள் தரப்பட்டுள்ளன. இவை மனப்பாடம் செய்தற்குரியன.

कठोपनिषत्

अध्याय 1. वल्ली, 3. मन्त्र : 6.

1. **यस्तु** - எவன், **सदा** - எப்பொழுதும், **युक्तेन** - அடங்கிய, **मनसा** - மனத்துடன், **विज्ञानवान्** - நல்ல புத்தியுடன் கூடியவனாக, **भवति** - இருக்கின்றானோ, **तस्य** - அவனுக்கு, **इन्द्रियाणि** - இந்திரியங்கள், **सारथेः** - திறமையுள்ள ஸாரதிக்கு, **सदश्वाः इव** - நல்ல குதிரைகள் (அடங்குவது) போல, **वश्यानि** - அடங்கியனவாக, **भवन्ति** - இருக்கின்றன.

(க - து) எவனுக்கு மனமும் புத்தியும், நல்ல வகையில் இருக்கின்றனவோ, அவனுக்குப் புலன்களும் அடங்கி இருக்கும்.

विज्ञानं अस्य अस्तीति विज्ञानवान् ।

सन्तः अश्वाः सदश्वाः ।

वशं गतानि वश्यानि ।

शुष्कवादं परित्यजेः ।

भगवद्गीता

अध्याय : 6. श्लोक : 32.

2. **अर्जुन** - அர்ஜுனா, **य** ; எவன், **आत्मौपम्येन** - ஆத்மாக்களின் ஒப்புமையினால், **सर्वत्र** - எங்கும், **सुखं वा** - ஸுகத்தையும், **दुःखं यदि वा** - துக்கத்தையும், **समं** - ஒன்றாக, **पश्यति** - கருதுகின்றானோ, **स :** அவன், **परम :** - சிறந்த, **योगी** - யோகியாக, **मत :** - கருதப்படுகின்றான்.

எல்லா உயிர்களிலும் உள்ள ஆத்மா தன்னிடமுள்ள ஆத்மா போன்றதே என நினைத்து, தனக்கும் மற்றவர்களுக்கும் வரும் ஸுக துக்கங்களை, நமக்கு உரியதல்ல என எவன் நினைக்கின்றானோ அவனே பெரிய யோகியாவான்.

आत्मन : औपम्यं तेन ।

समम् Indec.

सुखं वा-वा in the sense of च। Likewise यदि वा।

योग : अस्य अस्तीति योगी ।

अध्याय : 18. श्लोक : 56.

3. **सदा** - எப்பொழுதும், **मद्-व्यपाश्रय :** - என்னிடம் பற்றுடையவனாக, **सर्वकर्माण्यपि** - எல்லா செயல்களையும், **कुर्वाण :** - செய்கின்றவன், **मत्प्रसादान्** - என் அருளால், **शाश्वतम्** - அழியாததும், **अव्ययं** - குறைவற்றதுமான, **पदं** - ஸ்தானத்தை, **अवाप्नोति** - அடைகின்றான்.

"எல்லாச் செயல்களையும், பலனை விரும்பாது ஈசுவரன் செய்விக்கச் செய்கின்றேன் என்ற எண்ணத்துடன் செய்பவன் எனது அருளால் சாசுவதமான உலகை அடைகிறான்" என்று பகவான் கிருஷ்ணன் கூறுகின்றார்.

இது கடமையைச் செய்யவேண்டும் என்பதை வற்புறுத்துகின்றது.

सर्वाणि कर्माणि सर्वकर्माणि ।

अहं व्यपाश्रय : यस्य स . मद्व्यपाश्रय : ।

मम प्रसाद : तस्मात् ।

अव-आप्नोति आप्नुतः आप्नुवन्ति Pres. 3rd sing. of आप् V. P.

आप्यते Pass. voice.

मनुस्मृतिः

அத்யாயம் 6 சுலோகம் 90

4. **यथा** - எவ்வாறு, **सर्वे** - எல்லா, **नदी-नदा :** - நதிகளும், நதங்களும், **सागरे** - ஸமுத்ரத்தில், **संस्थितिं** ஸ்திரமான நிலையை, **यान्ति** - அடைகின்றனவோ, **तथैव** - அவ்வாறே, **सर्वे** - எல்லா, **आश्रमिण :** - ஆச்ரமத்தினரும், **गृहस्थे** - கிருஹஸ்தனிடம், **संस्थितिं** நிலையை, **यान्ति** - அடைகின்றனர்.

பிரம்மசாரி, கிருஹஸ்தர், வானப்ரஸ்தர், ஸந்நியாஸி என்ற நால்வகை ஆச்ரமத்தினரில், கிருஹஸ்தரே மற்ற மூன்று ஆச்ரமத்தினருக்கும் உதவுபவர். ஆதலால் மற்ற ஆச்ரமத்தினர்

வாழ்வது கிருஹஸ்தரின் உதவியை எதிர் நோக்கி இருக்கின்றது. நதிகள் எல்லாம் எவ்வாறு ஸமுத்ரத்தை அடைகின்றனவோ, அதே போல் மற்ற ஆச்ரமத்தினரும், கிருஹஸ்தரையே உதவிக்கு நாடுகின்றனர்.

नदी - கிழக்கு நோக்கி ஓடும் ஆறுகள்; கங்கை முதலியவை; **नद :** - மேற்கு நோக்கி ஓடுபவை. ஸிந்து முதலியன்வ.

C F. प्राक्स्रोतसो नद्य : प्रत्यक् स्रोतसो नदा : ।

नद्यश्च नदाश्च नदीनदा : ।

आश्रमः एषां अस्तीति आश्रमिणः ।

गृहे तिष्ठतीति गृहस्थ : ; तस्मिन् ।

याति यात : यान्ति Pres. 3rd sing of या II .P.

भास :

स्वप्नवासवदत्तम्

अंक : 4, श्लोक : 9

5. **विशालानां** - அதிகமான, **गुणानां** - குணங்களையும், **सत्काराणां च** - மரியாதைகளையும், **नित्यश :** - எப்பொழுதும், **कर्तार :** - செய்கின்ற மனிதர்கள், **लोके** - இவ்வுலகில், **सुलभा :** - எளிதிலே காணப்படுவர்; **विज्ञातारस्तु** - குணங்களையும் மரியாதையையும் உணர்பவர்கள், **दुर्लभा :** - கிடைத்தற்கரிதாயிருப்பர்.

(க - து) உலகத்தில் குணமுடையவர்கள் அதிகம் இருக்கின்றனர். ஆனால், அத்தகையோர்களை அறிபவர்கள் உலகில் அதிகம் இல்லை. அதே போல் மரியாதையுடன் நடப்பவர்களும் உல

இல் உண்டு. ஆனல் தமக்குச் செய்யப்பட்ட மரியாதையை உணர்ந்து, அதற்குத் தக்கபடி நடந்து கொள்பவர்கள் மிகச் சிலரே.

सुखेन लभ्यन्ते इति सुलभा : ।

दुःखेन लभ्यन्ते इति दुर्लभा : ।

विज्ञातार :-ऋ. पुं. प्र. ब. Dec. like धातृ.

मृच्छकटिकम्

அங்கம் 4. சுலோகம் 32.

6. **गुण प्रवालं** - குணங்களாகிய தளிரை உடையதும், **विनय प्रशाखं** - விநயம் என்ற பெருங்கிளைகளை யுடையதும், **विस्रंभमूलं** - நம்பிக்கை என்ற வேருடையதும், **महनीयपुष्पं** - மரியாதையாகிய புஷ்பமுடையதும், **स्वगुणैः** தன் குணங்களாகிய, **फलाढ्य** - பழம் நிறைந்திருப்பதுமான, **तं** - அந்த, **साधुवृक्ष** - நல்ல மனிதன் என்ற மரத்தை, **सुहृद्विहंगाः** - நண்பர்கள் என்ற பக்ஷிகள், **सुखं** - ஸுகமாக, **आश्रयन्ति** - அடைகின்றனர்.

இச்சுலோகம் சாருதத்தன் என்ற கதா நாயகனை ஒரு விருக்ஷமாக உருவகம் செய்து கூறுகின்றது. இம்மரத்திற்கு, குணங்கள் தளிர். விநயமே கிளை. நம்பிக்கைதான் வேர். மரியாதை என்பது புஷ்பம். அவனது நற்குணங்களே பழமாக இருக்கின்றன. இத்தகைய மரத்தை, அதாவது மனிதனை-நண்பர்கள் என்ற பறவைகள் வந்தடைகின்றன. பழமும், நிழலும் உள்ள மரத்தைத் தான் பறவைகள் அண்டும். அதுபோல் குணவா

ஞன மனிதனைத்தான் நண்பர்கள் அண்டி ஆதரிப்பர்.

गुणा : एव प्रवाळा : यस्य स : तम् ।

विनय : एव प्रशाखा : यस्य स : तम् ।

विस्रंभ : एव मूलम् यस्य तम् ।

महनीयम्-पुष्पं यस्य तम् ।

साधु : एव वृक्ष :, तम् ।

फलै : आढ्य : तम् ।

सुहृद : एव विहंगा : ।

आ-श्रयति श्रयत : श्रयन्ति । Pres. 3rd Plural of श्री. I. P. श्रीयते. Pass.

कालिदास :

कुमारसंभव : सर्ग 5 श्लोक : 77

7. **अकिंचन : -** *பணமற்றவராக,* **सन् -** *இருப்பினும்,* **स :** *அப்பரமசிவர்,* **संपदां -** *செல்வங்களுக்கெல்லாம்,* **प्रभव : -** *காரணமானவர்;* **पितृसद्म गोचर : सन् -** *ச்மசானத்தில் இருப்பினும்,* **त्रिलोकनाथ : -** *மூவுலகிற்கும் தலைவர்;* **स : -** *அவர்,* **भीमरूप : सन्नपि -** *பயங்கரமான தோற்றமுடையவராயினும்,* **शिवः इति-** *அழகிய தோற்றமுடையவர் என,* **उदीर्यते -** *அழைக்கப்படுகிறார்;* **पिनाकिन : -** *சிவ பிரானது,* **याथार्थ्यविद : -** *உண்மைவடிவை அறிந்தவர்கள்,* **न सन्ति -**

சிவபிரான் செல்வமற்றவராயினும், பிறர்க்குச் செல்வமளிப்பவர். சமசானத்தில் வஸிப்பவரா யினும், மூவுலகும் அவருக்கு உரியது. பார்க்க அச்சமுண்டாக்கும் தோற்றமுடையவராயினும், 'அழகர்' என்ற பொருள் கொண்ட சிவன் என்ற சொல்லால் அழைக்கப்படுகின்றார். எனவே சிவ பிரானை முற்றிலும் அறிந்தவர் இல்லை.

न विद्यते किञ्चन यस्य सः अकिञ्चनः ।

त्रयाणां लोकानां नाथः त्रिलोकनाथः ।

पितृणां सद्म, तत् गोचरः यस्य सः ।

भीमं रूपं यस्य सः भीमरूपः ।

उदीर्यते Pass. pres. 3rd sing of ईर् with उद् ।

यथार्थस्य भावः याथार्थ्यम् ।

तत् विदन्तीति याथार्थ्यविदः ।

अस्ति स्तः सन्ति । Pres. 3rd plural of अस् to be II. P.

अश्वघोषः

सौन्दरनन्दम्

सर्गः 11 श्लोकः 55

8. **सूत्रेण** - கயிற்றில், **बद्धः** - கட்டப்பட்டுள்ள, **विहङ्गः** - பறவையானது, **दूरगतः अपि** - தொலைவில் சென்றாலும், **यथा** - எவ்வாறு, **भूयः** - மறுபடியும்,

व्यावर्तते - திரும்புகின்றதோ, **तथा** - அவ்வாறு, **अज्ञान - सूत्रेण** - அறிவின்மை என்ற கயிற்றினல், **अव - बद्ध :** கட்டப்பட்டுள்ள. **लोक :** மனிதன், **दूरं-गतः अपि** - விரக்தி மார்க்கத்தில் வெகு தூரம் சென்றபொழுதும், **पुन : एति** - மறுபடி திரும்பிவந்து விடுகிருன்.

கயிற்றில் கட்டப்பட்டுள்ள பறவை எவ்வளவு தூரம் சென்ருலும், திரும்பவும் தன்னிடத்திற்கே திரும்பும். அதுபோல் தத்வஞான மில்லாமல், அறிவின்மை என்ற கயிற்றினல் பிணிக்கப்பட்டுள்ள மனிதன், உலகைத்துறத்தல் என்ற வழியில் சிறிது தூரம் சென்றிருப்பினும், திரும்பவும் வாழ்க்கையில் வந்து உழலுகின்ருன். ஞானத்தால் பிறந்த விரக்தி-பற்றின்மைதான் - மனிதனுக்கு நன்மை பயக்கும்.

वि-आ-वर्तते-वर्तेते वर्तन्ते Pres. 3rd sing of **वृत्** ।

दूरं गत : दूरगत : ।

भूय : Indec.

अज्ञानं एव सूत्रं तेन अज्ञानसूत्रेण ।

अव-बद्ध : Pass. past part. of **बन्ध्** ।

लोक : - மனிதன் ; cf **लोकस्तु भुवने जने** ।

एति इत : यन्ति. Pres. 3rd sing of **इ** II. P

भारविः
किरातार्जुनीयम्

सर्गः 2, श्लोक 16.

9. **अभिमानवत :** - தன்மானமுடையவனும், **प्रियं** - விரும்பிய, **उच्चै : पदं**-உயர்ந்த ஸ்தானத்தை, **आरुरुक्षतः**-

ஏற விரும்புகின்றவனுமாகிய, **मनस्विन** :- மன உறுதியுள்ள மனிதனுக்கு, **आत्मपौरुषम्** - அவனது பலமே, **विनिपात निवर्तन क्षमं** - கீழே வீழ்வதனின்றும் காக்கத் திறமையுள்ள, **आलंबनं** - ஆதாரமாக, **मतं** - கருதப்படுகின்றது.

உன்னதமான பதவியை அடைய விரும்புபவன் பிறர் உதவியை எதிர்பார்த்தல் கூடாது. அவனது ஆண்மையே அவனுக்கு ஆதாரமாக இருக்க வேண்டும். மனிதன் தன் முயற்சியால் மேன்மையடைய வேண்டும். மானமுள்ளவன் பிறர் உதவியை எதிர் பார்க்கமாட்டான்

अभिमान : अस्य अस्तीति अभिमानवान्, तस्य । आरोढुं इच्छन् आरुरुक्षन्, तस्य ।

पुरुषस्य भाव : कर्म वा पौरुषम् । आत्मन : पौरुषम् । आत्मपौरुषम् । विनिपातस्य निवर्तने क्षमम् विनि...क्षमम् ।

उच्चै : पदम्=उच्चैःपदम् ॥

माघ :

शिशुपालवध :

सर्ग : 16. श्लोक : 23;

10. **उत्तम** :- உத்தமமான மனிதர், **न परितप्यते एव** - (பிறர் செல்வத்தினால்) வருந்துகின்றதில்லை; **अपर** : நடுத்தரமான மனிதர், **परितप्तोऽपि** - (பிறர் செல்வத்தைக் கண்டு) பொறாமைப்பட்டாராயினும், **सुसंवृति** : - நன்கு (அதை) மறைத்துக் கொண்டவராக,

---

धार्मिकान् अभिगच्छे : ।

अस्ति - இருக்கின்றார்; **अधम :** - அதமன், **पर वृद्धिभि :** - பிறர் உயர்வினால், **आहित व्यथ :** - வருந்துகின்றவனாக, **स्फुट निर्भिन्न दुराशय :**-நன்கு புலப்படுகின்ற துரெண்ணமுடையவனாக இருக்கின்றான்.

உத்தமமான மனிதன் பிறர் செல்வத்தைக் கண்டு பொறாமைப் படமாட்டான். மத்யமன் பொறாமைப் பட்டாலும் வெளியில் காட்டமாட்டான். அதமன் பொறாமைப் படுவான். அதை நன்கு பலரும் அறியும்படி வெளிக்காட்டுவான்.

परि-तप्यते - Pres. 3rd sing. of तप् with परि VI.A.

शोभना संवृति : यस्य सः सुसंवृति : ।

परेषां वृद्धय : ताभि : ।

आहिता व्यथा यस्य स : आहितव्यथ : ।

स्फुटं निर्भिन्न : दुराशय : यस्य स : ।

भर्तृहरि :

नीति : 21.

11. **कमलानां** - தாமரைகளின், **रक्तत्वं** - சிவப்பு நிறம், **सत्पुरुषाणां** - நல்ல மனிதர்களின், **परोपकारित्वं** - பரோபகாரம் செய்யும் குணம், **असतां** - அயோக்யர்களின், **निर्दयत्वं** - இரக்கமற்ற தன்மை, (என்ற) **त्रितयं** - இம்மூன்றும், **त्रिषु** - (முறையே) இம்மூவரிடமும், **स्वभाव सिद्धम्** - இயற்கையிலே அமைந்துள்ளது.

सन्त : पुरुषा : सत्पुरुषा : ।

परोपकारिणो भाव : परोपकारित्वम् ।

नास्ति दया येषां ते निर्दया :, तेषां भाव : ।

स्वभावेन सिद्धम् स्वभावसिद्धम् ।

नीतिशतकम्, 2

12. **लाभ : क :** - *லாபம் எது?* **गुणिसंगम : -** *குணவான்களுடைய ஸ்நேஹம்;* **किं** - *எது,* **असुखम्** - *துக்கம்?* **प्राज्ञेतरै :** *அறிவில்லாதவர்களுடன்,* **संगति : -** *சேர்க்கை;* **का हानि :** - *எது நஷ்டம்?* **समयच्युति : -** *செய்த ஒப்பந்தத்தைக் கைவிடுவது;* **का निपुणता** - *எது திறமை?* **धर्मतत्त्वे** - *தர்மத்தின் உண்மையில்,* **रति : -** *பற்று;* **क : शूर :.** *எவன் சூரன்?* **विजितेन्द्रिय : -** *இந்திரியங்களை வென்றவன்;* **का** - *எவள்,* **प्रियतमा** - *அன்பானவள்?* **साधुवृत्ता** - *நன்னடத்தையுடையவள்;*

किं धनम् - *எது செல்வம்?* **विद्या** - *கல்வி;* **किं सुखम्** - *எது ஸுகம்?* **अप्रवासगमनं** - - *(பிழைப்பிற்காக) வெளிநாடு செல்லாமை,* **किं राज्यम्** - *எது ராஜ்யம்,?* **आज्ञाफलम्** - *உத்தரவு நிறை வேறுதல் என்பது.*

समयात् च्युति : ।

धर्मस्य तत्त्वं, तस्मिन् ।

विजितानि इन्द्रियाणि येन स : विजितेन्द्रिय : । अतिशयेन प्रिया प्रियतमा ।

नमस्कुर्या : वृद्धान् ।

वैराग्यशतकम् 16

13. **अकिञ्चनस्य** - செல்வமற்றவனும், **दान्तस्य** - புலன் அடக்கமுடையவனும், **शान्तस्य** - மன அமைதியுடையவனும், **समचेतसः** - (ஸுகதுக்கங்களை) ஸமமாகக் கருதுகின்றவனும், **सन्तुष्टमनसः** ஸந்தோஷமடைந்த மனமுடையவனுமாகிய, மனிதனுக்கு, **सर्वाः दिशः** - எல்லாத்திசைகளுமே, **सुखमयाः** - ஸுகம் நிறைந்தவைகளாக இருக்கின்றன.

தரித்ரனுயினும் மன அமைதியுடனிருப்பவனுக்கு ஸுகம் எங்கும் உண்டு.

न विद्यते किञ्चन यस्य सः अकिञ्चनः, तस्य ।
समं चेतः यस्य सः समचेताः तस्य ।
सन्तुष्टं मनः तस्य । सुखैः प्रचुराः सुखमयाः ।

भवभूतिः

मालतीमाधवम्

अंकः 1 श्लोकः 17

14. **एकः** - சிறந்த, **विद्वान्** - அறிவுள்ளமனிதன், **सर्वाकार प्रवणरमणीयम्** - தோற்றம் முதலிய எல்லாவற்றிலும் அழகாக இருக்கும்படி, **बहिः** - புறத்திலே, (மற்றவர்களுடன்), **व्यवहरन्** - பழகுகின்றவனுக, **तनुतराणि अपि** - மிகச்சிறியதாயிருப்பினும், **पर अभ्यूहस्थानानि** - பிறர் ஊஹித்தறியக்கூடிய (தனது துர்பலமான) நிலைகளை, **स्थगयति** - மறைத்துவிடுகின்றான் ;

कपटैः வஞ்சனையான உபாயங்களின் மூலம், **सकलं - जनं** - எல்லோரையும், **अति सन्धाय** - ஏமாற்றி விட்டு, **तटस्थः सन्** - ஒன்றிலும் பற்றில்லாதவன்போல் இருந்துகொண்டு, **स्वान् अर्थान्** - தனது காரியங்களை, **घटते** - சாதித்துக்கொள்கின்றான்; **मौनं च भजते** - மௌனத்தையும் கைக்கொள்ளுகின்றான்.

இச்சுலோகம் தந்திரமான ஒரு மனிதன எவ்வாறு தன் காரியத்தைச் சாதித்துகொள்ளுகிறான் என்பதைக் கூறுகின்றது.

பிற மனிதர்களுடன் பழகும்பொழுது தோற்றத்தை அழகுறச்செய்து இன்ப மளிக்கும் வகையில் பழகுவான். தன்னுடைய குற்றங்குறைகள் சிறிதேயானாலும் பிறர் கண்டு கொள்ளாதபடி மறைத்துக்கொள்வான். கபடமான உபாயங்களால் தன் காரியத்தைச் சாதித்துக் கொள்வான். தான் அதிகம் ஊக்கம் கொண்டவன்போல் காண்பித்துக் கொள்ளமாட்டான். தான் சாதித்ததை வெளியிலும் கூறமாட்டான்.

सर्व : आकार : - आकारस्य प्रवणम्-प्रावण्यं, तेन रमणीयं यथा तथा ।

बहि : Indec.

अतिशयने तनूनि तनुतराणि ।

स्थगयति Pres. 3rd sing of स्थग् to cover. I. P.

तटे तिष्ठतीति तटस्थः ।

कृताञ्जलिः तान् उपासीथाः ।

विशाखदत्त :

मुद्राराक्षसम्

अंक : 7, श्लोक : 14.

15. **जिंगीषुं** - ஜயிக்க விரும்புகின்ற, **द्रव्यं** - மனிதனை, **अधि गम्य** - அடைந்து, இருக்கின்ற, **जडात्मनः** - அதிக புத்திசாலியாயில்லாத, **नेतुः अपि** - மந்திரிக்கும் கூட, **यशस्विनि** - புகழுடன் கூடிய, **पदे** - இடத்தில், **नियतं** - திண்ணமாக, **प्रतिष्ठा** - நிலை பெறுதல் என்பது இருக்கிறது; **शुद्धनयः अपि** - நல்ல ராஜ்ய தந்திரமுடையவனாயினும், **मन्त्री** - ஒரு மந்திரி, **अद्रव्यं** - தகாத அரசனை, **एत्य** - அடைந்து, **भूवि** - இவ்வுலகில், **शीर्णाश्रयः** - தளர்ந்த ஆச்ரயமுடையவனாக, **कूलजवृक्ष-वृत्त्या** - நதியின் கரையில் உள்ள மரம்போல், **पतति** - கீழே விழுகின்றான்.

அதிக புத்திசாலியாயில்லாத மந்திரியும், உத்ஸாஹமுள்ள அரசனிடம் வேலை செய்வாறாயின் மேன்மையடைவான். புத்திசாலியான மந்திரி உத்ஸாஹமற்ற அரசனிடம் இருப்பாறாயின், ஆற்றங்கரையிலுள்ள மரம் விழ்வது போல், அரசன் விழுந்தாலும் விழ்வான்.

द्रव्यम् - நன்மைகளைப் பெறத் தகுதியுள்ள மனிதன்.

जेतुं इच्छु : जिगीषु :, तम् ।

जड : आत्मा यस्य स : जडात्मा तस्य - Adj. to नेतुः ।

यशः अस्य अस्तीति यशस्वी, तस्मिन्। शुद्धः नयः यस्य सः शुद्धनय:।

शीर्ण: आश्रय: यस्य स: शीर्णाश्रय:।

कूले जायत इति कूलज: वृक्ष:, तस्य वृत्ति:, तया।

श्री शङ्कराचार्याः

आनन्दलहरी

श्लोक: 12

16. **यथा** - எவ்விதம், **अयः** - இரும்பு, **स्पर्शे** - ஸ்பர் வேதியில், **लग्नं** - பட்டதாக, **सपदि** - உடனே, **हेमपदवीं** - தங்கத்தின் தன்மையை, **लभते** - அடைகின்றதோ, **यथा** - எவ்வாறு, **रथ्यापाथः** - தெருஜலம், **गंगौघमिलितं** - கங்காஜலத்துடன் கலந்ததாக, **शुचि भवति** - சுத்தமாக ஆகின்றதோ, **तथा** - அவ்வாறு, **तत्तत्पापैः** - அந்தந்த பாபங்களினால், **अतिमलिनं** - மிக தோஷமுடைய, **मम अन्तः** - என் மனம், **त्वयि** - உம்மிடத்தில், **प्रेम्णा** - பக்தியின் மூலம், **सक्तं यदि** - சேருமாயின், **कथम्** - எவ்வாறு, **विमलं** - பரிசுத்தமானதாக, **न जायेत** - ஆகாதிருக்கும்?

ஸ்பர்சவேதி என்பது தன் ஸ்பர்சத்தினால் இரும்பைப் பொன்னாக்குவது. அது பட்டமாத்திரத்தில் இரும்பு தங்கமாகின்றது. தெருஜலமும் கங்கையின் நீரில் கலக்குமாயின் புனிதமாகின்றது. பாவத்தினால் மலினமான என் மனமும் பக்தியினால் தங்களிடம் பதியுமாயின் தூய்மை பெறுவதில் ஐயம் உண்டோ?

तेषु गच्छत्सु पृष्ठतो भव।

अय : - Dec. like मनः ।

लभते - लभेत लभन्ते Pres. 3rd sing. of लभ् I. P.

रथ्यायाः पाथः । Dec. like मनस् ।

गंगायाः ओघः, तेन मिलितम् ।

अन्त : means अन्तःकरणम् - हृदयम् ।

प्रेम्णा Ins. 3rd sing of प्रेमन् ।

जायेत जायेयातां जायेरन् Pot. 3rd sing of जन् (जा) IV. A.

विगतं मलं यस्मात् तत् विमलम् ।

कनकधारास्तोत्रम्, श्लोक : 17

17. **शुभकर्मफल प्रसूत्यै** - நற்கர்மங்களுக்குப் பலனளிக்கின்ற, **श्रुत्यै** - வேத வடிவினராகிய உமக்கு, **नमः अस्तु** - நமஸ்காரம்; **रमणीय गुणार्णवायै** - நற்குணங்களுக்குக் கடலாகிய, **रत्यै** - ஆனந்த வடிவினராகிய உமக்கு, **नमः अस्तु** - (எனது) நமஸ்காரம் இருப்பதாக; **शत पत्र निकेतनायै** - தாமரை மலரில் வஸிக்கின்ற, **शक्त्यै** - சக்திரூபிணியான உமக்கு, **नमः अस्तु** - நமஸ்காரம்; **पुरुषोत्तम वल्लभायै** - புருஷோத்தமரான மஹா விஷ்ணுவின் பத்னியும், **पुष्ट्यै** - புஷ்டியளிக்கும் தேவதையுமாகிய உமக்கு, **नमः अस्तु** - நமஸ்காரம்.

இச்சுலோகத்தில் ஆசாரியஸ்வாமிகள், மஹாலக்ஷ்மியின் பல வடிவங்களையும் வணங்குகின்றார். முதலில் வேதமாகவும், பின்

FOLLOW THEM WHEN THEY GO.

ஆனந்த ஸ்வரூபியாகவும், அதற்குப்பின் சக்தியாகவும், புஷ்டி யளிக்கும் தேவதையாகவும் கருதி வணங்குகின்றார்.

शुभकर्मणां फलानां प्रसूति: तस्यै ।

रमणीयगुण : एव अर्णव : स : अस्यां अस्तीति अर्णवा । तस्यै ।

शतपत्रं निकेतनं यस्या: तस्यै शतपत्रनिकेतनायै ।

अस्तु स्तां सन्तु Imper. 3rd sing of अस् II. P.

नम . Nom. sing. Dec. like मनस् ।

भट्टनारायणः

वेणीसंहारम्

अंक : 3. श्लोक : 6

18. **समरं** - யுத்த பூமியை, **अपास्य** - விட்டபின் **मृत्योः** - யமனிடமிருந்து, **भयं** - பயமானது **नास्ति इति** - இல்லை என, **यदि** - இருக்குமாயின் - **तर्हि** அப்பொழுது, **इतः** - யுத்தபூமியினின்றும், **अन्यतः** - வேறு இடத்திற்கு, **प्रयातुं** - செல்வது, **युक्तं** - தகுந்ததாகும். **अथ मरणं** - மரணமானது, **जन्तोः** - உயிருள்ளதற்கு, **अवश्यमेव** - நிச்சயமாக இருக்கின்றதாயின், **किमिति** - ஏன், **मुधा** - பயனின்றி, **मलिनं यशः** - அபகீர்த்தியை **कुरुध्वे** செய்துகொள்ளுகின்றீர்கள்.

இச்சுலோகம் அசுவத்தாமா, யுத்தபூமியினின்றும் பயந்து ஓடும் வீரர்களைப் பார்த்துக் கூறுவதாக உள்ளது.

யுத்த பூமியைத் தவிர மற்ற இடத்தில் இருப்பின் மனிதனுக்குச் சாவே இல்லை என்றிருக்குமாயின், உயிரைக்காக்க யுத்த பூமியினின்றும் ஓடுவது உசிதமாகும். பிறந்தவர் யாரும் இறப்பது நிச்சயம் என்றிருக்கும் பொழுது, யுத்த பூமியை விட்டு ஓடுவானேன்? அவ்வாறு ஓடுதலால் கெட்டபெயர்தான் உண்டாகும்.

अपास्य Indec. past part of **अस्** with **अप**.
मृत्योः 5th case sing.; **भी** and the words derived from it govern a noun in ablative case.
मुधा Indec.
कुरुध्वे Pres. 2nd pl. of **कृ**. VIII. A.
कुरुषे कुर्वाथे कुरुध्वे.

शक्तिभद्रः
आश्चर्यचूडामणिः
अंक: III, श्लोक: 24.

19. **यस्य** - எந்தப்பொருளுக்கு, **शोभा** - அழகு, **नैसर्गिकी** - இயற்கையாகவே இருக்கின்றதோ, **तत्** - அப்பொருள், **संस्कारं** - அழகு செய்தலை, **न अर्हति** - வேண்டுகின்றதில்லை; **कः** - எவர், **शशिनः** சந்திரனுடைய, **कलां** - கலையை, **मार्ष्टि** - துடைக்கின்றார்? **कौस्तुभः** - கௌஸ்துபரத்னமானது, **केन** - எவரால், **रज्यते** - ஒளியுடையதாகச் செய்யப்படுகிறது.

இயற்கையிலே அழகுள்ள பொருளுக்கு, அழகு செய்வதற்கான காரியங்களைச் செய்ய வேண்டியதில்லை. இயற்கையிலே பிரகாசமான சந்திர கலையை யாரும் துடைத்துப் பிரகாசப் படுத்துவதில்லை. மஹா விஷ்ணுவின் மார்பிலுள்ள கௌஸ்துபரத்னம்

இயற்கையிலே ஒளியுள்ளது. அதை யாரும் துடைத்து மெருகிட்டு அழகுடையதாகச் செய்யவில்லை. அதுபோல் ஒரு மனிதனிடம் குணம் இருக்குமாயின் அவன் தானே பிரகாசிப்பான். பிறர் உதவி தேவையில்லை.

निसर्गात् भवा नैसर्गिकी।

अर्हति Pres. 3rd sing of **अर्ह्** I. P.

मार्ष्टि मृष्टः मृजन्ति or **मार्जन्ति** Pres. 3rd sing of **मृज्** II P.

मृज्यते Pass.

रज्यते Pass. present 3rd sing of **रञ्ज्.** I or IV.

कौस्तुभं कः रञ्जयति Act .voice.

श्रीहर्षः

नैषधम्

सर्गः VI. श्लोकः 104.

20. **कोमलेच्छुः** - மிருதுவான புல்லை விரும்பும், பசு முதலியன, **क्रमेलकं** - (முட் செடியை தின்னும்) ஒட்டகத்தை, **निन्दति** - இகழ்கின்றன; **कण्टकलम्पटः** - முட் செடியில் விருப்புள்ள, **क्रमेलकः** - ஒட்டகம், **तं** - (மிருதுவான புல்லைத் தின்கின்ற) பசு முதலியவற்றை, **निन्दति** - இகழ்கின்றது; **इष्टभुजो**: தாங்கள் விரும்பியதைச் சாப்பிடுகின்ற, **तयोः** இவ்விரண்டு பிராணிகளுக்கும், **प्रीतौ** - (உணவை உண்பதால் வரும்) திருப்தி, **समायां सत्यां** - ஸமமாக இருக்கும் பொழுது, **एकतर-उपहासः** (ஒன்றை) மற்றொன்று பரி

ஹஸிப்பது, **न मध्यस्थता** - நடுநிலையிலிருந்து செய்த தாகாது.

(க - து) புல் தின்னும் பசு முட்செடியை தின்னும் ஒட்டகத்தை பரிகசிக்கலாம். அதே போல் ஒட்டகமும் பசுவைப் பரிகசிக்கலாம். புல்லும் முள்ளும் ஸமமான திருப்தியைத்தான் அளிக்கின்றன; அப்படி இருக்க, வஸ்துக்களின் தன்மையறியாமல் ஒன்றை மற்றொன்று பரிகஸிப்பது நடு நிலையில் இருந்து விஷயங்களின் குண குணங்களை ஆராய்ந்து செய்த காரியமாகாது. அது போல் தான் மனிதர்களிலும் ஒரு தேசத்தவர் மற்ற தேசத்தவரின் பழக்க வழக்கங்களைக் குறைத்துப பேசுவதும் ஆகும்.

कोमलं इच्छु : कोमलेच्छु : । कण्टके लंपट : कण्टकलंपट : । इष्टं भुञ्जाते इति इष्टभुजौ ; तयो : । Decline **भुक् भुजौ भुज :** etc.

प्रीतौ समायां Loc. Absolute.

मध्ये तिष्ठति मध्यस्थ :, तस्य भाव : ।

एकतरेण or **एकतरस्य उपहास : एकतरोपहास : ।**

वेदान्तदेशिक :

सुभाषितनीति

दृप्तपद्धतिः श्लोक : 11

21. **व्योम्ना** - ஆகாசத்தில், **गति :** - செல்லுதல் என்பது, **अस्ति** - (ஊர்க்குருவிக்கும்) இருக்கின்றது ; **तत्** - அதனால், **चटक :** - ஊர்க்குருவி, **गरुडं** - கருடனை, **अभिषेकेत किम्** - எதிர்க்க முடியுமா? **अलस :** சோம்பேரி, **क्षारं अंभ :** - உப்புத் தண்ணீரை, **पिबतु** - குடிக்

கட்டும்; (तेन) - அதனல், (सः) - அவன், **कलशीसुनुः** - அகஸ்த்யராக, **न खलु** - ஆகமாட்டான் அன்றே; **कण्ठे** - (கொசுவின்) குரலில், **नादः** - ஓசை, **कलः स्यात्** - இனியதாக இருக்கலாம். **तेन**-அதனல், **मशकः** கொசு, **क इव** - எவ்வாறு, **किन्नरपतिः** - கின்னரனுகுமா? **वैधर्म्यनियमः** - (பொருள்களிடம்) ஸ்திரமாகக் காணப் படும் வேற்றுமை, **कथञ्चित्** - எவ்வகையிலும், **साधर्म्यं** - (பொருள்களின்) ஒப்புமையை, **न हि क्षिपति** - போக்கு கின்றதில்லை.

துஷ்டனுக்கும் நல்லவனுக்கும் சில விஷயங்களில் ஒப்புமை யும் சில விஷயங்களில் வேற்றுமையும் காணப்படுகின்றன. ஒப் புமை இருப்பதால் துஷ்டன் நல்லவனகவோ, நல்லவன் துஷ்ட னகவோ ஆகமாட்டான். துஷ்டனும் நல்லவனும் பகலும் இரவும் போல், நீரும் நெருப்பும் போல் முற்றிலும் வேறு பட்டு இருக்க வேண்டுமென்ற நியதி இல்லை. அவர்களிடையில் காணப்படும் வேற்றுமை ஒப்புமையை அடியோடு நீக்கி விடாது; உதாஹரணங் கள்.

கருடனுக்கும் ஊர்க்குருவிக்கும் ஆகாயத்தில் பறத்தல் என்ற பொதுவான குணம் இருப்பதால் குருவி கருடனுகாது. தொலையிலுள்ள நல்ல தண்ணீரைக் கொண்டுவந்து குடிக்கச் சோம்பி, ஸமீபத்திலுள்ள கிணற்றின் உப்புத் தண்ணீரைக் குடிப்பவன் கடலைப் பருகிய அகஸ்தியராக முடியாது. பாடுபவ ரெல்லாம் கந்தர்வர்களல்லர்.

व्योम्ना - न, नपुं. तृ. ए. Decline **नामन्**।

अभि-सेकेत सेकेयातां सेकेरन्. Pot. 3rd sing of **सेक्** to go, to attack I. P.

परवशं कर्म परिवर्जयेः।

पिबतु पिबतां पिबन्तु Imper. 3rd sing of **पा (पिब्)** to drink I. P.

कलश्या : सूनु : कलशीसूनु : ।
किन्नराणां पति : किन्नरपतिः ।
समान : धर्म : यस्य स : सधर्मा ।
सधर्मण : भाव : साधर्म्यम् ।
विरूप : धर्म : यस्य स : विधर्मा, तस्य भाव : वैधर्म्यम् ।

श्रीस्तुति : श्लोक : 2.

22. **देवि** - *மஹாலக்ஷ்மியே*, **यस्या :** *உமக்கு*, **आविर्भाव :** *தோற்றமானது*, **कलशजलधौ** - *பாற்கடலிலும்*, **अध्वरे वापि** - *யாக பூமியிலும் இருக்கின்றது ;* **यस्या :** - *உமக்கு*, **सरसिजवनं** - *தாமரைக்காடும்*, **विष्णुवक्षःस्थलं वा** - *விஷ்ணுவின் திருமார்பும்*, **स्थानं** - *வாஸஸ்தானமாக இருக்கின்றது.* **यस्या :** - *உமக்கு*, **भुवनं अखिलं** - *இவ்வுலகம் முழுவதும்*, **दिव्यं पदं वा** - *ஸ்ரீ வைகுண்டமும்*, **भूमा** - *பெருமைக்குச் சான்ருக உள்ளன ;* **अनवधिगुणा** - *எல்லையற்ற குணமுடைய*, **सा त्वं** - *அத்தகைய தாங்கள்*, **स्तोक प्रज्ञै :** *சிறிதே அறிவுடைய மனிதர்களால்*, **कथं** - *எவ்வாறு*, **स्तूयसे** - *புகழப்படுவீர்கள் ?*

இச்சுலோகம் மகாலக்ஷ்மியின் பெருமையைக் கூறிப் புகழ்கின்றது. பாற்கடல் கடைந்த பொழுது அதனின்றும் தோன்றியவர் மஹாலக்ஷ்மி. யாக சாலையிலும் மற்றுமோர் சமயம் தோன்றினர். மஹாலக்ஷ்மியின் உறைவிடம் தாமரை வனமும், மஹா

விஷ்ணுவின் திருமார்பும். இவ்வுலகும் மறு உலகும் அவரது செல்வங்கள். எனவே, சிற்றறிவுள்ளவர்களால் அவரது பெருமையை முற்றிலும் அறிவதும், புகழ்வதும் முடியாததாகும்.

सरसि जायन्ते इति सरसिजानि । तेषां वनम् ।

विष्णो : वक्षस : स्थलं विष्णुवक्षःस्थलम् ।

भूमा - Mas. Dec. like **राजन् ।**

स्तोका प्रज्ञा येषां ते स्तोकप्रज्ञाः, तैः ।

अनवधिः गुण : यस्याः सा अनवधिगुणा ।

स्तूयसे Pass. pres 3rd sing. of **स्तु** to praise II.

स्तोकप्रज्ञाः कथं त्वां स्तुवन्ति Act. voice.

नीलकण्ठदीक्षितः
कलिविडंबनम् श्लोकः 73

23. **सन्तः** - பெரியோர்களும், **शठाश्च** - துஷ்டர்களும், **स्वार्थं** - தங்கள் காரியமான, **किञ्चित्** - ஒன்றையும், **न इच्छन्ति** - விரும்புகின்றதில்லை. **केनचित्** - யாராலும், **न प्रेर्यन्ते** - தூண்டப்படுவதில்லை. **परार्थेषु** - பிறர் காரியங்களில், **तुल्यवत्** - ஒரே வகையில், **प्रवर्तन्ते** - (இருவகையினரும்) முயல்கின்றனர்.

ஸாதுக்களுக்கும் அயோக்யர்களுக்கும் இருக்கும் ஒப்புமையை இச்சுலோகம் கூறுகின்றது. நல்லவர்களும், அயோக்யர்களும் பிறர் தூண்டுதலின்றிப் பிறர்க்காக முயலுகின்றனர். சுயநலத்தை எதிர்பார்ப்பதில்லை, இருவருக்கும் உள்ள வித்தியாஸம் என்னவென்றால், நல்லவர் உபகாரம் செய்வதற்காக முயல்வர்; அயோக்கியர்கள் தீங்கிழைப்பதற்காகப் பிறர் காரியங்களில் தலையிடுவார்.

मा कुरु जनधनयौवनगर्वम् ।

इच्छन्ति Pres. 3rd plural of **इष् (इच्छ्)** to wish VI P.

प्रेर्यन्ते. Pass. pres. 3rd plural of **ईर्** with **प्र**।

प्रवर्तन्ते-Pres. 3rd plural of **वृत्**।

सभारञ्जनशतकम्

श्लोक: 86.

24. **अर्थवन्त:** பயனுள்ள செயல்கள், **प्रशस्यन्ते** - புகழப்படுகின்றன. **तद्विनाकृता:** - பயனற்றவைகள், **निन्द्यन्ते**-நிந்திக்கப்படுகின்றன; **आगमेष्वपि** - வேதங்களிலும்கூட, **एवं** - இவ்வாறு, **चेत्** - இருக்குமாயின், **शरीरिषु** - மனிதர்களிடத்தில், **किमद्भुतम्** - இது ஒரு ஆச்சர்யமா?

अर्थ:—பயன் அல்லது செல்வம்; வேதமானது பயனளிக்கும் யாகாதிகளைப் புகழ்கின்றது. பயனற்ற செயல்களை நிந்தனை செய்கின்றது. உலகிலும், செல்வமுடையவர்களை மனிதர் புகழ்கின்றனர். இல்லாதவர்களை இகழ்கின்றனர்.

अर्थ:— என்ற சொல்லுக்கு உள்ள இரண்டு பொருளைக் கொண்டு இச்சுலோகத்தில் சமத்காரமாக ஒரு கருத்தைக் கவி தெரிவிக்கின்றார். நிஷ்பக்ஷபாதமாகவும், குணத்திற்குப் பெருமை தருவதாகவும் இருக்கவேண்டிய வேதத்திலேயே, **अर्थ**த்திற்கு மதிப்பும், **अर्थ** மற்றதற்கு நிந்தனையும் காணப்படுகின்றது. அப்படியிருக்க, ஆசை முதலிய துர்க்குணங்கள் கொண்ட மனிதர்கள், **अर्थ**த்திற்கு மதிப்

புத்தந்து புகழ்வதிலும், அது இல்லாதவர்களை இகழ்வதிலும் வியப்பு ஒன்றுமில்லை.

अर्थ : एषां अस्तीति अर्थवन्त :—

(1) பயனுடைய யாகாதிகள். (2) செல்வமுள்ள மனிதர்கள்

प्रशस्यन्ते Pass. pres 3rd plural of शंस् with प्र. प्रशंसन्ति Act. voice.

निन्द्यन्ते Pass. pres 3rd plural of निन्द् ; निन्दन्ति Active voice.

तेन विनाकृता : - तद्विनाकृता : ।

शरीरं एषां अस्तीति शरीरिण :, तेषु ।

यामुन :

चतुश्श्लोकी

श्लोक : 1

25. भगवति - மஹாலக்ஷ்மியே, ते - உமது, कान्त : - நாயகர், पुरुषोत्तम : - மஹாவிஷ்ணு ; शय्या - சயனமும், आसनं - ஆஸனமும், फणिपतिः - ஸர்ப்ப ராஜனை ஆதிசேஷன்; वाहनम् - வாஹனம், वेदात्मा- வேதவடிவினனாகிய, विहगेश्वर : - பக்ஷிராஜன் கருடன்; यवनिका - திரை, जगन्मोहिनी - உலகங்களை மயக்குகின்ற, माया - மாயை, सदयित : - மனைவிகளுடன் கூடிய, ब्रह्मेशादि सुरव्रज : - பிரம்மா, சிவபிரான் முதலான தேவர்க்கூட்டம், त्वद् दास-दासीगण :-உமது அடிமைகளின் கூட்டம் ; ते - உமது, नाम च - பெயரும்,

सुकृतं दुष्कृतं चैव गच्छन्तमनुगच्छति ।

श्री : इति एव - *ஸ்ரீ என்பதாகவே இருக்கின்றது* ; **त्वां** - *அத்தகைய தங்களை*, **वयं** - *நாங்கள்*, **कथं** - *எவ்வாறு*, **ब्रूमः** - *வர்ணித்துக் கூறுவோம்?*

(*க - து*) '*எங்களுடைய வாக்கிற்கு எட்டாதது தங்கள் பெருமை.*'

पुरुषेषु उत्तम : पुरुषोत्तम : ।
फणिनां पति : फणिपति : ।
वेद : आत्मा यस्य स : वेदात्मा ।
विहगानां ईश्वर : विहगेश्वर : ।
जगन्ति मोहयतीति जगन्मोहिनी ।
दयिताभि : सह वर्तन्ते इति सदयिता : ।
ब्रवीमि ब्रूवः ब्रूमः Pres 1st plur of ब्रू II. P.

नीतिः

(1) अविदित गुणापि सत्कवि—
फणिति : कर्णेषु वमति मधुधाराम् ।

(2) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलं अन्नं सुभाषितम् ।
मूढैः पाषाणकल्पेषु रत्नशब्दो निगद्यते ॥

पञ्चतन्त्रके अपरीक्षितकारके

द्वितीया कथा

' अतिलोभी '

பேராசைக்காரன்

Page 31. Lines 1 to 11.

कस्मिश्चिदधिष्ठाने............साहसिका : इति ॥

1. **कस्मिंश्चित्** - ஒரு, **अधिष्ठाने** - நகரத்தில், **चत्वारः** - நான்கு, **ब्राह्मण पुत्राः** - பிராம்மணப்பிள்ளைகள், **परस्परं** - ஒருவர்க்கொருவர், **मित्रतां** - நட்பை, **गताः** - அடைந்த வர்களாக, **वसन्ति स्म** - இருந்தனர். **ते चापि** - அவர் களும், **दारिद्र्योपहताः** - ஏழ்மையினால் தாக்கப்பட்டவர் களாக, **परस्परं** - ஒருவர்க்கொருவர், **मन्त्रं चक्रुः** ஆலோ சித்தனர் ; " **अहो** - அந்தோ ! **इयं दरिद्रता** - (என்ன) இவ்வேழ்மை ! **धिक्** - (இந்நிலையை) வெறுக்க வேண் டும்; **तद्** - ஆதலால், **अर्थाय** - பணத்திற்கு, **कुत्रचित्** - எங்கேனும், **गच्छामः** - செல்வோம்"; **इति** - இவ் வாறு, **संमन्त्र्य** - நன்கு ஆலோசித்து, **स्वदेशं** - தங்கள் நாட்டையும், **पुरं च** - நகரத்தையும், **स्वसुहृत्सहितं** - தங்கள் நண்பர்களுடன் கூடியதும், **बान्धवयुतं** - பந்துக்களுடன் கூடியதுமான, **गृहं च** - வீட்டையும், **परित्यज्य** விட்டு, **प्रस्थिताः** - புறப்பட்ட

னார்; **एवं** - இவ்வாறு, **क्रमेण** - க்ரமமாக, **गच्छन्त:** - செல்கின்ற அவர்கள், **अवन्तीं** - அவந்தி நகரமான உஜ்ஜயினியை, **प्राप्ता:** - அடைந்தனர். **तत्र** - அங்கு, **सिप्राजले** - ஸிப்ராநதி ஜலத்தில், **कृतस्नाना:** - ஸ்நானம் செய்தவர்களாக, **महाकालं** - மஹாகாலர் என்ற சிவ பிரானை, **प्रणम्य** - வணங்கிவிட்டு, **यावत्** - எப்பொழுது, **निर्गच्छन्ति** - வெளிவருகின்றனரோ, **तावत्** - அப் பொழுது, **भैरवानन्द: नाम** - பைரவாநந்தர் என்ற, **योगी** - யோகி, **संमुख:** - எதிரில் வருபவராக, **बभूव** - ஆனார்.

तत: - பிறகு, **तं** - அவரை, **ब्राह्मणोचित विधिना** - பிராம்மணருக்குத் தக்கமுறைப்படி, **संभाव्य** - கௌர வித்து, **तेनैव सह** - அவருடனேயே, **तस्य मठं** - அவரு டைய மடத்திற்கு, **जग्मु:** - சென்றனர். **अथ** - பிறகு, **तेन** - அவரால், **ते** - அவர்கள், "**भवन्त:** - நீங்கள், **कुत:** எங்கிருந்து, **समायाता:** - வந்திருக்கின்றீர்கள்? **क्व-यास्यथ** - எங்குபோகப் போகின்றீர்கள்? **किम् प्रयो-जनम्** - என்ன காரியம்," **इति** - என, **पृष्टा:** - கேட்கப் பட்டனர். **तत:** - பிறகு, **तै:** - அவர்களால், **अभिहितम्** - கூறப்பட்டது: **वयं** - நாங்கள், **सिद्धियात्रिका:** - ஸித் தியை விரும்பிச்செல்பவர்கள். **यत्र** - எங்கு, **धनाप्ति:** - பணம் கிடைக்குமோ, **वा** - அல்லது, **मृत्यु: वा भविष्यति:** - மரணம்தான் நேருமோ, **तत्र** - அங்கு, **यास्याम:** - போவோம், **इति एव** - என்றே, **निश्चय:** - எங்களது

உறுதியான எண்ணமுள்ளது. **तत्** - ஆகையால், **विवरप्रवेश** - பிலத்தில் புகுதல், **शाकिनी साधन** - சாகினியை வசப்படுத்தல், **श्मशान सेवन** - ச்மசானத்தில் இருத்தல், **महामांसविक्रय** - நரமாம்ஸம் விற்றல், **साधकवर्ति प्रभृतीनां** - காரியத்தை ஸாதிக்கும் வத்தி, முதலியவைகளில், **एकतम** : - ஒன்றுன, **कश्चित् उपाय** : ஏதேனும் ஒரு உபாயம், **अस्माकं** - எங்களுக்கு, **कथ्यतां** - சொல்லப்படட்டும். **भवान्** - தாங்கள், **अद्भुत शक्ति** : - ஆச்சர்யகரமான சக்தியுடையவரென, **श्रूयते** - கேள்வியுறுகின்றோம். **वयं अपि** நாங்களும், **अति साहसिका** : - துணிவான காரியத்தைச் செய்ய விருப்புடையவர்கள்," **इति** - என்றனர்.

अधिष्ठानं . நகரம்.

मित्रस्य भाव : मित्रता, ताम् ।

वसन्ति स्म. Present tense verb when used with **स्म** gives the past tense meaning.

दरिद्रस्य भाव : दारिद्र्यं, तेन उपहता : ।

मन्त्र : - ஆலோசனை,

चकार चक्रतु : चक्रु : Perf of **कृ**. VIII P.

धिक्-this governs a noun in the Acc.; the word **ताम्** or **दरिद्रतां** is to be understood.

अवन्ती-name of a country; here it means its capital town Ujjaini. **सिप्रा**-ஒரு நதி.

क्रोध : सुदुर्जय : शत्रु : ।

कृतं स्नानं यैः ते कृतस्नानाः। महाकालः - *உஜ்ஜயினியிலுள்ள சிவபிரானது பெயர்.*

जगाम जग्मतुः जग्मुः Perf. of **गम् (गच्छ्)** to go.

सिद्ध्यर्थं गताः यात्रिकाः सिद्धियात्रिकाः - *பொருளின் ஸித்தியைக் கருதி யாத்திரை செய்பவர்கள்.*

यास्याम : Future of **या।**

धनस्य आप्तिः धनाप्तिः।

विवरप्रवेश :— *குறை முதலியவைகளில், முன்பு இருந்தவர்களால் பதுக்கி வைக்கப்பட்டுள்ள செல்வத்தை அடைதற்காக அவற்றுள் புகுதல்.*

शाकिनीसाधनम्—*சாகினி என்ற தேவதையை, ஸ்வாதீனமாகச் செய்து அதன் மூலம் பணம் பெறுதல்.*

श्मशानसेवनम्— *சுடுகாட்டில் வசித்து த்யானம் முதலியவற்றைச் செய்து தேவதைகளை வசபபடுத்தல்.*

महामांसविक्रय :—*சுடுகாட்டில் துர்தேவதைகளை வசப்படுத்துவதற்காக நரபலி இட்டு, மனித மாம்ஸத்தை அத்தேவதைகளுக்குச் செல்வம் பெறுதற்காகக் கொடுத்தல்.*

साधकवर्ति :—*பொருளைச்சாதிக்கும் வத்தி ; ஸித்தி பெற்ற முனிவர்களால் தரப்படும் துணித்திரி போன்றது. இதைக் கையிலோ தலையின் மேலோ வைத்*

துக்கொண்டு குறிப்பிட்ட திசையில் நடந்து போக வேண்டும். அத்திரி தானக எந்த இடத்தில் விழுகின்றதோ அங்கு பூமிக்கடியில் பொருள் இருக்கும். இவ்வத்தி பொருள் இருக்குமிடத்தைக் கண்டுபிடிக்க உதவுவது.

अद्भुता शक्तिः यस्य सः अद्भुतशक्तिः।

भवान् श्रूयते-Pass voice. **भवन्तं शृणुमः** - Active voice.

सहसा वर्तन्ते इति साहसिकाः।

Lines 11 to 20.

भैरवानन्दोऽपि............प्रथमो निवृत्त. ॥

भैरवानन्दः अपि - பைரவாநந்தரும், **तेषां** - அவர்களின், **सिद्ध्यर्थं** - ஸித்திக்காக, **बह्वपायं** - மிக அபாயம் கொண்ட, **सिद्धिवर्तिचतुष्टयं** - ஸித்தி அளிக்கின்ற நான்கு வத்திகளை (திரிகளை), **कृत्वा** - செய்து, **आर्पयत्** - கொடுத்தார்; **आह च** - மேலும் கூறினார்; "**हिमालयदिशि** - ஹிமாலய திசையில், **गम्यतां** - செல்லுங்கள்; **तत्र** - அங்கு, **संप्राप्तानां** - அடைந்திருக்கின்ற உங்களுடைய, **वर्तिः** - திரியானது, **यत्र** - எங்கு, **पतिष्यति** - விழுமோ, **तत्र** - அங்கு, **निधानं** - புதையலை, **असन्दिग्धं** - சந்தேகமின்றி, **प्राप्स्यथ** - அடைவீர்கள்.

तत् स्थानं - அந்த இடத்தை, **खनित्वा** - தோண்டி, **निधिं** - புதையலை, **गृहीत्वा** - எடுத்துக்கொண்டபின், **व्यावृत्यतां** - (நீங்கள்) திரும்பலாம்" என்றார்.

सत्यं वद।

तथा - அவ்வாறு, **अनुष्ठिते** - செய்யப்பட்ட பொழுது, **गच्छतां** - செல்கின்ற, **तेषां** - அவர்களுள், **एकतमस्य** - ஒருவனுடைய, **हस्तात्** - கையிலிருந்து, **वर्तिः** - திரி, **निपपात** - கீழே விழுந்து ; **अथ** - பிறகு, **असौ** - அவன், **यावत्** - எப்பொழுது, **तं प्रदेशं** - அந்த இடத்தை, **खनति** - தோண்டுகின்றனே, **तावत्** - அப்பொழுது, **ताम्रमयी** - தாமிரமயமான, **भूमिः** - தரை, **(ददृशे)** - காணப்பட்டது; **ततः** பிறகு, **तेन अभिहितं** - அவனால் கூறப்பட்டது ; "**अहो** - ஆஹா! **स्वेच्छया** - உங்களிஷ்டப்படி, **ताम्रं** - தாமிரம், **गृह्यताम्** - எடுத்துக் கொள்ளப்படட்டும்" என்றான். "**भो मूढ** - மூடனே, **अनेन** - இவ்வுலோஹத்தினல், **किं क्रियते** - என்ன செய்ய முடியும்? **तत्** - அது, **प्रभूतमपि** - அதிகமாயிருப்பினும், **दारिद्र्यम्** - ஏழ்மையை, **न नाशयति** - போக்காது ; **तत्** - ஆகையால், **उत्तिष्ठ** - எழுந்திரு, **अग्रतः गच्छामः** - முன்னல் செல்வோம்," **इति** - என, **अन्ये** - மற்றவர்கள் **प्रोचुः** - கூறினர் ; **सः** அவன், "**भवन्तः** - நீங்கள் **यान्तु** - செல்லுங்கள்; **अहं** - நான், **अग्रे** - முன்னல், **न यास्यामि** - போகமாட்டேன்" என, **अब्रवीत्** - சொன்னன் ; **एवमभिधाय** - இவ்வாறு கூறிவிட்டு, **ताम्रं** - தாமிரத்தை, **आदाय** - எடுத்துக்கொண்டு, **प्रथमः** - முதல்வன், **निवृत्तः** - திரும்பினன்.

सिद्धियुक्ताः वर्तयः तासां चतुष्टयं-सिद्धिवर्तिचतुष्टयम्।
आर्पयत्-caus. Imperf. of ऋ.

SPEAK THE TRUTH.

गम्यताम् Pass. गच्छत Active.

प्राप्स्यथ-Future of आप् with प्र ।

खनति-Pres. 3rd sing of खन् to dig I. P.

ताम्रेण प्रचुरा ताम्रमयी ।

गृह्यताम् Pass. Imper. of ग्रह् । गृहाण Act. voice.

Page 32. Lines 1 to 6.

ते त्रयोऽपि . . . . .निवृत्ति : ॥

ते त्रय: अपि - *அம்மூவரும்*, **अग्रत:** - *முன்னால்*, **प्रस्थिता:** - *புறப்பட்டனர்*. **अथ** - *பிறகு*, **किञ्चिन्मात्रं** - *சிறிதளவு (தூரம்)*, **गतस्य** - *சென்ற*, **अग्रेसरस्य** *முன்னிருப்பவனுடைய*, **वर्ति:** - *திரியானது*, **निपपात** - *விழுந்தது*. **सोऽपि** - *அவனும்*, **यावत्** - *எப்பொழுது*, **खनितुं** - *தோண்டுவதற்கு*, **आरब्ध:** - *ஆரம்பித்தானோ*, **तावत्** - *அப்பொழுது*, **रूप्यमयी** - *வெள்ளி நிறைந்த*, **क्षिति:** - *பூமி*, **(ददृशे)** - *காணப்பட்டது*. **तत:** - *அதனால்*, **प्रहर्षित:** - *ஸந்தோஷமடைந்த அவன்*, "**भो:** - *நண்பர்களே*, **यथेच्छं** - *இஷ்டப்படி*, **रूप्यं** - *வெள்ளி*, **गृह्यतां** - *எடுத்துக்கொள்ளப்பட்டும்*. **अग्रे** - *முன்னால்*, **न गन्तव्यम्** - *போகவேண்டாம்*," *என்று*, **प्राह** - *சொன்னான்*. **तौ** - *(மற்ற) இருவரும்*, "**भो:** - *நண்பனே*, **पृष्ठत:** - *(நமக்கு)*, *பின்னால்*, **ताम्रमयी** - *தாமிரம் நிறைந்த*, **भूमि:** - *தரை இருந்தது*. **अग्रे** - *எதிரில்*, **रूप्यमयी** - *வெள்ளி நிறைந்த நிலம்*; **तत्** - *ஆகையால்*, **नूनं** - *நிச்சயமாக*, **अग्रे** - *இன்னும் முன்னால்*,

सुवर्णमयी - தங்கம் நிறைந்ததாக, **भविष्यति** இருக்கும். **तत्** - ஆதலால், **प्रभूतेनापि** - அதிகமாயிருப்பினும், **अनेन** - இதனால், **दारिद्र्यनाशः** - ஏழ்மையின் நாசம், **न भवति** - உண்டாகாது. **तत्** - அதனால், **आवां** - நாங்கள், **अग्रतः** - முன்னால், **यास्यावः** - போவோம்" என, **ऊचतुः** - சொன்னார்கள். **एवं उक्त्वा** - இவ்வாறு கூறிவிட்டு, **द्वावपि** - இருவரும், **अग्रे** - முன்னால், **प्रस्थितौ** - புறப்பட்டனர். **सोऽपि** - இரண்டாமவனும், **स्वशक्त्या** - தன் சக்திக்கு ஏற்றவாறு, **रूप्यं आदाय** - வெள்ளியை எடுத்துக்கொண்டு, **निवृत्तः** - திரும்பினான்.

अग्रे सरतीति अग्रेसरः, तस्य ।

रूप्येण प्रचुरा रूप्यमयी । सवर्णेन प्रचुरा सुवर्णमयी ॥

Lines 7 to 13.

तयोरपि . . . . .प्रतिपालयिष्यामि ॥

तयोः - அவ்விருவரும், **गच्छतोः** - செல்லும் பொழுது, **एकस्य** - ஒருவனுடைய, **वर्तिः** - திரி, **अग्रे** - முன்னால், **निपपात** - விழுந்தது. **सोऽपि** - அவனும், **प्रहृष्टः** - ஸந்தோஷமடைந்தவனாக, **यावत्** எப்பொழுது, **खनति** - தோண்டுகின்றானோ, **तावत्** - அப்பொழுது, **सुवर्णभूमिं** - தங்கம் நிறைந்த தரையை, **दृष्ट्वा** - கண்டு, **द्वितीयं** - இரண்டாமவனிடம், "**भोः** - நண்பனே, **स्वेच्छया** - உன்னிஷ்டப்படி, **सुवर्णं** - தங்கமானது, **गृह्यताम्** - எடுத்துக்கொள்ளப்படட்டும். **सुवर्णात्** - தங்

கத்தைக்காட்டிலும், **अन्यत्** - வேறு, **किञ्चित्** - ஒன்று, **उत्तमं** - சிறந்ததாக, **न भविष्यति** - இருக்காது" என, **प्राह** - சொன்னான். "**मूढ** - மூடனே, **किञ्चित्** - சிறிதும், **न वेत्सि** - நீ அறியவில்லை. **प्राक्** - முதலில், **ताम्रम्** - தாமிரம்; **तत:** - அதற்குப்பின், **रूप्यम्** - வெள்ளி; **तत:** - பிறகு, **सुवर्णम्** - தங்கம்; **तत्** - ஆகையால், **नूनं** - நிச்சயமாக, **अत: परं** - இதற்குப்பிறகு, **रत्नानि** - ரத்னங்களே, **भविष्यन्ति** - இருக்கும். **तेषां** அவைகளில் **एकतमेनापि** - ஒன்றினாலுங்கூட, **दारिद्र्यनाश:** - வறுமைக்கு நாசம், **भवति** - உண்டாகும். **तत्** - ஆதலால், **उत्तिष्ठ** - எழுந்திரு. **अग्रे गच्छ** - முன்னும் செல். **प्रभूतेन** - அதிகமாக இருப்பினும், **भारभूतेन** - சுமையாக இருக்கின்ற, **अनेन** - இதனால், **किम्** - என்ன பயன்?" என, **स:** அவன், **प्राह** - சொன்னான். "**भवान्** - நீ, **गच्छतु** - போ. **अहं** - நான், **अत्र** - இங்கு, **स्थित:** - இருந்துகொண்டு, **त्वां** - உன்னை, **प्रतिपालयिष्यामि** - எதிர்பார்த்துக்கொண்டிருக்கிறேன்" (என) **स:** - அவன் (மூன்றுபவன்), **आह** - சொன்னான்.

पपात पेततु: पेतु: Perf. 3rd sing of पत् I. P.

गृह्यतां - गृहाण Act. voice.

Lines 14 to 25.

तथानुष्ठिते . . . . .दृष्ट: पृष्टश्च । ततश्चैतत् जातम् ॥

तथा - அவ்வாறு, **अनुष्ठिते**- செய்யப்பட்டபொழுது, **सोऽपि** அவனும், **गच्छन्** - சென்று கொண்டு, **ग्रीष्मार्क** -

प्रतापसन्तप्ततनु:. கோடைகால சூரியனது வெய்யிலி ஞல் தஹிக்கப்பட்ட உடலுடையவனுகவும், **पिपासा-कुलित:** - தாகத்திஞல் மனங்குழம்பியவனுகவும், **सिद्धिमार्गच्युत:** - ஸித்திக்கான வழியினின்றும் விலகி யவனுக, **इत: च इत:** - இங்குமங்கும், **बभ्राम** - திரிந் தான். **अथ** - பிறகு, **भ्राम्यन्** - திரிகின்ற அவன், **रुधिर-प्लावित गात्रं** - ரத்தத்திஞல் நனைந்த சரீரமுடையவ னும், **भ्रमच्चक्रमस्तकम्** - சுற்றுகின்ற சக்கரத்தை தலையில் உடையவனுமான, **पुरुषं एकं** - மனிதன் ஒருவனை, **अपश्यत्** - பார்த்தான்.

तत: - அதனுல், **द्रुततरं** - வேகமாக, **गत्वा** - சென்று, "**भो:** - ஐயா? **भवान्** - நீ, **क:** - யார்? **किं** - ஏன், **एवं**-இவ் வாறு, **भ्रमता** - சுழலுகின்ற, **चक्रेण** - சக்ரத்துடன், **तिष्ठसि** - நிற்கின்ருய்? **कुत्रचित्** - எங்கேனும் ,**जलं** - ஜலம், **अस्ति यदि**- இருக்குமாயின், **मे**-எனக்கு, **कथय** - சொல்" **इति तम्** - என அவனிடம், **अवोचत्** - கேட்டான். **एवं** - இவ்வாறு, **तस्य**- அவன், **प्रवदत:** - சொல்லிக்கொண்டி ருக்கும்பொழுது, **तत् क्षणात्** - அந்த க்ஷணத்திலேயே, **तस्य शिरस:** - அவன் தலையினின்று, **ब्राह्मणमस्तके** - பிராம்மணனது தலையில், **चटितम्** - பதிந்தது. **स:** - அவன், "**भद्र** - ஐயா, **किमेतत्** - என்ன இது?", **आह** - என்ருன். **स:** அவன், **ममापि** - எனக்கும், **एवं एव** - இவ்வாறே, **एतत्** - இந்தச்சக்ரம், **शिरसि** - தலையில், **चटितम्** - பதிந்தது", **आह** - எனக் கூறினன். "**कदा** -

எப்பொழுது, एतत् - இந்த சக்ரம், अवतरिष्यति - கீழே இறங்கும். मे - எனக்கு, वेदना - வேதனை, महती - அதிகமாக, वर्तते - இருக்கின்றது. कथय - சொல்" என, स: आह - அவன், கேட்டான். स: आह - மற்ற வன் பதிலுரைத்தான். "यदा - எப்பொழுது, त्वमिव - நீ வந்ததுபோல், कश्चित् - ஒருவன், धृतसिद्धिवर्तिः - ஸித்திவர்த்தி யுடையவனாக, एवं आगत्य - இவ்வாறு வந்து, त्वां - உன்னிடம், आलापयिष्यति - பேசுவானோ, तदा - அப்பொழுது, तस्य मस्तके - தலையில், चटिष्यति - பதியும்," என்றான். "एवं स्थितस्य - இவ்வாறு இருந்த, तव - உனக்கு, कियान् कालः எவ்வளவுகாலம் ஆயிற்று? என, स: आह - அவன் கேட்டான். "सांप्रतं இப் பொழுது, धरणीतले - பூமியில், क: राजा - எவன் அர சன்?" என, स: आह - அவன் கேட்டான். "वीणा-वत्सराज: - வீணை நிபுணன் வத்ஸராஜன்" என்றான். स: आह - மற்றவன் சொன்னான். "अहं तावत् - நான், कालसंख्यां - காலத்தின் எண்ணிக்கையை, न जानामि - அறியேன். परं - ஆனால், यदा - எப்பொழுது, रामः ராமன், राजा - आसीत् - அரசனாக இருந்தாரோ, तदा - அப்பொழுது, अहं - நான், दारिद्र्योपहतः - ஏழைமை யினால் கஷ்டமடைந்தவனாக, सिद्धिवर्तिम् - ஸித்தி வர்த் தியை, आदाय - எடுத்துக்கொண்டு, अनेन पथा - இவ்வ ழியே, समायातः - வந்தேன். तदा அப்பொழுது, मया - என்னால், अन्यः नरः - மற்றொரு மனிதன், मस्तक -

धृतचक्र :-தலையிலே தாங்கப்பட்ட சக்கரமுடையவனை, **दृष्ट** : பார்க்கப்பட்டான், **पृष्टश्च** - கேட்கவும் பட்டான். **ततश्च** - அதற்குப்பின், **एतत्** - இது, **जातम्** - நிகழ்ந்தது."

एक : एव एकाकी Dec. like **गुणिन्** ।

पातुं इच्छा पिपासा, तया आकुलित : ।

बभ्राम बभ्रमतु : बभ्रमु : । Perf. of **भ्रम्** ।

भ्रमत् चक्रं मस्तके यस्य स : - भ्रमच्चक्रमस्तक : ; तम् ।

अतिशयेन द्रुतं द्रुततरम् ।

आलापयिष्यति-Future 3rd sing of **लप्** with **आ** to talk **आलापयिष्यति** means **आलपिष्यति** ।

चटिष्यति Future of **चट्** to cover I. P.

कियान्-Dec. **कियान् कियन्तौ कियन्त :** etc.

वीणायां निपुण : वत्सराज : वीणावत्सराज : ।

पथा Ins. sing of **पथिन्** ।

मस्तके धृतं चक्रं येन स : मस्तकधृतचक्र : ।

Page 33, Lines 1 to 13.

स आह "भद्र..........................बुद्धिरुत्तमा ॥

स : - அவன், "**भद्र** - நல்லவனே, **एवं** - இவ்வாறு, **स्थितस्य** - இருந்த, **तव** - உனக்கு, **कथं** - எவ்வாறு, **भोजन जलप्राप्ति :** - உணவும் தண்ணீரும் கிடைத்தல் என்பது, **आसीत्** - இருந்தது?" (என) **आह** - கேட்

டான். **सः** - மற்றவன், **आह** - பதில் சொன்னான். “**भद्र** - நல்லவனே, **धनदेन** - குபேரனாலே, **निधानहरण - भयात्** - புதையல்கள் பறிக்கப்படுமோ என்ற பயத்தினால், **सिद्धानां** - ஸித்திவத்தி யுள்ளவர்களுக்கு, **एतत् - भयं** - இந்த பயமானது, **दर्शितं** காண்பிக்கப்பட்டுள்ளது. **तेन** - அதனால், **कश्चिदपि** - யாரும், **अत्र** - இங்கு, **नागच्छति** - வருகின்றதில்லை. **कश्चित्** - ஒருவன், **यदि आयाति** - வருவானாயின், **(तदा)** - அப்பொழுது, **सः** - அவன், **क्षुत्-पिपासा-निद्रा रहितः** - பசி, தாகம், நித்திரை முதலியவை அற்றவனாகவும், **जरामरण वर्जितः** - கிழத்தனம், சாவு இரண்டு மற்றவனாகவும், **एवं** - இவ்வாறு, **वेदनां केवलं**- வேதனையை மாத்திரமே, **अनुभवति** - அனுபவிக்கின்றான். **तत्** - ஆதலால், **मां** - எனக்கு, **स्वगृहाय**- என் வீடு செல்ல, **आज्ञापय** - உத்தரவு கொடு” **इति** - என்று, **उक्त्वा** - சொல்லிவிட்டு, **गतः** - சென்றான்.

अथ - பிறகு, **तस्मिन्** - நான்காவது பிராம்மணன், **चिरयति** - தாமதிக்கும் பொழுது, **सुवर्ण सिद्धिः** - ஸுவர்ண ஸித்தி பெற்றவன், **तस्य अन्वेषणपरः** - அவனைத் தேடுவதில் கருத்துடையவனாக, **तत्पदपंक्त्या** - அவனது அடிச்சுவடால், **यावत्** - எப்பொழுது, **किञ्चित्** - ஒரு, **वनान्तरं** - காட்டுப்பிரதேசத்திற்கு, **आगच्छति** - வருகின்றானோ, **तावत्** - அப்பொழுது, **रुधिर-प्लावित शरीरः** - ரத்தத்தால் நனைந்த சரீரமுடையவனும், **मस्तके** - தலையில், **भ्रमता** - சுழலுகின்ற, **तीक्ष्णेन** -

---

पितृदेवो भव।

கூறான, **चक्रेण** - சக்கரத்தினால், **सवेदनः** - மிக வேதனை யுடையவனுமான.......அவன், **क्वणन्** - முனகிக் கொண்டு, **उपविष्टः तिष्ठति** - உட்கார்ந்திருந்தான்; **तत्समीपवर्तिना भूत्वा** - அவன் அருகில் இருப்பவனாக ஆகி, **सबाष्पं** - கண்ணீருடன், "**भद्र** - நல்லவனே, **किमेतत्** - என்ன இது?" (என), **पृष्टः** - கேட்கப்பட்ட, **सः** - அவன், " "**विधिनियोगः** - விதியின் கட்டளை" **आह** - என்றான். "**कथं तत्** - அதெப்படி? **एतस्य** - இதன், **कारणं** - காரணத்தை, **कथय** - சொல்," (என), **स आह** - அவன் கேட்டான், **तेन** - அவனால், **पृष्टः** - கேட்கப்பட்ட, **सः** - அவன், **सर्वं** - எல்லா, **चक्रवृत्तान्तं** - சக்கர வரலாற்றினையும், **अकथयत्** - சொன்னான். **तत्** - அதை, **श्रुत्वा** - கேட்டு, **असौ** - மூன்றாவது மனிதன், **तं** - நான்காமவனை, **विगर्हयन्** நிந்தித்துக்கொண்டு, **इदं** - இதை, **आह** - கூறினான்.

"**भोः** - நண்பனே, **मया** - என்னால், **अनेकशः** - பல முறையும், **निषिद्धः** - தடுக்கப்பட்ட, **त्वं** - நீ, **मे वाक्यं** - என் வார்த்தையை, **न शृणोषि** - கேட்கவில்லை; **तत्** - ஆதலால், **किं क्रियते** - (இப்பொழுது) என்ன செய்ய முடியும்? **विद्यावान् अपि** - கல்வியுடையவனாயினும், **कुलीनः अपि** - நற்குலத்தில் தோன்றியவனாயினும் நீ, **बुद्धिरहितः** புத்தியற்றவன்.

अथवा - அல்லது, **इदं** - இது, **साधु** - நன்றாக, **उच्यते** - கூறப்பட்டுள்ளது.

बुद्धि: - புத்தி, **वरम्** - மேலானது, **सा** - எல்லோராலும் புகழப்படுகின்ற, **विद्या** - கல்வி அறிவு **न वरम्** - சிறந்ததல்ல; **विद्याया:** - கல்வியைக் காட்டிலும், **बुद्धि:** - விவேகமானது, **उत्तमा** - சிறந்தது."

(க - து) சிலர் இயற்கையிலே விவேகம் - நல்லதையும் அல்லாததையும் அறியும் பத்தி - உடையவர்களாக இருக்கின்றனர். இத்தகைய அறிவு மிக முக்யமானது. கல்வியினால் வரும் அறிவைக் காட்டிலும் இப்பகுத்தறிவே சிறந்தது. ஏனெனில் கல்வியறிவைப் பெற்றும் தமக்கு நன்மை எது என உணராமல் விபத்தில் சிக்கிக் கொள்பவனைத்தான் 'பலகற்றும் கல்லார்' என்பது. அவர்கள் தான் 'படித்த முட்டாள்கள்' எனப்படுபவரும் ஆவர்.

धनदेन - निधान हरणभयात् ।

ஹிமாலயத்திற்கு வடக்கிலுள்ள நிலம் முழுவதும் குபேரனுடையது. நிலத்தின் கீழ் எங்கும் வெள்ளி தங்கம் முதலியவை இருந்தன. சாதாரண மனிதர்களுக்குப் புலப்படாத அவைகள் ஸித்திவத்தி மூலம் எளிதிலே கண்டு பிடிக்கப்படும். எனவே அத்தகைய ஸித்தர்கள் வந்தால் அவர்களை அச்சுறுத்துவதற்கு அச்சக்கரத்தை தண்டனையாக ஏற்படுத்தி இருந்தான். ஸித்திவத்தியுடன் வந்ததால் நான்காமவன் தண்டனை பெற்றான். வத்தியின்றி வந்ததால் மூன்றாமவனுக்கு அக்கஷ்டம் நேரவில்லை.

पातुं इच्छा पिपासा ।

जरया मरणेन च वर्जित: ।

चिरं कुर्वति चिरयति । Loc. sing of 'चिरयन्' । वेदनया सह वर्तते इति सवेदन: ।

विगर्हयन्-Pres. part of **गर्ह्** 10 P.

अनेकशः Indec.

शृणोषि शृणुथः शृणुथ Pres. 2nd sing of श्रु to hear. V.

कुले जातः कुलीनः।

बुद्ध्या रहितः बुद्धिरहितः।

वरम्=Better—is an Indec.

नीतिः

अतिलोभः न कर्तव्यः।

HONOUR YOUR GUESTS.

विक्रमार्कचरित्रम्

முன்னுரை

விந்தியமலைக்கு வடக்கேயுள்ள உஜ்ஜயினீ என்ற நகரத்தை விக்ரமார்க்கன் என்ற அரசன் ஆண்டுவந்தபொழுது, தேவலோகத்தில் ரம்பைக்கும், ஊர்வசிக்கும் நர்த்தன விஷயத்தில் மிகுந்த வாதம் உண்டாகவே, அதைத் தீர்த்துவைக்க இந்திரன் விக்ரமனை அழைத்தான்.

விக்ரமனும் தேவலோகம் சென்று நடனமாதர் இருவரது நாட்டியத்தையும் கூர்ந்து கவனித்து, பக்ஷபாதமின்றி ஊர்வசியின் பக்கம் தீர்ப்பளித்தான். இந்திரன் விக்ரமனது பேரறிவைக்கண்டு சந்தோஷித்து முப்பத்திரண்டு பதுமைகள் கொண்ட ரத்னமயமான ஸிம்மாஸனம் ஒன்றை, அவனுக்குப் பரிசாக அளித்தான்.

விக்ரமனுக்குப்பிறகு, அந்த ஸிம்மாஸனத்தில் உட்கார்ந்து அரசுபுரிய வேறு எவரும் தகுதியுள்ளவராக இருக்கவில்லை. ஆதலின் விக்ரமனது மந்திரிகள் அதைப் பூமியில் புதைத்துவிட்டனர். பிறகு அந்நிலத்தை ஒரு பிராம்மணருக்குத் தானம் செய்தார்கள்.

ஒரு சமயம் போஜன் அங்குவந்து, ஸிம்மாஸனம் புதைக்கப்பட்ட இடத்திலிருக்கும்பொழுது பெருந்தன்மையுடனும், வேறு இடத்திலிருக்கும் பொழுது தாழ்ந்த மனப்பான்மையுடனும் அந்தப் பிராம்மணர் பேசுவதைக் கவனித்து, அந்த இடத்தில் பூமியின்கீழே ஏதேனும் விசேஷமிருக்கலாமென்று ஊகித்து, அந்தணருக்கு மிகுந்த திரவியத்தைக்கொடுத்து அந்த இடத்தைத் தன்னுடையதாகச் செய்துகொண்டான்.

பிறகு, அங்கே பூமியைத்தோண்டிக் கீழிருந்து ஸிம்மாஸனத்தை எடுத்து தன் நகருக்கு கொண்டு சேர்த்தான். பின்னர் நல்ல முகூர்த்தத்தில் அச்சிம்மாஸனத்தில் ஏறச்சென்றான். அச்சமயம் அதில் பொருத்தப்பட்டிருந்த முப்பத்திரண்டு பதுமைகளும் ஒன்றன்பின் ஒன்றாக போஜன் அதில் ஏறுவதற்குத் தகுதியற்றவன் என்று கூறி, விக்ரமார்க்கனுடைய உயரிய குணங்களை எடுத்துரைத்தன.

உங்களுக்குப் பாடமாக வந்துள்ளது பதினொன்றாவது பதுமை கூறும் கதையாகும்.

मातृदेवो भव ।

एकादशमुपाख्यानम्

பதினேராவதுகதை

Page 34, Lines 1 to 8

पुनरपि . . . . स ब्रवीत् ।

पुनरपि - மறுபடியும், **जातु** - ஒருசமயம், **शुभे मुहूर्ते** - சுபமான முஹூர்த்தத்தில், **सिंहासनं** - ஸிம்மாஸனத்தை, **अधिरोढुं** - ஏறுவதற்காக, **धारेन्द्रे** - தாரா நகர அரசனாகிய, **भोजे** - போஜன், **स संभ्रमं** - மிக அவசரமாக, **समागते** - வந்தபொழுது, **अन्या पाञ्चालिका** - மற்ளெருபதுமை, **निवार्य** - தடுத்து, **व्याजहार** - கூறியது. "**राजन्** - அரசனே, **निवारित: अपि** - தடுக்கப்பட்டவனயினும், **सिंहासन-आरुरुक्षया** - ஸிம்மாஸனத்தில் ஏற விருப்பத்தினல், **किं एवं** - ஏனிவ்வாறு, **भूयो भूय:** - மறுபடியும் மறுபடியும், **समागच्छसि** - வருகின்ருய்? **इदं** - இந்த ஆஸநம், **भवादृशानां** - உன்போன்றவர்களுக்கு, **दुर्लभं हि** - கிடைத்தற் கரிதல்லவா? **महेन्द्रस्य** - இந்திரனுடைய, **आदेश:** - உத்தரவும், **तथा हि** - அவ்வாறுதான் உள்ளது. '**विक्रमेण** - விக்ரமனலோ, **तत्सदृशेन** - அவனுக்கு ஸமமானவனலோ, **तस्मात्** - அவனைக்காட்டிலும், **अधिकेन वा** - உயர்ந்தவனலோ, **इदं** - இந்த ஸிம்மாஸனம், **अध्यासितव्यम्** - அமரப்படவேண்டும்.' **इति** - என்று. **तत्** - ஆகையால், **यथागतं** - வந்தபடியே, **निवर्तस्व** - திரும்பு; **भवत:** - உனக்கும், **विक्रमस्य च** - விக்ரமனுக்கும், **अन्तरं** - வித்தியாஸமா

னது, **महत्** - மிக அதிகமானது," **इति** - என்றது. **तत् श्रुत्वा** - அதைக் கேட்டு, **भोज:** - போஜன், **लज्जित: अपि** - வெட்கமடைந்தானாயினும், **विक्रमगुण-श्रवण कुतूहली** - விக்ரமனுடைய குணங்களைக் கேட்பதில் ஆவலுடையவனாக, "**पाञ्चालिके** - பதுமையே, **विक्रमस्य** - விக்ரமனுடைய, **गुण:** - குணம், **कीदृश:** - எத்தகையது? **कथय** - சொல்" **इति** - என்று, **पप्रच्छ** - கேட்டான். **सा** - அது, **अब्रवीत्** - கூறிற்று.

व्याजहार जह्रतु: जह्रु: Perf. 3rd sing of हृ with वि। भूय: Indec.

आरोढुं इच्छा तया अरुरुक्षया।

भवानिव पश्यतीति भवादृश: तेषाम्।

अध्यासितुं योग्यम् अध्यासितव्यम्।

निवर्तस्व-निवर्तेथां निवर्तध्वम् Imper. 2nd sing. of वृत् (वर्त्) I A.

लज्जा अस्य सञ्जाता इति लज्जित:

कुतूहलं अस्य अस्तीति कुतूहली।

पप्रच्छ: पप्रच्छतु: पप्रच्छु: Perf. 3rd sing. of प्रच्छ् to ask. VI.

अब्रवीत् - अब्रूतां अब्रुवन् Imperf. 3rd sing of ब्रू II P.

Lines 9 to 18

महीपाल......अस्तंगत : ।

महीपाल - அரசனே, **श्रूयतां** - கேட்கப்படட்டும்; **भूमण्डले** - பூமியில், **बहव:** - பல, **राजान:** - அரசர்கள், **सन्ति** - இருக்கின்றனர். **किन्तु** - ஆனால், **विक्रमतुल्यं** - விக்ரமனுக்குச் சமமாக, **कञ्चित्** - எவனையும், **न पश्यामि**- நான் காணவில்லை. **विक्रमगतान्** - விக்ரமனிடம் உள்ள, **विविधान्** - பலவித, **विचित्रान्** - விசித்திரமான, **गुण विशेषान्** - சிறந்த குணங்களை, **विचिन्त्यन्त्या:** - நினைக்கின்ற, **मम** - எனது, **मन:** - மனம், **किमपि किमपि** - விவரிக்க இயலாத, **नवं नवं** - மிகப்புதிய, **आश्चर्यं** - ஆச்சர்யத்தை, **आवहति** : - உடையதாக இருக்கின்றது. **स्वराज्य भरणे** - தங்கள் ராஜ்யத்தைப்பாதுகாப்பதிலும், **अनिपुणा:** - திறமையற்றவர்களும், **सदा:** - எப்பொழுதும், **चिन्ता व्याकुला:** - மனக்கவலையால் குழப்பமடைந்தவர்களும், **दिवानिशम्** - பகலிலும் இரவிலும், **निद्रां अपि** - தூக்கத்தையும்கூட, **अलभमाना:** - அடையாதவர்களும், **कष्टाय एव** - கஷ்டத்திற்காகவே, **राज्यं** - ராஜ்யத்தை, **वहन्त:** - வஹிப்பவர்களும், **स्वदेशवासिनी:** - தன் தேசத்தில் வஸிக்கின்ற, **प्रजा:** - பிரஜைகளை, **क्लेशयन्त: च** - வருத்துகின்றவர்களுமான, **राजान:** - அரசர்கள், **तत्र तत्र** - ஆங்காங்கு, **सन्ति** - இருக்கின்றனர். **एष: विक्रम:** - இந்த விக்ரமனோவெனில், **सर्वान्** - எல்லா, **प्रत्यर्थिनृपालान्** - சத்ரு அரசர்

களையும், **स्वपादपद्मोपजीविनः** - தனது பாதாரவிந்தத்தை அண்டிப் பிழைப்பவர்களாக, **विधाय** - செய்த பின், **समर्थेषु** - திறமைவாய்ந்த, **मन्त्रिषु** - மந்திரிகளிடத்தில், **न्यस्त समस्त भारः** - எல்லா பாரத்தையும் வைத்தவனாக, **निश्चिन्तं** - கவலையின்றி, **अनायासेन** - சிரமமின்றி, **प्रजाः** - ஜனங்களை, **रञ्जयन्** - மகிழ்விப்பவனாக, **एकदा** - ஒருசமயம், **योगिवेषेण** - யோகியின் வேஷத்தில், **प्रच्छन्नः** - மறைந்து, **देशान्तरसञ्चाराय** - வெளிநாட்டில் ஸஞ்சரிப்பதற்காக, **प्रतस्थे** - புறப்பட்டான். **यत्र** - எங்கு, **स्वचित्तस्य** - தன் மனத்திற்கு, **सुखं अभूत्** - ஸுகம் உண்டாயிற்றோ, **तत्र** - அங்கு, **कतिचित्** - சில, **दिनानि** - நாட்கள், **न्यवसत्** - வஸித்தான். **यत्र च** - எங்கு, **आश्चर्यं** - ஆச்சர்யமான விஷயம், **दृष्टं** - பார்க்கப்பட்டதோ, **तत्रापि** - அங்கும், **कंचित् कालं** - சிறிதுகாலம், **अनयत्** - போக்கினன். **एवं** - இவ்வாறு, **एकदा** - ஒரு சமயம், **कुत्रापि** - ஏதோ ஒரு, **अरण्ये** - காட்டில், **तस्य** - அவன், **पर्यटतः** - திரிந்துகொண்டிருக்கும்பொழுது, **सूर्यः** - ஸூர்யன், **अस्तं जगाम** - அஸ்தமித்தான்.

मह्याः पालः महीपालः तस्य संबुद्धिः हे महीपाल। श्रूयतां Pass. Imper. of श्रु. शृणु Act. voice.

सन्ति अस्ति स्तः सन्ति Pres. 3rd sing. of अस्।

आवहति Pres. 3rd sing of वह्।

दिवा च निशायां च अनयोः समाहारः दिवानिशम्।

पिशुनतां मा भज।

प्रत्यर्थिन : नृपाला : तान् ।

पादपद्मं उपजीवन्तीति पादपद्मोपजीविन : ।

योगिन : वेष : तेन । अन्य : देश : देशान्तरं, तस्मिन् सञ्चार :, तस्मै । प्रतस्थे - Perf. of स्था. Note ghetr. point.

अभूत् Aorist of भू ।

कतिचित् दिनानि Adverb of time is used in the 2nd Case.

पर्यटत : Gen. sing. of अट् पर्यटन् Pres. part of अट् with परि

Page 35, Lines 1 to 11

ततश्च कस्यापि......पटुचञ्चु : प्राह

ततश्च - *பிறகு*, **कस्यापि** - *ஒரு*, **वृक्षस्य मूलं** - *மரத்தினடியை*, **आश्रित्य** - *அடைந்து*, **स्थितः** - *இருந்தான்*. **तस्य** - *அந்த*, **वृक्षस्य उपरि** - *மரத்தின்மேல்*, **वृद्धः** - *வயதுமுதிர்ந்த*, **चिरजीवी नाम** - *சிரஞ்சீவி என்ற*, **पक्षिराजः** - *பறவை அரசு*, **कोऽपि** - *ஒன்று*, **वासं अकरोत्** - *வசித்துவந்தது*. **तस्य** - *அதனுடைய*, **पुत्राः** - *புத்திரர்களும்*, **पौत्राश्च** - *பேரன்களும்*, **प्रातः** - *காலையில்*, **देशान्तरं गत्वा** - *அயல் இடங்களுக்கு சென்று*, **स्वोदरं आपूर्य** - *தாங்கள் உணவுகொண்டபின்*, **सायं** - *ஸாயங்*

காலம், **प्रत्येकं** - ஒவ்வொன்றும், **एककं** - ஒவ்வொரு, **फलं** - பழத்தை, **आनीय** - கொண்டுவந்து, **तस्मै वृद्धाय** - அக்கிழப்பறவையின் பொருட்டு, **दिशन्तः** - கொடுத்துக்கொண்டு, **सुखं** - ஸுகமாக, **ऊषुः** - வசித்தன. **इदं** - இவ்வாறு செய்தல், **युज्यते** - தகுந்ததே, **यतः** - ஏனெனில்,

श्लोकः—

"**वृद्धौ** - வயது முதிர்ந்த, **माता पितरौ** - தாய்தந்தையர், **सती** - பதிவ்ரதையான, **भार्या** - மனைவி, **शिशुः** - குழந்தையான, **सुतः** - மகன் என்ற இவர்கள், **अकार्य शतं कृत्वा अपि** - தகாதகாரியங்கள் பல செய்தேனும், **भर्तव्याः** - காப்பாற்றப்படவேண்டும்" **इति** - என்று, **मनु** - மனு, **अब्रवीत्** - கூறியுள்ளார்.

तस्यां च रात्रौ - அன்று இரவு, **सुखोपविष्टः** - ஸுகமாக உட்கார்ந்திருந்த, **चिरजीवी** - சிரஜீவி, **विक्रमे** - விக்ரமன், **शृण्वति** - விக்ரமன் கேட்டுக்கொண்டிருக்கும்பொழுது, **पक्षिणः** - பறவைகளிடம், "**भोः पुत्राः** - மக்களே, **सर्वतः** - எங்கும், **पर्यटन्तः** - திரிகின்ற, **भवन्तः** - நீங்கள், **किं किं अद्भुतं** - என்ன என்ன ஆச்சர்யத்தை, **अपश्यन्** - கண்டீர்கள்" **इति** - என்று, **अपृच्छत्** - கேட்டது. **तदा** - அப்பொழுது, **पटुचञ्चुः नाम** - படுசஞ்சு, என்ற, **कश्चित्** - ஒரு பறவை, "**अहं** - நான், **किमपि आश्चर्यं** - ஒரு ஆச்சர்யத்தையும், **न अद्राक्षं-**

காணவில்லை. **किन्तु** - ஆனால், **परेद्युः** - நாளையதினம், **मम** - எனக்கு, **महत् दुःखं** - பெருந்துக்கம், **भविष्यति** - நேரப்போகின்றது" **इति** - என்று, **प्राह** - கூறியது. **तत्** - அதை, **श्रुत्वा** - கேட்டு, "**वत्स** - குழந்தாய், **किं तत् दुःखम्** - அது என்ன துக்கம்?" **इति** - என்று, **चिरञ्जीवी पप्रच्छ** - சிரஞ்சீவி கேட்டது. **पटुचञ्चुः प्राह** - படுசஞ்சு பதில் கூறியது.

पक्षिणां राजा पक्षिराजः, राजन् at the end of a tat-purusha compound changes into राज ।

दिने दिने प्रतिदिनम् ।

दिशन्तः Pres. Part of दिश् । ऊषुः perf. 3rd plural of वस् । उवास ऊषतुः ऊषुः ।

अकार्याणां शतम् अकार्यशतम् ।

भर्तुं योग्याः भर्तव्याः ।

विक्रमे शृण्वति Loc. Abs.

भवन्तः अपश्यन् – भवत् – the second person pronoun governs a verb in third person. Hence अपश्यन् Imperf. 3rd plural of दृश् (पश्य्) I. P.

अद्राक्षं अद्राक्ष्व अद्राक्ष्म. Aorist 1st sing of दृश्.

OLD AGE DESTROYS BEAUTY.

Lines 12 to 24

तात, श्रूयताम्........संक्रामति इति ।

तात - தந்தையே, **श्रूयताम्** - கேட்கப்படட்டும். **उत्तरदेशे** - வடநாட்டில், **शैवाल: नाम** - சைவாலம் என்ற **शैल:** - மலை, **अस्ति** - இருக்கின்றது. **तत्समीपे** - அதன் அருகில், **पलाश नगरं नाम** - பலாச நகரம் என்ற, **किमपि नगरं** - ஒரு நகரம், **वर्तते** - இருக்கின்றது. **तत्र च पर्वते** - அந்த பர்வதத்தில், **कश्चित् राक्षस:** - ஒரு ராக்ஷஸன். **प्रतिदिनं** - ஒவ்வொருநாளும், **मार्गागतान्** - வழியில்வந்த, **जनान्** - மனிதர்களை, **बलात्** - பலாத்காரமாக, **पर्वतं नीत्वा** - மலைக்குக்கொண்டு போய், **भक्षयन्** - தின்றுகொண்டு, **वसति(स्म)**-வசித்துவந்தான். **एकदा** - ஒருசமயம் **सर्वे जना:** - எல்லா ஜனங்களும், **संभूय** - ஒன்றுசேர்ந்து, **राक्षस समीपं** - ராக்ஷஸனின் ஸமீபத்திற்கு, **गत्वा** - சென்று, "**महापुरुष** - மஹாபுருஷனே, **मार्गागतान्** - வழியில்வந்த, **जनान्** - மனிதர்களை, **एवं** - இவ்வாறு, **यथेच्छं** - உன்னிஷ்டப்படி. **मा जहि** - கொல்லாதே. **वयं** - நாங்கள், **भवदाहारार्थं** - உன்னுடைய சாப்பாட்டிற்காக, **प्रतिदिनं** - ஒவ்வொருநாளும், **एकं पुरुषं** - ஒரு மனிதனை, **प्रदास्याम:** - கொடுப்போம்" **इति** - என்று, **प्रार्थयामासु:** - வேண்டினார். **राक्षस: अपि** - ராக்ஷஸனும், **तथा इति** - அவ்வாறே என, **अंगीचकार** - ஒத்துக்கொண்டான். **तत: आरभ्य** - அதுமுதல், **जना:** - ஜனங்கள், **प्रतिदिनं** - ஒவ்வொருநாளும், **दिनक्रमेण** -

நாள் முறைப்படி, **एकं** - ஒரு புருஷ மனிதனை, **तस्मै** - அவனுக்கு, **प्रयच्छन्तः** - கொடுத்துக்கொண்டு, **यथाकथंचित्** - எவ்வாறோ, **कालं** - காலத்தை, **नयन्ति** - போக்கிவருகின்றனர். **इदानीम्** - இப்பொழுது- **मम** - எனக்கு, **पूर्वजन्म निमित्त भूतस्य** - முன்ஜன்மபிறவிக்குக் காரணமான. **ब्राह्मणस्य** - பிராமணரது, **बलि. वासरः** - உணவுதரும்நாள், **संप्राप्तः** - வந்துள்ளது- **तस्य च** - அவருக்கும், **एकः एव पुत्रः** - ஒரேமகன் ; **तं** - அவனை, **यदि दद्यात्** - கொடுப்பாரேயானால்: **सन्ततिविच्छेदः** - ஸந்ததி நாசமானது, **भवेत्** - உண்டாகும். **आत्मानं एव** - தன்னையே, **यदि प्रयच्छति** - கொடுப்பாரானல், **तदा** - அப்பொழுது, **अत्यन्त वृद्धा** - மிகவும் வயது முதிர்ந்த, **तस्य भार्या** - அவரது மனைவி, **विधवा - भवति** - விதவை ஆவாள். **वैधव्यं च** - விதவை நிலையானது, **अबलानां** - ஸ்திரீகளுக்கு, **महत्** - மிகவும், **दुःखावहं भवति** - துக்கந்தருவதாக இருக்கின்றது. **तथा-च**-அவ்வாறே, **रामायणे** - ராமாயணத்தில் (கூறப்பட்டுள்ளது.)

श्लोकः—

" **या-नारी** - எந்த ஸ்திரீ, **पतिहीना** - கணவனற்றவளாக இருக்கின்றனளோ, **सा** - அவள் **पुत्रिणी** - புத்ரர்களையுடையவளாக, **भवतु कामम्** - இருக்கட்டும்; **धनधान्यसमृद्धापि** - தனதான்யம் நிறைந்தவளாயினும், **विधवा इति** - விதவை, என, **बुधैः** - அறிந்தவர்களால், **उच्यते** - கூறபபடுகின்றாள்."

तत - அதனால். **एतत् दुःखं** - இந்த துக்கம், **मयि** என்னை, **संक्रामति** - மடந்தடைகின்றது" என்றது.

मक्षयन् - Pres. part of भक्ष् ।

मार्गं आगता : मार्गागता :, तान् ।

इच्छां अनतिक्रम्य - यथेच्छम् ।

अंगी - चकार Perf. of कृ with अंगी ।

आरभ्य Indec. past part of रभ with आ ।

बले : वासर : बलिवासर : ।

दद्यात् दद्यातां दद्यु : Pot. 3rd sing. of दा III P.

विगत : धव : यस्या : सा विधवा ।

विधवाया : भाव : वैधव्यम् ।

पत्या हीना पतिहीना ।

पुत्रा : अस्य सन्तीति पुत्रिणी ।

बुधै : उच्यते Pass. voice, बुधा: वदन्ति Act. voice.

सम् - क्रामति क्रामत : क्रामन्ति Pres. 3rd sing of क्रम् ।

Page 36. Lines 1 to 9.

तच्छ्रुत्वा........................विहिताभियोगा : इति ।

तत् - அதை, **श्रुत्वा** - கேட்டு, - **अन्ये** - மற்ற, **पतंगा** : - பறவைகள், ' **सखे** - நண்பனே, **पूर्वजन्मनिमित्त-भूतस्य** - முற்பிறவிக்குக் காரணமான மனிதனுக்கு,

---

समापतितेन - வந்துள்ள, **दुःखेन** - துக்கத்திஞல், **त्वं** - நீ, **दुःखायसे** - வருந்துகிருய் என, **यत्** - யாதொன்று இருக்கிறதோ; **तत् एतत्** - அந்த இது, **तव** - உனக்கு, **युक्तमेव** - தகுந்ததுதான்" **इति** - என, **जगदुः** - கூறின.

एवं - இவ்வாறு, **पक्षिणां** - பறவைகளின், **संलापं** - ஸம்பாஷணையை, **श्रुत्वा** - கேட்டு, **वृक्षमूलस्थः** - மரத்தினடியில் இருந்த, **विक्रमः** - விக்ரமன், **कृपाविष्टः** - கிருபையுடன் கூடியவனுக, **सद्यः** - அப்பொழுதே, **राक्षसेन** - ராக்ஷஸனுல் (உண்டான), **ब्राह्मणहिंसां** - பிராம்மண ஹிம்ஸையை, **परिजिहीर्षुः** - நீக்க விரும்பியவனுக, **स्वयमेव** - தானே, **तं पर्वतं** - அப்பர்வதத்திற்கு, **अयासीत्** - சென்றுன்.

श्लोकः—

दिनकरः - சூரியன், **पद्माकरं** - தாமரைக்குளத்தை, **विकचं** - மலர்ந்ததாக, **करोति** - செய்கின்றுன். **चन्द्रः** - சந்திரன், **कैरव चक्रवालं** - ஆம்பல்களின் கூட்டத்தை, **विकासयति** - மலரச் செய்கின்றுன். **नाभ्यर्थितः** - வேண்டப்படாததாகவே, **जलधरोऽपि** - மேகமும், **जलं** - ஜலத்தை **ददाति** கொடுக்கின்றது. **सन्तः** - பெரியோர்கள், **स्वयं** - தாமே, **परहिते** - பிறர்க்கு நன்மை செய்வதில், **विहित - अभियोगाः** - முயல்கின்றனர்.

इति - என, **साधु** - நன்கு, **उच्यते** - கூறப்பட்டுள்ளது.

DO NOT WANDER.

दुःखं वेदयसे=दुःखायसे ।

पक्षौ एषां स्तः इति पक्षिणः, तेषाम् ।

वृक्षमूले तिष्ठतीति वृक्षमूलस्थः ।

कृपया आविष्टः कृपाविष्टः ।

ब्राह्मणानां हिंसा ब्राह्मणहिंसा । ताम् ।

परिहर्तुं इच्छुः परिजिहीर्षुः ।

अयासीत् अयासिष्टां अयासिषुः ।

Aorist 3rd sing of या of II **A.**

पद्मानां आकरः, तम् ।

दिनस्य करः दिनकरः ।

विकासयति Caus. pres. 3rd sing of कस् ।

न अभ्यर्थितः नाभ्यर्थितः One word. जलस्य धरः जलधरः ।

ददाति दत्तः ददति-Pres. 3rd sing of दा.

परेषां हितं, तस्मिन् परहिते ।

Lines 10 to 26.

अथ च राक्षसावासं......................दुःखिताः ॥ इति ॥

अथ - *பிறகு.* **राक्षसावासं** - *ராக்ஷஸன் வஸிக்குமிடத்தை,* **प्राप्य** - *அடைந்து,* **वध्यशिलां** - *கொலைப்பாறையை,* **निरीक्ष्य** - *பார்த்து,* **तत्समीपस्थित सरोवरे** - *அதன் அருகில் உள்ள குளத்தில்,* **स्नात्वा** - *ஸ்நாநம்*

8207

செய்தபின், **वध्यशिलायां** - கொலைப்பாறையின்மேல், **उपविवेश** - உட்கார்ந்தான். **राक्षसोऽपि** - ராக்ஷஸனும், **तत्र** - அங்கு, **समागम्य** - வந்து, **प्रहसितवदनं** - சிரித்த முகத்துடன், **वध्यशिलायां**, கொலைப்பாறையில், **अध्यासीनं** - அமர்ந்திருக்கின்ற, **निर्भयं** - பயமற்ற, **राजानं** - அரசனை, **विलोक्य** - பார்த்து, **विस्मितः** - ஆச்சர்யமடைந்தவனாக, **प्राह** - கூறினன். "**भो महासत्त्व** - மிக தைர்யமுடையவனே; **भवान्** - நீ, **कः** - யார்? **कः** - எது, **ते** - **निवासः** - வாஸஸ்தானம்? **ते** - உனது, **धैर्यं** - தைர்யமானது, **कीदृशं** - எத்தகையது!; **येन** - ஏனெனில், **इमां-वध्यशिलां** - இக்கொலைப்பாறையில், **निर्भयः** - அச்சமற்றவனாக, **स्वयमेव** - நீயே, **अधितिष्ठसि**, உட்கார்ந்திருக்கிறாய்; **यः** - எவன், **इमां** - இந்தப் பாறையை, **विलोकयति**-பார்க்கின்றானோ, **सः** - அவன், **मां** - என்னை, **अदृष्ट्वा एव** - காண்பதற்கு முன்பே, **सद्यः** - உடனே, **भीत भीतः** - மிகப்பயந்து, - **मृत प्रायः** - இறந்தவனுக்கொப்பானவனாக, **भवेत्** - ஆவான். **त्वं पुनः** - நீயோ, **महाधैर्य संपन्नः** - மிக தைர்யமுடையவனாகவும், **स्मेराननः** - சிரித்த முகமுடையவனாகவும், **दृश्यसे** - காணப்படுகிறாய். **अन्यच्च** - மற்றும் ஒன்று: **यस्य** - எவனுக்கு, **मरणकालः** - மரணகாலமானது, **सन्निहितः भवति** - ஸமீபித்ததாக இருக்கின்றதோ, **सः** அவன், **ग्लानिं** - சோர்வை, **भजते** - அடைகின்றான், **इति** - என்பது, **प्रसिद्धम्** - பிரஸித்தமானது. **त्व पुनः** - நீயோ, **अधिकां** - அதிகமான, **कान्तिं** - காந்தியை,

प्राप्य - அடைந்து, दीप्यसे - விளங்குகின்றாய். तत् - ஆகையால், तव - உன்னுடைய, तत्वं - உண்மையானது, कथ्यतां - சொல்லப்படட்டும்" इति - என்றான். तत् - அதை, श्रुत्वा - கேட்டு, राजा- ராஜா, "सुमुख - நன்முகனே, तव - உனக்கு, अनेन, இந்த, विचारेण - விசாரணையால், किं - யாதுபயன்? मया - என்னால், परार्थमेव - பிறர்க்காகவே, इदं शरीरं - இச்சரீரம், दीयते - தரப்படுகின்றது. तद् - ஆகையால், आत्मन: உன்னுடைய, समीहितं - விருப்பத்தை, कुरु - செய்," इति - என்று, प्रत्याह - பதில் சொன்னான். राक्षस: - "कस्यार्थं - யாருக்காக, त्वया - உன்னால், इदं - இந்த, शरीरं - உடல், दीयते - தரப்படுகிறது," इति - என்று, अपृच्छत् - கேட்டான். राजा - அரசன், "पलाशनगरवासिनां जनानां - பலாச நகர வாசிகளான ஜனங்களின் பொருட்டு, इति - என்று, प्रत्यवदत् - பதில் சொன்னான். तत् श्रुत्वा - அதைக்கேட்டு, राक्षस: - ராக்ஷஸன், व्यचिन्तयत् - ஆலோசித்தான். "हन्त -! ஆஹா! अयं - இவன், महाधीर: - மிகவும் தைரியமுடையவன்; महापुरुष: - சிறந்த மனிதன்; महोपकारी च - சிறந்த பரோபகாரியுமாவான். यत् - ஏனெனில், आत्मन: - தன்னுடைய, भोगेच्छां - ஸுகத்திற்கான விருப்பத்தை, विहाय - விட்டு, परदुःखं - பிறர் துக்கத்தை, असहमान :- ஸஹிக்காதவனாக, स्वशरीरं - தன் சரீரத்தை, हातुं - விட,

उत्सहते - துணிந்துள்ளான்.

उक्तं च - அவ்வாறே கூறப்பட்டிருக்கின்றது.

न ब्रूयात् सत्यमप्रियम् ।

श्लोक:—

आत्म सुखभोगेच्छां - *தங்களுடைய ஸுகத்தின் அனுபவத்திற்கான ஆசையை*, **त्यक्त्वा** - *விட்டு*, **पर-सत्त्व** - *மற்றவர்களுடைய*, **सुखैषिण:** - *ஸுகத்தை விரும்புகின்ற*, **साधव:** *ஸாதுக்கள்*, **परदुःखेन** - *பிறருடைய துக்கத்தினால்*, **अत्यन्तं** - *மிகவும்*, **दुःखिता:** - *துக்கமடைந்தவர்களாக*, **भवन्ति** - *ஆகின்றனர்*, **इति** - *என்று*.

वधं अर्हतीति वध्य: तस्य शिला, ताम् ।

उप-विवेश विविशतु: विविशु: Perf. 3rd sing of विश् । VI. P.

प्रहसितं वदनं यस्य स: प्रहसितवदन: ।

अध्यासीन: - Pres. part of आस् with अधि. This root when prefixed with अधि governs a noun in the Acc. case.

महत् सत्त्वं यस्य स: महासत्त्व: । तस्य संबुद्धि: । प्राय: मृत: मृतप्राय: ।

स्मेरं आननं यस्य स: स्मेरानन: ।

कथ्यताम् Pass. Imper. 3rd sing. of कथ्-कथय-Act. voice.

दीप्यसे - Pres. 2nd sing. of दीप् to shine IV. A. शोभनं मुखं यस्य स : सुमुख : । तस्य संबुद्धि : । महान् धीर : महाधीर : ।

उत्सहते सहेते सहन्ते Pres. 3rd sing. of सह् with उत् ।

Page 37, Lines 1 to 12.

एवं विचिन्त्य...................मौनेन निवृत्ते ।

एवं - *இவ்வாறு*, **विचिन्त्य** - *ஆலோசித்து*, **राजानं**- *அரசனிடம்*, **अब्रवीत्** - *கூறினன்*. "**भो महापुरुष** - *மஹாபுருஷனே*, **यत्** - *யாதொரு காரணத்தினல்*, **परार्थे** - *பிறர்க்காக*, **स्वशरीरं** - *உனது சரீரத்தை*, **प्रयच्छसि** - *கொடுக்கின்ருயோ*, **तत्** - *அதனல்*, **तव** - *உன்னுடைய*, **जीवितमेव** *வாழ்க்கையே*, **श्लाघनीयम्** - *கொண்டாடத்தகுந்தது*.

श्लोक :—

केवलात्मोदरं भरा : - *தங்கள் வயிற்றை மாத்திரம் நிரப்பிக்கொள்பவையாக*, **इह** - *இவவுலகில்*, **पशव : अपि** - *மிருகங்களும் கூட*, **जीवन्ति** - *உயிர் வாழ்கின்றன*, **य :** - *எவன்*, **परार्थं** - *பிறர்க்காக*, **जीवति** - *உயிர் வாழ்கின்ருனே*, **तस्य** - *அவனுடைய*, **जीवितं एव** - *வாழ்க்கையே*, **श्लाघ्यं** - *கொண்டாடத்தகுந்தது*.

सत्यं पुत्रशताद्वरम् ।

अत: - ஆகையால், **सुमुख** - நன்முகனே, **ते** - உன் விஷயத்தில், **प्रसन्नः अस्मि** - மனம்மகிழ்கின்றேன். **समीहितं** - விரும்பிய, **वरं** - வரனை, **वृणीष्व** - வரித்துக் கொள், **इति** - என்றான். **राजा** - அரசன், "**भद्र** - நல்லவனே! **मम** - எனக்கு, **प्रसन्न** : - ஸந்தோஷமுடையவனாக, **असि** இருப்பாயானால், - **तद्** - அப்பொழுது, **अद्य प्रभृति** - இன்றுமுதல், **मनुष्य भक्षणं** - மனிதர்களைத் தின்பதை, **परित्यज** - விட்டு விடு. **अत्रत्यान्** - இங்குள்ள, **जनान्** - ஜனங்களை, **परित्रायस्व** - காப்பாற்று. **आत्मानमिव** - தன்னைப்போன்றே, **सर्वान्-प्राणिनः** - எல்லா ஜீவன்களையும்; **भावय** - கருது" **इति प्रार्थयत** - வேண்டினான். **अथ राक्षस** : - ராக்ஷஸன், **तथा इति** - அவ்வாறே என, **उक्त्वा** - சொல்லி விட்டு, **तदा प्रभृति** - அப்பொழுது முதல், **प्राणि वधं** - உயிர்க்கொலையை, **तत्याज**- விட்டு விட்டான். **विक्रमोऽपि** - விக்ரமனும், **कृतकृत्य** : - கிருதார்த்தனாக, **पलाशनगरवासिभि** : - பலாச நகரவாசிகளான, **भूसुरैः** - பிராம்மணர்களால், **अभिनन्दित** : - கொண்டாடப்பட்டவனாக, **स्वनगरं अगमत्** – தனது நகரம் சென்றான்.

विक्रम : - விக்ரமன், **परदु : खं** பிறரது துக்கத்தை, **न सहते** - ஸஹிக்கமாட்டான். **तन्निरसने च** - அதை நீக்குவதில், **स्वयमेव** – தானே, **व्याप्रियते** - முயல்கின்றான். **निरस्य** - நீக்கிய பின், **आत्मानं** - தன்னை, **कृतार्थं** - கிருதார்த்தனாக, **मन्यते** - எண்ணுகின்றான். **ततश्च** - அதனால், **बहवः लोका** : - பல ஜனங்களும், **क्षेमं** -

க்ஷேமத்தை, **भजन्ते** - அடைகின்றனர். **एतादृशाः** - இத்தகைய, **गुणाः** - குணங்கள், **त्वयि** - உன்னிடத்தில், **किं विलसन्ति** - இருக்கின்றனவா?" (**इति पाञ्चलिका जगाद**) - இவ்வாறு பதுமை கூறியது.

तत् श्रुत्वा - அதைக் கேட்டு, **भोजः** - போஜன், **त्रपा-अवनतवदनः** - வெட்கத்தினால் குனிந்த முகமுடையவனாக, **मौनेन** - மௌனமாக, **निववृते** - திரும்பினான்.

श्लाघितुं योग्यं श्लाघनीयम् ।

आत्मन : उदरं भरन्तीति आत्मोदरंभरा : ।

वृणीष्व Imper. 2nd sing. of वृ IX. A. conj. वृणीष्व वृणाथां वृणीध्वम् ।

प्रार्थयत Imperf. 3rd sing. of अर्थ् with प्र. परित्यज Imper. 2nd sing. of त्यज् ।

त्यज्यतां - Pass. voice.

परि-त्रायस्व Imper. 2nd sing. of त्रै to protect.

प्राणा : एषां सन्तीति प्राणिन : ।

परि-तत्याज तत्यजतु : तत्यजु : Perf. 3rd sing. of त्यज् ।

कृतं कृत्यं येन स : कृतकृत्य : ।

अगमत् Aorist of गम् ।

 दानं विभूषणं लोके ।

व्याप्रियते - Pres. 3rd sing. of पृ with वि and आ. VI. A.

त्रपया अवनतं वदनं यस्य सः त्रपावनतवदनः ।

नि-ववृते ववृताते ववृतिरे Perf. 3rd sing. of वृत् with नि ।

नीतिः—

(1) परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम् ।

(2) सन्तः स्वयं परहिते विहिताभियोगः ।

हितोपदेशे

विग्रहे

वीरवरकथा

முன்னுரை :

ஹிதோபதேசம் என்ற நூல், நாராயணர் என்பவரால் எழுதப்பட்டது. பொதுவாக, அரசு புரிவதைத் தமது தொழிலாகக் கொண்ட க்ஷத்ரிய குமாரர்களுக்கு, ராஜ்ய நிர்வாகத்திற்கான ஹிதத்தை உபதேசிப்பதிலே நோக்குடையது. கதைகளைக் கூறும் வகையில் இடை இடையே பலவகை நீதிகளையும் எடுத்துரைக்கின்றது. இந்நூல், **மித்ரலாபம்** (நண்பர்களைப்பெறுதல்), **மித்ரபேதம்** (நண்பர்களைப் பிரித்தல்), **விக்ரஹம்** (சண்டை செய்தல்), **ஸந்தி** (பகைவருடன் ஸமாதானம் செய்து கொள்ளுதல்) என்ற நான்கு உபாயத்தை விளக்குகின்றது.

உங்களுக்குப் பாடப்பகுதியாக வந்துள்ள கதை விக்ரஹம் என்ற பகுதியினின்றும் தரப்பட்டுள்ளது. வீரவரனுடைய கதை, ஹம்ஸங்களின் அரசனுகிய ஹிரண்யகர்ப்பன் என்ற ஹம்ஸம், தனது மந்திரியாகிய சக்ரவாகப் பறவையிடம் கூறுகின்றதாக உள்ளது.

Page 38.

श्लोक :—

महीभृतः - அரசனுகிய, **शूद्रकस्य** - சூத்ரகனுக்கு, **वीरवरः नाम** - வீரவரன் என்ற, **सेवकः** - ஸேவகன், **आसीत्** - இருந்தான். **स्वल्पकालेन** - சிறிது காலத்தி

शतेषु जायते शूरः।

லேயே, सः - அவன், आसनः - தனது, सुतं - மகனை, ददौ - (அரசனது நன்மைக்காக) கொடுத்தான்.

महीं बिभर्तीति महीभृत्, तस्य। Dec. like मरुत्।

ददौ ददतुः ददुः Perf. of दा. III. P.

Lines 3 to 12.

चक्रः पृच्छति............दत्तम् ।

"एतत् - இது, कथम् - எவ்வாறு?" என, चक्रः - சக்ரவாகப்பறவை, पृच्छति - கேட்கின்றது. राजा - அரசு, कथयति - சொல்கின்றது.

अहं - நான், पुरा - முன்பு, शूद्रकस्य राज्ञः - சூத்ரக அரசனுடைய, क्रीडासरसि - விட்டுத்தடாகத்தில், कर्पूरकेलिनाम्नः கர்ப்பூரகேளி என்ற, राजहंसस्य-ஒரு சிறந்த அன்னத்தின், पुत्र्यां - பெண்ணுனை, कर्पूरमञ्जर्याम् - கர்ப்பூர மஞ்சரியினிடம், अनुरागवान् अभवम् - காதல் கொண்டவனுக இருந்தேன். तत्र - அப்பொழுது, वीरवरः नाम - வீரவரன் என்ற, राजपुत्रः - ராஜகுமாரன், कुतश्चित् देशात् - ஏதோ ஒரு தேசத்திலிருந்து, आगत्य - வந்து राजद्वार प्रतिहारं - அரண்மனை வாசலில் உள்ள காவற்காரனை, उपगम्य - அணுகி, "अहं - நான், वर्तनार्थी - வேலை விரும்புகின்ற, राजपुत्रः - ராஜபுத்ரன்; मां - எனக்கு, राजदर्शनं - ராஜதர்சனத்தை, कारय - செய்துவை" इति - என்று, उवाच - சொன்னான். ततः - பிறகு, राजदर्शनं - ராஜதர்சனம், कारितः - செய்விக்கப்

படட, **असौ** - அவன், "**देव** - அரசனே! **सेवकेन** ஸேவகனுகிய, **मया** - என்னுல், **प्रयोजनं** - பயன், **यदि अस्ति** - இருக்குமாயின், **तदा** - அப்பொழுது, **असद्वर्तनं** எனக்கு ஒரு வேலை, **क्रियताम्** - செய்யப்படட்டும்' (என) **ब्रूते (स्म)** - கூறினன். **शूद्रकः** - சூத்ரகன், **ते वर्तनं** - உனக்குச் சம்பளம், **किम्** - எவ்வளவு?, (தேவை என), **उवाच** - கேட்டான். **वीरवरः** - வீரவரன் "**प्रत्यहं** - நாள் ஒன்றுக்கு, **सुवर्ण शतचतुष्टयम्**- நானூறு பொற்காசுகள்," **ब्रूते-स्म** - என்றான் '**का ते सामग्री** எது, உன்னுடைய வேலைக்கருவி?" என, **राजा आह** அரசன் கேட்டான். **वीरवरः** - வீரவரன், **बाहू** கைகள், **द्वौ** - இரண்டு, **तृतीयः** - மூன்றாவது, **खड्गः** கத்தி," **ब्रूते स्म** (என) பதில் கூறினன். "**राजा** - அரசன், "**एतत्** - இது, **न शक्यम्** - முடியாது" (என்று **आह** - சொன்னன். **एतत् श्रुत्वा** - இதைக்கேட்டு **वीरवरः** - வீரவரன், **प्रणम्य** - வணங்கிவிட்டு, **चलितः** புறப்பட்டான். **अथ** - பிறகு, **मन्त्रिभिः** - மந்திரிக ளாலே, **उक्तम्** - கூறப்பட்டது. "**देव** - அரசனே **दिन चतुष्टयस्य**-நான்கு நாட்களுக்கு, **वर्तनं-दत्वा** சம்பளம் கொடுத்து, **उपयुक्तः** - நமக்கு, உபயோகமுடையவ னுக, **एतावत्** இவ்வளவு, **वर्तनं** - சம்பளத்தை, **गृह्णाति** வாங்கிக்கொள்கின்றுனு? **वा** - அல்லது, **अनुपयोगी** உபயோகமில்லாது வாங்குகின்றுனு? என, **अस्य** அவனது, **स्वरूपं** - உண்மையான தன்மையானது **ज्ञायताम्** - அறியப்படலாம்" (என்றனர்.) **तद्वचनात्**

सहस्रेषु च पण्डितः।

மந்திரிகளின் வார்த்தையினலே, **आहूय** - (அவனை) அழைத்து, **तांबूलं** - வெற்றிலையை, **दत्वा** - கொடுத்து, **टङ्कशतचतुष्टयम्** - நான்கு நூறு பொற்காசுகள், **दत्तम्** - தரப்பட்டன.

क्रीडार्थं सर: क्रीडासर:; तस्मिन् - அரசனது மகிழ்ச்சிக்காகத் தயார்செய்யப்பட்டுள்ள தடாகம்.

राज्ञ : पुत्र : - राजपुत्र : - இங்கு, அரசன் மகன்; க்ஷத்ரியன் அல்லாதவன்.

वर्तनं - சம்பளம் : - அதைப் பெறுதற்குக் காரணமான வேலையைக் குறித்தது.

वर्तनं - अर्थयते इति वर्तनार्थी ।

कारय Caus. Imper. 3rd sing of **कृ**.

ब्रूते ब्रुवाते ब्रुवते Pres. 3rd sing of **ब्रू** - The use of present tinse verb in the narration is intended to show as if the event is happening before our eyes.

क्रियताम् Pass. Imper. of **कृ** ।

चत्वार: अवयवा: अस्येति चतुष्टयम् - सुवर्णशतानां चतुष्टयम् ।

ज्ञायताम् Pass. Imper. of **ज्ञा** ।

जानीहि Act. voice.

गृह्णाति गृह्णीत: गृह्णन्ति Pass. 3rd sing of **ग्रह्** ।

AMONG A THOUSAND ONE WILL BE LEARNED.

टंक : minted coin. The word is familiar as **टंकशाला** - pronounced and written as தங்கசாலை in Tamil.

दत्तम् Pass. past part of **दा** .

तांबूलं दत्त्वा - தாம்பூலம் தருவது அரசனது அங்கீகாரத்திற்கு அடையாளமானது. விவாக ஒப்பந்தத்தை அங்கீகரிப்பதற்கு அடையாளமாக தாம்பூலம் தருவது இப்பொழுதும் வழக்கத்தில் உள்ளதே.

Lines 14 to 21.

तद्विनियोगश्च............निरूपयामि किमेतत् " इति ।

तद्विनियोगश्च - அப்பணத்தின் செலவும், **राज्ञा** - அரசனால், **सुनिभृतं** - மிகரகசியமாக, **निरूपित:** - கவனிக்கப்பட்டது, **तदर्धं** - (அவனது சம்பளத்தில்) பாதி, **देवेभ्य:** - தேவர்களுக்கும், **ब्राह्मणेभ्यः** - பிராம்மணர்களுக்கும், **दत्तम्** - தரப்பட்டது; **अवशिष्टार्धं - अर्धम्** - மிகுதியான பாதியினது பாதி, **दुःस्थेभ्य:** - கஷ்டப்படுபவர்களுக்கு (தரப்பட்டது); **अवशिष्टं** - எஞ்சியுள்ள கால்பாகமானது, **भोज्यव्यये च** - சாப்பாட்டுச் செலவிலும், **विलासव्यये च** - பொழுதுபோக்கிற்கான செலவிலும், **व्ययितम्** - செலவிடப்பட்டது. **एतत् सर्वं** - இதை எல்லாம், **नित्यं कृत्वा** - பிரதிதினமும் செய்துவிட்டு, **अहर्निशं** - பகலிலும் இரவிலும், **खड्गपाणि:** - கையில் கத்தி உடையவனாக, **राज द्वारं** - அரண்மனை வாச

वक्ता शतसहस्रेषु ।

லில், **सेवते** - ஊழியம் செய்கின்றான் (நின்று காவல் புரிகின்றான்); **यदा** - எப்பொழுது, **राजा** அரசன், **समादिशति** - உத்தரவிடுகின்றானே, **तदा** - அப்பொழுது, **स्वगृहमपि याति** - தன் வீட்டிற்கும் செல்கின்றான்.

अथ - பிறகு, **चतुर्थ्यां रात्रौ** - நான்காவது இரவில், **स राजा** - அவ்வரசன், **सकरुणं** - இரக்க முண்டாக்குகின்ற, **क्रन्दनध्वनिं** - புலம்பலின் சத்தத்தை, **शुश्राव** - கேட்டான்; '**अत्र द्वारि** - இங்கு வாசலில், **कः कः** - எவன், எவன் இருக்கின்றான்' என, **राजा** - அரசன், **ब्रूते स** - கேட்டான். '**अहं वीरवरः** - நான்தான் விரவரன்'' என, **तेन उक्तम्** - அவனால் கூறப்பட்டது. "**क्रन्दनानुसरणं क्रियताम्** - புலம்பலை அனுசரித்துச் சென்று பார்த்தலானது செய்யப்படட்டும்'' என, **राजा उवाच** - அரசன் கூறினன். **वीरवरः** - வீரவரன், "**देवः** - அரசர், **यथा** - எவ்வாறு, **आज्ञापयति** - ஆக்ஞாபிக்கின்றாரோ, **तथा** - அவ்வாறே'' **इति** - என்று, **उक्त्वा** - சொல்லிவிட்டு, **चलितः** - புறப்பட்டான். **अयं** - இந்த, **राजपुत्रः** - ராஜபுத்ரன், **एकाकी** - தனியாக, **सूचिभेद्ये** - ஆழ்ந்த, **तमसि** - இருட்டில், **प्रेषितः** - அனுப்பப்பட்டுள்ளான். **तद्** - ஆகையால், **अहमपि** - நானும், **गत्वा** - போய், **किं एतत्** - இது, **किं** என்ன, **इति** - என்று **निरूपयामि** - கவனிக்கின்றேன்,'' **इति** என, **राज्ञा** - அரசனால், **चिन्तितम्** . நினைக்கப்பட்டது.

सुनिभृतम्—Adverb.

दुःखं तिष्ठन्तीति दुःस्थाः तेभ्यः ।

भोक्तुं योग्यं भोज्यं, तस्य व्ययः ।

अहश्च निशा च अनयोः समाहारः अहर्निशम् ।

खड्गः पाणौ यस्य सः खड्गपाणिः ।

क्रन्दनस्य ध्वनिः, तम् ।

शुश्राव शुश्रुवतुः शुश्रुवुः Perf. of श्रु. V. P.

ब्रूते ब्रुवाते ब्रुवते—Pres. 3rd sing of ब्रू ।

द्वारि—रे. स्त्री. स. ए. Dec. द्वाः द्वारौ द्वारः etc.

भेत्तुं योग्यं—भेद्यम् - (सूचिः) ஊசி, सूच्या - भेद्यं - सूचिभेद्यम् - ஊசியினால் பிரிக்கத்தகுந்தது. அதிக இருட்டை, सूचिभेद्यं - என்பது ஸம்ஸ்க்ருதமரபு. तस्मिन् ।

Page 39, Lines 1 to 15.

तत : राजा अपि............नियते सति ॥

ततः - பிறகு, राजा-अपि - அரசனும், खड्गं आदाय - கத்தியை எடுத்துக்கொண்டு, तदनुसरणक्रमेण - அவனைப் பின்தொடர்வதன் மூலம், नगरात् - நகரத்திற்கு, बहिः - வெளியில், निर्जगाम - வந்தான். वीरवरेण - வீரவரனால், गत्वा - சென்று, रूपयौवन संपन्ना - அழகு, யௌவனம் இவற்றுடன் கூடியவளும், सर्वालंकार-भूषिता - எல்லா ஆபரணங்களால் அலங்கரிக்கப்பட்டவளும், रुदती - அழுகின்றவளுமான, सा - அந்தஸ்த்ரீ, अवलोकिता - பார்க்கப்பட்டாள்; "का त्वम् - யார் நீ? किमर्थं - எதற்காக, रोदिषि அழுகின்றாய்" इति - என்று,

पृष्टा च - கேட்கப்பட்டாள். **स्त्रिया** - ஸ்திரீயினுலே, **उक्तम्** - கூறப்பட்டது.

"**अहं**-நான், **एतस्य** - இந்த, **शूद्रकस्य राज्ञः** - சூத்ரக ராஜனது, **लक्ष्मीः** - ராஜ்யலக்ஷ்மி; **चिरात्** - வெகு காலமாக, **एतस्य** - இவனது, **भुजच्छायायां** - கைநிழலில், **महता सुखेन** - அதிகஸௌகத்துடன், **विश्रान्ता** - களைப்பாறிய நான், **इदानीं** - இப்பொழுது, **गमिष्यामि** - போகப் போகின்றேன்." "**भगवत्याः** - தங்களுக்கு, **पुनः** மறுபடியும், **इह** - இங்கு, **अवलंबनम्** - வாஸமானது, **कथं** - எவ்வாறு, **स्यात्** - உண்டாகும்" என, **वीरवरः** - வீரவரன், **ब्रूते** - கேட்டான். **लक्ष्मीः** - லக்ஷ்மி, **उवाच** - கூறினுள். "**त्वं** - நீ, **आत्मनः** - **पुत्रं** உன் மகனும், **द्वात्रिंशत्** - **लक्षणोपेतं** - முப்பத்திரண்டுலக்ஷணங்களோடு கூடியவனுமான, **शक्तिवरं** - சக்திவரனை, **भगवत्याः** - சக்திவாய்ந்த, **सर्वमंगलायाः** - ஸர்வமங்களாதேவிக்கு, **उपहारी-करोषि-यदि** - பலியாகக் கொடுப்பாயானுல், **तदा** - அப்பொழுது, **अहं** - நான், **पुनः** - மறுபடியும், **चिरं** - வெகுகாலம், **सुखं** - ஸௌகமாக, **निवसामि** - வஸிப்பேன்" **इति** - என்று **उक्त्वा** - சொல்லிவிட்டு, **अदृश्या** - மறைந்தவளாக, **अभवत्** - ஆனுள். **ततः** - பிறகு, **वीरवरेण** - வீரவரனுல், **स्वगृहं गत्वा** - தன் வீடுசென்று, **निद्राणा** - தூங்குகின்ற, **वधूः** - தன் மனைவி, **प्रबोधिता** - எழுப்பப்பட்டாள்; **पुत्रश्च** - மகனும், **प्रबोधितः** - எழுப்பப்பட்டான்; **तौ** - அவ்விருவரும், **निद्रां परित्यज्य** - தூக்

கத்தை விட்டு, **उत्थाय** - எழுந்து, **उपविष्टौ** - உட்கார்ந்தனர்.

वीरवर : - வீரவரன், **तत्** - அந்த, **लक्ष्मीवचनं** - **सर्वम्** - லக்ஷ்மியின் வார்த்தையை முற்றிலும், **उक्तवान्** - சொன்னான். **तत् श्रुत्वा** - அதைக்கேட்டு, **सानन्द :** - ஆனந்தத்துடன் கூடிய, **शक्तिवर :** - சக்திவரன், **ब्रूते** - சொன்னான். "**यस्य** - யாதொரு எனக்கு, **स्वामिराज्य** - **रक्षायां** - அரசரது ராஜ்யத்தை ரக்ஷிப்பதில், **उपयोग :** - உபயோகமானது இருக்கின்றதோ, **एवं भूत :** - அத்தகைய, **अहं** - நான், **धन्य :** - பாக்யசாலி; **तत्** - ஆதலால், **तात** - தந்தையே, **अधुना** - இப்பொழுது, **विलंबन हेतु :** - தாமதிப்பதன் காரணம், **क :** - என்ன? **कदापि** - எப்பொழுதேனும், **एवंविधे एव कर्मणि** - இத்தகைய காரியத்திலேயே, **एतस्य- देहस्य** - இந்த தேகத்திற்கு, **विनियोग :** - உபயோகம், **श्लाघ्य :** - கொண்டாடத்தக்கது.

श्लोक :—

प्राज्ञ : - புத்தியுள்ள மனிதன், **धनानि** - செல்வத்தையும், **जीवितं च** - உயிரையும், **परार्थे** - பிறர்க்காக, **उत्सृजेत्** - விடவேண்டும். **विनाशे** - அழிவானது, **नियते सति** - நிச்சயமாக இருக்கும்பொழுது, **तन्निमित्तं** - பிறர்க்காக, **त्याग :** - விடுதல், **वरम्** - மேலானது."

'**नगरात् बहि :**-'**बहि :** An indec. governs a noun in the 5th case.

आचारात् धनमक्षयम् ।

रोदिषि रुदिथः रुदिथ Pres. 2nd sing of रुद् । स्त्री and लक्ष्मी : Note the declension.

सर्वाणि मंगळानि यस्याः सा सर्वमंगला - பார்வதி. பார்வதியின் அம்சமான காளிதேவியைக் குறிக்கின்றது இங்கு.

द्वात्रिंशता लक्षणैः उपेतः तम् ।

अनुपहारं उपहारं करोषि उपहारी करोषि ।

द्रष्टुं योग्या दृश्या - न दृश्या अदृश्या ।

निद्राणा - Pres. part of द्रा with नि.

धनं लब्धा धन्यः । श्लाघितुं योग्यः - श्लाघ्यः ।

वरम् An Indec.

Lines 16 to 25.

शक्तिवरमातोवाच.........................न भूतो न भविष्यति ॥

"**एतत्** - இது, **यदि न कर्तव्यम्** - செய்யப்பட வேண்டாமானல், **तत्** - அப்பொழுது, **केन-अन्येन** - வேறு எந்த, **कर्मणा** - காரியத்தால், **अमुष्य महावर्तनस्य** - இப்பெரும் சம்பளத்திற்கு, **निष्क्रयः** - பதில் செய்தல், **भवति** - ஆகும்?" (என) **शक्तिवरमाता** - சக்திவரன் தாய், **उवाच** - சொன்னாள். **इति** - இவ்வாறு, **आलोच्य** - ஆலோசித்து, **सर्वे** - எல்லோரும், **सर्वमंगलायतनं** - ஸர்வமங்களாதேவியின் கோயிலுக்கு, **गताः** - சென்றனார்; **तत्र** - அங்கு, **सर्वमंगळाम्** - ஸர்வமங்களா

-தேவியை, **संपूज्य** - பூஜித்துவிட்டு, **वीरवर:** - வீரவரன், **ब्रूते** - சொன்னான்.

" **देवि** - தேவியே, **प्रसीद** - தயைசெய்; **शूद्रक: महाराज:** - சூத்ரக மஹாராஜர், **विजयताम्** - வெற்றியுடன் இருக்கட்டும். **अयं उपहार:** - இந்த பலியானது, **गृह्यतां** - ஏற்கப்படட்டும்," **इति** - என, **उक्त्वा** - சொல்லி, **पुत्रस्य** - மகனது, **शिर:** - தலையை, **चिच्छेद** - வெட்டினான்.

तत: - பிறகு, **वीरवर:** - வீரவரன், **चिन्तयामास** - ஆலோசித்தான், " **गृहीत राजवर्तनस्य** - (நான்) எடுத்துக்கொண்ட சம்பளத்திற்கு, **निस्तार: तावत्** - பிரதியானது, **कृत:** - செய்யப்பட்டு விட்டது. **अधुना** - இப்பொழுது, **निष्पुत्रस्य** - புத்திரனற்ற, **मे** - எனக்கு, **जीवनं** - வாழ்க்கையானது, **विडंबनम्** - பரிஹாஸத்திற்குரியது." **इति-आलोच्य** - இவ்வாறு ஆலோசித்து, **आत्मन:** - தனது, **शिर:** - தலையை, **छिन्नवान्** - வெட்டிக்கொண்டான். **तत:** - பிறகு, **स्वामिन:** - கணவன், **पुत्रस्य** - மகன் (இவர்கள் விஷயமான), **शोकार्तया** - துக்கத்தினால் வருந்திய, **स्त्रिया-अपि** - ஸ்திரீயினாலும், **तत्** - அது (தற்கொலை), **अनुष्ठितम्** - செய்யப்பட்டது; **एतत् सर्वं** - இதை எல்லாம், **श्रुत्वा** - கேட்டும், **दृष्ट्वा च** - பார்த்தும், **स:** - **राजा** - அவ்வரசன், **साश्चर्यं** - மிக ஆச்சர்யத்துடன், **चिन्तयामास** - ஆலோசித்தான்.

श्लोक:—

" **मद्विधा:** - என்போன்ற, **क्षुद्रजन्तव:** - அல்ப பிராணிகள், **जीवन्ति** - உயிர் வாழ்கின்றனர்; **म्रियन्ते**

आचारो हन्त्यलक्षणम् ।

च - இறக்கின்றனர்; अनेन सदृशः - இவ்வீரவரனுக்கு ஸமமான மனிதன், लोके - இவ்வுலகில், न भूतः - இருந்ததில்லை; न भविष्यति - இருக்கப்போவதுமில்லை.

निष्क्रयः - பதில்; பிரதியுபகாரம்,

सर्वमङ्गलायाः आयतनं, तत् ।

विजयताम् - Imper. 3rd sing of जि with वि.

जि with preposition वि takes Atmanepada terminatoins. महान् राजा महाराजः । राजन् changes into राज at the end of tatpurusha or karmadharaya compound.

गृह्यतां Pass. गृहाण Act. voice. चिच्छेद छिच्छिदतुः चिच्छिदुः Perf. of छिद्-चिच्छिदे. Pass. voice. शिरः Decline like मनस् ।

नास्ति पुत्रः यस्य सः निष्पुत्रः - तस्य ।

विडंबनम्—பரிஹாஸம் :

म्रियन्ते Pres. 3rd plural of मृ (म्रिय्) to die VI. A.

Page 40 Lines 1 to 16.

तदेतत्परित्यक्तेन.........................कर्णाटराज्यं ददौ ॥

"तत् - ஆதலால், एतत्परित्यक्तेन - இவன் அற்ற, राज्येन अपि - ராஜ்யத்தினாலும், न प्रयोजनम् - எனக்கு ஒரு பயனுமில்லை" என்றான். ततः பிறகு, स्वशिरः - தன் தலையை, छेत्तुं - வெட்ட, शूद्रकेणापि - சூத்ரகனால், खड्गः -

கத்தி, **उल्लासित :** - எடுக்கப்பட்டது; **अथ** - பிறகு, **सर्वमंगलया भगवत्या** - ஸர்மங்களா தேவியால், **राजा** - அரசன், **धृत :** - பிடிக்கப்பட்டான்; **उक्तश्च** - சொல்லப்பட்டான். "**पुत्र** - மகனே, **साहसेन-अलम्** - இந்த ஸாஹஸ காரியம் வேண்டாம், **इदानीम्** - இப்பொழுது, **ते** - உனக்கு, **राज्यभंग :** - ராஜ்யநாசமானது, **नास्ति** - இல்லை". **राजा** - அரசன், **साष्टांगपातं** - ஸாஷ்டாங்கமாக வீழ்ந்து, **प्रणम्य** - வணங்கி, "**देवि** - தேவியே, **मे** - எனக்கு, **राज्येन** - அரசிலுலோ, **जीवितेन** - வாழ்க்கையிலுலோ, **प्रयोजनं** - பலன், **नास्ति** - ஒன்றுமில்லை. **मम** - எனக்கு, **अनुकंपा** - தயவானது, **यदि क्रियते** - செய்யப்படுமாகில், **तदा** - அப்பொழுது, **मदायुःशेषेण** - எனது ஆயுளின் மிச்சத்தினால், **अयं** - இவ்வீரவரன், **सदारपुत्रः** - மனைவியுடனும் மகனுடனும், **जीवतु** - பிழைக்கட்டும். **अहं पुनः** - நானே, **मे** - எனக்கு, **प्राप्तां** - வந்த, **गतिं** - கதியை, **गच्छामि** - அடைவேன்" (என) **उवाच** - சொன்னான். **भगवती** - தேவதை, **उवाच** - சொன்னாள்; "**ते** - உனது, **अनेन** - இந்த, **सत्त्वोत्कर्षेण** - சிறந்த தைரியத்தினாலும், **भृत्यवात्सल्येन** - வேலைக்காரனிடம் உள்ள அன்பினாலும், **सर्वथा** - எவ்வகையிலும், **सन्तुष्टा-अस्मि** - ஸந்தோஷமடைகின்றேன். **गच्छ** - செல்; **विजयी भव** - ஜயமுடையவனாக இரு. **अयमपि** - **राजपुत्र :** - இவ்வீரவரனும், **सपरिवार :** - மனைவியுடனும் மகனுடனும், **जीवतु** - பிழைக்கட்டும்" என்றாள். **तत :** - பிறகு, **वीरवर :** - வீரவன், **सपुत्रदार :** - மகனுடனும் மனைவியுடனும்,

---

दुर्जनस्यौषधं नास्ति ।

प्राप्तजीवन :- உயிர் பெற்றவனாக, स्वगृहं - தன் வீட்டிற்கு, गत :- சென்றான். राजा अपि - அரசனும், तै : - அவர்களால், अलक्षित : - பார்க்கப்படாதவனாக, प्रासादगर्भं - அரண்மனைக்குள், गत्वा - சென்று, तथैव - முன்போலவே, सुप्त्वा - படுத்துக்கொண்டு, स्थित : - இருந்தான்.

अथ - பிறகு, द्वारस्थ : வாசலில் நின்ற, वीरवर : - வீரவரன், पुन : - மறுபடியும், भूपालेन - அரசனால், पृष्ट : सन् - கேட்கப்பட்டவனாக, " देव - அரசே, रुदती - அழுது கொண்டிருந்த, सा स्त्री - அந்த ஸ்திரீ, मां - என்னை, अवलोक्य - பார்த்து, अदृश्या अभवत् - மறைந்து போனாள். अन्या - வேறு, कापि - ஒரு, वार्ता - செய்தியும், न विद्यते - இல்லை,(என), उवाच - சொன்னான். तद्वचनं - அவனுடைய வார்த்தையை, आकर्ण्य - கேட்டு, सन्तुष्ट : - ஸந்தோஷமடைந்த, राजा - அரசன், अचिन्तयत् - ஆலோசித்தான்; " अयं - இந்த, महासत्त्व : - பெருந் தன்மை பொருந்திய மனிதன், कथं - எவ்வாறு, श्लाघ्यताम् - கொண்டாடப்படலாம்? यत : ஏனெனில்.

श्लोक :—

अकृपण : - உதாரகுணமுடையவனாக, प्रियं - ब्रूयात् - பிரியமானவார்த்தை கூறவேண்டும், अविकत्थन : - தற்பெருமை செய்யாத, शूर : - சூரனாக, स्यात् - இருக்க வேண்டும். अपात्रवर्षी - தகாத மனிதருக்குக்கொடுக்கின்ற, दाता - கொடையாளியாக, न स्यात् - இருக்கக் கூடாது. अनिष्ठुर : - கடுமையற்ற, प्रगल्भ : - ஸமர்த்த

ஒக, **स्यात्** - இருக்கவேண்டும்.

एतत् - (மேற் கூறிய) இந்த, **महापुरुषलक्षणं - सर्वम्** - மஹாபுருஷனுக்குரிய லக்ஷணம் எல்லாம், **एतस्मिन्** - இவனிடத்தில், **अस्ति** - இருக்கின்றது."

ततः பிறகு, **स राजा** - அவ்வரசன், **प्रातः** காலையில், **शिष्टसभायां** - பெரியோர்களின் ஸபையில், **तद्वृत्तान्तं सर्वं** - அவன் வரலாறு முழுவதையும், **प्रस्तुत्य** - கூறி, **प्रसादात्** - அன்பினால், **तस्य** - அவனுக்கு **कर्णाटराज्यं** - கர்னாடக ராஜ்யத்தை, **ददौ** - கொடுத்தான்.

सहसा - कृतं साहसम् ।

अलं साहसेन - अलं governs a noun in the Ins. case.

अष्टांगैः सह वर्तते इति साष्टांगः - पातः - यस्मिन् कर्मणि तत् साष्टांगपातम् ॥ நமஸ்காரம் செய்பவர்களின் எட்டு அங்கங்கள் தரையில் படும்படி வீழ்ந்து வணங்குதல்.

मम आयुषः शेषं, तेन मदायुः शेषेण ।

दारैः पुत्रेण च सहितः सदारपुत्रः ।

जीवतु -Imper. 3rd sing of **जीव्** ।

सत्त्वस्य उत्कर्षः, तेन ।

द्वारे तिष्ठतीति द्वारस्थः । वार्ता-செய்தி ;

श्लाघ्यताम्—Pass. Imper. 3rd sing of **श्लाघ्** to praise.

इमं महासत्त्वं कथं अहं श्लाघे Act. voice. ब्रूयात् ब्रूयातां ब्रूयु: Pot. of ब्रू. II. P.

न विकत्थन: अविकत्थन: ।

अपात्रे वर्षतीति अपात्रवर्षी ।

शिष्टानां सभा, तस्याम् ।

तस्य वृत्तान्त: तम् ।

कर्णाटानां राज्यं कर्णाटराज्यम् ।

ददौ ददतु: ददु: Perf. of दा III. P.

ददे Pass. voice.

नीति: ।

वीरवर इव स्वधर्मरत:, परं अविकत्थन: भवेत् ।

अति लोभः न कर्तव्यः

பேராசை பெரு நஷ்டம்

(176-ம் பக்கம் பார்க்கவும்)

क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च साधयेः।

कथाकुसुममञ्जरी

चतुर्थस्तबके पञ्चमी कथा

Page 41.

श्लोक: 1

फलानुगुण: - பலனுக்குத்தகுந்த, **उद्योग:** - முயற்சி, **नृणां** - மனிதர்களுக்கு, **फलं** - விரும்பியபலனை, **प्रयच्छति** - கொடுக்கின்றது. **भगीरथम्** - பகீரதன், **गंगाम्** - கங்கையை, **महीं** - பூமிக்கு, **आनिनाय** - கொண்டுவந்தான். **अंशुमान्** - அம்சுமான், **न च आनिनाय** - கொண்டுவர இல்லை.

பயனுக்குத்தக்க முயற்சி செய்தால் அம்முயற்சி விரும்பியபலனை அளிக்கும். தேவலோகத்திலிருந்து கங்கையைப் பெருமுயற்சிசெய்து பகீரதன் கொண்டுவந்தான். அத்தகைய பெரும் முயற்சியைச் செய்யாததால் அம்சுமான் கொண்டுவர முடியவில்லை.

இச் சுலோகத்தின் முதல் பகுதியில் கூறப்பட்டுள்ள கருத்தை விளக்குவது மேல் வரும் பகீரதன் கதை.

फलस्य अनुगुण: फलानुगुण।

नृणाम् Gen. plural of **नृ**. Dec. **ना नरौ नर:** etc.
प्रयच्छति Pres. 3rd sing of **दा (यच्छ)** to give I P.

आनिनाय निन्यतु: निन्यु: Perf. of **नी** I. P. This

root governs two objects. (1) गंगां (2) महीम्। भगीरथेन गंगा महीं निन्ये Pass. voice:

Lines 3 to 10.

अयोध्यायां .... स.दरमाह ।

अयोध्यायां - அயோத்தியில், **सगर: नाम** - ஸகரன் எனப்பிரஸித்திபெற்ற, **राजा** - அரசன், **बभूव** - இருந்தான். **तस्य** - அவனுக்கு, **केशिनी** - **सुमति: च इति** - கேசினி, ஸுமதி என, **द्वे भार्ये** - இரண்டு மனைவிகள், **आस्ताम्** - இருந்தனர். **महता कालेन** - வெகுகாலமாக, **स: राजा** - அவ்வரசன், **तयो:** - அவ்விருவர்மூலம், **प्रजां** - ஸந்ததியை, **न लेभे** - அடையவில்லை. **अथ** - பிறகு, **प्रजा काम:** - ஸந்ததியை விரும்பியவனாக, **ताभ्यां सह** - அவ்விருவருடனும், **गिरीन्द्रं** - மலைகளிற் சிறந்த, **हिमवन्तं** - ஹிமயமலையை, **आसाद्य** - அடைந்து, **तपसा** - தவத்தினால், **भृगुं** - பிருகு முனிவரை, **आराधयामास** - மகிழ்வித்தான். **स च महर्षि:** - அம்மஹர்ஷியும், **तपसा**, தவத்தினால், **समाराधित:** - மகிழ்விக்கப்பட்டவராக- **सगरं** - ஸகரனுக்கு, **अनुगृह्णन्** - அருள்புரிபவராக, **सादरं** - அன்புடன், **आह** - கூறினார்.

केशिनी - விதர்ப்பதேச அரசன் குமாரி.

सुमति: - கச்யபமுனிவரின் பெண். கருடனின் ஸஹோதரி.

आसीत् आस्तां आसन् Imperf. 3rd dual of **आस्** to be. II. P.

गुणा: पूजास्थानम्।

लेभे लेभाते लेभिरे Perf. of **लभ्.** I. A.

राज्ञा प्रजा न लेभे Pass. voice.

प्रजां कामयते इति प्रजाकामः ।

आराधयामास Perf. 3rd sing. of **राध्** with **आ.**

अनुगृह्णन् Pres. part of **ग्रह्.**

आह Indec. in the sense of **उवाच.**

श्लोक : **2**

तात - *குழந்தாய்,* **एका** - (*உன்மனைவியரில்*) *ஒருத்தி,* **तव** - *உனது,* **वंशकरं** - *வம்சத்தை விருத்தி செய்கின்ற,* **पुत्रं** - *ஒரு புத்ரனை,* **जनयिता** - *பெறுவாள்;* **अपरा** - *மற்றவள்,* **षष्टिं पुत्रसहस्राणि** - *அறுபதினாயிரம் புத்ரர்களை,* **जनयिष्यति** - *பெறுவாள்,* **इति** - *என்றார்.*

वंशस्य करः वंशकरः ।

जनयिता जनयितारौ जनयितारः Caus. I future 3rd sing. of **जन्** to give birth to.

जनयिष्यति 2nd future of **जन् ।**

(*கருத்து*) *உன் மனைவிகளில் ஒருத்திக்கு வம்சத்தை விளங்கச் செய்யும் மகன் பிறப்பான். மற்றொருவள் அறுபதினாயிரம் பிள்ளைகளைப் பெறுவாள்.*

Lines 10 to 18.

अथ केशिनी........ तमपाहरत् ।

अथ - *பிறகு,* **केशिनी** - *கேசினி,* **स्वच्छन्देन** - *தன் விருப்பப்படி,* **वंशकरं** - *வம்சத்தை விளங்கச்செய்*

கின்ற, **पुत्रं** - புத்ரனை, **अलभत** - அடைந்தாள். **सुमतिश्च**- ஸுமதியும், **षष्टिं - पुत्रसहस्राणि** - அறுபதினுயிரம் பிள்ளைகளைப் பெற்றாள்.

परं - ஆனால், **असमञ्जनामा** - அஸமஞ்சன் என்று பெயர்கொண்ட, **केशिनीसुतः** - கேசினியின் மகன், **पापाचारः** - பாபகாரியங்களைச் செய்பவனுக, **बभूव** - இருந்தான். **सः** - அவன், **रथ्यासु** - வீதிகளில், **खेलतः** விளையாடுகின்ற, **बालान्** - குழந்தைகளை, **बलात्** - பலாத்காரமாக, **आदाय** - எடுத்து, **सरयूजले** - ஸரயூநதியின் ஜலத்தில், **प्रक्षिपन्** - போட்டு, **मज्जतः** - மூழ்குகின்ற, **तान्** - அக்குழந்தைகளை, **समीक्ष्य** - பார்த்து, **प्रहसन्** - சிரிப்பவனுக, **पौराणां** - நகரஜனங்களுக்கு, **अहितं** - தீங்கை, **आचचार** - செய்தான். **एवं** - இவ்வாறு **बहुधा** - பலவகையிலும், **पौरजनविरोधिनं** - நகரஜனங்களுக்கு விரோதியாக இருந்தவனும், **सज्जन प्रतिबाधकं** - நல்லவர்களைத் துன்புறுத்துபவனுமாகிய, **तं सुतं** - அக்குமாரனை, **नीतिमान्** - நீதிமானுகிய ஸகரன், **नगरात्** - நகரத்தினின்றும். **निर्वासयामास** - துரத்திவிட்டான். '**ते** - நீதியுள்ள அரசர்கள், **सुतेष्वपि** - தம் புத்ரர்களுக்குங்கூட, **प्राप्त कालं** - காலத்திற்குரிய, **दण्डं** - தண்டனையை, **पातयेयुः** - அளிப்பார்கள்" **इति** - என, **इदं** - இது, **साधु च** - நன்கு, **उच्यते** - கூறப்படுகின்றது; **तस्य** - அந்த அஸமஞ்சனுக்கு, **अंशुमान् नाम** - அம்சுமான் என்ற, **सुतः** - புத்ரன், **अभूत्** - இருந்தான். **स तु** - அவனே, **गुरुजन पूजकः** - பெரியோர்களைப் பூஜிப்

பவனுகவும், **पौरजन पालकश्च** - நகரஜனங்களை பரிபாலிப்பவனுகவும், **सन्** - இருந்துகொண்டு, **सर्वलोक प्रिय :** - எல்லோருக்கும் அன்பனுக, **बभूव** - இருந்தான்.

अथ महात्मा सगर: - பிறகு மஹாத்மாவான ஸகரன், **पुरोहितान्** - புரோகிதர்களை, **पुरस्कुर्वन्** - முன்னிட்டு, **हिमवत्-विन्ध्ययो : मध्ये** - ஹிமாலயம் விந்தியம் என்ற இரண்டு மலைகளுக்கும் நடுவிலுள்ள தேசத்தில், **वाजिमेधं** - அசுவமேதத்தை, **कर्तुं** - செய்ய, **आरभत** - ஆரம்பித்தான். **तदा** - அப்பொழுது, **वासव:** - இந்திரன், **राक्षसीं तनुं** - ராக்ஷஸவடிவத்தை, **आस्थाय** - அடைந்து, **तं वाजिनं** - அக்குதிரையை, **अपाहरत्** - கவர்ந்தான்.

अलभत अलभेतां अलभन्त Imperf. 3rd sing of लभ् ।

षष्टि : fem. sing.

पुत्राणां सहस्राणि पुत्रसहस्राणि ।

असमञ्ज : इति नाम यस्य स : असमञ्जनामा ।

पाप : आचार : यस्य स : पापाचार: ।

रथ्या-Fem. खेलत :-Pres. part of खेल् Acc. plu. Dec. like पचन् । मज्जत : Pres. part of मस्ज् ।

पुरे भवा : पौरा : । तेषाम् ।

आ चचार चेरतु : चेरु : Perf. of चर् with आ ।

सरय्वा : जलं, तस्मिन् ।

नीति : अस्य अस्तीति नीतिमान् ।

निर्वासयामास Caus. perf. 3rd sing of वस् with निर् to exile. प्राप्त : काल : यस्य स : प्राप्तकाल : । तम् ।

पातयेत् पातयेतां पातयेयु : Caus. Pot. 3rd sing of पत् ।

महान् आत्मा यस्य स : महात्मा ।

हिमवांश्च विन्ध्यश्च, हिमवद्विन्ध्यौ, तयो : ।

वाजी मेध्यते अस्मिन् इति वाजिमेध : ।

आरभत आरभेतां आरभन्त Imperf. of रभ् with आ ।

राक्षसस्य इयं राक्षसी, ताम् ।

आस्थाय Indec. past part of स्था with आ ।

अप - अहरत् Imperf. of हृ (हर) ।

वासवेन वाजी अपाह्रियत Pass. voice.

Page 42, Lines 1 to 7.

वाजिनमपश्यन्.........................भस्मसादकरोत् ।

वाजिनं - குதிரையை, **अपश्यन्** - காணமல், **भीत** : - மனம் கலங்கிய, **राजा** - அரசன், **तदाहरणाय** - அதைக் கொண்டு வருவதற்காக, **सुमति नन्दनान्** - ஸுமதியின் புத்ரர்களை, **आज्ञापयामास** - உத்தரவிட்டான். **ते च** - அவர்களும், **सर्वत : भूमिं** - பூமி எங்கும், **विचित्य** - தேடி, **वाजिनं** - குதிரையை, **अपश्यन्त :** - காணமல், **प्रागुत्तरां**

दिशं - வடகிழக்கு திசையை, **गत्वा** - அடைந்து, **खरै:** - உறுதியான, **नखरै:** - நகங்களால், **पृथ्वीं** - பூமியை' **अखनन्** - தோண்டினர். **क्रमेण** - கிரமமாக, **रसातलं** - பாதாளத்தை, **प्राप्य** - அடைந்து, **वासुदेवांशम्** - விஷ்ணுவின் அம்சமுடையவரும், **भगवन्तं** - பகவானுமான, **कपिलं** - கபில முனிவரை, **ददृशु:** - கண்டனர். **तस्य च समीपे** - அவர் அருகில், **तं** - அந்த, **वाजिनं** - குதிரையையும் கண்டனர். **निधिलाभेन** - புதையல் பெற்றதால், **निर्धन: इव** - தரித்ரன்போல், **वाजिलाभेन** - குதிரை கிடைத்ததால், **अतुलं** - ஒப்பற்ற, **प्रहर्षं** - ஸந்தோஷத்தை, **प्राप्ता:** - அடைந்த, **ते** : அவர்கள், **भगवन्तं कपिलं एव** - பகவான் கபிலரையே, **हयहर्तारं** - குதிரையைக் கவர்ந்தவராக, **मन्यमाना:** - எண்ணிக்கொண்டு, **परुष वचनानि** - கடுமையான சொற்களை, **प्रयुञ्जानाश्च** - சொல்லிக்கொண்டு, **तम् अभ्यधावन्** - அவரைநோக்கி ஓடினார்கள். **स: तु भगवान्** - அக்கபில பகவானோ வெனில், **महता रोषेण** பெருங்கோபத்துடன், **समाविष्ट:** - கூடியவராக. **सागरान् सर्वान्** - ஸகர புத்ரர்கள் எல்லோரையும், **हुंकारेण** - ஹுங்காரத்தினுல், **भस्मसात्** - சாம்பலாக, **अकरोत्** - செய்தார்.

सर्वत : Indec. governs a noun in the accusative. Hence भूमिम् ।

प्राच्याश्च उत्तरस्याश्च दिशो : यदन्तराळम् सा प्रागुत्तरा, ताम् ।

विचित्य Indec. past. part. of चि with वि ।

नखरा: Mas. अखनन् Imprerf. 3rd sing of खन्.

तैः पृथ्वी अखन्यत Pass voice.

रसाया : तलम् रसातलम् । तत् ।

वासुदेवस्य अंश : वासुदेवांश :, तम् ।

अंश : अंशभूत : ।

भग : अस्य अस्तीति भगवान् ।

ददर्श ददृशतु : ददृशु : Perf. 3rd sing of दृश् P. I.

ददृशे-Pass. voice.

नास्ति धनं येषां ते निर्धना : ।

वाजी. Dec. like गुणिन् ।

नास्ति तुला यस्य स : अतुल :, तम् ।

हयस्य हर्ता हयहर्ता तम् ।

अभि-अधावन् Imperf. 3rd plural of धाव् to run.

सगरस्य अपत्यानि पुमांस : सागरा :, तान् । कार्त्स्न्येन भस्म भस्मसात् ।

अकरोत् अकुरुतां अकुर्वन् Imperf. of कृ to do VIII. P.

Lines 8 to 16.

एवं स्वपुत्रान्......................निवर्तयन् प्राह ॥

एवं - *இவ்வாறு*, **कपिलमहसा** - *கபிலரின் தேஜஸினால்*, **दग्धान्** - *எரிக்கப்பட்டவர்களாக*, **अजानान** : -

அறியாத, **दीक्षित:** - யாகதீக்ஷைகொண்ட, **स: राजा** - அவ்வரசன், **कञ्चित् कालं** - சிறிது காலம், **साश्वानां** - குதிரையோடு கூடிய, **तेषां** - அவர்களின், **आगमनं** - வருகையை, **प्रत्यपालयत्** - எதிர்பார்த்திருந்தான்.

अथ - பிறகு, **चिरेण - अपि** - வெகுகாலத்திற்குப் பிறகும், **अप्रतिनिवृत्तान् पुत्रान्** - குமாரர்கள் திரும்பி வராததை, **विज्ञाय** - அறிந்து, **किञ्चिदिव** - சிறிது, **चिन्ताकुल:** - மனங்கலங்கியவனாக, **अंशुमन्तं** - அம்சுமானை, **पितृगति परिज्ञाने** - அவனது தந்தையர்களின் மார்க்கத்தை அறிவதற்கும், **वाजि समाहरणे च** - குதிரையைக் கொண்டு வருவதற்காகவும், **चोदयामास** - ஏவினான். **शूर: स: अपि** - சூரனாகிய அவனும், **कार्मुक-पाणि:** - கையில் வில்லுடையவனாக, **निर्गम्य** - புறப்பட்டு, **तत्र तत्र** - ஆங்காங்கு, **विचित्य** - தேடி, **क्रमेण** - கிரமமாக, **रसातलं-प्राप्य** - ரஸாதலமடைந்து, **भस्म राशीकृतान्** - சாம்பல்குவியலாகச் செய்யப்பட்டுள்ள, **पितन्** - தன் தந்தையர்களை, **दृष्ट्वा** கண்டு, **दु:ख शोक** - **समन्वित:** - துக்கம், சோகம் இவைகளுடன் கூடியவனாக, **चुक्रोश** - புலம்பினான். **अथ** - பிறகு, **तत्र** - அங்கு, **अविदूरत:** - ஸமீபத்தில், **चरन्तं** - மேய்ந்து கொண்டிருந்த, **यज्ञियं अश्वं** - யாகக் குதிரையை, **ददर्श** - கண்டான். **अनन्तरं** - பிறகு, **पितणां** - தந்தையர்க்கு, **सलिलक्रियां** தர்ப்பணத்தை, **कर्तुकाम:** - செய்ய விருப்பங்கொண்டவனாக, **सलिलार्थं** - ஜலத்

திற்காக, **दिक्षु** - *பல திசைகளில்,* **निपुणां दृष्टिं** - *கூரிய பார்வையை,* **विक्षिपन्** - *செலுத்துகின்றவனாக,* **पितृणां** - *தன் தந்தையரின்,* **मातुलं** - *மாமனை,* **भगवन्तं** - *பகவானாகிய,* **सुपर्णं** - *கருடனை,* **अद्राक्षीत्** - *கண்டான்.* **स च भगवान्** - *அந்த பகவான் கருடன்,* **शोकाकुलं** - *துக்கத்திலை் கலங்கிய,* **एनं** - *அவனை,* **आश्वासयन्** - *தேற்றி,* **सलिलक्रियायाः** - *தர்ப்பணம் செய்வதனின்றும்,* **निवर्तयन्** - *தடுத்து,* **प्राह** - *(கீழ் வருமாறு) கூறினார்.*

कपिलस्य मह:, तेन Dec. like. मन: ।

अजानान :-Pres. part of ज्ञा ।

दीक्षा अस्य सञ्जाता इति दीक्षित : ।

अश्वै : सह वर्तन्ते इति साश्वा : । तेषाम् ।

प्रति-अपालयत् Imperf. 3rd sing of पाल् with प्रति ।

चिन्तया आकुल : चिन्ताकुल : ।

पुत्रस्य अपत्यं पुमान् पौत्र : ।

कर्मणे प्रभवतीति कार्मुकम् . तत् पाणौ यस्य स : कार्मुकपाणि : ।

भस्मनां राशय :-भस्मराशय : अभस्मराशय : भस्मराशय : संपद्यमाना : कृता भस्मराशीकृता : ।

अतिपरिचयादवज्ञा ।

चरन्तम् Acc. sing of pres. part of चर् to graze.

यज्ञं अर्हतीति यज्ञिय : । तम् ।

कर्तुं काम : यस्य स : कर्तुकाम : ।

The Infinitive drops its अनुस्वार when it is compounded with काम or मनस् ।

सलिलं अर्थयते इति सलिलार्थी ।

अद्राक्षीत् अद्राष्टां अद्राक्षु : Aorist 3rd sing of दृश् ।

प्राह-Indec. in the sense of अवदत् ।

श्लोक :—3

प्राज्ञ - *அறிந்தவனே,* **एषां** - *இவர்களுக்கு,* **लौकिकं** - *உலக வழக்கிலுள்ள,* **सलिलं** - *ஜலத்தை,* **दातुं** - *கொடுக்க,* **नार्हसि** - *நீ தகுந்தவனில்லை.* **पुरुषर्षभ** - *ஆண்களிற் சிறந்தவனே,* **हिमवत :** - *ஹிமவானுக்கு,* **ज्येष्ठा दुहिता** - *மூத்தபெண்,* **गंगा** - *கங்கை.*

श्लोक :—4

महाबाहो - *சூரனே,* **तस्यां** - *அந்த நதியில்,* **पितणां** - *உன் தந்தையாருக்கு,* **सलिलक्रियां** - *தர்ப்பணத்தை,* **कुरु** - *செய் ;* **लोकपावनी** - *உலகைப் பரிசுத்தமாக்குகின்ற கங்கை,* **भस्मराशीकृतान्** - *சாம்பற்குவியலாக்*

கப்பட்ட, **एतान्** - இவர்களை, **प्लावयेत्** - நனைக்க வேண்டும்.

श्लोक : 3 दातुम् Inf. of दा ।

लोके भवं-लौकिकम् । पुरुष : ऋषभ : इव पुरुषर्षभ :, तस्य संबुद्धि : ।

ज्येष्ठा-Super of प्रशस्य ।

दुहिता ऋ. स्त्री. प्र. ए.

श्लोक : 4 महान्तौ बाहू यस्य स : महाबाहु :, तस्य संबुद्धि :।

लोकान् पावयतीति लोकपावनी ।

प्लावयेत्-Caus. pot 3rd sing of प्लु ।

Lines 21 to 24.

एवं सुपर्ण....................दिवं गत : ॥

एवं - இவ்வாறு, **सुपर्णवचनं** - கருடனுடைய வார்த்தையை, **आकर्ण्य** - கேட்டு, **धीमान्** - புத்திமானாகிய, **स :** - அந்த அம்சுமான், **सहय :** - குதிரையுடன், **यज्ञवाटं** - **उपेत्य** - யாக பூமியை அடைந்து, **पितामहाय** - தன் பாட்டனருக்கு, **सर्वं वृत्तं** - எல்லாச் செய்தியையும், **निवेदयामास** - தெரிவித்தான். **स च** - அவனும், **पुत्र-वृत्तान्त श्रवणेन** - புத்திரர்களைப்பற்றிய செய்தியைக் கேட்டதனால், **दु:खित :** - துக்கமடைந்தவனாக, **यज्ञं** -

யாகத்தை, **यथाविधि** - விதிப்படி, **समाप्य** - முடித்து விட்டு, **स्वनगरीं गत्वा** - தனது நகரம் சென்று, **चिन्ताकुल:** - மனங்குழம்பியவனாக, **दिव:** - ஸ்வர்க்கத்திலின்றும், **गंगां** - கங்கையை, **महीं** - பூமிக்கு, **आनिनीषु: अपि** - கொண்டுவரவிரும்பினவனாயினும், **तदुपायं** - அதற்கான உபாயத்தை, **अनिर्धारयन्** - தீர்மானிக்காதவனாக, **कालेन** - காலக்ரமத்தில், **दिवं गत:** - இறந்தான்.

शोभनानि पर्णानि (சிறகுகள்) यस्य स : सुपण :, हयेन सह वर्तते इति सहय : ।

यज्ञस्य वाट : यज्ञवाट : । पितु : पिता पितामह :, तस्मै ।
विधिं अनतिक्रम्य यथाविधि ।

चिन्तया आकुल . । चिन्ताकुल : ।
दिव :—व स्त्री पं. ए. द्यौ : दिवौ दिव : etc.
आनेतुम् इच्छु : आनिनीषु : ।

Page 43, Lines 1 to 10.

अनन्तरं.......................कालधर्ममुपेयिवान् ।

अनन्तरं - பிறகு, **प्रकृतय:** - ஜனங்கள், **तत्पौत्रं** - அவனது பேரனை, **अंशुमन्तं** - அம்சுமானை, **राजानं प्राप्य** - அரசனாக அடைந்து, **चिरं** - வெகுகாலம், **अमोदन्त** - மகிழ்ந்திருந்தனர். **स च** - அவனும், **अन्ते** - முடிவில், **दिलीपनामनि** - திலீபன் என்று பெயருள்ள,

स्वसुते - தன் மகனிடத்தில், **भूभारं** - பூமியின் பாரத்தை, **निवेश्य** - வைத்துவிட்டு, **गंगानयनेन** கங்கையைக் கொண்டுவருவதால், **स्वपितन्** - தன் தந்தையர்களை, **उद्दिधीर्षुः** - கரை ஏற்ற விரும்பியவனாக, **पुण्ये** - புண்யகரமான, **हिमवतः शिखरे** - ஹிமய மலையின் சிகரத்தில், **सुदारुणं** - மிகக் கடுமையான, **तपः** - தவத்தை, **चरन्** - செய்கின்றவனாக **संकल्पितं** - எண்ணிய, **फलं** - பயனை, **अलभमानः एव** - அடையாமலேயே, **कालवशेन** - காலவசத்தினால், **देहवियोगं** — தேக வியோகத்தை, **आप** - அடைந்தான்.

अथ - பிறகு, **महातेजाः** - மிக்க தேஜஸ்வாய்ந்த, **दिलीपः** - திலீபன், **पितामहान्** - பாட்டனார்களை, **उद्धर्तुं** - கரையேற்ற, **इच्छन्** - விரும்பியவனாக, **पितुः** - தன் தந்தையின், **दुश्चरेण** - கடோரமான, **तपसा अपि** - தவத்தினாலுங்கூட, **अलब्धगतीन्** - நற்கதியடையாத, **तान्** - ஸகரகுமாரர்களைப்பற்றி, **आलोच्य** - ஆலோசித்து, "**कथं** - எவ்வாறு, **गंगावतरणं** - கங்கையைக் கொண்டு வருவது? **कथं** - எவ்வாறு, **तेषां** - அவர்களுக்கு, **जलक्रिया** - தர்ப்பணம் செய்வது? **कथं च** - எவ்வாறு, **एतान्** - இவர்களை, **तारयेयं** - கரை ஏற்றுவேன்,'" **इति** - என்று, **चिन्तापरः** - சிந்தை கொண்டவனாக, **अभवत्** - ஆனான், **एवं** - இவ்வாறு, **अनवरतं** - எப்பொழுதும், **चिन्तापरस्य** - கவலை கொண்டவனும், **महात्मनः** - மஹாத்மாவுமான திலீபனுக்கு, **भगीरथनामा** - பகீரதன் என்று பெயர் கொண்ட, **परमधार्मिकः** - மிகுந்த தர்மசீலனான, **पुत्रः** - புத்ரன், **अजायत** -

यत् भर्तुरेव हित मिच्छति तत् कलत्रम्।

பிறந்தான். **अथ** - பிறகு, **जातपुत्रः** - புத்திரனை யடைந்த திலீபன், **यज्ञैः** - **बहुभिः** - யாகங்கள் பல வற்றை, **इष्ट्वा** - செய்துவிட்டு, **गंगावतरणं** - கங்கை யைக் கொண்டுவருவதற்கான வழியை, **अनिर्धारयन् एव** - தீர்மானம் செய்யாமலேயே, **वसुमतीं** - பூமியை, **चिरं** - வெகுகாலம், **परिपाल्य** - பரிபாலித்துவிட்டு, **व्याधिना** - வியாதியினால், **पीडितः**- பீடிக்கப்பட்டவனாக, **कालधर्मं** - மரணத்தை, **उपेयिवान्** - அடைந்தான்.

प्रकृतय : इ. स्त्री. प्र. ब. । चिरम् Indec.

अमोदत अमोदेतां अमोदन्त Imperf. of मुद् (मोद) to rejoice I. A.

दिलीप : इति नाम यस्य स : दिलीपनामा ।

उद्धर्तुं इच्छु : उद्दिधीर्षु : ।

तप: चरन् One word तपस्यन् ।

अव-आप आपतु : आपु : Perf. of आप् ।

देहवियोग : अवापे Pass. voice.

महत् तेज : यस्य स : महातेजा : ।

दु:खेन चर्यते इति दुश्चरम् । तेन । उद्धर्तुं इच्छन् one word उद्दिधीर्षन् ।

अलब्धा गति : यै : ते अलब्धगतय :, तान् ।

गंगाया . अवतरणं, गंगावतरणम् ।

तारयेयं तारयेव तारयेम । Pot. Ist sing of तॄ to cross.

चिन्ता परा यस्य स : चिन्तापर : ।

धर्मं चरतीति धार्मिक :; परम : धार्मिक : परमधार्मिक : ।

व्याधिना Mas.

उपेयिवान् सः पुं. प्र. ए. Dec. like विद्वस्.

कालधर्म : Death.

Lines 11 to 19.

अथ भगीरथ :.................................चिरं किल बभ्राम ॥

अथ - *பிறகு*, **भगीरथ:** - *பகீரதன்*, **संवत्सरं एकं** - *ஒரு வருஷம்*, **पापहरं** - *பாவத்தைப் போக்குகின்ற*. **शंकरं**-*சிவபிரானை*, **परमया-भक्त्या** - *சிறந்த பக்தியுடன்*, **समाराधामास** - *பூஜித்தான்*. **आराधित** : *பூஜிக்கப்பட்டவரும்*, **भक्तवत्सल** : - *பக்தர்களிடம் அன்புடையவருமான* **स : भगवान्** - *அச்சிவபிரான்*, **प्रसन्न :** - *அருளுடையவராக*, **तं** - *அப்பகீரதனிடம்*, **एवं** - *இவ்வாறு*, **आवभाषे** - *கூறினார்*.

श्लोक :—5

"**नरश्रेष्ठ** - *நரர்களில், சிறந்தவனே*, **ते** - *உன் விஷயத்தில்*, **अहं** - *நான்*, **प्रीत** : - *ப்ரீதியுடையவனாக இருக்கின்றேன்*. **अहं** - *நான்*, **शैलराजसुतां** - *ஹிமவானுடைய பெண்ணான கங்கையை*, **शिरसा** - *என் தலையினால்*, **धारयिष्यामि** - *தரிப்பேன்*." **इति** - *என்றார்*.

असमीक्ष्यकारित्वमापदां पदम् ।

अनन्तरं - பிறகு, **भगीरथेन** - பகீரதனால், **अभ्यर्थिता** - வேண்டப்பட்ட, **हैमवती-भगवती - गंगा** - ஹிமவானது புத்திரியும் தைவத்தன்மை வாய்ந்தவளுமான கங்கை, **बलीयसा** - மிகவும் பலம் கொண்ட, **स्रोतसा** - ஜலப்ர வாஹத்தினால், **शंकरं** - சிவபிரானை, **जिगीषन्ती** - ஜயிக்க விரும்பியவளாக, **महत्तरं** - மிகப்பெரிய, **रूपं** - தோற் றத்தையும், **दुःसहं** - தாங்கமுடியாத, **वेगं** - வேகத்தை யும், **आस्थाय** - கொண்டு, **आकाशात्** - ஆகாசத்தினின் றும், **शिवे** - பரிசுத்தமான, **शिवशिरसि** - சிவ பிரா னது தலையில், **अपतत्** - இறங்கினாள். **सर्वज्ञ :** - ஸர்வஜ் ஞரான, **भगवांस्तु** - பகவானோ எனில், **तस्याः** - அவ ளுடைய, **तादृशं** - அத்தகைய, **अवलेपं** - கர்வத்தை, **विज्ञाय** - அறிந்து, **अतिमहति** - மிகப்பெரிய, **जटामण्डल - कन्दरे** - குகைபோன்ற ஜடைத்தொகுதியில், **तां** - அக்கங்கையை, **तिरोहितां** - மறைந்தவளாக, **अकरोत्** - செய்தார்; **सा च** - அக் கங்கையும், **अतिमहता - प्रयत्नेन** - மிகப்பெரிய முயற்சியாலுங்கூட, **ततः** - அதனின் றும், **निर्गन्तुं** - வெளியில்வர, **अपारयन्ती** - சக்தியற்ற வளாக, **तत्रैव** - அச்சடைகளிலேயே, **चिरं** - வெகு காலம், **बभ्राम** - சுற்றினாள்.

पापस्य हर : पापहर : । शंकरोतीति शंकर : ।

आबभाषे-Perf. of भाष् I. A.

शैलानां राजा शैलराज :, ताम् ।

स्त्रोतसा-स नपुं. तृ-ए.

जेतुं इच्छन्ती जिगीषन्ती ।

सर्वं जानातीति सर्वज्ञः ।

जटानां मण्डलं-मण्डलं कन्दरमिव मण्डलकन्दरम् । तस्मिन् कन्दरं-குகை.

बभ्राम बभ्रमतुः बभ्रमुः Perf. of भ्रम्. I. P.

Lines 20 to 24.

अथ तामश्यन्..............................अद्भुतं प्रावहत् ॥

अथः - பிறகு, **तां** - அக்கங்கையை, **अपश्यन्** - காணமல், **भगीरथः** - பகீரதன், **शंकरं** - சிவபிரானை, **प्रसादयितुं** - மனம் மகிழ்விக்க, **पुनः** - மறுபடியும், **परमं तपः** - மேலான தவத்தை, **समातिष्ठत्** - செய்தான்; **तेन च** - அதனல், **अत्यर्थम् तोषितः** - மிகவும் ஸந்தோஷமடைந்த, **भगवान्** - பகவான், **तदपेक्षया** - அவனிடம் உள்ள அன்பினல், **जटामण्डलात्** - சடைத் தொகுதியினின்றும், **गंगां** - கங்கையை, **विससर्ज** - விட்டார். **अनन्तरं** - பிறகு, **तया** - அக்கங்கையினல், **अनुगम्यमानः** - பின் தொடரப்பட்ட, **राजा** - அரசன் பகீரதன், **स्यन्दनम् आरूढः** - ரதத்தில் ஏறிக்கொண்டு, **रसातलं** - பாதாளத்தை நோக்கி, **प्रतस्थे** - புறப்பட்டான், **तत्** - அந்த, **अद्भुतं** - ஆச்சர்யமான, **गंगावतरणं** - கங்காவதரணத்தை (கங்கை இறங்குதலை), **दिदृक्षवः** - பார்க்க விரும்பிய, **देवगन्धर्व सिद्धादयः** - தேவர், கந்தவர், ஸித்தர் முதலியவர்கள், **विमानारूढाः** - விமானத்தில் ஏறியவர்களாக, **वियति**, ஆகாசத்தில், **संघीभूताः** - கூடிஞர்கள். **गंगापि** - கங்கையும், **तीव्रतमं** - உக்ரமான, **वेगं आस्थाय** - வேக

श्रुतस्य रक्षा सतताभियोगः ।

முடையவளாக, असंख्यैः - எண்ணிக்கை யற்ற, मत्स्य - कच्छप - शिंशुमार-मुखैः - மீன் ஆமை, நீர் யானை முதலிய, जलजन्तुभिः - ஜல ஜந்துக்களால், पूर्णा - நிரம்பியதாக, सर्वतोमुखैः - எல்லாத் திசைகளிலும் பரவுகின்ற, स्रोतोभिः - பிரவாஹங்களுடன், अद्भुतं - ஆச்சர்யமாக, प्रावहत् - பிரவஹித்தது.

अत्यर्थम्-Indec.

वि-ससर्ज ससृजतुः ससृजुः Perf. 3rd sing of सृज् with वि ।

विससृजे Pass. voice.

अनुगम्यमान : Pass. pres. part cf गम् with अनु ।

प्रतस्थे प्रतस्थाते प्रतस्थिरे—Perf. 3rd sing of स्था with प्र ।

स्था with प्र takes Atmanepada terminations.

द्रष्टुं इच्छवः दिदृक्षवः ।

विमानं आरूढाः विमानारूढाः ।

वियति त. नपुं. स. ए. वियत् वियती वियन्ति ।

असंघाः संघाः भूताः संघीभूताः ।

सर्वतो मुखं येषां तानि सर्वतोमुखानि । तैः ।

शिंशुमारः நீர் யானை, " शिंशुमारस्त्वंबुकरी - वैजयन्ती । अद्भुतं - Adverb.

प्र-अवहत् Imperf. of वह् । प्रवहति present tense.

Page 44, Lines 1 to 11.

तां च वसुधातल.......................महाफलसाधक : भवति ॥

वसुधातलं आगता : - பூமிக்கு வந்த, देवगन्धर्वादय : - தேவர், கந்தர்வர் முதலியோர், भवांगपतितं - சிவபிரானது திருமேனியினின்றும் விழுந்த, तोयं - அக்கங்கை, पवित्रं - மிகவும் தூயது, इति - என்ற காரணத்தால், तां - அக்கங்கா நதியில், पस्पृशु : - ஸ்நானம் செய்தனர். ये च - எவர்கள், शापात् - சாபத்தினல், वसुधां - பூமிக்கு, प्राप्ता : - வந்திருந்தனரோ. तेऽपि - அவர்களும், तत्र - அதில், स्नात्वा - ஸ்நானம் செய்து, धूतपापा : - பாவத்தை உதறியவர்களாக, स्वान् स्वान् - தம் தமது, लोकान् - உலகங்களை, प्रतिपेदिरे - அடைந்தனர்.

एवं - இவ்வாறு. सकललोकपावनी - எல்லா உலகையும் பரிசுத்தம் செய்கின்ற, सा - அந்த, सुरापगा - தேவ நதி, भगीरथं - பகீரதனை, अनुव्रजन्ती - பின் தொடர்ந்து செல்பவளாக, यजमानस्य - யாகம் செய்கின்ற, जह्नोः महर्षेः - ஜஹ்னு மஹரிஷியின், यज्ञवाटं - யாக பூமியை, प्रवाहैः - பிரவாஹங்களினல், प्लावयामास - மூழ்கும்படி செய்தது. सः महात्मा तु - அம்மஹர்ஷியோவெனில், सद्यः - உடனே, संक्रुद्धः - கோபம் கொண்டவராக, गंगायाः - கங்கையின், जलं सर्वं - ஜலம் முழுவதையும், निःशेषम् - மிச்சமின்றி, अपिबत् - குடித்தார். अथ - பிறகு, देवगन्धर्वमहर्षि संघैः - தேவர், கந்தர்வர், மஹர்ஷி இவர்களின் கூட்டத்தினல், प्रार्थित : – வேண்டப்பட்ட, महर्षि : - மஹர்ஷி,

---

आत्मानं नावमन्येत ।

तैः एव - அவர்களாலேயே, **स्वदुहितृत्वं प्रापितां** - தனது பெண்ணாக ஏற்படுத்தப்பட்ட, **तां जाह्नवीं** - அக் கங்கையை, **श्रोत्राभ्यां** - காதுகளின் மூலம், **विससर्ज** - வெளிவிட்டார். **राजा अपि** - அரசன் பகீரதனும், (கங்கையை) **क्रमेण** - கிரமமாக, **रसातलं नीत्वा** - பாதாளத்திற்குக் கொண்டுபோய், **तया** - அக்கங்கையினால், **भस्मराशीकृतान्** - சாம்பல் குவியலாக உள்ள, **पितॄन्** - தம்முன்னோர்களை, **प्लावयामास** - நனைக்கச்செய்தான். **भगीरथोऽपि** - பகீரதனும், **गंगायां** - கங்கையில், **कृताभिषेकः** - ஸ்நாநம் செய்தவனாக, **पितॄणां** - பித்ருக்களுக்கு, **सलिलक्रियां** - தர்ப்பணத்தை, **विधाय** - செய்து, **कृत कृत्यः** - கிருதார்த்தனாக, **सर्वलोकैः** : எல்லா ஜனங்களாலும், **प्रशस्यमानः** : புகழப்பட்டவனாக, **स्वपुरीं** - தன் நகரத்திற்கு, **प्रविवेश** - சென்றான்.

अतः - ஆகையால், **महान् उद्योगः** - பெரும் முயற்சி, **महाफलसाधकः** - பெரும்பயனை அளிப்பதாக, **भवति** - இருக்கின்றது.

वसुधायाः तलं वसुधातलम् । तत् ।

धूतं पापं येषां ते धूतपापाः ।

प्रति-पेदे पेदाते पेदिरे Perf. 3rd plural of **पद्** IV. A.

पस्पर्श पस्पृशतुः पस्पृशुः Perf of **स्पृश्** । VI. P.

सुराणां आपगा सुरापगा।

अयां समूहः आपं, आपेन गच्छतीति आपगा।

यजमान Pres. part of यज् to perform sacrifice.

निश्शेषं अपीयत Pass. voice.

स्वस्य दुहिता, दुहितुः भावः दुहितृत्वम्।

जह्नोः इयं जाह्नवी; or "जह्नोः अपत्यं स्त्री जाह्नवी।

वि ससर्ज ससृजतुः ससृजुः Perf. 3rd sing. of सृज् with वि।

कृतः अभिषेकः येन सः कृताभिषेकः।

कृतं कृत्यं येन सः कृतकृत्यः।

प्रशस्यमानः Pass. pres. part of शंस्।

नीतिः—

अयि विद्यार्थिनः, अनया कथया इदं तावत् ज्ञायते।

अंशुमता दिलीपेन च यत्कार्यं न साधितं, तत्तु भगीरथेन साधितं आसीत्।

कुतः इति चेत्-भगीरथः फलानुगुणं प्रयत्नं कृतवान्।

एवं एव युष्माभिः यदि महान् प्रयत्नः क्रियते तर्हि युष्माभिः असाध्यं कार्यं किमपि न भवेत्।

न वाच्यः परिवादः।

ASSIGNMENTS
IN
THE SAMSKRIT TEXT 1956

A NOTE ON ASSIGNMENTS

A chapter on ASSIGNMENTS has been included in these Notes with a view to promote the intelligent study and independent appreciation of the lessons in the Text. The Assignments serve two purposes. Firstly, they prepare the student for the Examination by making his knowledge of the Text exhaustive. Secondly, they enable him to appreciate for himself the literary beauties contained in the poetical and prose selections.

The following practical suggestions are offered to the students for deriving the fullest advantage from the Assignments. As soon as he finishes studying each poetical or prose piece, he should turn the Assignments Chapter and look into the Assignments connected with the particular lesson. He would find that the questions are so framed as to include all important points in the lesson and at the same time the continuity of ideas in the lesson is

maintained. So the student should proceed to answer them in serial order **in a special Note-book kept for the purpose.** If he fails to solve any question, let him consult the Reference Books in the School Library or get the aid of his Samskrit Master. He will find at the end of the year that the Assignnment Note-Book (let him call it by that name) will prove **an invaluable Revision Guide for the final examination.** The student is warned against any half-hearted tinkering at the questions in the Assignments. He should either answer them systematically one by one or not answer them at all. For it is the systematic answering of the questions **that helps to fix the continuity** of ideas in **each** lesson, and to **make an appreciative** study of the same. And the student who systematically, thoroughly and diligently answers all the questions **can rest assured of a brilliant pass in Samskrit.**

शुभकृत् शुभयाप्नोति पापकृत् पापमश्नुते ।

Ramayana

Sundarakanda

Sarga - 33

I. तामब्रवीन्महातेजा: What did Hanuman say to Sita ?

II. उवाच वाक्यं वैदेही-What reply did she give to Hanuman ?

III. Explain with reference to the context :

(a) दद्यान्न प्रति गृह्णीयात् न ब्रूयात् किञ्चिदप्रियम् ।

(b) न पिबेयं न खादेयं प्रत्यहं मम भोजनम् ।

(c) पुण्डरीकपलाशाभ्यां विप्रकीर्णमिवोदकम् ।

(d) तपसा चान्वितो वेष : ।

IV. Give the meaning of :

कृपण :, गिरा, समा :, उत्तरीयाणि, चीरम् ।

V. Conjugate in the given person :

आचक्ष्व, लक्षये, अनुशोचसि, गच्छतु, अयाचत, दद्यात् ।

VI. Explain the Gr. pec :

(a) न हि मे वास : स्वर्गेऽपि रोचते ।

(b) प्रविष्टा : स्म पुराऽदृष्टम् वनम् ।

AS YOU SOW SO YOU REAP.

(c) कैकेयी भर्तारं वचनमब्रवीत् ।

(d) पद्मपलाशाक्षी । (e) प्रचक्रमे

VII. Give the Vigraha Vakya :

अमितौजस : दुरात्मा, त्रयोदशम् वर्षं, सत्यवाक्, महायशा :, वनचारिणी, सौमित्रि :, ज्येष्ठ :, शोकजम्, अतिमानुषम्, राजसिंहा : ।

VIII. Decline दुहिता, हनुमान्, यशस्वी ।

IX. Change the Voice :

(a) तामब्रवीन्महातेजा : ।

(b) उवाच वाक्यं वैदेही ।

(c) त्यक्ष्यामि जीवितम् ।

Sarga - 34

I. 'प्रीतिसंहृष्टसर्वांगी हनुमन्तमथाब्रवीत्'

What did she say to Hanuman?

II. What did Sita say when Hanuman approached her?

III. How did Hanuman infuse confidence in her mind ?

IV. Explain with reference to the context:

(a) एति जीवन्तमानन्द : नरंवर्षशतादपि ।

(b) उन्मादजो विकारो वा मोहोप्युन्मादलक्षण : ।

(c) विशंका त्यज्यतामेषा श्रद्धत्स्व वदतो मम ।

V. Give the meaning of: कुशली, गाधा, शाखा, पावक :, सकाशम् , पदन्यास : ।

VI. Give the Vigraha : वैदेही, ब्राह्मम्, नरसिंह :, शशिनिभानना, कामरूप:, सुखता, शशी, वैश्रवण :,

VII. Conjugate : अस्तु, कथय, श्रद्धत्स्व ।

VIII. Explain the gr. pec. उपचक्रमे, धिक्दुष्कृतमिदम् ।

IX. Decline 'सखा' 'मूर्धा'

X. Change the Voice :

(a) दिष्ट्या जीवसि वैदेहि ।

(b) तेनाहं प्रेषितो दूत : ।

(c) विशंका त्यज्यतामेषा ।

BE FRIENDLY WITH YOUR KINSMEN.

Mahabharata

आदिपर्व

अध्याय : 142

Slokas 1 to 40

I. (a) Why did not Drona accept teachership first?

(b) How was he persuaded by Bhishma?

(c) What did Drona say to his disciples?

(d) How did he introduce Aswatthama to Arjuna?

(e) Show two instances which indicated Arjuna's earnestness in study.

(f) What did Drona say to Arjuna when he saw Arjuna much devoted to study?

II. Explain with reference to the context:

(a) सखायं विद्धि ते पार्थ मया दत्त : प्रगृह्यताम् ।

(b) कमण्डलुं च सर्वेषां प्रायच्छत् चिरकारणात् ।

(c) नान्यो धनुर्धर : त्वत्समो भविता लोके ।

III. Give the meaning of वेश्म, सूद:, अनुगृह्णन् परिष्यज्य, वसु, सुपरिच्छन्नम् ।

सतां हि सङ्ग : सकलं प्रसूते ।

IV. Give the Vigraha:-चिकीर्षया. फाल्गुन :, जिष्णु :, ऐन्द्रि :, अस्त्रविदाम् , द्विपदां, वैमनस्यम् , नानादेश्या:, मेधावी, जिघृक्षव :, वारुणास्त्रम् ।

V. Conjugate:- आचष्ट, शुश्राव, आसन् , रुरोद, जग्राह, विद्धि ।

VI. Explain the Gr. pec. व्यहीयत, भरतर्षभ, अवमन्यत ।

VII. Decline 'अश्वत्थामा', विट्, शस्त्रवित् ,

VIII. Change the Voice :

(a) तत् जिष्णुरौहत : ।

(b) मया दत्त : प्रगृह्यताम् ।

अध्याय 142
Slokas 40 to 89

I. (a) What did Drona say to एकलव्य when he wanted to become his disciple ?

(b) How did the Pandavas know एकलव्य's skill in archery ?

(c) What did Drona ask एकलव्य as his दक्षिणा?

(d) State the moral of the story.

(e) How did Drona try to examine his students' skill in archery ?

(f) Why did he dismiss Yudhishthira?

II. Explain with reference to the context :

(a) द्रोणशिष्यं च मां वित्त धनुर्वेदकृतश्रमम् ।

(b) न हि किञ्चिदयेयं मे गुरवे ब्रह्मवित्तम ।

(c) नेतच्छक्यं त्वया वेद्धुम् ।

(d) पश्यसि त्वं द्रुमाग्रस्थं भासं नरवरात्मज ।

III. Give the meaning of अदेयम्, वेतनम्, त्सारुकौ, शिल्पिन:, भास:, लक्ष्यम्। कुत्सयन्।

IV. Give the Vigraha Vakya जिज्ञासु:, धार्तराष्ट्रा:, कृत्रिमम्, धनञ्जय:। एकलव्य:, नैषादि:, लाघवं, जटिल:, विधिवत्।

V. Conjugate सन्धत्स्व, उवाच, शशंसु:, आचख्यु:,

VI. Explain the Gr. pec.

(a) विततधन्वानम्,

(b) पर्यपृच्छत,

(c) युधिष्ठिर:,

(d) द्रोणाय अंगुष्ठ प्रादात्।

VII. Decline श्वा, पन्था:, सप्त ।

VIII. Change the Voice :

(a) अंगुष्ठः दक्षिणः दीयताम्।

(b) शिरोऽस्य विनिपात्यताम् ।

(c) लाघवं स: प्रत्यपद्यत ।

त्यज दुर्जनसंसर्गम्।

Raghuvamsa

Canto 7

s signment 1, Slokas 1—18.

The reception accorded to Aja as soon as the wayamvara was over.

(a) शशाम तेन क्षितिपाललोक : Why ?

(b) What sight did the royal road present as Aja passed along ?

(c) बभूवरित्थं पुरसुन्दरीणां त्यक्तान्यकार्याणि विचेष्टितानि
What are the चेष्टाs OR how did the women behave in their anxiety to see Aja ?

(d) इत्युद्गता : पौरवधूमुखेभ्य : शृण्वन् कथा : Give in brief the remarks of the ladies.

(e) Describe the reception given to Aja in the palace of Bhoja.

Explain with reference to the context :

(a) विलोलनेत्रभ्रमरै : गवाक्षा : सहस्रपत्राभरणा इवासन् ।

(b) तथा हि शेषेन्द्रियवृत्तिरासां सर्वात्मना चक्षुरिव प्रविष्टा ।

(c) मनो हि जन्मान्तरसंगतिज्ञम् ।

(d) नारीमनांसीव चतुष्कमन्त : ।

3. Explain the similes:

(a) पङ्क्त्येव नारायणमन्यथासौ ।

(b) स्कन्देन साक्षादिव देवसेनाम् ।

4. Give the meaning of:

भोज्या, इत्थम् , शशाम, द्रवरागम्. शलाका, वातायनं, सहस्रपत्रम् , चक्षु :, सद्म, संविधा, मन : ।

5. Give the Vigraha vakyas:

सान्निध्ययोगात् , समत्सर :, वातायन सन्निकर्ष, विषयान्तराणि, परोक्षै :, संबन्धिन : पौरवधूमुखेभ्य :, वनिताकटाक्षै : ।

6. Conjugate:

शशाम, प्राप, ततान, समेत ।

7. Write short notes on:

मधुपर्क :, देवसेना ।

8. Point out what is grammatically peculiar in the following:

ध्वजच्छायम् , केशपाश :, गवाक्ष :, सार्धं वनिताकटाक्षैः ।

9. Change the voice:

(a) स : राजमार्गं प्राप ;

(b) काचित् पदवीं अलक्तकांकां ततान ।

विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ।

(c) चतुष्कं स : विवेश ।

0. Write a sentence using a verb in the conditional mood.

ssignment 2, Slokas 19 to 33.

The celebration of marriage and the send off.

(a) दुकूलवासा : स वधूसमीपं निन्ये । Who ? By whom ?

(b) Narrate in brief the celebration of the marriage. (Ans. 24 to 28).

(c) How did Bhoja honour the other kings ?

(d) वैदर्भमामन्त्र्य ययु : Who ? How ?

Explain fully :

(a) मेरोरुपान्तेष्विव वर्तमानं अन्योन्यसंसक्तमहस्त्रियामम् ।

(b) ह्रदा : प्रसन्ना : इव गूढनक्रा : ।

(c) तस्मादपावर्तत कुण्डिनेश . पर्वात्यये सोम इवोष्णरश्मे : ।

(d) कपोलसंसर्पिशिख : स तस्या : मुहूर्तकर्णोत्पलतां प्रपेदे ।

Give the meaning of :

फेनराजि :, चन्द्रपाद :, प्रतिपल्लवेन, मिथुनं. बीजं. नक्रा :, आमिषम् ।

Conjugate :

चकासे, अन्वभूताम् , प्रास्थापयत् , उपावर्तत ।

Give the Vigraha vakyas:

6. अग्निकल्प :, अवरोधरक्षै :, वधूवरौ, उदर्चिष :, वधूमुखं, गूढनका :, वैदर्भमामन्त्र्य, उपदाचक्रलेन, महीपतीनाम्, अहस्त्रियामम्, पुरोधा : ।

7. Write the grammatical peculiarity :

समाकुलाक्षम्, अग्निकल्प :. आहरणीकृतश्री :, वसती : उषित्वा ।

8. Change the voice :

(a) वधूसमीपं निन्ये ।

(b) सा लाजविसर्गं चकार ।

(c) आर्द्राक्षतारोपणमन्वभूताम् ।

(d) स : तस्मादपावर्तत ।

Assignment 3, Slokas 34 to 54.

The first stage of the fight and its effect.

1. (a) अतो नृपा : चक्षमिरे समेता : स्त्रीरत्नलाभं न तदात्मजस्य ।

What is the idea expressed by the underlined word?

(b) तमुद्वहन्तं पथि भोजकन्यां रुरोध ।

Bring out the simile and explain it fully.

(c) Describe the fight between the two armies (Ans. Sloka 37 to 48).

(d) Give in detail the effect of the fight cn the battle-field and over it in the heaven. (Ans. Slokas 49 to 53).

2. Explain with reference to the context :

(a) बभु : पिबन्त : परमार्थमत्स्या : पर्याविलानीव नवोदकानि ।

(b) पूर्वोत्थितो धूम इवाबभासे ।

(c) रराज मृत्योरिव पानभूमि : ।

(d) पर्यायवृत्त्येव महार्णवोर्मी ।

(e) नृत्यत्कबन्धं समरे ददर्श ।

(f) भागीरथीं शोण इवोत्तरंग . ।

3. Give the meaning of :

पत्ति, ऊर्जितम्, संयति, निजघ्नु :, लूना :, फलिभि :, भूय :, शीकर :, कुल्या, चषक:, ऊर्मि : ।

4- Give the Vigraha vakyas :

पदाति :, परमार्थमत्स्या :, सामर्षतया, गजसन्निपात :, पिशितप्रिया, विमानप्रभुताम्, भग्नायुधौ, नृत्यत्कबन्धम्, अमर्त्यभावे, उत्क्रान्तवाय्वो : ।

5. Conjugate fully:—

उपरुरोध, बभु :, निजघ्नु :, आसीत्, आपतु : ।

6. Change the voice :

(a) रथस्था : तानेव निजघ्नु : ।

SHOW PITY TO MISERABLES.

(b) प्रत्याश्वसन्तं रितुं आचकांक्ष ।

(c) नृत्यत्कबन्धं समरे ददर्श ।

7. Point out the gr. points in:

उदीरयन्ति स्म, सान्द्रीकृत :. अप्सरस : ।

Assignment 4. Slokas : 55 to 71.

Aja's fight, Victory and return.

1. (a) Describe how Aja fought with his enemies.

(b) तस्मिन् प्रजह्रु : युधिसर्व एव । Who? How?

(c) How did Aja achieve victory over his foes?

(d) How did the followers of Aja come to know of the victory?

(e) What was the effect of the Sammohanastra? From whom did Aja get this? When?

(f) भीतां प्रियामेत्य वचो बभाषे ।

How did Aja console his young wife?

(g) How did she congratulate her husband?

2. Explain with reference to the context :

(a) निवारयामास महावराह :, कल्पक्षयोद्वृत्तमिवार्णवांभ . ।

(b) नीहारमग्नो दिनपूर्वभाग : किञ्चित् प्रकाशेन विवस्वतेव ।

(c) पिबन् यशो मूर्तमिवाबभासे ।

(d) निमीलितानामिव पंकजानां मध्ये स्फुरन्तं प्रतिमाशशांकम्।

(e) यशो हृतं संप्रति........वर्णा : ।

(f) समरविजयलक्ष्मी : सैव मूर्ता बभूव ।

(g) न हि सति कुलधुर्ये सूर्यवंश्या : गृहाय ।

(h) यतस्तु कक्षस्तत एव वह्नि : ।

3. Give the meaning of:
मौर्वी, भ्रुकुटी :, कंकटभेदिभि :, सन्नशत्रुम्, भिन्नमौलि :, निःश्वास :, स्थली, वामम्, मूर्ता, जाया, तुरग ।

4. Give the Vigrahavakyas:
दिनपूर्वभाग :, निद्राविधेयम्, जलजम्, प्रतिमाशशांकम्, राघवेण, सशोणितै :, पंकजानाम्, पार्थिवानाम्, हस्तगता, अभ्रबृन्दम्, विजयिनम् ।

5. Conjugate fully:
प्रजह्नु :, प्रायुङ्क्त, बभाषे, प्रार्थ्यसे ।

6. Change the voice :

(a) धूमो निवर्त्येत समीरणेन ।

(b) असौ कुमार : अस्त्रं राजसु प्रायुङ्क्त ।

(c) यशोहृतं संप्रति राघवेण न जीवितं व : ।

(d) भीतां प्रियां एत्य वचो बभाषे ।

(e) त्वं प्रार्थ्यसे हस्तगता ममैभि : ।

(f) सा तमभ्यनन्दत् ।

MEN OF GREED WILL SUFFER.

सुभाषितानि

I. (a) तस्येन्द्रियाणि वश्यानि For whom ?

(b) स योगी परमो मत : Who is the best of yogins ?

(c) Who attains the शाश्वतं पदम् ?

(d) How does the poet describe the साधुवृक्ष ?

(e) न सन्ति याथार्थ्यविद : पिनाकिन :—Explain.

(f) How does Bharavi extol the self-help ?

(g) What are the characteristics of three types of men ?

(h) 'पतति कूलजवृक्षरीत्या' Who ?

(i) How does अश्वत्थामन् cheer up the warriors ?

(j) कथंचित् साधर्म्यं क्षिपति नहि वैधर्म्यनियम : Illustrate.

(k) What is the similiarity between शठs and सत्s.

(l) अर्थवन्त : प्रशस्यन्ते निन्द्यन्ते तद्विनाकृता : Explain.

(m) यस्य नैसर्गिकी शोभा न तत्संस्कारमर्हति Illustrate.

II. Quote the stanzas that contain the following ideas:

(a) Men of merits are rarely recognised.

(b) Nobody knows the greatness of Parameswara.

(c) Men bound by ignorance will be wallowing in samsara.

(d) Self-help is the best help.

(e) Mean men are jealous of other's prosperity.

(f) Ambitious king is the source of prosperity.

(g) Do not tarnish the fame by being a coward.

(h) Tastes differ.

III. Give the meaning of :—विहंगा :, पितृसद्म, अति–सन्धाय, व्योम, नैसर्गिकी, शरीरिण :, फणी ।

IV. Conjugate :—सन्ति, अस्तु, कुरुध्वे, ब्रूम : ।

V. Give the Vigrahas :-वश्यानि, शाश्वतम् ,पिनाकिन:, आरुरुक्षत :, पौरुषम् , अकिञ्चन :, सुखमया :, कोमलेच्छु :, साधर्म्यम् ।

VI. Explain the Gr. pec :

(a) श्रुत्यै नमोऽस्तु,

(b) सरसिजं,

VIII. Change the voice :

(a) स शिव इत्युदीर्यते ।

(b) सा कथं स्तूयसे ।

(c) न प्रेर्यन्ते च केनचित् शठा :

पञ्चतन्त्रम्

कथा 2

अतिलोभी

I. (a) What did the poor Brahmins think ?

(b) Where did they go ?

(c) What did Bhairavanada give to them ?

(d) What does the first man get ? What does he say to his friends ?

(e) What does the second man get ? What does he say to his friends ?

(f) What does the third man get ?

(g) What does the fourth man say ?

(h) Explain how the fourth man came to grief or reproduce the conversation between the fourth man & the stranger.

(i) What is the moral of the story.

II. Explain with reference to the context :

(a) विधिनियोग : ।

(b) वयमप्यतिसाहसिका . ।

(c) तत् प्रभूतमपि दारिद्र्यं न नाशयति ।

(d) किमनेन भारभूतेनापि प्रभूतेन ।

(e) वरं बुद्धिः न साविद्या ।

III. Give the meaning of :–पिपासा, धरणी, अधिष्ठानम्, महामांसम् , साहसिका :, धनद :, कुलीन : ।

IV. Give the Vigraha Vakyas :–कृतस्नाना :, साहसिका :, रूप्यमयी, पिपासाकुलित : ।

V. Conjugate :–जग्मु :, प्राप्स्यथ, निपपात, वेत्सि, जानामि ।

VI. Change the voice :

(a) किमनेन क्रियते ।

(b) किं न वेत्सि ?

(c) कालसंख्यां न जानामि ।

विक्रमार्कचरित्रम्

एकादशमुपाख्यानम् ।

I. (a) What was the आदेश of Mahendra ?

(b) How did the birds live on the tree ?

(c) What did पटुचञ्चु say to चिरजीवी ?

(d) What did Vikrama do after learning about the misery of the people ?

(e) Narrate the conversation between विक्रम and राक्षस ।

(f) How did राक्षस admire Vikrama's courage ?

II. Explain with reference to the context :

(a) कीदृशं इदं ते धैर्यम् ?

(b) किं तवानेन विचारेण ।

(c) महाधीरोऽयं महापुरुषः ।

(d) भवन्ति परदुःखेन साधवो त्यन्तदुःखिताः ।

(e) तस्यैव जीवितं श्लाघ्यं यः परार्थे तु जीवति ।

III. Give the meaning of :-बलिः, कैरवम्, वध्यशिला, मृतप्रायः, ग्लानिः ।

IV. Give the Vigraha Vakyas :-योगिवेषेण, पक्षिणः, बलिवासरः, वैधव्यम्, पुत्रिणी, दुःखायसे, निर्भयम्, प्राणिवधम्, कृतकृत्यः ।

V. Conjugate :-ऊषुः, पप्रच्छ, जहि, जगदुः, दुःखायसे ।

VI. Explain the Gr. pec. प्रतस्थे, पक्षिराजः, देशान्तरं, भवन्त :, अपश्यन् ।

VII. Change the voice:

(a) श्रूयताम् त्वया।

(b) स ग्लानिं भजते ।

(c) मनुष्यभक्षणं परित्यज।

हितोपदेशे

विग्रहे वीरवरकथा

I. (a) What was the salary demanded by वीरवर ?

(b) Why did the king employ वीरवर ?

(c) How did Viravara spend his salary ?

(d) How did Viravara prove that he was a devoted servant?

(e) How did Viravara and his family get life back ?

II. Explain with reference to the context:

(a) द्वौ बाहू, तृतीय : खड्ग : ।

(b) क्रन्दनानुसरणं क्रियताम् ।

(c) सन्निमित्तं वरं त्याग : ।

LUST DESTROYS DECENCY.

(d) अनेन सदृशो लोके न भूत : न भविष्यति ।

(e) अलं साहसेन ।

(f) दाता नापात्रवर्षी स्यात् प्रगल्भ : स्यादनिष्ठुर : ।

III. Give the meaning of:
वर्तनं, चतुष्टयम्, टंक :, द्वारि, आयतनं, निस्तारः । अविकत्थन : ।

IV. Give the Vigraha vakyas:
वर्तनार्थी, विलासव्ययम्:, खड्गपाणि:, एकाकी, सूचिभेद्यम्, दु:स्था :, अदृश्या ।

V. Conjugate:
शुश्राव, ब्रूते, रोदिषि,

VI. Explain the gr. pec:
नगरात् बहि :, वरं त्याग :, विजयतां महाराज :,

VII. Change the voice:

(a) ज्ञायतामस्य स्वरूपम् ।

(b) किमर्थं रोदिषि ।

(c) जीवितं परार्थे प्राज्ञ उत्सृजेत् ।

(d) अनुकंपा त्वया क्रियते ।

(e) कथमयं श्लाघ्यतां महासत्त्व : ।

सदा अप्रमादात् अमृतत्वं भवति ।

कथाकुसुममञ्जरी

Stabaka 4

कथा 5

I. (a) फलानुगुण : उद्योग : प्रयच्छति फलं नृणाम् ।

Give an example to illustrate the above statemant.

(b) Where did Sagara do penance ?

(c) What was the boon given by the sage ?

(d) What was the अहित done by असमञ्ज ?

(e) How was he punished for his crime ?

(f) Where did Sagara perform the horse sacrifice ?

(g) Why did Indra take away the horse ?

(h) Where did Sagara's sons find the horse ?

(i) 'स : भस्मसादकरोत्' Who ? Why ?

(j) What did Garuda say to अंशुमान् ?

(k) What did Siva say to Bhagiratha ?

(l) 'स महात्मा....जलं निश्शेषं अपिबत्' Why ?

II. Explain with reference to the context :

(a) तस्य समीपे तं वाजिनम् ।

(b) भस्मराशीकृतानेतान् प्लावयेल्लोकपावनी ।

DILIGENCE IS THE SOURCE OF HAPPINESS.

(c) कथं गंगावतरणं कथं तेषां जलक्रिया ।

(d) शिरसाधारयिष्यामि शैलराजसुतामहम् ।

III. Give the meaning of :—

अप्रतिमा, स्वच्छन्देन, सुपर्ण, शिंशुमार :, उद्योग : क्लिन्नम् ।

IV. Give the Vigrahavakya :

वंशकर :, सरयूजले, पौराणां, वाजिमेध :, प्रगुत्तरां, दीक्षित :, पौत्र :, भस्मसात् , लौकिकं लोकपावनी, भगीरथनामा, जिगीषन्ती, दिदृक्षव :, वसुधा ।

V. Conjugate :

आचचार, ददृशु :, अद्राक्षीत् , गच्छ , अवाप ।

VI. Explain the Gr. pec. प्रतस्थे, कर्तुकाम : ।

VII. Change the Voice :

(a) केशिनी वंशकरं पुत्रमलभत ।

(b) शिरसा धारयिष्यामि शैलराजसुतामहम् ।

(c) स : जलं अपिबत् ।

நடிப்பிற்கு ஒரு வாய்ப்பு

நடித்தல் என்பது ஒரு கலையாகும். நடிப்பவர்க்கும் அதைக் காண்பவர்க்கும் ஒருங்கே மகிழ்ச்சி தருவது அக்கலை. அதுமாத்திரமன்று; நடிக்கப்பட்ட பகுதிகள் மனத்தில் நன்கு பதிந்து வெகுநாள்வரை நினைவில் இருக்கின்றன. உங்களது பாடப்பகுதியில் பல, நடித்தற்கு உரியனவாக உள்ளன. உதாஹரணமாக ராமாயணப் பகுதியில் ஸீதையினது பேச்சையும் ஹனுமானது பேச்சையும் மனப்பாடம் செய்து வசன நடையில் பேசுவதுபோல் பொருள் விளங்கக் கூறி இருவர் நடிக்கலாம். அதேபோல் மஹாபாரதப் பகுதியும் உள்ளது. இவ்வுரை நூலின் கடைசியில் இத்தகைய நாடகம் ஒன்று (ஏகலவ்யன் கதை) ஸம்ஸ்க்ருதத்தில் தரப்பட்டுள்ளது. அதை உங்கள் ஸம்ஸ்க்ருத ஆசிரியரின் துணை கொண்டு நடித்துப் பாருங்கள். தமிழில் மொழி பெயர்த்தும் வேறு சில பாடங்களுக்கு நாடக வகையில் சம்பாஷணை எழுதியும் விடுமுறை நாட்களிலும் பள்ளிக்கூட விழாக்காலங்களிலும் இலக்கிய சங்கக் கூட்டங்களிலும் நடித்துக் காண்பிக்கலாம். இதற்காக, பாட்டு, விசேஷ உடை முதலியன தேவையே இல்லை. இதில் நடிப்பும், உணர்ச்சிகளைக் காட்டும் முகத் தோற்றமும், தெளிவான உச்சாரணமும் தான் தேவை.

இவ்வாறு செய்தவர்கள் தங்கள் அனுபவத்தை எங்களுக்கு எழுத வேண்டுகின்றோம்.

இங்ஙனம்,

லிட்டில் ப்ளவர் கம்பெனி,

பதிப்பகத்தார்.

THE WEALTH MUST BE PROTECTED.

‘ गुरुदक्षिणा ’

प्रथमं प्रेक्षणकम्

स्थानम्-भीष्मसभा

(भीष्म : द्रोणश्च प्रविशत :)

भीष्म :—ब्रह्मन्, मे पौत्रा : धनुर्वेदे भवत : सामर्थ्यं अतीव प्रशंसन्ति। तस्माद् भवान् अत्र राजगृहे धनुर्वेदाचार्य : भवतु। मे पौत्रान् धनुर्वेदं अन्यत् च शस्त्रास्त्रादिकं शिक्षयतु। कृपया मे प्रार्थना अंगीक्रियताम्।

द्रोण :—राजन्, अतीव प्रीत : भवत : नियोगेन। परं अत्र अस्ति अन्य : आचार्य : कृप :। तस्मिन् सति मया उपाध्याय-स्थानं अंगीकर्तुं न शक्यते। यदि अंगीकरोमि तर्हि तस्य वैमनस्यं भवेत्।

भीष्म :—ब्रह्मन्, मा एवम्, मम गृहे सन्ति बहव : कुमारा :। अस्त्यन्यस्य आचार्यस्य अवकाश :। कृपश्चान्यथा न मन्येत।

द्रोण :—राजन्, धनार्थी अहमत्रागत :। देहि मे किञ्चित्। तदा दायाहं गमिष्यामि। मास्तु उपरोध : कृपस्य।

अर्थानां आर्जनं कार्यम्।

भीष्म :—ब्रह्मन्, मे पौत्रा : शताधिका : सन्ति । कृपश्च एक : एव आचार्य : । तत् भवानपि भवतु अत्र । भवते समग्रं वस्तुजातं धनं धान्यादिकं च समर्प्यते । यथा मे पौत्रा : कुशला : भवेयु : तथा भवान् करोतु । प्रसीदतु भवान् । एते च मे पौत्रा : ।

(पौत्रान् दर्शयति)

द्रोण :— नास्ति मे वचनस्यावकाश : । **राजन्**, अंगीकरोमि भवत : आज्ञाम् । प्रयतिष्ये यथाशक्ति ते पौत्रान् समर्थान् कर्तुम् ।

भीष्म :—सन्तोष : ।

उभौ निष्क्रामत : ।

द्वितीय प्रेक्षणकम्

(**द्रोण : अर्जुनादयश्च**)

द्रोण :—पुत्रका :, यत् मया ह्य : उक्तं अस्त्रसन्धानं, मन्ये, युष्याभि : तत् सम्यक् अभ्यस्तमिति ।

शिष्या :—भगवन्, सम्यगेवाभ्यस्तम् ।

द्रोण :व— त्सा : अतीव प्रीतोऽस्मि भवतां अभ्यासेन । अचिरादेव महावीरा : भवि-म्यथ (किञ्चित्, विमृश्य) बाला :,

अस्ति मे हृदये किमपि। तच्च भवद्भि : आयुधशिक्षणानन्तरं कर्तव्यम् युष्मासु क : तत्कर्तुं प्रतिज्ञां करोति इदानीम् ।

दुर्योधन :—कार्यं अज्ञात्वा कथं प्रतिज्ञा कर्तुं शक्यते ?

दुश्शासन :—अहमपि एवमेव चिन्तयामि ।

कर्ण :—आज्ञातविषये प्रतिज्ञाकरणं महतीं आपदं उत्पादयेत्

द्रोण :—अधर्मं असाध्यं वा कर्तुं युष्मान् वक्ष्यामि किम् ? प इदानीं तत् प्रकाशयितुं नेच्छामि, प्राप्ते समये वक्ष्यते ।

दुर्योधन :—क्षम्यतां भगवन् । तादृशे विषये प्रतिज्ञां क वयमपि नेच्छाम : ।

अर्जुन :—आचार्यपादा :, यद्वा तद्वा भवतु । अहं ताव भवदभिलषितं करिष्यामीति इदनीमेव प्रतिजानामि । प्राणा वापि परित्यज्य भवत्कार्यं निर्वर्तयिष्यामि ।

द्रोण :—(अर्जुनं अलिङ्ग्य) वत्स । भृशं तुष्टोऽस्मि अनया त प्रतिज्ञया । कार्यं तु पश्चादेव वक्ष्यामि । अनेन ते गुरुभक्त प्रीतोहं त्वां तथा शूरं करिष्ये यथा नान्य : त्वत्सदृशो भविष्यति

अर्जुन :—भगवन्त :, अनुगृहीतोऽस्मि ।

द्रोण :—वत्सा :, यात सुखं क्रीडध्वम् ।

आत्मानं सततं रक्षेत् ।

तृतीयं प्रेक्षणकम् ।

(द्रोण :—अर्जुनश्च)

अर्जुन :—भगवन्, अद्य मृगयार्थं वनं गता : वयं तत्र किंचपि अद्भुतं अद्राक्ष्म ।

द्रोण :—वत्स कथय कीदृशं तत् ?

अर्जुन :—तत्र अस्मान् अनुगतः कश्चन सारमेयः । स च क्वापि परिश्रान्तः कमपि निषादपुत्रं दृष्ट्वा भषति स्म ।

द्रोण :—ततः परम् ।

अर्जुन :—ततस्सः नैषादिः सप्त शरान् एकदेव प्रयुज्य सारमेय-मुखे पुष्पस्तबकवत् लग्नान् चकार । शराः न भूमौ पतन्ति । नापि तैः सारमेयः व्रणितः। स च सारमेयः मुखं संधातुं व्यादातुं वा अशक्तः अस्मदभिमुखं आगतः। तादृशं सामर्थ्यं न मेऽस्ति ।

द्रोण :—ततः ।

अर्जुन :—ततो वयं तं नैषादिं, " कस्त्वम् ?, कस्य शिष्यः ? कथमिदं कौशलं संपादितम् " इति पृष्टवन्तः ।

द्रोण :—स किमाह ?

अर्जुन :—सः आत्मानं भवतः शिष्यं न्यवेदयत् । भवदनुग्रहेणैव तादृशं लाघवं लब्धमित्यपि अवोचत् ।

द्रोण :—कथं ? नाहं स्मरामि तादृशं शिष्यम्। भवतु। किं नाम तस्य ?

अर्जुन :—एकलव्यः इति।

द्रोण :—एकलव्यः? आम्। अद्य स्मरामि। आगतः पूर्वं कश्चन बालः। सः अत्र न अनुमतः। अस्तु। किमिदानीं तेन कार्यम् ?

अर्जुन :—भगवन्, पूर्वं भवताऽहमुक्तः "त्वद्विशिष्टः नान्यः धनुर्धरः भविष्यति" इति। इदानीमस्ति मत्तः विशिष्टः एकलव्यः। तत् कथम् ?

द्रोण :—अस्तु। न मे वचनं अन्यथा भविष्यति। त्वां महावीरं करिष्यामि। यामः। एकलव्यं द्रक्ष्यामः।

(निष्क्रामतः)

चतुर्थं प्रेक्षणकम्

वने एकलव्यकुटीरम्

(एकलव्यः शरसन्धानं अभ्यस्यति। द्रोणः अर्जुनश्च प्रविशतः।)

अर्जुन :—आचार्य, अयमेव एकलव्यः।

द्रोण :—पश्यामि। स्मरामि च। अयमेव बालः पूर्वमागतः।

आपदर्थं धनं रक्षेत्।

एकलव्य :—(श्रुत्वा शरसन्धानात् विरतः ।) भगवन् भवच्छिष्यः एकलव्यः अभिवादयते ।

द्रोण :—अयुष्मान् भूयाः ।

एकलव्य :—धन्योऽस्मि तत्रभवतां आगमनेन । स्वागतं मे गुरवे ; सतीर्थ्याय मित्राय अर्जुनाय च । अहं च भवच्छिष्यः भवदनुग्रहेण किञ्चिदिव धनुर्वेदं शिक्षितवान् ।

द्रोण :—वत्स । अतीव प्रीतोऽस्मि ते अनेन विनयेन ।

एकलव्य :—भगवन्, किमहं करवाणि भवते । इमानि फलानि स्वादूनि रसवन्ति च । इदं माक्षिकं च । यथेष्टं उपभुज्यताम् ।

द्रोण :—पुत्र, तुष्टोऽस्मि ते आतिथ्येन । परं अन्यदस्ति मे हृदये । यदि त्वं सत्यं मे शिष्य : तर्हि मे दक्षिणा दातव्या किल ?

एकलव्य :—(ससन्तोषम्) स्वामिन् सज्जोऽस्मि दातुं मे सर्वस्वमपि । किं धनेन ? प्राणान् अपि दातुम् सन्नद्ध : अहम् । आचार्यस्तावदादिशतु । क्षणे एव तत्संपत्स्यते ।

द्रोण :—वत्स, न मया धनं प्राणा : वा अपेक्ष्यन्ते । किं तु ते दक्षिणहस्तांगुष्ठमात्रम् । तच्छित्त्वा दक्षिणात्वेन दीयताम् ।

एकलव्य :—(भृशम् तुष्यन्) भगवन्, अतिलघु वस्तु किल अपेक्ष्यते । धन्योऽस्मि गुर्वभिलषितदानेन । (खड्गं आदाय

छित्त्वा अंगुष्ठम् द्रोणपादसमीपे निक्षिपति) इदं तावदंगीकृत्य अनुगृह्णन्तु मां आचार्यपादा :।

द्रोण : पुत्र, संतुष्टोऽस्मि। चिरायुः भव। वीरो भव। गुणवान् भव। सुखी भव। शिष्याणां आदर्शोऽसि। मे शिष्य-रत्नमसि। भवतु ते यश : जगति प्रथितम्। यामि।

एकलव्य : (प्रणम्य) अवसरेषु मां स्मर्तुं प्रार्थये। सर्वथा सज्ज : अस्ति शुश्रूषणाय दासोऽयम्।

(सर्वे निष्क्रामन्ति।)

भरतवाक्यम्

शिष्या विनयसंयुक्ता बुद्धिमन्तो विचक्षणा :।
एकलव्यनिभा : सन्तु गुरुशुश्रूषणे रता : ॥

Model Test Paper

S. S. L. C. Public Examination, 1956

First Language.

Part II, Classical Language.

(Samskrit Text-Book and Grammar.)

[*N. B. Answers should be in complete sentences, and in your own words. In writing Samskrit words and passages use Devanagari script only.*]

Time 2½ Hours] [Maximum 100 Marks.

I. (a) What did Sita think and say when Hanuman came near her? 5

(b) Narrate the circumstance that led to the cutting of एकलव्य's thumb. 4

(c) Briefly narrate the celebration of the marriage of Aja and Indumati. 5

(d) How did Vikrama protect the people of पलाशनगर । 3

II. (a) 'वरं बुद्धिः न सा विद्या' Describe how this idea is llustrated in your text. 4

(b) फलानुगुण उद्योग : प्रयच्छति फलं नृगाम् ।
Explain : 4

(c) How did the king know that Vira-vara was a महापुरुष । 4

III. (a) Explain with reference to the context:

(1) एति जीवन्तमानन्द: नरं वर्षशतादपि । 4

(2) मनो हि जन्मान्तरसंगतिज्ञम् । 4

(3) धनानि जीवितं चैव परार्थे प्राज्ञ उत्सृजेत् । 4

(b) Explain fully:

अर्थवन्त : प्रशस्यन्ते निन्द्यन्ते तद्विनाकृता : ।
आगमेष्वपि चेदेवमद्भुतं किं शरीरिषु ॥ 4

(c) Explain the simile in :

बभु . पिबन्त : परमार्थमत्स्या : पर्याविलानीव नवोदकानि । 4

IV. Quote fully the slokas in which the following ideas occur :

(a) Nobody knows the greatness of Parameswara: 3

(b) Ignorant will not be able to ronounce the world. 3

(c) Self-help is the best help. 3

सन्दिग्धफलं कर्म न कुर्यात् ।

V. (a) Conjugate *any two* of the following in the given tense and person only : **3**

1. अन्वभूताम् , 2. उपावर्तत, 3 ततान, 4. बभु :

(b) Decline *any three* of the following: **3**

1. सखि - Genitive case.
2. पथिन् - Locative case.
3. अस्मद् - Ablative.
4. मूर्धन् - Accusative case.

(c) Give the Vigraha Vakya of *any three* of the following: **3**

1. जलजम् , 2. पिशितप्रिया, 3. नैषादि:, 4. विषयान्तराणि 5. अग्निकल्प : ।

(d) Give one word for *any two* of the following :— **2**

(1) विदर्भाणां राजा, (2) जाया च पतिश्च.

(3) चत्वार : अवयवा : अस्य ।

(e) Use *any two of* the following in sentences of your own : **3**

(1) विना, (2) the root रुच् ,

(3) यावत्-तावत् ।

DO NOT DO THE DEED OF DOUBTFUL RESULT.

(f) Change the voice and rewrite : 4

(1) स : राजमार्गं प्राप ।

(2) नृत्यत्कबन्धं समरे ददर्श ।

VI. Translate into English or your mother tongue : 4

(a) द्रव्यं जिगीषुमधिगम्य जडात्मनोऽपि
नेतुर्यशस्विनि पदे नियतं प्रतिष्ठा ।
अद्रव्यमेत्य भुवि शुद्धनयोऽपि मन्त्री
शीर्णाश्रय : पतति कुलजवृक्षरीत्या ॥

(b) " किमेवं निवारितोऽपि भूयो भूय : सिंहासनारुरुक्षया समागच्छसि ? दुर्लभं हीदं भवादृशानाम् । तथाहि महेन्द्रस्यादेश : । 'विक्रमेण तत्सदृशेन तस्मादधिकेन वा अध्यासितव्यमिदम्' इति । मदन्तरं हि भवतो विक्रमस्य च । तद् यथागतं निवर्तस्व " इति । तच्छ्रुत्वा लज्जितोऽपि विक्रमगुणश्रवणकुतूहली पप्रच्छ—" पाञ्चालिके, कथय कीदृशो विक्रमस्य गुण :" इति । 4

(c) पुरा कदाचित्, मृगाणां पक्षिणां च युद्धं अभूत् । तत्र एकां अपि कक्ष्यां अनाश्रयन्ती जतुका आसीत् । किञ्चित् कालानन्तरं मृगा : जेष्यन्त

४८

इव अदृश्यंत । सद्य : तान् गत्वा जतुका जगाद ;
' मृगा :, मृग : खलु अहम् । न पक्षी । पश्यत
मम दन्ता : सन्ति ' इति । अथ पक्षिण :
अजयन् । तदा तान् गत्वा जतुका बभाषे ।
" पश्यत पक्षिण : । अहं पक्षी एव । मम पक्षौ
स्त : । यदि अहं न पक्षी तर्हि कोऽहम् ? "
इति । एवं० यवस्थां विना स्थितां जतुकां, पक्षिण :
मृगाश्च अत्यजन् । 4

(जतुका-வெளவால்)

VII Translate into Sanskrit:

(a) Ekalavya, son of a hunter once approached and requested Drona a famous teacher in archery to teach him the science of धनुर्वेद । Drona who was the teacher of princes did not like to admit him, as his admission was not liked by the princes. But he spoke to him very kindly and blessed him. Thereupon Ekalavya returned to the forest, made an image of Drona and worshipped it with great devotion. He stood before it, practised archery and soon he became as skilful as Arjuna. 5

(b) A fox, passing through a garden saw some ripe grapes hanging over a wall. The fox jumped up to seize the grapes. He could not reach them. He tried again and again. Soon the fox grew tired. He then cried out, "I will not try any more. It is not worthwhile. I am sure that those grapes are sour." 7

அன்பர்கட்கு விஜ்ஞாபனம்

இந்தியா இன்று சுதந்திரம் பெற்ற நாடு. நாட்டின் பெருமையைக் காப்பது நாட்டினரின் கடமையாகும்.

நம் நாட்டின் பெருமையை அறியவேண்டின் ஸம்ஸ்கிருதம் அறிய வேண்டும்.

ஸம்ஸ்கிருதம் அறிய அதன் பெருமை அறிய வேண்டும்.

நல்ல பொருளாயினும் அதன் பெருமை அறியப்படும் வரை அது கவனிப்பாரற்றுக் கிடக்கும்.

ஸம்ஸ்கிருதம் எம்மொழிக்கும் தாழ்ந்ததல்ல.

உலகிலே மிகச் சிறந்த கவிகளான வால்மீகி, வியாஸர் காளிதாஸர் முதலியவர்கள் எழுதிய அமர காவ்யங்கள் இம்மொழியை இன்றும் ஜீவபாஷையாகச் செய்துள்ளன.

சுதந்திர பாரதத்தின் பெருமையை அறிய, பிறர்க்கு எடுத்துக்காட்ட, ஒவ்வொருவரும் ஸம்ஸ்கிருதம் படிக்கவேண்டும்.

எனவே, ஸம்ஸ்கிருதத்தின் பெருமையை அறிந்த பெரியோர்களின் கருத்துக்களை இனிவரும் பக்கங்களிலே காணலாம்,

தி லிட்டில் ப்ளவர் கம்பெனி,
பதிப்பகத்தார்.

ஸம்ஸ்கிருதபாஷையின் சிறப்பு

ஸம்ஸ்கிருதபாஷை உலகத்திலுள்ள சிறந்த புராதனபாஷைகளில் ஒன்ருகும். முதன் முதல் இலக்கியம் தோன்றிய பாஷை அது. பிறபாஷை களில் பாட்டும் காவ்யமும் தோன்றுவதற்கு வெகு கால முன்பே ஸம்ஸ்கிருதபாஷையில் இசையுடன் அமைந்த பாடல்களாகிய வேதவாக்யங்கள் தோன் றின. இயற்கையின் வனப்பைக்கண்டு களிகூர்ந்த மஹரிஷிகள், தெய்வத்தைப் போற்றும் வகையால் வேதங்களைக் கண்டனர்.

ஒரு நாட்டிற்குப் பெருமை செல்வத்தாலும் நிலவளம் முதலியவற்ருலுமன்று வருவது. அந்த நாட்டு மக்களின் நாகரிகம், குணம், பண்பாடு, கலை, இலக்கியம், ஸங்கீதம், பாஷை இவைகளின் வளர்ச் சியையும், மேன்மையையும் கருதி வருவதாகும். மேற் கூறிய சிறப்புக்கள் அனைத்தையும் எடுத்துக்காட்டும் கண்ணுடி போன்று இருக்கும் இலக்கியங்கள் பல வும் கொண்டது ஸம்ஸ்கிருதம். நான்கு வேதங்கள், ராமாயணம், மஹாபாரதம், காளிதாஸரின் காவ்யங் கள், மற்றும் பல கவிகளுடைய இலக்கியங்கள் என இவை எல்லாம் நமது நாட்டின் நாகரிகத்தை, நாமும் பிற நாட்டினரும் அறிய மிக மிக உதவுகின்றன. சுவைமிகுந்த இலக்கியங்களும், உண்மையை உணர்த்தும் தத்வ சாஸ்திரங்களும், வாழ்க்கைக்கு வழி காட்டுகின்ற தர்ம சாஸ்திரம், அர்த்த சாஸ்திரங் களும், பிணியைத் தீர்க்கும் வைத்ய சாஸ்திரமும் இன்னேரன்ன பலவும் நிறைந்திருப்பது ஸம்ஸ்கிரு

தமே. உலகத்திலேயுள்ள இலக்கணங்களிலே தலை சிறந்து விளங்குகின்றது ஸம்ஸ்கிருத இலக்கணம்.

எனவே, ஒருவர் நம்நாட்டின் பெருமையை முற்றிலும் உணரவேண்டுமாயின், அதற்கு ஸம்ஸ்கிருத நூல்களைப் படித்தல் வேண்டும்.

"இந்தியா நமது இனத்தவருக்குத் தாய்நாடு. ஸம்ஸ்கிருதம் ஐரோப்பிய மொழிகளனைத்திற்கும் தாய் போல் உள்ளது. நமது தத்வஞானத்திற்கும் அதுவே தாய். அரபு பாஷையின் மூலம் கணிதத்தை அறிவிக்கும் தாயாக அதுவே இருந்தது. புத்த மதத்தின் மூலம் நமது கிறிஸ்தவ மதத்தின் அடிப்படையான கொள்கைகளை எடுத்துக் காட்டிய தாய் அது. பாரததேசம் பலவகையிலும் நமக்குத்தாய்" என்றார் **வில் ட்யூரண்ட்** என்பவர்.

"இந்தியா ஒன்றே கடவுளை அறிந்தது. கடவுளை ஒருவன் அறியவேண்டுமாயின் அவன் இந்தியாவை அறியவேண்டும். இந்தியாவை நன்கு அறிய வேண்டுமாயின் ஸம்ஸ்கிருதம் அறிய வேண்டும்" என்றார் மற்றொருவர்.

'இந்தியாவின் பெருமை ஸம்ஸ்கிருத மொழியுடன் பிணைந்துள்ளது. ஸம்ஸ்கிருதமில்லையேல் இந்தியாவிற்குப் பெருமை இல்லை' என்று **ஸ்வாமி விவாகாநந்தர்** கூறினார்.

"உலகிலேயே வேதாந்த தத்வத்தைக் கண்டு பிடித்த பெருமை அத்ருஷ்டவசமாக இந்தியா பெற்றுள்ளது. பல நூற்றாண்டுகளாக அப்பெருமை

இழக்காமல் காப்பாற்றியும் வருகின்றது. அத்தத்வ ஞானத்தை வெளியிடும் பாஷையாக இருக்கும் பெரும் பேற்றைப் பெற்றது ஸம்ஸ்கிருதபாஷை" என்றார் **ரெனே** என்பவர்.

"ஸம்ஸ்கிருதபாஷையின் பழைமை எவ்வாறேனும் இருக்கட்டும். அம்மொழியின் அமைப்பு மிக ஆச்சர்யமானது. கிரேக்க மொழியினைக் காட்டிலும் நன்கு செப்பம் செய்யப்பட்டது. லாடின்மொழியை விட வளமுள்ளது. மேற் கூறிய இரண்டு மொழிகளைவிட மிக மிக அழகு வாய்ந்தது" எனக் கூறினார் **வில்லியம் ஜோன்ஸ்** என்பவர்.

"ஸம்ஸ்கிருதபாஷை வளமும் வளர்ச்சியும் நிறைந்த பாஷையாகும். நன்கு வளர்கின்றதாயினும் இலக்கண வரம்புக்குட்பட்டு, ஐயம்திரிபன்றி ஒரு கருத்தை வெளியிடும் ஆற்றல் உடையது அது. தொன்மொழிகளுக்குச் சிறப்பான சொல்லழகுடையது. வெகுகாலமாகக் கவிகளால் ஆளப்பட்டு வருவதால் பொருள் நிறைந்த சொற்களையுடையது. அக்கருத்துக்களை எளிதிலே பிற மொழிகளில் வெளியிடுவது சாத்யமன்று........... சாதாரணமாகப் பேசப்படும் ஸம்ஸ்கிருதத்தை அறிவது கஷ்டமல்ல. வட இந்தியாவில் பேசப்படும் மொழிகள் அனைத்தும் ஸம்ஸ்கிருதத்தினின்றும் தோன்றியவையே.

"பழங்காலம் தொடங்கி இன்றுவரை ஸம்ஸ்கிருத பாஷைக்கு ஊறு விளைவிப்பன பல நிகழ்ந்தன. ஆயினும், இவற்றை எல்லாம் எதிர்த்து நிற்கப்

பலமும் ஆற்றலும் பெற்றுள்ளது ஸம்ஸ்கிருதம்.'' என ஜவஹர்லால் கூறுகின்றார்.

''ஸம்ஸ்கிருதம் இறந்தபாஷை எனச் சிலர் கூறுவர். 'இறத்தல்' என்றசொல் இம்மொழிக்கு எவ்வாறு உபயோகித்தல் கூடும்?

''ஸம்ஸ்கிருதப் பிரவாஹம் கடந்த ஐயாயிரம் ஆண்டுகளாக ராமாயணம் என்ற நிலத்தின் மூலம் தங்கு தடையின்றிப் பிரவஹித்துள்ளது. இன்றும் தெருதோறும், கிராமந்தோறும் பக்தியுள்ள மக்களுக்கு ராமாயணத்தைப்படித்து பொருள் கூறுவதன் மூலம் பாடப்படுவதும் ஸம்ஸ்கிருதம். உபநிஷத்தின் கருத்துக்களை வெளியிட்டு உயரே பறக்கு பறவை அது. வாழ்க்கையிலும் அல்லாத பிறவற்றிலும் மனத்திற்கு ஆறுதல் அளிக்கும் மொழியாயுள்ளது ஸம்ஸ்கிருதம். வீடுகளிலே நடக்கும் சுபாசுபங்களிலே ஸுஸ்வரமாக ஓதப்படும் வேதங்களின் இன்னிசையாக நிற்கின்றது அது. பகவத்கீதையில் வெற்றியை விளக்கும் சங்கநாதமாக இருக்கின்றது ஸம்ஸ்கிருதம். காளிதாஸரது காவியங்களிலேசெவிக்கினிய ஸங்கீதமாக அமைந்ததும் அதுவே. உலகிலுள்ள விஷயங்கள் அனைத்தையும் தன்னுள்ளே கொண்டுள்ள மஹாபாரதத்திலே அம்மொழி மிக உயர்ந்த நிலை யடைந்துள்ளது. இத்தகைய ஸம்ஸ்கிருதம் இறந்த மொழி எனப்படுமாயின், பின் உயிரோடிருக்கும்மொழி எது?'' என வினவுகின்றார் **தர்மரக்ஷாமணி.**

''ஸம்ஸ்கிருதத்தை இறந்த மொழி எனக்கூறி அதற்கும் நமக்குமுள்ள தொடர்பை அறுத்து விட்

டோமாயின், புராதன பாரததேசத்துடன் நவீன பாரத நாட்டை இணைக்கும் ஒரு இணைப்பையே அறுத்தவராவோம்

"ஸம்ஸ்கிருதபாஷை முற்காலமுதல் தற்காலம் வரை தொடர்ச்சியாக வந்துள்ளது. எவ்வளவோ எதிர்ப்புகளுக்கிடையிலும், மதத் சீர்த்திருத்தங்களுக்கிடையிலும், பிற நாட்டினரின் படையெடுப்புகளுக்கிடையிலும் ஸம்ஸ்கிருதம் ஒன்றே அழியாது நின்று, இன்றும் பாரதநாடு முழுவதிலும் பேசப் பட்டுப் பலரும் அறியும் நிலையில் இருக்கின்றது. ஆங்கிலேயர்களின் அரசாட்சி இருப்பினும், ஆங்கிலப் படிப்பிருப்பினும், பாரத நாட்டில் இன்றும் அதிகம் அறிப்படும் பாஷை ஸம்ஸ்கிருதமாகும் என **மாக்ஸ் முல்லர்** என்ற அறிஞர் கூறுகின்றார்.

"இன்று நான் எனது ஸம்ஸ்கிருத ஆசிரியரான ஸ்ரீ கிருஷ்ணசங்கரபாண்டியரை, நன்றியறிதல் இன்றி வேறு வகையில் நினைக்க முடியாது. ஏனெனில், நான் அவரிடம் அறிந்த சிறிதளவு ஸம்ஸ்கிருத அறிவும் எனக்கு இல்லையாயின், நமது ஸம்ஸ்கிருத நூல்களிலே நான் கருத்துக்கொண்டிருக்கமாட்டேன். அப்பொழுதிருந்தே நான் அறிந்த உண்மை என்னவெனில் பாரத நாட்டுச் சிறுவர், சிறுமியர் ஒவ்வொருவரும் ஸம்ஸ்கிருதம் கற்கவேண்டும் என்பதாம்.

உங்களில் ஸம்ஸ்கிருதம் அறிந்தவர்கள், முடிந்தால் இன்றே பகவத்கீதையை வாங்கிப் படிக்கத் தொடங்குங்கள். ஸம்ஸ்கிருதம் அறியாதவர்கள் கீதையைப் படிப்பதற்காகவேனும் ஸம்ஸ்கிருதத்

தைக் கற்றுக் கொள்ளுங்கள்" என்றார் **பாரத நாட்டின் தந்தை மஹாத்மா காந்தி.**

"ஸம்ஸ்கிருத பாஷையின் பயிற்சியை பரவச் செய்தலும் அதற்கான ஊக்கமளித்தலும் நாம் தேசத்திற்குச் செய்யவேண்டிய முக்யமான காரியமாகும். ஸம்ஸ்கிருத பாஷையும் அதன் இலக்கியங்களும் நம் நாட்டவரின் வாழ்க்கையின் ஆதர்சமாக விளங்குகின்றன. மஹர்ஷிகளின் ஞானம், மதங்களின் தத்வங்கள், நற்குணங்கள் முதலியவற்றை எடுத்துக் காட்டுகின்றன. அதனிடம் நாம் கொண்டுள்ள உதாஸீன மனப்பான்மையை விட்டு, நம் முன்னோர் அளித்துள்ள ஞானச் செல்வத்தை நம்முடைய தாக்கிக்கொள்ள ஒவ்வொருவரும் ஸம்ஸ்கிருதம் கற்கவேண்டும். அதுவே நமது கடமையாகும்" என்பது **ராஷ்ட்ரபதியின்** வாக்கு.

"'இந்தியாவின் தலை சிறந்த செல்வம் எது? நாம் பெற்றுள்ள பரம்பரைச் செல்வம்யாது?' என என்னையாரேனும்கேட்டால்,ஸம்ஸ்கிருதமும் அதன் இலக்கியமும், அதன் கண்ணுள்ள கருத்துக்களும் தான் எனத் தயக்கமின்றி பதில் தருவேன். இம்மொழி நமது செல்வத்துள் சிறந்தது. அது நமது வாழ்க்கைக்குத் துணை செய்யும் வரையில் நமது இந்தியாவின் மேதை விளங்கிக்கொண்டிருக்கும். அது நமது பழம் செல்வமாத்திரமன்று. நம் நாட்டில் இன்றும் நடைமுறையிலும் வாழ்க்கையிலும் அது இருக்கின்றது. ஸம்ஸ்கிருதக் கல்வியை எங்கும் பரப்பவேண்டும் என்பது எனது பேரவா. ஸம்ஸ்கிருதவித்வான்கள் பலதுறைகளிலும் இறங்கி மறைந்து கிடக்கின்ற இலக்கிய ரத்னங்களை வெளியில்கொண்டுவரவேண்டும் என்பதும் எனது ஆசை" என **பண்டித ஜவஹர்** ஒருசமயம் கூறினார்.

"ஸம்ஸ்கிருதம் ஒரு சிறந்த பாஷை. அதுதான் நம்மை நமது புராதன ஞானத்துடனும், நாகரிகத்துடனும் இணைக்கின்றது. ஒற்றுமையும், ஸஹோதர மனப்பான்மையையும் நம்மிடையே வளரச் செய்வதும் இம்மொழியே. ஸம்ஸ்கிருதம் தனது பழைய பெருமையை அடையுமாறுச் செய்வது நம்மில் ஒவ்வொருவரது கடமையாகும்" என ஸர். எஸ். ராதாகிருஷ்ணன் அவர்கள் கூறுகின்றார்கள்.

"பரம்பரைச் செல்வமாக நமக்கு ஸம்ஸ்கிருதம் கிடைத்துள்ளது. நமது நாட்டின் உயர்ந்த அறிவு முற்றிலும் அப்பாஷையின் மூலம் வெளியிடப்பட்டுள்ளது. ஆகவே ஸம்ஸ்கிருதத்தை உன்னத நிலைக்குக் கொண்டுவருவது நமது கடமையே. சர்க்கார் உதவட்டும். அல்லது உதவாமல்தான் போகட்டும். நாம் ஒவ்வொருவரும் ஸம்ஸ்கிருதம் படிக்க வேண்டும் என்ற உறுதி கொண்டோமாயின் நிச்சயமாக ஸம்ஸ்கிருதம் கற்கப்படும். நாம் சர்க்காரின் உதவியை இதில் எதிர் பார்த்திருந்து, நமது பிள்ளைகள் ஆங்கில இலக்கியங்களையும், நாவல்களையும் படிப்பார்களாயின், நன்னடத்தை நம் பிள்ளைகளுக்கு உண்டாக்குவதென்பது இயலாத காரியமாகும். ஏனெனில், நம் பிள்ளைகளுக்கு நன்னடத்தையை வளர்த்தல் என்பது ஸம்ஸ்கிருதத்தின் மூலம் தான் முடியும். இதுவே எனது உறுதியான எண்ணமாகும்" என்றார் மேஹர்சந்த்மஹாஜன் அவர்கள்.

"உலகத்தில் அமைதி நிலவவேண்டுமாயின் ஸம்ஸ்க்ருதத்தைப் பயிலவேண்டும். ஏனெனில், இப்பாஷையின் இயக்கியங்களிலே மனிதரின் நன்னடத்தைக்குரிய உபதேசங்கள் பலவும் நிரம்பியுள்ளன" என்பது முன்ஷி கூறுவது.

"குறுகிய நோக்கும், குறுகிய விஷயங்களிலே பற்றுமுடையவர்கள்தான் ஸம்ஸ்கிருதத்தை இறந்த மொழியாகக் கருதுவோர். நமது நாட்டு நாகரிகம் பண்பாடு இவைகளில் கருத்தும், பரந்த நோக்கமு முடையவர்க்கு ஸம்ஸ்கிருதம் இறந்தபாஷை ஆகாது. சட்டம், சரித்திரம், மதக்கோட்பாடுகள், வேதாந்தம், புதைபொருள் ஆராய்ச்சி என இன்னோரன்ன பலதுறைகளுக்கும் ஸம்ஸ்கிருதக் கல்வி மிக மிக அவசியமானதாகும்" என்பர் **டி. ஆர். வெங்கடராம சாஸ்திரியார்** அவர்கள்.

"ஸம்ஸ்கிருதத்தை பயில்வது பிறமொழிகளை கற்பதில் மிக உதவுகின்றது. உயர்ந்த விஞ்ஞானக் கருத்துக்களை அறிவதற்கும் ஸம்ஸ்கிருதம் உதவுகின்றது. நமது நாட்டின் பெருமையை நாம் உணர இம்மொழிபோல் பிறமொழிகள் உதவா" என்றார் **கி. பாலஸுப்ரஹ்மண்ய அய்யர்** அவர்கள்.

"மேலை நாடுகளிலே ஸம்ஸ்கிருதத்தில் ஊக்கம் மிக உள்ளது. ஒவ்வொரு ஸர்வகலாசாலையும் ஸம்ஸ்கிருதக் கல்விக்கான பிரிவை ஏற்படுத்தி, அதற்கென ஆசிரியர்களை நியமித்துள்ளது. இவ் வூக்கம் ஜர்மனியில் மிக அதிகமாகக் காணப்படுகின்றது" எனக் கூறுகின்றார் டாக்டர் **வே. ராகவன்** அவர்கள்.

"ஒவ்வொரு மாணவனும், மாணவியும் ஸம்ஸ்கிருதம் படிக்கவேண்டும் என்பது என் கருத்து. நமது நாட்டுப் பண்பாட்டை அறிவதற்காகவும், சிறந்த அறிவாளிகளின் சீரிய கருத்துக்களை அறிந்து கொள்வதற்காகவும் மட்டும் அன்று அதைப் படிக்கவேண்டுமென்பது. அதன் இலக்கியச் சுவைகளை அனுபவிப்பதற்காகவும் அன்று. பின் எதற்கெனின், அதைக் கற்பதால் வரும் கல்விப்பயனுக்

காகவே. ஸம்ஸ்கிருத இலக்கணத்தைப் படிப்பது, புத்திசக்தியை விருத்திசெய்கின்ற ரஸாயனமாகும். மிகக்குறைவான ஸம்ஸ்கிருத அறிவும் நமக்கு அளவற்ற பயனை அளிக்கவல்லது. நமது நாட்டு மக்களின் நல்வாழ்க்கையை அமைப்பதிலேதான் ஸம்ஸ்கிருதக் கல்வியின் முழு உபயோகமும் உள்ளது. எனவே, நமது கல்வியதிகாரிகளுக்கு நான் செய்யும் வேண்டுகோள் என்னவெனின், ஸம்ஸ்கிருதப் பயிற்சிக்கு ஊக்கமளிக்கவேண்டுமென்பதும், அதை உதாசீனம் செய்யாமல் இருக்க வேண்டும் என்பதுவுமாம்" எனக் கூறுகின்றார் **பி. வி. ராஜமன்னார்** அவர்கள்.

"ஸம்ஸ்கிருதத்தினின்றும் தோன்றிய மொழிகளான ஹிந்தி முதலியன, பல துறைகளிலும் நமக்குத் தற்சமயம் தேவையான பல சொற்களைத்தரும் ஆற்றல் அற்றனவாக இருக்கின்றன. அம்மொழிகள் அத்தகைய ஆற்றலை ஸம்ஸ்கிருதத்தினின்றுமே பெறமுடியும். ஏனெனில் ஸம்ஸ்கிருதத்துடன் அவைகளின் தொடர்பு மிக நெருங்கியது. ஸம்ஸ்கிருதம் ஒன்றுதான் தற்பொழுது நமக்குத் தேவையான சொற்கள் அனைத்தையும் ஆக்கித்தரவல்லது" என்பர் **ஸி. டி. தேஷ்முக்** அவர்கள்.

"ஸம்ஸ்கிருதம் தேசபாஷையாக இருக்கவேண்டும் என்பது என் கருத்து. அதற்காக எல்லோரும் அதில் பேசவேண்டும் என்பதல்ல. தற்பொழுது ஆங்கிலம் உபயோகிக்கப்படுவதுபோல் ராஜ்யங்களிடையிலும், ராஜாங்க விஷயங்களிலும் அம்மொழியை உபயோகிக்கலாம் என்பதே. ஹிந்தியைக்காட்டிலும் ஸம்ஸ்கிருதம் தேர்ந்தெடுக்கப்பட்டிருந்தால் நன்றாக இருந்திருக்கும்" என்றார் **ஸ்ரீ ப்ரகாசா** அவர்கள்.

Prabha Press, 1/3, Lake View Road, Madras-17.

श्रीः

S. S. L. C. PUBLIC EXAMINATION

INDIVIDUAL WORK IN SAMSKRIT STUDY

HINTS ON THE STUDY OF SAMSKRIT

The following pages contain very useful hints based on experience and on the survey of the reports of the examiners of the S. S. L. C. Examination. The examiners observe that the study of Samskrit requires improvement in many important and significant particulars and they deplore the poor control of the candidates over the grammatical and compositional mechanism of the language. In the light of their observations we have ventured to offer some practical suggestions on (i) the study of Samskrit in general and (ii) on the method of answering the examination questions.

The path of learning is not a bed of roses. A vigorous application and an intelligent grasp are essential in mastering any language or any subject. This is no less true of Samskrit, for the language is not at present a spoken one and contains many intricate but interesting points. The genius of the language is so fascinating that it is but necessary that we should know something about it and its grammar. A comparison of its grammar with that of English will enable the pupils to an intelligent understanding of the subject. Samskrit, like English, contains its nouns, pronouns, verbs, adjectives, participles and prepositions. Let us study a few important details about some of these parts of speech.

सर्वदेवमयो गुरुः।

NOUNS

1. **Gender :**—Nouns have gender, number and case. Gender in Samskrit often depends upon grammatical formation than upon the sense. For example, for the word 'wife', we have, besides the word भार्या in the feminine gender, words like कलत्रम् (neuter gender) and दाराः (masculine gender). The latter word is always in the plural whether you mean one wife or many. Likewise, the words कायः, तनुः, शरीरम् all meaning 'the body' belong to different genders. No definite rule could be laid in this respect.

2. **Number :**—There are three numbers—the singular to denote 'one', the dual to denote 'two' and the plural to denote more than two. But certain words are always in the singular number; *e. g.* एका। Some are always in the dual: दम्पती, अश्विनौ। Similarly such words as असवः, प्राणाः, दाराः, आपः, पादाः, words denoting respect and names of countries, *viz,* अङ्गाः, विदर्भाः, कलिङ्गाः, मत्स्याः are in plural.

3. **Cases :**—There are eight cases in Samskrit. A thorough knowledge of the declension of nouns and pronouns is very essential. In connecting one word with another the proper case should be chosen.

1. *The Nominative Case :—*

It denotes the agent or doer (कर्ता) of an action in the active voice. The predicate must, in general, agree with its subject in number and person; *e. g.* राजा भुवं अपालयत्।

2. *The Accusative Case :—*

(*i*) This represents the *object*, the person or thing upon whom or which the effect of an action takes place; *e. g.* बालो मृगं ताडयति। The object is invariably

in the accusative case except in the passive voice; *e. g.* देवः नम्यते ।

(*ii*) Verbs implying motion (physical or mental) govern the accusative case of the place; *e. g.* वनं प्रविशामि; विषादं अगमत्; विशति वासगृहं नरेन्द्रः; मृत्युवशं जगाम; निद्रां ययौ ।

(*iii*) The roots, शी, स्था, आस् when preceded by अधि govern the accusative case of the place; *e. g.* शिलातले शयाना; शिलातलमधिशयाना । जीमूतवाहनः मेरौ उवास—मेरुम् अध्युवास ।

(*iv*) Certain indeclinables govern the accusative case:

(*a*) अन्तरेण (except); तान् अन्तरेण निपतेत् क नु प्रणामः ।
(*b*) विना (without); जलं विना कथं मत्स्याः जीवेयुः ।
(*c*) अभितः and परितः । अभितो नगरं परिखा वर्तते ।
(*d*) धिक्; त्वां तु धिक् कुलपांसनम् इति रावणः विभीषणं अनिन्दत् ।

(*e*) Words indicating 'duration of time and space' are also in the accusative case; *e. g.*

(*a*) पञ्च वर्षाणि संस्कृतं अपठम् ।
(*b*) गंगा क्रोशं कुटिला प्रवहति ।

3. *The Instrumental Case*:—

This denotes

(*i*) the agent of an action in the passive voice: वानरैः सेतुः बद्धः ।

(*ii*) The instrument or means by which the action is done: कृषीवलः खनित्रेण खनति ।

(*iii*) The following indeclinables also govern the instrumental case:

(*a*) अलम्-अलं अतिविस्तरेण। अलं विवादेन। अलं महीपाल तव श्रमेण।

(*b*) सह-भोजः परिवारैः सह क्षेत्रमध्यं प्रविवेश।

(*c*) साकम्, सार्धम् - रामः वानरैः साकं (सार्धं) लङ्कां जगाम।

(*d*) समम् - महिष्या समं दिलीपः गुरोः आश्रमं जगाम।

(*e*) विना - लक्ष्मणेन विना रामः निद्रां न लभते।

4. *The Dative Case*:—

(*i*) The person to whom something is given is put in the Dative case: भोजलिखितं पत्रं वत्सः मुञ्जाय ददौ।

(*ii*) The person or thing with reference to whom some action is done is put in the Dative case; *e. g.* युद्धाय संनह्यति।

(*iii*) The words नमः, स्वस्ति, स्वाहा and स्वधा govern nouns in the Dative case; *e. g.* नमोऽस्तु रामाय। अग्नये स्वाहा। स्वस्ति प्रजाभ्यः.... । स च 'राज्ञे स्वस्ति' इत्युक्त्वा आसने समुपविष्टः। पितृभ्यः स्वधा।

5. *The Ablative Case*:—

(*i*) This case is used to denote an object from which another thing falls off, or is separated:

(*a*) अश्वात् पतति।

(*b*) सत्यात् न प्रमदितव्यम्।

(*c*) वनात् वनं परिबभ्राम वानरः।

(*d*) कृष्णात् परं किमपि तत्त्वमहं न जाने।

(*e*) क्रोधात् भवति सम्मोहः।

(*ii*) Words in the Comparative degree take this case:

(*a*) रामः लक्ष्मणात् ज्यायान् ।
(*b*) क्षत्रियस्य युद्धे पलायनात् मरणं श्रेयः ।
(*c*) श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् ।
(*d*) मोहात् अभूत् कष्टतरः प्रबोधः ।

(*iii*) The following indeclinables govern the Ablative case :

(*a*) प्रभृति- विद्वन्, जन्मनः प्रभृति अद्यावधि मया आचरितं सर्वं यदि वदसि तदा भवान् सर्वज्ञ एव ।

(*b*) बहिः- गोपाः पूतनां परश्वथैः विच्छिद्य नगरात् बहिः आशु निन्युः ।

(*c*) ऊर्ध्वं- ऊर्ध्वं प्रसूतेस्तपश्चरितुं यतिष्ये ।

(*d*) ऋते- क्रीडनकात् ऋते बालाः न रमन्ते ।

(*e*) आ- आ परितोषाद् विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम् ।

6. *The Genitive Case* :—

(*i*) The Genitive denotes the 'possessor' or the person or thing to which anything belongs; *e.g.* सुकृतस्य फलं इदम् ।

(*ii*) This shows relationship in general, between one noun and another. रामस्य भार्या सीता............ ।

(*iii*) It is also used with words having a superlative sense, रामः वीराणां वरः ।

7. *The Locative Case* :—

(*i*) This case represents the place or time in which an action takes place. गृहे आस्ते ; आसने उपविशति; वंशे जातः सवितुरनघे ; ततश्च द्वादशे मासि चैत्रे नावमिके तिथौ........ कौसल्या सुषुवे रामम् ।

(*ii*) With adjectives in the Superlative degree: प्राणिषु नराः श्रेष्ठाः ।

8. *The Vocative Case* :—

It is employed in addressing a person; *e. g.* हे राम ! मां पाहि ।

VERBS

Tenses and Moods :— There are six tenses and four moods, called ten *Lakaras.* They are: 1. Present Tense; 2. Past Tense: (*a*) Perfect Tense, (*b*) Imperfect Tense, (*c*) Aorist Tense; 3. Future Tense: (*a*) First Future, (*b*) Second Future; 4. Moods: (*a*) Imperative Mood, (*b*) Potential Mood, (*c*) Benedictive Mood, (*d*) Conditional Mood.

The roots of verbs have terminations—the Atmanepadas and the Parasmaipadas. Some roots take the former, some take the latter, while a few others take either.

1. The Present Tense :—

This is used to express

(*i*) an action just taking place: माणवकः पठति ।

(*ii*) a universal truth: वाचं अर्थोऽनुधावति ।

(*iii*) an immediate past: अहम् आगच्छामि, *i.e.*, अहम् आगतः ।

(*iv*) an immediate future: एषोऽहं गच्छामि, *i.e.*, अहम् गमिष्यामि ।

(*v*) past deeds in fables: अस्ति राजा विक्रमो नाम उज्जयिन्याम् ।

(*vi*) a past tense with the particle: स्म । कस्मिंश्चित् नगरे चन्द्रो नाम राजा प्रतिवसति स्म ।

(*vii*) a future tense with the Indeclinable यावत् or पुरा । यावत् गच्छामि or पुरा गच्छामि meaning गमिष्यामि ॥

सत्यान्नास्ति परो धर्मः ।

2. The Past Tense :—

In Samskrit there are three tenses that denote a past action. They are: (*a*) the Imperfect, (*b*) the Perfect and (*c*) the Aorist. Generally the Imperfect and the Perfect are used in the narration of remote past events, while the Aorist refers to recent past actions.

(*a*) **The Perfect Tense :—** This refers to a past action done previous to the present day and not witnessed by the speaker: अयोध्यायां दशरथो नाम राजा बभूव।

(*b*) **The Imperfect Tense :—**This denotes a past action done some time before the current day; ह्यः सायमहम् तव मित्रमपश्यम्।

It is also used in interrogative sentences relating to an action concerning a recent past event: अगच्छत् किं सः वनम्?

(*c*) **The Aorist Tense :-**It refers to a past action done very recently in the course of the current day or close to the time of speaking. This is rarely used for purposes of narration: अद्य प्रातः शयनादुत्थितः सः स्नातुं नदीम् अगात्।

3. The Future Tense :—

In Samskrit there are two tenses to denote a future action. They are: (*a*) The first or the peri-phrastic Future and (*b*) The second or the simple Future.

(*a*) The first Future denotes an action which will take place not during the current day but at a distant future: कल्किः नाम विष्णोः दशमः अवतारः भविष्यति।

(*b*) The second Future refers either to an indefinite future time or to a recent future : अद्य श्वो वा वृष्टिः भविता ।

4. The Moods :—

(*a*) The Imperative Mood :— This is employed to denote command, entreaty, request, wish, benediction and exortation : भज क्षमाम्; सत्यं ब्रूहि; अनुयाहि साधु पदवीम्; अधीष्व पुत्रकाधीष्व; मे वरान् कामान् ददातु etc.

(*b*) The Potential Mood :— This corresponds to the Subjunctive mood in English. It expresses a wish, hope, prayer, command and probability : सत्यं वदेत् (command); विषमपि अमृतं भवेत् (probability); सहसा विदधीत न क्रियाम् (command); वधेन रावणस्य प्रतिज्ञां अनुपालये (prayer).

It is also used in conditional and consequent clauses as conditional mood : अगृह्य यदि गच्छेयं विशल्यकरणीमहं वैक्लब्यं तु महद्भवेत् ।

(*c*) The Benedictive Mood :- This is used in giving blessings : दीर्घायुः भूयाः । मा त्वं भूयो ग्रामं गत्वा भारोद्वहनकष्टभागी भूयाः । In the first person it expresses the speaker's wish : अहं तेजस्वी भूयासम् ।

(*d*) The Conditional Mood :— It is used in conditional sentences in which the non-performance of the action is implied; *e.g.* यदि वृष्टिः अभविष्यत् तर्हि अभविष्यत् सुभिक्षम् ।

MODEL CONJUCATION OF ROOTS

भू (भव्) = to be. I Conj. Parasmaipadi

Present Tense लट्

	Singular	Dual	Plural
III Person	भवति	भवतः	भवन्ति
II Person	भवसि	भवथः	भवथ
I Person	भवामि	भवावः	भवामः

Imperfect Tense (Past Tense) लङ्

अभवत्	अभवतां	अभवन्
अभवः	अभवतं	अभवत
अभवं	अभवाव	अभवाम

Imperative Mood लोट्

भवतु	भवतां	भवन्तु
भव	भवतं	भवत
भवानि	भवाव	भवाम

Potential Mood विधिलिङ्

भवेत्	भवेतां	भवेयुः
भवेः	भवेतं	भवेत
भवेयं	भवेव	भवेम

First Future लुट्

भविता	भवितारौ	भवितारः
भवितासि	भवितास्थः	भवितास्थ
भवितास्मि	भवितास्वः	भवितास्मः

Second Future लृट्

भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

Perfect Tense (Past Tense) लिट्

बभूव	बभूवतुः	बभूवुः
बभूविथ	बभूवथुः	बभूव
बभूव	बभूविव	बभूविम

Aorist (Past Tense) लुङ्

अभूत्	अभूतां	अभूवन्
अभूः	अभूतं	अभूत
अभूवं	अभूव	अभूम

Benedictive Mood आशीर्लिङ्

भूयात्	भूयास्तां	भूयासुः
भूयाः	भूयास्तं	भूयास्त
भूयासं	भूयास्व	भूयास्म

Conditional Mood लृङ्

अभविष्यत्	अभविष्यतां	अभविष्यन्
अभविष्यः	अभविष्यतं	अभविष्यत
अभविष्यम्	अभविष्याव	अभविष्याम

प्राज्ञमैत्रीं समाचरेत् ।

वन्द् = to salute. I Conj. Atmanepadi

Present Tense लट्

वन्दते	वन्देते	वन्दन्ते
वन्दसे	वन्देथे	वन्दध्वे
वन्दे	वन्दावहे	वन्दामहे

Imperfect Tense (Past Tense) लङ्

अवन्दत	अवन्देतां	अवन्दन्त
अवन्दथाः	अवन्देथां	अवन्दध्वम्
अवन्दे	अवन्दावहि	अवन्दामहि

Imperative Mood लोट्

वन्दताम्	वन्देतां	वन्दन्ताम्
वन्दस्व	वन्देथां	वन्दध्वम्
वन्दै	वन्दावहै	वन्दामहै

Potential Mood विधिलिङ्

वन्देत	वन्देयातां	वन्देरन्
वन्देथाः	वन्देयाथां	वन्देध्वम्
वन्देय	वन्देवहि	वन्देमहि

First Future लुट्

वन्दिता	वन्दितारौ	वन्दितारः
वन्दितासे	वन्दितासाथे	वन्दिताध्वे
वन्दिताहे	वन्दितास्वहे	वन्दितास्महे

Second Future लृट्

वन्दिष्यते	वन्दिष्येते	वन्दिष्यन्ते
वन्दिष्यसे	वन्दिष्येथे	वन्दिष्यध्वे
वन्दिष्ये	वन्दिष्यावहे	वन्दिष्यामहे

Perfect Tense (Past Tense) लिट्

ववन्दे	ववन्दाते	ववन्दिरे
ववन्दिषे	ववन्दाथे	ववन्दिध्वे
ववन्दे	ववन्दिवहे	ववन्दिमहे

Aorist (Past Tense) लुङ्

अवन्दिष्ट	अवन्दिषातां	अवन्दिषत
अवन्दिष्ठाः	अवन्दिषाथां	अवन्दिध्वम्
अवन्दिषि	अवन्दिष्वहि	अवन्दिष्महि

Benedictive Mood आशीर्लिङ्

वन्दिषीष्ट	वन्दिषीयास्तां	वन्दिषीरन्
वन्दिषीष्ठाः	वन्दिषीस्थां	वन्दिषीध्वम्
वन्दिषीय	वन्दिषीवहि	वन्दिषीमहि

Conditional Mood लृङ्

अवन्दिष्यत	अवन्दिष्येतां	अवन्दिष्यन्त
अवन्दिष्यथाः	अवन्दिष्येथां	अवन्दिष्यध्वम्
अवन्दिष्ये	अवन्दिष्यावहि	अवन्दिष्यामहि

विद्यया विन्दतेऽमृतम् ।

VOICE

There are three voices: (1) The Active, (2) The Passive and (3) The Impersonal.

The Active Voice:—The doer of the action is put in the nominative case, the object in the accusative case and the predicate has to agree with the subject in number and person. बालः धेनुं पश्यति । अहं जलं पिबामि ।

The Passive Voice:—The subject is put in the instrumental case, the object in the nominative and the predicate should agree with the object in number and person. बालेन धेनुः दृश्यते । मया जलं पीयते ।

If the verb takes two objects, the indirect object becomes the subject in the nominative case and the direct object is not changed. *Active*: याचकः धनिकं धनं याचते । *Passive*: याचकेन धनिकः धनं याच्यते ।

The Impersonal Voice:—Intransitive verbs taking passive forms have the doer in the instrumental case. रामेण भूयते ।

DEGREES OF COMPARISON

(*i*) The terminations that are commonly used are, तर for comparitive and तम for superlative; *e.g.* प्रियः, प्रियतरः, प्रियतमः ।

(*ii*) There are also other terminations; ईयस् is added to form the comparative and इष्ठ for the superlative; *e. g.* प्रियः प्रेयान्, प्रेष्ठः ।

(iii) Some irregular Comparatives and Superlatives

Positive	Comparative	Superlative
अल्प (little)	अल्पीयस्	अल्पिष्ठ
,,	कनीयस्	कनिष्ठ
गुरु (heavy)	गरीयस्	गरिष्ठ
दूर (distant)	दवीयस्	दविष्ठ
बहु (much)	भूयस्	भूयिष्ठ
युवन् (young)	यवीयस्	यविष्ठ
वृद्ध (old)	वर्षीयस्	वर्षिष्ठ
,,	ज्यायस्	ज्येष्ठ
ह्रस्व (short)	ह्रसीयस्	ह्रसिष्ठ

GRAMMATICAL PECULIARITIES

PARASMAIPADA AND ATMANEPADA

Under certain conditions some roots change from Parasmaipada to Atmanepada terminations or vice versa. They are given below.

To Atmanepada :—

1. क्रम् takes Atmanepada terminations when it is prefixed with प्र or उप in the sense of 'beginning'; प्रक्रमते, उपक्रमते।

2. गम् with सम् becomes Atmanepada when it means 'to join with'; *e. g.* संगच्छते।

3. जि takes Atmanepada terminations when it is preceded by वि or परा; *e. g.* विजयते, पराजयते।

4. प्रच्छ् with आ is Atmanepada in the sense of 'taking leave of'; *e. g.* आपृच्छते।

वाण्येका समलंकरोति पुरुषम्।

5. भुज is Atmanepada except in the sense of 'protecting'; *e. g.* राज्यं भुङ्क्ते स्म; भरतः राज्यं न्यासमिवाभुनक् (अरक्षत्)।

To Parasmaipada :—

6. रम् takes Parasmaipada terminations when it is preceded by the prepositions वि, आ and परि; *e. g* विरमति, आरमति, परिरमति ।

7. विश् with नि becomes Atmanepada; *e.g.* निविशते।

8. श्रु with सम् is Atmanepada; *e. g.* संश्रृणुते ।

9. स्था (तिष्ठ) with सम्, अव, प्र or वि is Atmanepada; *e. g.* सन्तिष्ठते, अवतस्थे, प्रतस्थे, वितिष्ठते ।

10. हन् with आ becomes Atmanepada; *e. g.* स्वशिरः आहते ।

COMPOUNDS

Note the following peculiarities in compounds :—

1. राजन् at the end of a Tatpurusha compound becomes राज; *e. g.* देवानां राजा देवराजः ।

2. सखि at the end of a Tatpurusha compound changes into सखः; मरुतः सखा - मरुत्सखः। But this change does not take place when सखि is preceded by किम्; *e.g.* किंसखा।

3. अहन् at the end of a Tatpurusha compound assumes the form of अहः *e. g.* उत्तमं अहः - उत्तमाहः ।

4. रात्रि when preceded by a numeral, an indeclinable or a word expressive of a part of the

whole, changes into रात्र ; *e. g.* दशानां रात्रीणां समाहार : — दशरात्रम्; अतिक्रान्तः रात्रिं — अतिरात्रः। पूर्वं रात्रेः — पूर्वरात्रः। Compounds ending in रात्र are *neuter* when they are preceded by a numeral ; दशरात्रम्।

5. The word गो at the end of a Tatpurusha changes into गव ; *e. g.* पुमान् गौः - पुङ्गव : ।

6. The word महत् is changed to महा when it forms the first member of Karmadharaya or a Bahuvrihi compound ; *e. g.* महान् राजा - महाराजः ; महान्तौ बाहू यस्य सः महाबाहुः।

7. (*a*) अक्षि at the end of a Bahuvrihi compound changes to अक्ष; *e. g.* दीर्घे अक्षिणी यस्य सः दीर्घाक्षः (*b*) अक्षि changes into अक्ष when it is used in a metaphorical sense ; *e. g.* गवां अक्षि इव — गवाक्षः ।

8. धनुस् at the end of a Bahuvrihi compound becomes धन्वन्; *e. g.* धृतं धनुः यस्य सः धृतधन्वा।

9. जाया at the end of a Bahuvrihi compound takes the form of जानि ; *e. g.* जानकीजाया यस्य सः जानकीजानिः।

10. दन्तः substitutes दत् when it is preceded by शुभ्र, शुक्ल etc. *e.g.* शुक्लाः दन्ताः यस्य सः शुक्लदन्, सा शुक्लदती ।

11. पथिन् at the end of any compound becomes पथ; *e. g.* रम्यः पन्थाः—रम्यपथः ।

12. Similarly धूर् becomes धुरा ; *e. g.* राज्यस्य धूः राज्यधुरा ।

सुखानां तुष्टिरुत्तमा।

13. The word तमस् changes into तमस when it is preceded by अव, सम् and अन्ध; *e. g.* अवततं तमः—अवतमसम्, सन्ततम् तमः—सन्तमसम्, अन्धं तमः—अन्धतमसम् ।

14. हृदय becomes हृद् when preceded by सु meaning 'friend'; *e. g.* शोभनम् हृदयम् यस्य सः सुहृत् ।

15. उदक becomes उद् necessarily when it forms as a proper name; *e. g.* क्षीरं उदकं यस्य सः क्षीरोदः ; उदकानि धीयन्ते अस्मिन् इति उदधिः ।

16. सह is changed to स when it is the first member of a compound ; *e. g.* सह पुत्रेण—सपुत्रः ।

17. उक्षन् at the end of a compound changes into उक्ष when it is preceded by जात, महत् or वृद्ध; *e. g.* जातः उक्षा—जातोक्षः । महान् उक्षा महोक्षः । वृद्धः उक्षा वृद्धोक्षः ।

AN ALPHABETICAL LIST OF IMPORTANT SAMSKRIT ROOTS

ABBREVIATIONS :—*A. - Atmanepadi ; P. - Parasmaipadi ; U. - Ubhayapadi ; Pres. - Present Tense ; Perf. - Perfect Tense.*

धातुः	विकरणं	पदी	अर्थः	लट्	लिट्
Root.	Conj.	Padi.	Meaning	Pres.	Perf.
अङ्क्	I	A.	to mark	अङ्कते	आनङ्के
अट्	I	P.	to wander	अटति	आट
अर्च्	I	P.	to worship	अर्चति	आनर्च
अर्थ्	X	A.	to request	अर्थयते	अर्थयामास

अर्ह्	I	P.	to deserve	अर्हति	आनर्ह
अश्	V	A.	to pervade	अश्नुते	आनशे
,,	IX	P.	to eat	अश्नाति	आश
अस्	II	P.	to be	अस्ति	बभूव
,,	IV	P.	to throw	अस्यति	आस
आप्	V	P.	to get	आप्नोति	आप
इष्	I	P.	to wish	इच्छति	इयेष
ईक्ष्	I	A.	to see	ईक्षते	ईक्षांचक्रे
ईर्	X	U.	to move	ईरयति-ते	ईरयाञ्चकार-चक्रे
ईर्ष्य्	I	P.	to rival	ईर्ष्यति	ईर्ष्याञ्चकार
ईश्	II	A.	to command	ईष्टे	ईशांचक्रे
उक्ष्	I	P.	to sprinkle	उक्षति	उक्षांचकार
ऊह्	I	A.	to infer	ऊहते	ऊहांचक्रे
ऋ	I	P.	to go, to get	ऋच्छति	आर
कत्थ्	I	A.	to boast	कत्थते	चकत्थे
कथ्	X	U.	to tell	कथयति-ते	कथयामास
कम्	I	A.	to desire	कामयते	चकमे
कम्प्	I	A.	to tremble	कम्पते	चकम्पे
कल्	X	U.	to count	कलयति-ते	कलयाञ्चकार
कांक्ष्	I	A	to desire	कांक्षति	चकांक्ष
काश्	I	A.	to shine	काशते	चकाशे
कुप्	IV	P.	to be angry	कुप्यति	चुकोप
कूज्	I	P.	to coo	कूजति	चुकूज
कृ	VIII	U.	to do	करोति-कुरुते	चकार-चक्रे
कृष्	I	P.	to draw	कर्षति	चकर्ष
कॄ	VI	P.	to scatter	किरति	चकार
कृत्	X	U.	to glorify	कीर्तयति-ते	कीर्तयामास

क्रन्द्	I	P.	to cry	क्रन्दति	चक्रन्द
क्रम्	I	P.	to walk	क्रामति	चक्राम
क्रीड्	I	P.	to play	क्रीडति	चिक्रीड
क्रुध्	IV	A.	to be angry	क्रुध्यति	चुक्रोध
क्षम्	I	A.	to endure	क्षमते	चक्षमे
क्षम्	IV	P.	to endure	क्षाम्यति	चक्षाम
क्षल्	X	U.	to wash	क्षालयति-ते	क्षालयामास
क्षिप्	VI	P.	to throw	क्षिपति	चिक्षेप
खण्ड्	X	U.	to break	खण्डयति-ते	खण्डयामास
खन्	I	U.	to dig	खनति-ते	चखान, चख्ने
खाद्	I	P.	to eat	खादति	चखाद
खेल्	I	P.	to move	खेलति	चिखेल
ख्या	I	P.	to tell	ख्याति	चख्यौ
गण्	X	U.	to count	गणयति-ते	गणयामास
गद्	I	P.	to speak	गदति	जगाद
गम्	I	P.	to go	गच्छति	जगाम
गुप्	I	P.	to protect	गोपायति	जुगोप
ग	I	P.	to sing	गायति	जगौ
घुष्	X	U.	to proclaim	घोषयति-ते	गोषयांचकार
घ्रा	I	P.	to smell	जिघ्रति	जघ्रौ
चर्	I	P.	to go	चरति	चचार
चि	V	U.	to collect	चिनोति-चिनुते	चिकाय-चिक्ये
चिन्त्	X	U.	to think	चिन्तयति-ते	चिन्तयामास
छिद्	VII	P.	to cut	छिनत्ति	चिच्छेद
जप्	I	P.	to mutter	जपति	जजाप
जि	I	P.	to conquer	जयति	जिगाय
जीव्	I	P.	to live	जीवति	जिजीव

ज्ञप्	X	U.	to report	ज्ञापयति-ते	ज्ञापयामास
ज्वल्	I	P.	to glow	ज्वलति	जज्वाल
डी	I	A.	to fly	डयते	डिड्ये
तड्	X	U.	to beat	ताडयति-ते	ताडयामास
तर्ज्	X	A.	to blame	तर्जयते	तर्जयाञ्चक्रे
तुष्	IV	P.	to be pleased	तुष्यति	तुतोष
तॄ	I	P.	to cross over	तरति	ततार
त्यज्	I	P.	to abandon	त्यजति	तत्याज
त्रै	I	A.	to protect	त्रायते	तत्रे
दण्ड्	X	U.	to punish	दण्डयति-ते	दण्डयामास
दा	I	P.	to give	यच्छति	ददौ
,,	III	U.	,,	ददाति, दत्ते	ददौ, ददे
दिश्	VI	U.	to grant	दिशति-ते	दिदेश-दिदिशे
दुह्	II	U.	to milk	दोग्धि-दुग्धे	दुदोह-दुदुहे
दृश्	I	P.	to see	पश्यति	ददर्श
द्रु	I	P.	to run, melt	द्रवति	दुद्राव
धृ	I	U.	to hold	धरति-ते	दधार-दध्रे
ध्यै	I	P.	to think	ध्यायति	दध्यौ
ध्वन्	I	P.	to sound	ध्वनति	दध्वान
नम्	I	P.	to salute	नमति	ननाम
नश्	IV	P.	to perish	नश्यति	ननाश
निद्रा	II	P.	to sleep	निद्राति	निदद्रौ
नी	I	P.	to lead	नयति	निनाय
निन्द्	I	P.	to censure	निन्दति	निनिन्द
पत्	I	P.	to fall, fly	पतति	पपात
पा	I	P.	to drink	पिबति	पपौ
,,	II	P.	to protect	पाति	,,

तपः स्वधर्मवर्तित्वम् ।

पाल्	X	U.	to protect	पालयति-ते	पालयामास
पुष्प्	IV	P.	to blossom	पुष्प्यति	पुपुष्प
प्रच्छ्	IV	P.	to ask	पृच्छति	पप्रच्छ
फल्	I	P.	to bear fruit	फलति	पफाल
बन्ध्	IX	P.	to bind	बध्नाति	बबन्ध
बाध्	I	A.	to torment	बाधते	बबाधे
बुध्	I	U.	to know	बोधति-ते	बुबोध-बुबुधे
,,	IV	A.	,,	बुध्यते	,,
भक्ष्	X	U.	to eat	भक्षयति-ते	भक्षयामास
भज्	I	U.	to serve	भजति-ते	बभाज-भेजे
भण्	I	P.	to speak	भणति	बभाण
भर्त्स्	X	A.	to threaten	भर्त्सयति	भर्त्सयाञ्चक्रे
भा	II	P.	to shine	भाति	बभौ
भाष्	I	A.	to talk	भाषते	बभाषे
भास्	I	A.	to shine	भासते	बभासे
भिक्ष्	I	A.	to beg	भिक्षते	बिभिक्षे
भी	III	P.	to fear	बिभेति	बिभाय
भू	I	P.	to be *or* become	भवति	बभूव
भूष्	X	U.	to adorn	भूषयति-ते	भूषयामास
भृ	I	U.	to nourish	भरति-ते	बभार-बभ्रे
भ्रम्	I	P.	to roam	भ्रमति	बभ्राम
मद्	IV	P.	to be glad	माद्यति	ममाद
मन्	VIII	A.	to esteem	मनुते	मेने
मन्थ्	IX	P.	to churn	मथ्नाति	ममन्थ
मा	II	P.	to measure	माति	ममौ
मार्ग्	X	U.	to search	मार्गयति-ते	मार्गयाञ्चकार

मिश्र्	X	U.	to mix	मिश्रयति-ते	मिश्रयामास
मुच्	VI	U.	to release	मुञ्चति-ते	मुमोच-मुमुचे
मुद्	I	A.	to be glad	मोदते	मुमुदे
मुह्	IV	P.	to faint	मुह्यति	मुमोह
मूर्च्छ्	I	P.	,,	मूर्च्छति	मुमूर्च्छ
मृ	VI	A.	to die	म्रियते	ममार
मृग्	X	A.	to search	मृगयते	मृगयाञ्चक्रे
यज्	I	U.	to worship	यजति-ते	इयाज-ईजे
यत्	I	A.	to strive	यतते	येते
या	II	P.	to go	याति	ययौ
याच्	I	U.	to beg	याचति-ते	ययाच-ययाचे
युध्	IV	A.	to fight	युध्यते	युयुधे
रक्ष्	I	P.	to protect	रक्षति	ररक्ष
रच्	X	U.	to compose	रचयति-ते	रचयाञ्चकार
रभ्	I	A.	to begin	रभते	रेभे
रम्	I	A.	to sport	रमते	रेमे
राज्	I	U.	to shine	राजति-ते	रराज-रेजे
रुच्	I	A.	to like	रोचते	रुरुचे
रुद्	II	P.	to weep	रोदिति	रुरोद
रुध्	VII	U.	to attack	रुणद्धि-रुन्द्धे	रुरोध-रुरुधे
रुह्	I	P.	to grow	रोहति	रुरोह
लिख्	I	P.	to write	लिखति	लिलेख
लोक्	X	U.	to behold	लोकयति-ते	लोकयामास
वच्	II	P.	to speak	वक्ति	उवाच
वद्	I	P.	,,	वदति	उवाद
वस्	I	P.	to dwell	वसति	उवास
वह्	I	U.	to carry	वहति-ते	उवाह-ऊहे

क्षान्तिश्चेत्कवचेन किम्।

वा	II	P.	to blow	वाति	ववौ
विद्	IV	A.	to be	विद्यते	विविदे
वृ	V	U.	to choose	वृणोति वृणुते	ववार वव्रे
वृत्	I	A.	to be	वर्तते	ववृते
वृध्	I	A.	to grow	वर्धते	ववृधे
वृष्	I	P.	to rain	वर्षति	ववर्ष
वेप्	I	A.	to tremble	वेपते	ववेपे
व्रज्	I	P.	to go	व्रजति	वव्राज
शप्	I	P.	to curse	शपति	शशाप
शम्	IV	P.	to pacify	शाम्यति	शशाम
शंस्	I	P.	to tell	शंसति	शशंस
शास्	II	P.	to rule	शास्ति	शशास
शिक्ष्	I	A.	to learn	शिक्षते	शिशिक्षे
शी	II	A.	to sleep	शेते	शिश्ये
शुभ्	I	A.	to shine	शोभते	शुशुभे
शुष्	IV	P.	to be dry	शुष्यति	शुशोष
श्लाघ्	I	A.	to praise	श्लाघते	शश्लाघे
श्लिष्	IV	P.	to embrace	श्लिष्यति	शिश्लेष
श्वस्	II	P.	to breathe	श्वसिति	शश्वास
सद्	VI	P.	to sit	सीदति	ससाद
सह्	I	A.	to bear	सहते	सेहे
सान्त्व्	X	U.	to appease	सान्त्वयति-ते	सान्त्वया:
सिच्	VI	U.	to sprinkle	सिञ्चति-ते	सिषेच-ि
		P.	to move	सरति	ससार

WHEREFORE AN ARMOUR IF THERE IS PATIENCE.

सेव्	I	A.	to serve	सेवते	सिषेवे
स्था	I	P.	to stand	तिष्ठति	तस्थौ
स्ना	II	P.	to bathe	स्नाति	सस्नौ
स्पन्द्	I	A.	to throb	स्पन्दते	पस्पन्दे
स्पृश्	VI	P.	to touch	स्पृशति	पस्पर्श
स्पृह्	X	P.	to desire	स्पृहयति	स्पृहयामास
स्मि	I	A.	to smile	स्मयते	सिष्मिये
स्मृ	I	P.	to remember	स्मरति	सस्मार
हस्	I	P.	to laugh	हसति	जहास
हृ	I	U.	to carry	हरति-ते	जहार, जह्रे
हृष्	IV	P.	to be pleased	हृष्यति	जहर्ष
ह्वे	I	P.	to call	ह्वयति	जुहाव

AN ALPHABETICAL LIST OF IMPORTANT ENGLISH VERBS WITH THEIR EQUIVALENTS IN SAMSKRIT

ABBREVIATIONS: *A. - Atmanepadi ; P. - Parasmaipadi ; U. - Ubhayapadi ; Pres. - Present Tense ; Perf. - Perfect Tense.*

अर्थः	धातुः	विकरणं	पदी	लट्	लिट्
Meaning	Root.	Conj.	Padi.	Pres.	Perf.
To abandon	त्यज्	I	P	त्यजति	तत्याज
adorn	भूष्	X	U	भूषयति-ते	भूषयामास

अनिर्वेदः श्रियो मलम ।

To appease	सान्त्व्	X	U	सान्त्वयति-ते	सान्त्वयाञ्चका
ask	प्रच्छ्	VI	P	पृच्छति	पप्रच्छ
attack	रुध्	VII	U	रुणद्धि	रुरोध
bathe	स्ना	II	P	स्नाति	सस्नौ
be	वृत्	I	A	वर्तते	ववृते
,,	अस्	II	P	अस्ति	बभूव
,,	विद्	IV	A	विद्यते	विविदे
be angry	क्रुध्	IV	A	क्रुध्यति	चुक्रोध
,,	कुप्	IV	P	कुप्यति	चुकोप
bear	सह्	I	A	सहते	सेहे
bear fruit	फल्	I	P	फलति	पफाल
beat	तड्	X	U	ताडयति-ते	ताडयामास
be dry	शुष्	IV	P	शुष्यति	शुशोष
beg	भिक्ष्	I	A	भिक्षते	बिभिक्षे
,,	याच्	I	U	याचति-ते	ययाच-ययाचे
begin	रभ्	I	A	(आ) रभते	(आ) रेभे
be glad	मुद्	I	A	मोदते	मुमुदे
behold	लोक्	X	U	लोकयति-ते	लोकयामास
be impure	दुष्	IV	P	दुष्यति	दुदोष
be pleased	हृष्	IV	P	हृष्यति	जहर्ष
,,	तुष्	IV	P	तुष्यति	तुतोष
bind	बन्ध्	IV	P	बध्नाति	बबन्ध
blame	तर्ज्	X	A	तर्जयति	तर्जयाञ्चकार
blossom	पुष्प्	IV	P	पुष्प्यति	पुपुष्प
blow	वा	II	P	वाति	ववौ
boast	कत्थ्	I	A	कत्थते	चकत्थे
break	भञ्ज्	VII	P	भनक्ति	बभञ्ज

To break	खण्ड्	X	U	खण्डयति-ते	खण्डयामास
breathe	श्वस्	II	P	श्वसिति	शश्वास
call	ह्वे	I	P	ह्वयति	जुहाव
carry	वह्	I	U	वहति-ते	उवाह-ऊहे
cause know	ज्ञप्	X	U	ज्ञापयति-ते	ज्ञापयामास
censure	निन्द्	I	U	निन्दति	निनिन्द
choose	वृ	V	P	वृणोति वृणुते	ववार वव्रे
collect	चि	V	U	चिनोति-चिनुते	चिकाय-चिक्ये
command	ईश्	II	A	ईष्टे	ईशांचक्रे
compose	रच्	X	U	रचयति-ते	रचयांचकार
coo	कूज्	I	P	कूजति	चुकूज
count	कल्	X	U	कलयति	कलयाञ्चकार
,,	गण्	X	U	गणयति-ते	गणयामास
cross over	तॄ	I	P	तरति	ततार
cry	क्रन्द्	I	P	क्रन्दति	चक्रन्द
curse	शप्	I	P	शपति	शशाप
cut	कृत्	VI	P	कृन्तति	चकर्त
,,	छिद्	VII	P	छिनत्ति	चिच्छेद
deserve	अर्ह्	I	P	अर्हति	आनर्ह
desire	कम्	I	A	कामयते	चकमे
,,	कांक्ष्	I	P	कांक्षति	चकांक्ष
,,	स्पृह्	X	P	स्पृहयति	स्पृहयामास
die	मृ	VI	A	म्रियते	ममार
dig	खन्	I	U	खनति-ते	चखान-चख्ने
distribute	अंश्	X	U	अंशयति-ते	अंशयामास
draw	कृष्	I	P	कर्षति	चकर्ष

यत्न साधसमागमम् ।

To drink	पा	I	P	पिबति	पपौ
eat	खाद्	I	P	खादति	चखाद
,,	अश्	IX	P	अश्नाति	आश
,,	भक्ष्	X	U	भक्षयति-ते	भक्षयामास
embrace	श्लिष्	IV	P	श्लिष्यति	शिश्लेष
endure	क्षम्	I	A	क्षमते	चक्षमे
,,	क्षम्	IV	P	क्षाम्यति	चक्षाम
esteem	मन्	VIII	A	मनुते	मेने
faint	मुह्	IV	P	मुह्यति	मुमोह
,,	मूर्च्छ्	I	P	मूर्च्छति	मुमूर्च्छ
fall, fly	पत्	I	P	पतति	पपात
fear	भी	III	P	बिभेति	बिभाय
,,	त्रस्	IV	P	त्रस्यति	तत्रास
fight	युध्	IV	A	युध्यते	युयुधे
fly	डी	I	A	डयते	डिड्ये
get	आप्	V	P	आप्नोति	आप
give	दा	I	P	यच्छति	ददौ
,,	,,	III	U	ददाति-दत्ते	ददौ-ददे
glorify	कृत्	X	U	कीर्तयति-ते	कीर्तयामास
glow	ज्वल्	I	P	ज्वलति	जज्वाल
go	गम्	I	P	गच्छति	जगाम
,,	अय्	I	A	अयते	अयांचक्रे
,,	अत्	I	P	अतति	आत
,,	चर्	I	P	चरति	चचार
,,	व्रज्	I	P	व्रजति	वव्राज
,,	इ	I	P	अयति	इयाय
go, to get	ऋ	I	P	ऋच्छति	आर

To go	या	II	P	याति	ययौ
,,	इ	II	P	एति	इयाय
grow	वृध्	I	P	वर्धते	ववृधे
,,	रुह्	I	P	रोहति	रुरोह
grant	दिश्	IV	U	दिशति-ते	दिदेश-दिदिशे
hold	धृ	I	U	धरति-ते	दधार-दध्रे
infer	ऊह्	I	A	ऊहते	ऊहांचक्रे
kill	हृ with सं	I	U	संहरति-ते	संजहार-जह्रे
know	बुध्	I	U	बोधति-ते	बुबोध-बुबुधे
laugh	हस्	I	P	हसति	जहास
learn	शिक्ष्	I	A	शिक्षते	शिशिक्षे
lessen	ऊन्	X	U	ऊनयति-ते	ऊनयामास
like	रुच्	I	A	रोचते	रुरुचे
live	जीव्	I	P	जीवति	जिजीव
mark	अङ्क्	I	A	अङ्कते	अनाङ्क
measure	मा	II	P	माति	ममौ
milk	दुह्	II	U	दोग्धि-दुग्धे	दुदोह-दुदुहे
mix	मिश्र्	X	U	मिश्रयति-ते	मिश्रयामास
move	खेल्	I	P	खेलति	चिखेल
,,	सृ	I	P	सरति	ससार
,,	ईर्	X	U	ईरयति-ते	ईरयाञ्चकार-चक्रे
mutter	जप्	I	P	जपति	जजाप
nourish	भृ	IV	U	भरति-ते	बभार-बभ्रे
pacify	शम्	IV	P	शाम्यति	शशाम
perish	नश्	IV	P	नश्यति	ननाश
pervade	अश्	V	A	अश्नुते	आनशे
play	क्रीड्	I	P	क्रीडति	चिक्रीड

गतौ रतिं या कथाः।

To praise	श्लाघ्	I	A	श्लाघते	शश्लाघे
,,	ईड्	II	A	ईट्टे	ईडांचक्रे
proclaim	घुष्	X	U	घोषयति-ते	घोषयांचकार
protect	गुप्	I	P	गोपायति	जुगोप
,,	रक्ष्	I	P	रक्षति	ररक्ष
,,	त्रै	I	A	त्रायते	तत्रे
,,	पाल्	X	U	पालयति	पालयामास
punish	दण्ड्	X	U	दण्डयति	दण्डयामास
rain	वृष्	I	P	वर्षति	ववर्ष
release	मुच्	IV	U	मुञ्चति-ते	मुमोच-मुमुचे
remember	स्मृ	I	P	स्मरति	सस्मार
request	अर्थ्	X	A	अर्थयति	अर्थयामास
rival	ईर्ष्य्	I	P	ईर्ष्यति	ईर्ष्यांचकार
roam	भ्रम्	I	P	भ्रमति	बभ्राम
rule	शास्	II	P	शास्ति	शशास
run, melt	द्रु	I	P	द्रवति	दुद्राव
scatter	कॄ	VI	P	किरति	चकार
scratch	कष्	I	P	कषति	चकाष
search	मार्ग्	X	U	मार्गयति-ते	मार्गयांचकार
,,	मृग्	X	A	मृगयते	मृगयांचक्रे
see	ईक्ष्	I	A	ईक्षते	ईक्षांचक्रे
,,	दृश्	I	P	पश्यति	ददर्श
send	हि	V	P	हिनोति	जिघाय
serve	सेव्	I	A	सेवते	सिषेवे
,,	भज्	I	A	भजति-ते	बभाज-भेजे
shine	काश्	I	A	काशते	चकाशे
,,	शुभ्	I	A	शोभते	शुशुभे

To shine	राज्	I	U	राजति-ते	रराज-रेजे
,,	भास्	I	A	भासते	बभासे
,,	भा	I	P	भाति	बभौ
sing	गै	I	P	गायति	जगौ
sit	सद्	VI	P	सीदति	ससाद
sleep	शी	II	P	शेते	शिश्ये
smell	घ्रा	I	P	जिघ्रति	जघ्रौ
smile	स्मि	I	A	स्मयते	सिष्मिये
sound	ध्वन्	I	P	ध्वनति	दध्वान
speak	गद्	I	P	गदति	जगाद
,,	भण्	I	P	भणति	बभाण
,,	वच्	II	P	वक्ति	उवाच
,,	वद्	I	P	वदति	उवाद
sport	रम्	I	A	रमते	रेमे
sprinkle	उक्ष्	I	P	उक्षति	उक्षांचकार
,,	सिच्	VI	U	सिञ्चति-ते	सिषेच-सिषिचे
stand	स्था	I	P	तिष्ठति	तस्थौ
strive	यत्	I	A	यतते	येते
study	अधि-इ	II	A	अधीते	अधिजगे
swallow	गॄ	VI	P	गिरति	जगार
talk	भाष्	I	A	भाषते	बभाषे
tell	शंस्	I	P	शंसति	शशंस
,,	ख्या	II	A	ख्याति	चख्यौ
,,	कथ्	X	U	कथयति-ते	कथयामास
think	चिन्त्	X	P	चिन्तयति	चिन्तयामास
threaten	भर्त्स्	X	A	भर्त्सयते	भर्त्सयांचक्रे
throw	अस्	IV	P	अस्यति	आस

अनुयाहि साधुपदवीम् ।

To throw	क्षिप्	VI	P	क्षिपति	चिक्षेप
throb	स्पन्द्	I	A	स्पन्दते	पस्पन्दे
torment	बाध्	I	A	बाधते	बबाधे
touch	स्पृश्	IV	P	स्पृशति	पस्पर्श
tremble	कम्प्	I	A	कम्पते	चकम्पे
,,	वेप्	I	A	वेपते	विवेपे
walk	क्रम्	I	P	क्रामति	चक्राम
wander	अट्	I	P	अटति	आट
wash	क्षल्	X	P	क्षालयति-ते	क्षालयामास
weep	रुद्	II	P	रोदिति	रुरोद
worship	अर्च्	I	P	अर्चति	आनर्च
,,	यज्	I	U	यजति-ते	इयाज-ईजे
write	लिख्	I	P	लिखति	लिलेख

HINTS ON ANSWERING EXAMINATION PAPERS

Read through the paper and take up first, those questions for which you are well prepared. Plan an intelligent answer and write with care and patience, for patience and calmness alone can guide you safely to the goal. *Revise* your answers immediately you have finished writing them. Never leave your answers unrevised; for you could easily detect slips and silly mistakes, only if and when you revise. No questions need be omitted. It is a common tendency among pupils to neglect questions based on grammar. They little realise that solid marks can surely and easily be secured if they answer questions on grammar.

1. **Subject-matter Questions:** First understand what the examiner expects of you. The marks allotted for each

question will help you in fixing the length of the answer. Have an intelligent and thorough grasp of the subject-matter. Arrange your facts in an order. Express your answers in a brief, cogent and pointed manner. Do not indulge in long-winding answers. Do not aim at guess work. Should the answer be a long one, *divide* it into suitable paragraps so that the whole thing affords interesting reading.

2. Context Questions: Correct context and explanation are the primary things expected. The answer must contain the following points :—

(*a*) A short and direct reference to the contex ; (*b*) a word for word meaning of the passage, following the prose order ; (*c*) a general substance of the passage in your own words ; (*d*) explanation of Allusions, Similies or Metaphors, if any ; (*e*) word notes ; (*f*) grammatical peculiarities ; (*g*) vigrahas of compounds and conjugation of difficult verbs and (*h*) literary appreciation.

3. Questions relating to quotation of passages prescribed : Here the pupils must bear in mind the following :- (*a*) adherence to the verse form; (*b*) preservation of Sandhi forms ; (*c*) correct spelling of words and (*d*) proper use of Visargas and Anusvaras. For example a pupil should never write रामह् for रामः। Nor should he write: तम् दृष्ट्वा राघवम् वाली लक्ष्मणम् च महावलं। अब्रवीत् प्रश्रितम् वाक्यम् परुष धर्म संहितं ॥ The correct form will be तं दृष्ट्वा राघवं वाली लक्ष्मणश्च महाबलम्। अब्रवीत् प्रश्रितं वाक्यं परुषं धर्मसंहितम् ॥

(*Note the places where Anusvara and* म् *are used*)

These passages could be well retained in memory by adopting the following two devices which will be really effective though they may appear fanciful:

(*i*) A daily *Parayana* of the passages prescribed for memorising with a special emphasis on correct pronunciation and (*ii*) a regular transcription or writing to dictation.

4. Questions on Grammar: It has been already stated that this part of the subject is systematically neglected by the pupils with the result that their performance affords

ample scope for '*howlers*'. In this connection, it must not be forgotton that grammar is the vital part in any language; else the language itself will stand on a slippery basis. And here the pupils should not shut their eyes to the following :—

(*a*) Sandhi and its rules; (*b*) Declensions of nouns; (*c*) Conjugation of verbs and (*d*) Splitting up of compounds — (remember this is based on meaning, not on form).

5. Questions relating to translation: In fact it is this part of the question paper that really tests a pupil's knowledge of Samskrit. It has been the sad experience of pupils who have neglected this work to fare miserably in their college course. A suitable procedure that may be adopted seem to be this :

The pupil will try to understand the given passage well and employ in his translation apt expressions and appropriate words. The style must be simple and direct, and long sentences could be split and translated. This cannot be learnt in a day but a regular practice, both oral and written, conversation and extensive reading (even the text-books prescribed for lower classes will suffice) are necessary.

We have stated so far what appears to be the 'technique' of answering a question paper in Samskrit. A candidate may know all these principles, but unless he acts on these, he may not get full credit for his knowledge; for, *an ounce of practice is more valuable than a ton of wisdom.*

PASSAGES FOR TRANSLATION

The following passages together with the answers are given with a view to enable the pupils to have an idea regarding translation. The further passages are intended for practice. Students are required to try their hand at them.

TRANSLATE INTO TAMIL

PASSAGE 1

कश्चन जडमतिः नरः कदाचित् स्नातुं कमलपूर्णं सरः प्रापत्। तत्र कमलपत्रेषु वर्तमानान् जलबिन्दून् मुक्ताफलानि मत्वा एवं स्वमनस्यकरोत्। "अहं एतानि मुक्ताफलानि गृहीत्वा गृहं यास्यामि। मम भार्या

त्र एभिः आभरणानि रचयित्वा आत्मानं अलंकरिष्यति । अत्यन्तं संतुष्टा त्र भविष्यति" इति । एवं विचिन्त्य सः तान् जलबिन्दून् आदातुं उपचक्रमे । हन्त! तत्क्षणे एव ते सर्वे विलीनाः अभवन् । मुक्ताफलानि नष्टानि मत्वा रुदन्तं तं कश्चन साधुः वस्तुतत्वं कथयित्वा अबोधयत् ।

TRANSLATION

மந்த புத்தியுள்ள மனிதன் ஒருவன் ஒரு சமயம் ஸ்நாநம் செய்வதற்காகத் தாமரை நிறைந்துள்ள தடாகம் ஒன்றை அடைந்தான். அங்கு தாமரை இலைகளில் இருந்த நீர்த்துளிகளை நன்கு முதிர்ந்த முத்துக்களாக நினைத்துத் தன் மனத்துள், "நான் இம்முத்துக்களை எடுத்துக்கொண்டு வீடு செல்வேன். என் மனைவி இவைகளைக்கொண்டு அணிகள் செய்து தன்னை அலங்கரித்துக் கொள்வாள். மிக மனம் மகிழ்வாள்" என நினைத்தான். இவ்வாறு ஆலோசித்து அவன் அந்நீர்த்துளிகளை எடுக்க முற்பட்டான். அந்தோ! அந்நொடியிலேயே அவைகள் எல்லாம் மறைந்தன. முத்துக்களை இழக்கப்பட்டனவாகக் கருதி புலம்பிய அவனுக்கு, ஒரு ஸாது, பொருளின் உண்மை நிலையைக் கூறி அறிவுறுத்தினார்.

PASSAGE 2

कदाचित् द्वौ बिडालौ क्वचित् गृहे भक्ष्यमचोरयताम्। तस्य विभागे उभयोः विवादो जातः। ततः निर्णतारं अन्यं अन्विष्यन्तौ तौ कमपि मर्कटं दृष्ट्वा, "आर्य, इदं आवयोः समं विभज्य देहि" इति अयाचेताम्। स तु कपिः तयोः प्रार्थनां अंगीकुर्वन् भक्ष्यं विभक्तुं आरेभे। विभजमानः सः सर्वमपि भक्ष्यं अभक्षयत्। बिडालौ वञ्चितौ अभूताम् ।

TRANSLATION

ஒரு ஸமயம் இரண்டு பூனைகள் ஒரு வீட்டினின்றும் பக்ஷணத்தைத் திருடிப் பெற்றன. அதைப் பங்கிடுவதில் அவ்விரண்டிற்கும் சண்டையுண்டாயிற்று. அதனால், அவ்விவாதத்தை முடிவு செய்யக் கூடிய ஒருவரைத் தேடிய அவ்விரண்டும் ஒரு குரங்கைக் கண்டு "ஐயா, இப்பக்ஷணத்தை எங்களிருவருக்கும் ஸமமாகப் பங்கிட்டுக் கொடுங்கள்" என்று வேண்டின. அக்குரங்கு அவற்றின் வேண்டுகோளை ஏற்று, பக்ஷணத்தைப் பங்கிடத் தொடங்கியது. பங்கிடுங்கால் அக்குரங்கு பக்ஷணம் முழுவதையும் தின்றுவிட்டது. பூனைகள் இரண்டும் எமாற்றப்பட்டன.

वाग्भूषणं भूषणम्

PASSAGE 3

काचित् ब्राह्मणी नकुलं स्वपुत्रमिव पोषयन्ती बभूव। कदाचित् सा स्वसुतं डोलायां विहाय नकुलं च शिशुसमीपे संस्थाप्य स्नातुं नदीं जगाम। तावत् कश्चित् कृष्णसर्पः डोलासमीपमाजगाम। तदा नकुलः तं सर्पं खण्डयित्वा रक्तमुखः ब्राह्मणीं प्रति ययौ। सा 'नकुलः शिशुं हतवान्' इति मत्वा तं दण्डेन सन्ताड्य मारयामास। ततः सा गृहमागम्य सर्वं दृष्ट्वा आत्मनः असमीक्ष्यकारित्वं विचिन्त्य भृशं शुशोच।

TRANSLATION

ஒரு பிராமண ஸ்திரீ கீரிப்பிள்ளை ஒன்றைத் தன் மகனைப் போல் வளர்த்து வந்தாள். ஒரு சமயம் அவள் தன் மகனைத் தொட்டிலிலும், கீரிப்பிள்ளையை குழந்தை அருகிலும் விட்டு, குளிப்பதற்காக ஆற்றிற்குச் சென்றாள். அப்பொழுது ஒரு கருநாகம் தொட்டிலின் அருகே வந்தது. அப்பொழுது கீரிப்பிள்ளை அப்பாம்பைத் துண்டித்துவிட்டு ரத்தம் தோய்ந்த முகத்துடன் பிராமண ஸ்திரீயை நோக்கிச் சென்றது. அவள், 'கீரிப்பிள்ளை குழந்தையை கொன்றுவிட்டது' என எண்ணி அதைத் தடியால் அடித்துக் கொன்றாள். பிறகு வீட்டிற்கு வந்து எல்லாவற்றையும் கண்டபின், ஆலோசியாது செய்த தனது செயலை எண்ணி மிக வருந்தினாள்.

PASSAGE 4

कोऽपि सिंहः कदाचित् जलं पातुं तटाकं जगाम। तत्र जलसमीपं प्राप्य यदा पातुं आरेभे तदा तत्र पङ्के निलीनः कोऽपि मण्डूकः महान्तं शब्दं चकार। "अयं मण्डूकशब्दः" इति अजानन् सिंहः, "न कोऽप्यत्र दृश्यते ।शब्दस्तु उच्चैर्भवति" इति चिन्तयन् भीतः तस्थौ। जलं च न अपिबत्। मण्डूकस्तु धैर्यं प्राप्तः पङ्कात् बहिरागत्य पुनरपि शब्दं करोति स्म। मण्डूकं दृष्ट्वा सिंहः, "कथं अल्पः अयं जन्तुः ममापि भयं जनयति" इति विचिन्त्य सद्यः एव पादेन सन्ताड्य मण्डूकं जघान।

TRANSLATION

ஒரு சிங்கம் ஒரு சமயம் நீர் குடிக்க ஒரு குளத்திற்குச் சென்றது. அங்கு ஜலத்தினருகில் சென்று எப்பொழுது நீர் குடிக்கத் தொடங்கியதோ அப்பொழுது அங்கே சேற்றில் மறைந்திருந்த தவளை ஒன்று பெருஞ்சத்தம் செய்தது. "இது ஒரு தவளை" என்பதை அறியாத சிங்கம் "இங்கு யாரும் காணப்படவில்லை. சத்தமோ உரத்து இருக்

கின்றது" என யோசித்து பயந்து நின்றது. நீரும் குடிக்கவில்லை. தவளையோவெனில், (இதனால்) தைர்யமடைந்து சேற்றினின்றும் வெளியில் வந்து மறுபடியும் சத்தமிட்டது. தவளையைக் கண்டு சிங்கம் "என்ன ! இச்சிறு ஜந்து எனக்கும் அச்சம் உண்டாக்குகின்றது" என எண்ணி, உடனேயே தனது பாதத்தால் அறைந்து அத்தவளையைக் கொன்றது.

PASSAGE 5

"सुमुख, राजाधिराजो महाप्रतापशाली श्रीविक्रमादित्यमहाराजः उज्जयिनीनगरावतंसो भवन्तं द्रष्टुं अभिलषति। अतस्तत्र भवता गन्तव्य" मिति महाजनाः अवादिषुः। शालिवाहनः— "महाजनाः! विक्रमो नाम कियान्? तेनाहं समाहूतो न गच्छामि। यदि तस्य प्रयोजनमस्ति तर्हि स्वयमेवागच्छतु। मम तस्य समीपे किमपि प्रयोजनं नास्ति" इत्याह।

TRANSLATION

"நன்முகனே, அரசர்க்கரசனும் மஹாபிரதாபமுடையவனும் உஜ்ஜயினி நகரத்திற்கு [redacted] ஸ்ரீவிக்ரமாதித்ய மஹாராஜன் உன்னைக் காண விரும்புகின்றான். ஆதலால் அங்கு நீ செல்ல வேண்டும்" எனப் பொது ஜனங்கள் கூறினர். சாலிவாஹனன், "பெருமக்களே, விக்ரமன் என்பவன் எத்தனை? அவனால் அழைக்கப்பட்டுள்ள நான் அவனிடம் செல்ல மாட்டேன். அவனுக்கு ஏதாவது பயன் ஆகவேண்டுமாயின் அப்பொழுது அவனே இங்கு வர வேண்டும். எனக்கு அவனிடம் ஆகவேண்டிய வேலை ஒன்றுமில்லை" என்றான்.

TRANSLATE INTO SAMSKRIT

PASSAGE 1

Thousands of years ago there lived a sage named Valmiki. One day he asked Narada: "Can you tell me a man who has all the good qualities, who loves all and does good to all." Narada said: "Yes, I can. Such a person is Sri Rama, the son of Dasaratha." And then Narada narrated in brief the story of Rama and departed.

TRANSLATION

वर्षाणां सहस्रेभ्यः पूर्वं वाल्मीकिर्नाम महर्षिः आसीत्। कस्मिंश्चिदपि दिने सः नारदं पप्रच्छ। "सर्वशुभगुणैः युक्तं, सर्वप्रियं, सर्वेषां शुभकरं च नरं अधिकृत्य वक्तुं किं शक्नोऽसि" इति। नारदः, "बाढं;

नास्ति विद्यासम चक्षुः।

शक्तोऽस्मि। तादृशः पुरुषः श्रीरामः दशरथात्मजः" इति उवाच। ततः परं च संग्रहेण रामकथां उक्त्वा प्रतस्थे।

PASSAGE 2

Once a lion was sleeping in a forest. A mouse ran over him and disturbed his sleep. The lion caught the mouse. But the mouse requested the lion not to kill it. The king of the beasts did so. Soon after the lion was caught in a net and roared in agony. The mouse heared it and ran to the spot. It bit the net into pieces and released the lion. Thus one good turn deserves another.

TRANSLATION

कदाचित् कश्चन सिंहः स्वपन् आसीत्। कश्चन मूषिकः तदुपरि धावन् तत्स्वापस्य भंगं चकार। सिंहः मूषिकं गृहीतवान्। परं मूषिकः "मां मा संहर" इति सिंहं प्रार्थयामास। मृगेन्द्रः तथा चकार। अचिरादेव स सिंहः जाले गृहीतः व्यथायुक्तः अगर्जत्। मूषिकः तत् शुश्राव। तत्स्थानं प्रति अधावत्। सः जालं दन्तैः दष्ट्वा खण्डशः कृत्वा तं सिंहं अमोचयत्। एवं एकः उपकारः अपरं उपकारं अर्हति।

PASSAGE 3

A dog was once crossing a plank laid across a stream. He had a piece of meat in his mouth. When he was half way across he saw his own reflection in the water below. He said to himself: "What a nice bit of meat this dog has! I will try to take it away from him." So he opened his mouth to bite the dog in the water. Alas! his own meat fell into the water and was lost.

TRANSLATION

एकदा कश्चन श्वा नद्याः उपरि निक्षिप्तं फलकं तरन् आसीत्। तस्य वक्त्रे मांसखण्डः एकः आसीत्। अर्धमार्गे स्थितः सः अधस्तात् जले स्वप्रतिबिंबं ददर्श। सः स्वयं अचिन्तयत्। "रमणीयः कोऽपि मांसखण्ड तस्य आस्ये वर्तते। तदादातुं प्रयतिष्ये" इति। जले स्थितं सारमेयं दष्टुं स्वमुखं व्याददात्। हन्त! तस्य मांसखण्डः जले पपात। नष्टश्चाभूत्।

PASSAGE 4

Rama and Lakshmana wandered for many days and one day they reached the lake, pampa. Sugriva saw them and sent Hanuman to find out who these strangers were. Hanuman took them to Sugriva. Sugriva narrated his story to Rama. Rama promised to kill Vali and make Sugriva King. Sugriva in return promised to help Rama in recovering Sita.

TRANSLATION

रामलक्ष्मणौ बहूनि दिनानि वने अचरताम्। कदाचित् तौ पम्पासरः प्रापताम्। सुग्रीवः तौ दृष्ट्वा, तौ ज्ञातुं हनुमन्तं प्रेषयामास। हनुमांश्च तौ सुग्रीवसमीपं निन्ये। सुग्रीवश्च स्वकीयं वृत्तान्तं रामाय न्यवेदयत्। वालिनं हन्तुं सुग्रीवं च राज्ये अभिषेक्तुं रामः प्रतिजज्ञे। सीतायाः प्राप्तौ रामाय सहायं कर्तुं सुग्रीवश्च ततः प्रतिजज्ञे।

PASSAGE 5

Once a begger thought within himself, "If I become rich I will never be greedy." The goddess of wealth came before him and said, " O man, hold out your cloth. I shall put gems therein. Be careful. If a gem falls on the ground it will become dust." Then putting some gems in his cloth she asked him, " Are you satisfied?" " A few more, please" said the beggar. When the goddess put a little more the cloth gave way and all the gems fell on the ground and turned into dust. The beggar was again a beggar.

TRANSLATION

कदाचित् कश्चन भिक्षुकः "यदि अहं धनवान् भविष्यामि नैवाहं लोभी स्याम्" इति स्वमनसि अचिन्तयत्। लक्ष्मीः तस्य पुरतः प्रादुर्बभूव। उवाच "हे मनुज, वस्त्रं तावत् विस्तार्य गृहाण। रत्नानि तस्मिन् क्षिपामि। परं अवहितो भव। यदि एकं अपि रत्नं भूमौ पतति तदा सद्यः एव तत् रजः भविष्यति" इति। ततः कानिचित् रत्नानि क्षिप्त्वा "किं एतैरलम्" इति सा तं पप्रच्छ। 'इतोऽपि कानिचन रत्नानि' इति भिक्षुकः जगाद। यदा लक्ष्मीः कानिचन क्षिप्तवती तदा वस्त्रं विदीर्णं बभूव। सर्वाणि च रत्नानि भूमौ पेतुः। रजांसि च अभवन्। भिक्षुकः पुनरपि भिक्षुकः एव जातः॥

मान्यान् मानय।

EXERCISES IN TRANSLATION

A. Translate into your mother tongue or English

EXERCISE 1

सुलभाः पुरुषा राजन्, सततं प्रियवादिनः।
अप्रियस्य च पथ्यस्य वक्ता श्रोता च दुर्लभः॥ १॥

अश्वस्य भूषणं वेगः, मदं स्यात् गजभूषणम्।
चातुर्यं भूषणं नार्याः, उद्योगो नरभूषणम्॥ २॥

क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च साधयेत्।
क्षणत्यागे कुतो विद्या कणत्यागे कुतो धनम्॥ ३॥

काव्यसेवाविनोदेन कालो गच्छत धीमताम्।
व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा॥ ४॥

उत्तमा आत्मना ख्याताः, पित्रा ख्याताश्च मध्यमाः।
मातुलेनाधमाः ख्याताः, श्वशुरेणाधमाधमाः॥ ५॥

मन्त्रे तीर्थे द्विजे देवे दैवज्ञे भेषजे गुरौ।
यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी॥ ६॥

EXERCISE 2

विद्वत्वं च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन।
स्वदेशे पूज्यते राजा, विद्वान् सर्वत्र पूज्यते॥ १॥

शैले शैले न माणिक्यं, चन्दनं न वने वने।
साधवो न हि सर्वत्र, मौक्तिकं न गजे गजे॥ २॥

तक्षकस्य विषं दन्ते, मक्षिकायश्च मस्तके।
वृश्चिकस्य विषं पुच्छे, सर्वाङ्गे दुर्जनस्य तत्॥ ३॥

विद्या विवादाय धनं मदाय, शक्तिः परेषां परिपीडनाय।
खलस्य साधोः विपरीतमेतत्, ज्ञानाय दानाय च रक्षणाय॥ ४॥

कृपणेन समो दाता न भूतो न भविष्यति।
अस्पृशन्नेव वित्तानि यः परेभ्यः प्रयच्छति॥ ५॥

जवो हि सप्तेः परमं विभूषणम्, त्रपांगनायाः, कृशता तपस्विनः।
द्विजस्य विद्या, नृपतेरपि क्षमा, पराक्रमः शस्त्रबलोपजीविनाम् ॥ ६ ॥

EXERCISE 3

दुर्जनः परिहर्तव्यः विद्ययालंकृतोऽपि सन्।
मणिना भूषितः सर्पः किमसौ न भयङ्करः ॥ १ ॥

कुसुमस्तबकस्येव द्वयी वृत्तिः मनस्विनः।
मूर्ध्नि वा सर्वलोकस्य शीर्यते वन एव वा ॥ २ ॥

छिन्नोऽपि रोहति तरुः, क्षीणोऽप्युपचीयते पुनश्चन्द्रः।
इति विमृशन्तः सन्तः सन्तप्यन्ते न शोकेषु ॥ ३ ॥

सुवर्णपुष्पां पृथिवीं चिन्वन्ति पुरुषाः त्रयः।
शूरश्च कृतविद्यश्च यश्च जानाति सेवितुम् ॥ ४ ॥

यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः स पण्डितः स श्रुतवान् गुणज्ञः।
स एव वक्ता स च दर्शनीयः सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ति ॥ ५ ॥

दानं भोगो नाशः तिस्रो गतयो भवन्ति वित्तस्य।
यो न ददाति, न भुङ्क्ते, तस्य तृतीया गतिर्भवति ॥ ६ ॥

नैवाकृतिः फलति, नैव कुलं, न शीलम्,
विद्यापि नैव न च यत्नकृतापि सेवा।
भाग्यानि पूर्वतपसा किल संचितानि
काले फलन्ति पुरुषस्य यथैव वृक्षाः ॥ ७ ॥

EXERCISE 4

वने रणे शत्रुजलाग्निमध्ये महार्णवे पर्वतमस्तके वा।
सुप्तं प्रमत्तं विषमस्थितं वा रक्षन्ति पुण्यानि पुराकृतानि ॥ १ ॥

क्रुद्धः पापं न कुर्यात् कः? क्रुद्धो हन्यात् गुरूनपि।
क्रुद्धः परुषया वाचा नरः साधूनधिक्षिपेत् ॥ २ ॥

तृणादपि लघुस्तूलः, तूलादपि तु याचकः।
वायुना किं न नीतोऽसौ ? मामयं प्रार्थयेदिति ॥ ३ ॥

अच्युतानन्तगोविन्द-नामोच्चारण-भेषजात् ।
नश्यन्ति सकला रोगाः सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ॥ ४ ॥

न धैर्येण विना लक्ष्मीः, न शौर्येण विना यशः ।
न ज्ञानेन विना मोक्षः, न दानेन विना सुखम् ॥ ५ ॥

दोषा अपि गुणायन्ते दातारं समुपाश्रिताः ।
कालिमानं किलालम्ब्य कालमेघ इति स्तुतिः ॥ ६ ॥

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि, न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥ ७ ॥

EXERCISE 5

संपूर्णकुंभो न करोति शब्दम् ;
अर्धो घटो घोषमुपैति नित्यम् ।
विद्वान् कुलीनः न करोति गर्वम् ,
अल्पो जनो जल्पति साट्टहासम् ॥ १ ॥

यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा शास्त्रं तस्य करोति किम् ?
लोचनाभ्यां विहीनस्य दर्पणः किं करिष्यति ? ॥ २ ॥

गुणवज्जनसंसर्गात् याति नीचोऽपि गौरवम् ।
पुष्पमालानुषंगेण सूत्रं शिरसि धार्यते ॥ ३ ॥

दंष्ट्राविरहितः सर्पः मदहीनो यथा गजः ।
तथार्थेन विहीनोऽत्र पुरुषो नामधारकः ॥ ४ ॥

न दैवमिति संचिन्त्य त्यजेदुद्योगमात्मनः ।
अनुद्योगेन तैलानि तिलेभ्यो नाप्तुमर्हति ॥ ५ ॥

गुणेषु क्रियतां यत्नः किमाटोपैः प्रयोजनम् ।
विक्रीयन्ते न घण्टाभिः गावः क्षीरविवर्जिताः ॥ ६ ॥

प्राप्तव्यमर्थं लभते मनुष्यः, देवोऽपि तं लंघयितुं न शक्तः ।
तस्मान्न शोचामि न विस्मयो मे, यदस्मदीयं न हि तत्परेषाम् ॥ ७ ॥

WIN OVER EVEN ENEMIES.

EXERCISE 6

सर्वत्र लाल्यते शूरः, भीरुः सर्वत्र हन्यते ।
पयन्ते केवला मेषाः, पूज्यन्ते युद्धदुर्मदाः ॥ १ ॥
सुखार्थी चेत् त्यजेद्विद्यां विद्यार्थी चेन् त्यजेत् सुखम् ।
सुखार्थिनः कुतो विद्या कुतो विद्यार्थिनः सुखम् ॥ २ ॥
गुरोः यत्र परीवादः निन्दा वाऽपि प्रवर्तते ।
कर्णौ तत्र पिधातव्यौ गन्तव्यं वा ततोऽन्यतः ॥ ३ ॥
किं कुलेनोपदिष्टेन शीलमेवात्र कारणम् ।
भवन्ति सुतरां स्फीताः सुक्षेत्रे कण्टकिद्रुमाः ॥ ४ ॥
छायां अन्यस्य कुर्वन्ति स्वयं तिष्ठन्ति चातपे ।
फलन्ति च परार्थाय वृक्षाः सत्पुरुषा इव ॥ ५ ॥
दानं प्रियवाक्सहितम्, ज्ञानमगर्वं, क्षमान्वितं शौर्यम् ।
वित्तं त्यागनियुक्तं दुर्लभमेतत् चतुष्टयं लोके ॥ ६ ॥
सन्दर्भशक्तिहीनानां शब्दाभ्यासो वृथाश्रमः ।
मुग्धानि लब्ध्वा पुष्पाणि मुण्डितः किं करिष्यति ॥ ७ ॥

EXERCISE 7

अजशिशुवृकयोः कथा

कदाचित् कश्चन अजशिशुः जलं पातुं नदीमगच्छत्। तत्र उन्नते प्रदेशे जलं पिबन्तं कञ्चन वृकं ददर्श। तं दृष्ट्वा भीतभीतः अजशिशुः ततः निम्नप्रदेशं गत्वा जलं पपौ। वृकः तं दृष्ट्वा 'अरे दुष्ट ! किं एवं मया पीयमानं नीरं आविलयसि' इति अवदत्। अज-शिशुः सविनयं 'भो वृक ! किमिति कुप्यते त्वया। त्वत्तः यत् उदकं प्रवहति तत् खलु अहं पिबामि' इत्यवदत्। पुनः वृकः तमवलोक्य, अस्तु तत्, षण्मासात् प्राक् कुतः त्वं मां अशपः' इत्यपृच्छत्। जातस्य मम मासत्रयमपि न संपूर्णम्। तस्मात् नाहं त्वामशपम्' इति अजशिशुः प्रत्युत्तरं ददौ। तच्छ्रुत्वा वृकः 'विस्मृतं मया; न त्वं शप्तवान्, किं तु तव पिताऽशपत्' इत्युक्त्वा तदुपरि निपत्य तमवधीत्।

रूक्षरूपां वाचं वर्जयेत्।

EXERCISE 8

धीमान् न्यायाधिपः

कस्मिंश्चित् ग्रामे कश्चित् धनिकः आसीत्। तस्य द्वे भार्ये आस्ताम्। तयोः ज्यायसी पुत्रमेकमसूत। ते समप्रीत्या तं पुत्रमपालयताम्। ततः कदाचित् दैववशात् शिशुमधिकृत्य तयोः परस्परं विवादस्समजनि कनीयसी "पुत्रो मदीयः" इति उक्त्वा शिशुमादाय गन्तुमारभत। ज्यायसी तु तां रुरोध। ततः ते न्यायाधिपसमीपं जग्मतुः। न्यायाधिपः युक्त्या व्यवहारं निर्णेतुमियेष। न्यायाधिपः स्वभृत्यम् कञ्चन आहूय 'तं शिशुं द्वेधा छित्त्वा द्वाभ्यां देहि' इति आज्ञापयामास। तदा कनीयसी तदेव न्याय्यं इत्यवदत्। ज्यायसी तु सविषादं, 'प्रभो! एष शिशुस्तदीय एव, न मदीयः तस्मात् मा विदारय, तस्या एव दापय' इत्यवदत्। तच्छ्रुत्वा न्यायाधिपः शिशोर्जननी ज्यायसी एवेति निश्चित्य तं शिशुम् तस्यै अदापयत्। सर्वे च न्यायाधिपं प्राशंसन्।

EXERCISE 9

जतुका

पुरा कदाचित् मृगाणां पक्षिणां च दारुणं युद्धमभवत्। तत्र एकमपि पक्षं अनाश्रयन्ती जतुका चिरमुदासीना बभूव। किञ्चित्कालानन्तरं मृगाः जेष्यन्त इव अदृश्यन्त। सद्यस्तान् गत्वा जतुका जगाद — 'गाः, मृगः खल्वहमस्मि। न पक्षी। किं पक्षिणां मुखे दन्तपंक्तिरस्ति?' इति। अथ पक्षिणो जिग्युः। तांस्तदा गत्वा जतुका बभाषे—'पश्यत पक्षिणः। मम पक्षौ स्तः। यदि न पक्षी कोऽहमन्यो भवामि' इति। एवं अव्यवस्थितं, दृष्ट्वा मृगाः पक्षिणः उभयेऽपि जतुकां परिजह्रतुः।

EXERCISE 10

खर्वाटः

खर्वाटः कश्चिदासीत्। स कदाचित् ग्रामान्तरं गन्तुं प्रतस्थे। तदानीं आतप उग्रो बभूव। मार्गे पांसूनामौष्ण्यं तस्य दुःसहमभवत्। तस्मिन् मार्गे छायावृक्षा नासन्। स चिरमातपेन तप्तः कञ्चित् तालवृक्षं

दृष्ट्वा अतिसंकुचितामपि तदीयां छायामाश्रयति स्म। तदानीं यदृच्छया तस्मात् तालवृक्षात् च्युतमेकं फलं तस्य शिरसि पपात। तेन तस्य शिरो भग्नमासीत्। दौर्भाग्यवन्तो यत्र यान्ति आपदोऽपि तत्र सह यान्ति।

EXERCISE 11

कूपे पतितः शृगालः

रात्रौ इतस्ततः सञ्चरन् कश्चित् शृगालः कूपे पपात। तस्मादुत्तरितुं तस्य शक्तिर्नासीत्। स कथंचित् पुरःपादाभ्यां यत्किंचदालम्ब्य आप्रभातमन्तरेव अवर्तत। प्रभाते गृहसम्मार्जयित्री जलमुद्धर्तुं तं कूपं आजगाम। सा तत्र रज्जुं घटे बद्ध्वा अन्तर्मोक्तुमवनमन्ती तत्रस्थितं शृगालमपश्यत्। ततः सा गत्वा गृहे स्थितान् पुरुषानाजुहाव। ते कूपतीरमागत्य घटीयन्त्रपात्रमुभयतो रज्जुं बद्ध्वा अन्तरमुञ्चन्। जलेन साकं स शृगालः तत्र अपतत्। परं तु पादान् प्रसार्य चक्षुषी निमील्य मृताभिनयं कुर्वन् तस्मिन् जले काष्ठवत् पुप्लुवे। सर्वे तं मृतममन्यन्त। एवं मन्यमानास्ते तत्पात्रमुद्धृत्य जलेन सह तं अधस्तात् अपवर्जयांबभूवुः। स तु क्षणं तथा स्थित्वा पश्यत्स्वेव सर्वेषु झटिति एकेन प्लुतेन सन्निहितमिक्षुक्षेत्रं प्राविशत्। मृगेषु शृगाला मायाविन इति वदन्ति। तत्प्रत्यक्षमन्वभूयत।

EXERCISE 12

वणिक्

कस्यचित् वणिजो गर्दभः प्रत्यहं लवणभारं वहन्नास्त। तस्य मार्गे काचित् क्षुद्रनदी तरितव्या आसीत्। कस्मिंश्चित् दिने तस्या नद्याः सेतोरुपरि गच्छन् स गर्दभः स्खलित्वा जले पपात। सद्यस्तदीयो लवणभारः सर्वो जले विलीन आसीत्। एवं भारं गतं दृष्ट्वा स तन्द्रालू रासभः प्रत्यहमेवं पतने भारो गच्छेदिति मतिं कुर्वाणः परममुदितो गृहानगच्छत्। एतदजानन् सः लवणव्यापारी परेद्युरपि यथापूर्वं गर्दभस्य पृष्ठे लवणभारमारोप्य ग्रामं गच्छन्तं तं अनुसरन्नास्त। सेतुं गतः स दुष्टो गर्दभः पूर्ववत् जले पपात। लवणभारश्च पूर्ववत्

धर्मे सर्वं प्रतिष्ठितम्।

व्यलीयत। स परमहर्षेण गृहं प्राप। तद्दृष्ट्वा वणिक् तस्य दुराशयं विदन् तं शिक्षयितुं मतिं चकार। अनन्तरदिने स लवणभारस्थाने तूलभारमारोपयामास। लवणभारात् लघुतर एव स तूलभार आसीत्। तमपि स दुर्मतिर्गर्दभः परिहर्तुमिच्छन् पूर्ववत् नद्याः पयसि पतति स्म। हन्त! सद्यस्तेन जलार्द्रतया शतगुणं गुरुभूतेन तूलभारेण पीड्यमानः स मूढो जन्तुः महता क्लेशेन पदानि चकार। एवं विनीतमतिः स गर्दभः परेद्युः प्रभृति यथाक्रमं लवणभारमुवाह।

B. Translate into Samskrit

EXERCISE 1

The Goose that Laid Golden Eggs

A man, who had a wonderful goose which laid one golden egg every day, growing impatient, wanted all the eggs together. He thought that the goose was full of golden eggs and that if he killed her he would have all the eggs. Accordingly, he killed the goose and looked for the eggs ; but alas ! he found nothing.

EXERCISE 2

The Thoughtless Monkey

One day some carpenters were splitting a large log. They left a wedge in the log to keep the two sides apart and went away for their meal. Just then some monkeys, came along and started to play near the log. A bold and thoughtless monkey, jumped on the log, and ran up and down it. He removed wedge and it fell at once out closing the log ; the monkey was caught between the logs and died.

EXERCISE 3

The Fox and the Grapes

It was a hot day. A fox was passing through a garden. He saw in the garden some fine, ripe grapes. They were hanging over a wall. The wall was very high.

The fox jumped up to get the grapes. He could not reach them. He tried again and again. He tried his best, but could not jump high enough. So he could not get the fruits.

Soon the fox grew tired. He then cried out, "I will not try any more. It is not worthwhile. I am sure that those grapes are sour."

EXERCISE 4

The Fox and the Crow

One day a crow sat on the branch of a tree. It had a cake in its mouth. A hungry fox passed that way. He saw the crow and wished to have the cake for himself. So he thought of a plan and said , "Oh, friend, how fine you look ! You have very bright eyes. Your wings are so shiny. Is your voic as fine?"

The foolish crow was pleased. It thought it appeared fine and also wished to show that it had a fine voice. Forgetting the cake in its beak it began to caw. Down fell the cake on the ground. The clever fox at once took the cake and ate it. The crow looked sad and foolish.

The fox then said, "Thank you for your gift. You have a big voice, but you have no brains."

EXERCISE 5

The Wolf and the Lamb

One day a wolf came to a stream to drink. A young lamb who felt thirsty also came there to drink. But it stood lower down the stream.

The wolf wished to eat the lamb. "Stand away," cried the wolf to the lamb ; "you are making the water muddy." The poor lamb answered, "Please Sir, I am lower down. How can I make the water muddy ?"

The wolf would not listen to its words. He growled and said, "Wicked thing, did you not speak ill of me six months ago ?"

The lamb stood with fear and replied, "Sir, that cannot be. I am only three months old. "

The wolf would not listen again. He fell upon the poor lamb, tore him to pieces and ate him up.

क्रोधः श्रियं हरति ।

EXERCISE 6

Two Men and a Bear

Two friends once went to the forest to get some wood. They promised to help each other. When they went far into the forest a big bear rushed at them. One of the men neglecting his friend ran to a tree near by and got up the tree. The other was helpless. So he fell down on the ground and lay as if dead.

The bear came near him and smelt round him. As he appeared lifeless, it left the man unhurt.

Then the man got down from the tree and asked his friend what the bear whispered in his ears. His friend replied, "The bear said to me, 'Do not be friends with that person who deserts you in danger.' "

A friend in need is a friend indeed.

EXERCISE 7

The Old Man and His Sons

A man had three sons, but they did not love one another. This made their father very sad. One day when he was about to die, he called his sons to him and said, " My sons, I am old. What will you do without me ? " Then he turned to one of them and asked him to bring a bundle of sticks. He asked each of his sons to break the bundle. All tried, but they failed to break the bundle.

Then the father said to his sons, " Take one stick after another and try to break each stick."

The boys did so and each of them very easily broke the sticks. The father then said to them, "You were unable to break the bundle, but you easily broke them singly. If like good brothers you help one another, you will be happy and strong, but if you quarrel, you will become weak and come to grief."

EXERCISE 8

Vasudeva and Devaki

In olden times, there lived a King of the Bhojas named Ugrasena. Kamsa was his son. He was wicked and cruel. His sister Devaki was married to prince Vasudeva. After the

marriage the two were taken in procession through the city, in a chariot.

On the way he heard a voice from above. The voice said, "Kamsa, you are a fool. Beware, Devaki's eighth child will kill you."

On hearing these words Kamsa grew very angry. Drawing his sword he rushed to kill his sister. Vasudeva caught Kamsa's arm and said, "Kamsa, you are a hero. How can you kill your sister on her wedding day? Spare her. I promise to deliver into your hands all her children." Kamsa agreed and Vasudeva took his bride home.

EXERCISE 9

Jatayu and Sampati

Jatayu and Sampati were two mighty eagle brothers. Jatayu was the younger of the two. Once they wanted to test each other's valour. They agreed to fly up to Sun and follow him.

The two brothers rose in the air at the same time. Soaring higher and higher they flew near the Sun. The great heat of the Sun began to scorch them. Their eyes grew dim. Sampati loved his younger brother very much. He protected Jatayu with his wings. In this attempt, Sampati's wings were burnt. He fell on the Vindhya mountains Never more did Sampati see Jatayu. Jatayu too fell down. He fell in Janasthana. He became the King of Eagles and lived in the forest of Dandaka.

EXERCISE 10

Rama's Marriage

King Janaka ruled at Mithila. He had two daughters Sita and Urmila.

He had a great bow in his house. He proclaimed that he would marry Sita to that person who could bend that bow. Many princes tried and failed. At last Prince Rama, son of King Dasaratha, ruler of Ayodhya came to Mithila along with his brother Lakshmana and sage Viswamitra.

With the permission of the sage, Rama attempted to bend the bow but it broke in the middle. According to his word Janaka gave Sita in marriage to Prince Rama and his daughter Urmila was married to Lakshmana.

अनार्यसेवा शीलं हरति ।